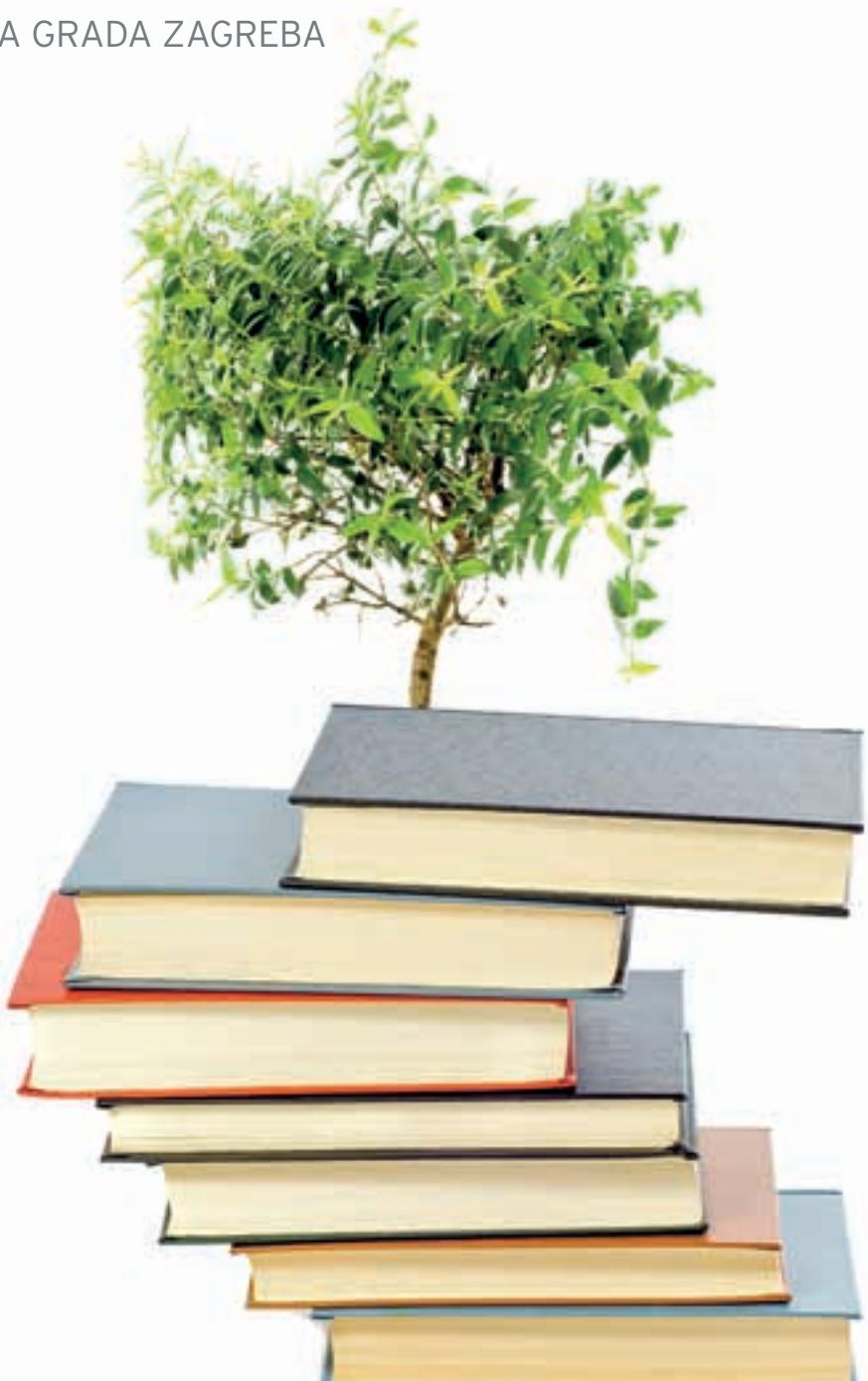

Smotra

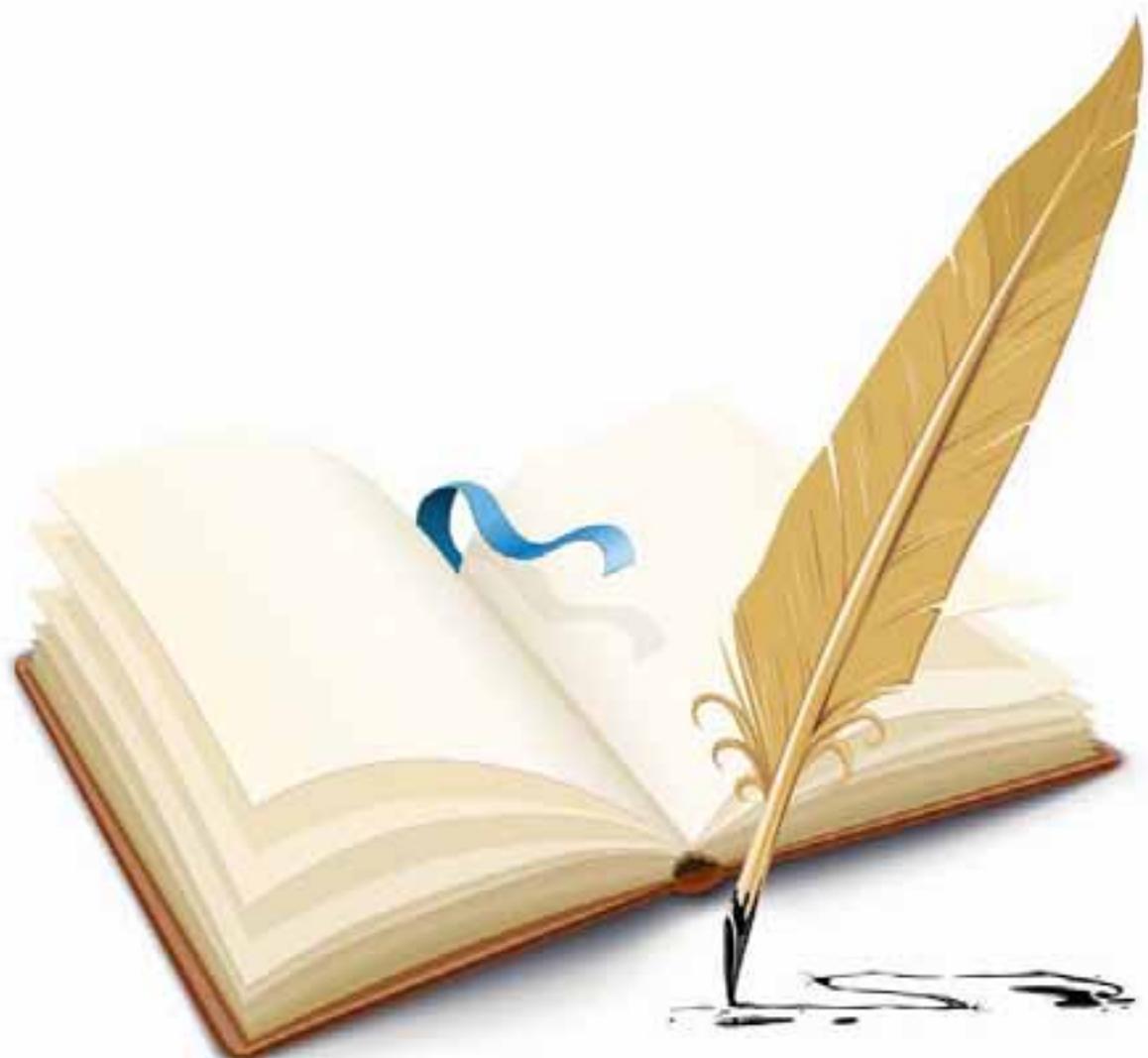
LITERARNOGA, DRAMSKO-SCENSKOGA I
NOVINARSKOG STVARALAŠTVA UČENIKA
OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA GRADA ZAGREBA

GRADSKI URED
ZA OBRAZOVANJE,
KULTURU I ŠPORT

LiDraNo 2010.

ZBORNIK LITERARNIH I NOVINARSKIH RADOVA
UČENIKA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA GRADA ZAGREBA

Pokrovitelj

GRADONAČELNIK GRADA ZAGREBA

Organizatori

GRADSKI URED ZA OBRAZOVANJE, KULTURU I ŠPORT
OSNOVNA ŠKOLA ANTUNA GUSTAVA MATOŠA
PRIRODOSLOVNA ŠKOLA VLADIMIRA PRELOGA

Nakladnik
GRAD ZAGREB
GRADSKI URED ZA OBRAZOVANJE,
KULTURU I ŠPORT

Zbornik priredili
OSNOVNE ŠKOLE
Antonio Jurčev
ravnatelj Osnovne škole Antuna Gustava Matoša
SREDNJE ŠKOLE
Goranka Lazić
profesorica Prirodoslovne škole Vladimira Preloga

Naslovna stranica
Logotip izradila: **Ana Novoselac**
Dizajn naslovnice: **Hand dizajn studio d.o.o.**

Oblikovanje i grafička priprema
Hand dizajn studio d.o.o.

Tisk
Kerschoffset Zagreb d.o.o.

Naklada
600 kom

SMOTRA LITERARNOGA, DRAMSKO-SCENSKOGA I NOVINARSKOG
STVARALAŠTVA UČENIKA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA GRADA ZAGREBA

LiDraNo 2010.

ZBORNIK LITERARNIH I NOVINARSKIH RADOVA
UČENIKA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA GRADA ZAGREBA

Županijska smotra - Zagreb
08. - 11. veljače 2010.

Zagreb, svibanj 2010.

Sadržaj

OSNOVNE ŠKOLE (Osnovna škola Antuna Gustava Matoša)

Literarni radovi učenika osnovnih škola	11
NAGRAĐENI: Literarni radovi učenika osnovnih škola	57
Samostalni scenski nastupi učenika osnovnih škola	81
NAGRAĐENI: Samostalni scenski nastupi učenika osnovnih škola	83
Skupni dramsko-scenski nastupi učenika osnovnih škola	85
NAGRAĐENI: Skupni dramsko-scenski nastupi učenika osnovnih škola	87
Novinarski radovi učenika osnovnih škola	89
NAGRAĐENI: Novinarski radovi učenika osnovnih škola	153
Školski listovi učenika osnovnih škola	185
NAGRAĐENI: Školski listovi učenika osnovnih škola	187
Radijske emisije, TV emisije i videofilmsko stvaralaštvo učenika osnovnih škola	189
NAGRAĐENE: Radijske emisije, TV emisije i videofilmsko stvaralaštvo učenika osnovnih škola	191

SREDNJE ŠKOLE (Prirodoslovna škola Vladimira Preloga)

Literarni radovi učenika srednjih škola	197
NAGRAĐENI: Literarni radovi učenika srednjih škola	219
Samostalni scenski nastupi učenika srednjih škola	245
NAGRAĐENI: Samostalni scenski nastupi učenika srednjih škola	247
Skupni dramsko-scenski nastupi učenika srednjih škola	249
NAGRAĐENI: Skupni dramsko-scenski nastupi učenika srednjih škola	251
Novinarski radovi učenika srednjih škola	253
NAGRAĐENI: Novinarski radovi učenika srednjih škola	257
Školski listovi učenika srednjih škola	295
NAGRAĐENI: Školski listovi učenika srednjih škola	297
Radijske emisije, TV emisije i videofilmsko stvaralaštvo učenika srednjih škola	299
NAGRAĐENE: Radijske emisije, TV emisije i videofilmsko stvaralaštvo učenika srednjih škola	301

Dragi Lideranove!

Završen je devetnaesti LiDraNo.

Pred vama je pogled u Zbornik 2010., pogled u važno područje učeničkog stvaralaštva - literarnog, dramskog i novinarskog. Ono se poput lepeze otvara i oblikuje u bogatstvo izričaja i mašte.

U danima koji su iza nas iskazali ste nam svu svoju radost, a ljepotu i bogatstvo hrvatske riječi pretvorili u stvarnost.

Gоворити о учицком ствараластву увјек је једноставније од његова уратка. О томе с многима више оправданја могу говорити учитељи, ментори и сvi они који изван школског система љубав и позорност покланјају детима и младећим, посебно даровитом.

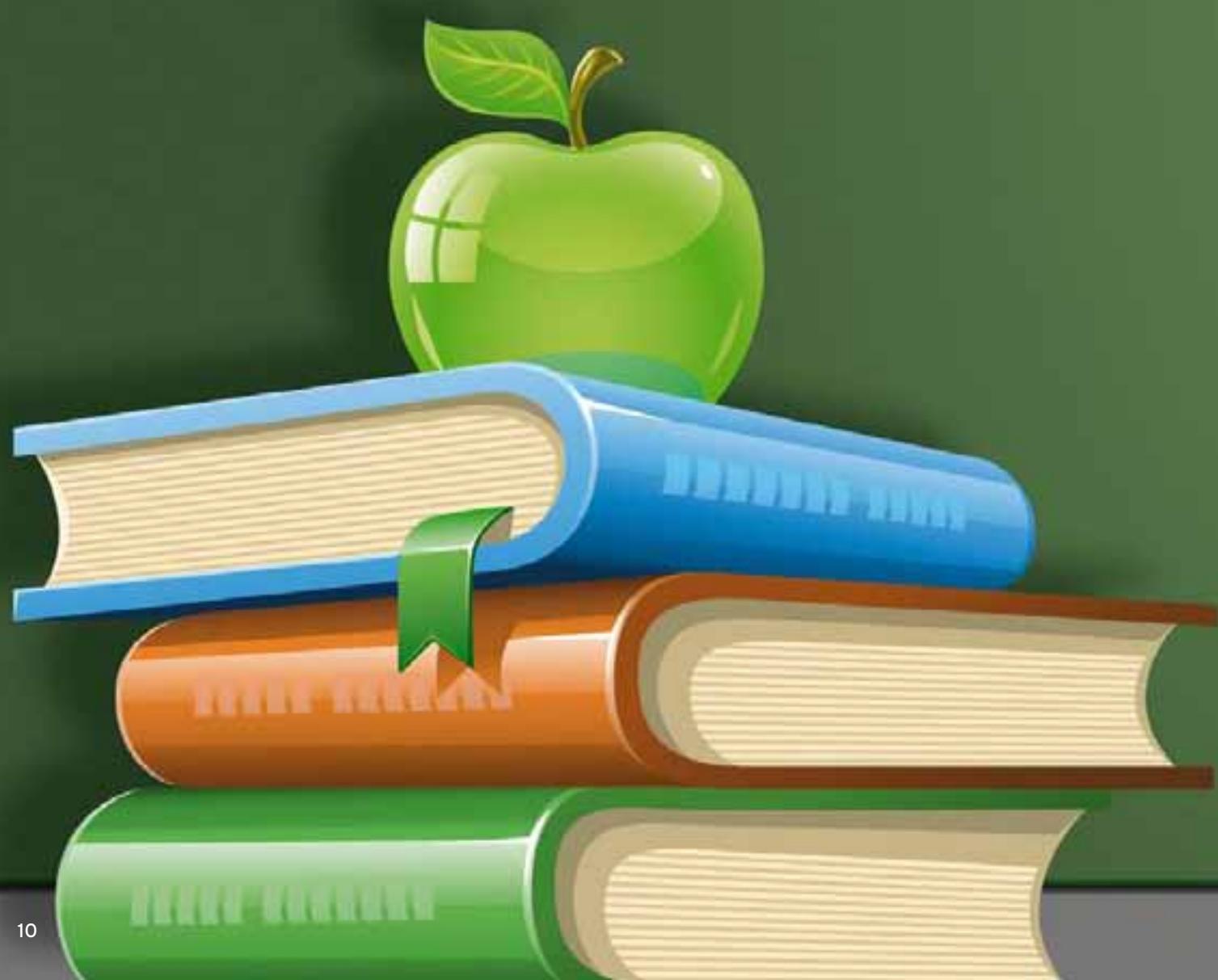
Ovogodišnji LiDraNo bio je dio ljepote bezbrižnosti odrastanja, želje i nadanja zagrebačkih učenika u obogaćivanju saznanja i spoznaja, ali i потicaj za daljnje stvaranje, vječnu težnju da se rječju, говором, кретњом и изразом лица доčaraju наše misli, осјећаји и снови кроз vedrinu stvaralaštva.

Sa željom i nadom da tako bude i u slijedećoj godini, zahvaljujem svima koji su svojim radom pridonijeli provedbi LiDraNa 2010.

Ivica Lovrić
PROČELNIK
Gradski ured za
obrazovanje, kulturu i šport

*Osnovna škola
Antuna Gustava Matoša*

Literarni radovi

učenika osnovnih škola

Moja peta strana svijeta

Peta strana svijeta? Što? Zar za taj pojam prvi puta čujete? Pa onda ću vam ja objasniti gdje se ona nalazi i što, uopće, znači.

Peta strana svijeta nalazi se u vašoj i mojoj mašti jer je ona vaš zamišljeni svijet; i ako je imate, to je dobar znak jer, većina odraslih ju ne posjeduje. Moja peta strana svijeta je neobična. U nju odlazim prije ili poslije učenja, a to se većinom odnosi na gramatiku hrvatskoga jezika. Dobra sam prijateljica sa samoglasnicima, suglasnicima i rečeničnim znakovima; osim jednoga, a to je točka. Točka se stalno tuži na mene jer je „navodno“ koristim rjeđe nego zarez. To je čudno jer se uskličnik ne tuži na mene, a nalazi se tek u svakom drugom sastavku čija sam ja autorica. Moja mašta je podijeljena na dvije nerazdvojne cjeline; prva je kao što već znate gramatika u hrvatskome jeziku, a druga - slasticice. U drugoj cjelini pete strane svijeta ja radim kao slastičarka ili kao kuharica. No, ipak više volim raditi kao slastičarka jer mogu stvarati nove slatke i slane okuse koji će, prema mome mišljenju, pomoći kupcu ili gostu. Izuzetan je osjećaj nalaziti se u prostoru u kojem mogu stvarati ukusne, slasne, tople i hladne slasticice. Imam pri ruci sve moguće aparate; zdjele, pribor, a o hladnjaku da i ne govorim. Prepun je i nikada bez onoga što mi zatreba za pojedini slatkis. Tako ću svojoj blijedoj prijateljici ponuditi slatkis s dodatkom crvene šumske jagode za boju u obrazima, debeljuškastoj djevojčici sladoled s dodatkom za mršavljenje, tužnome dječaku čaj s dodatkom arome sreće, a radoznaloj mami kolač s dodatkom za smirenje, kao i bombon s dodatkom za više informacija. Sigurno se pitate kako znam koji dodatak kome treba, pa lako! Svakome se zagledam u oči za koje kažu da su ogledalo duše, kako bih otkrila što mogu učiniti za tu osobu. Nekada mi se dogodi da se slova i rečenični znakovi prišuljuju u slastičarnicu; ali oni su uvijek dobrodošli. Točka se nalazi na svakom slovu i, i u nazivu mojih slasticica. Uskličnik se nalazi na svakoj rođendanskoj torti, slovo j na svakoj zaobljenoj crveno - bijeloj lizalici, slovo p na preljevu za puding. Slovo o je na svim kuglicama sladoleda, kao i na okruglim kokosovim kolačićima. Na kraju svakoga dana shvatim da su se sva slova i rečenični znakovi trudili pa ih nagradim sladoledom pod nazivom „Abeceda“.

Moram priznati da volim petu stranu svijeta jer vjerujem da u njoj nema ratova, sukoba, prosvjeda i ostalih ružnih stvari koje u našim ljudskim životima nisu potrebne. Svi možemo stvoriti svoju petu stranu prema našoj želji, te pomoći nje poboljšati cijeli svijet i svaki ljudski život.

Matija Šušak, 4. razred
OŠ Ivana Cankara
Voditeljica: Gordana Igrčić

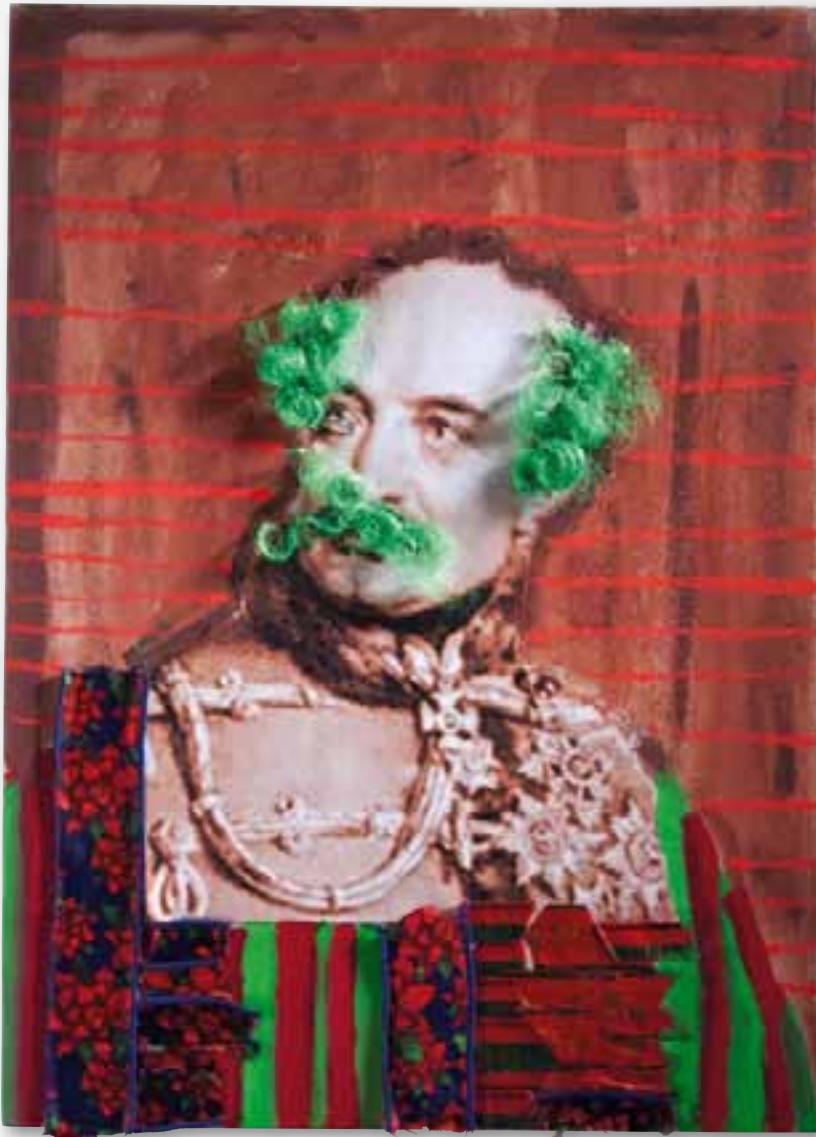
Tamo gdje je vrijeme na trenutak stalo

Vaziš se Jadranskom magistralom, slušalice su ti na ušima, a putovanje je čista dosada. Uvala za uvalom, uvala za uvalom... Ali tada, sasvim neočekivano skreneš na neASFaltirani puteljak koji se odvoji od glavne ceste. Ups! Ne možeš dalje automobilom. Pažljivo izbjegavajući bodljikave biljke, pješice se spustiš niz padinu. Pred tobom putokaz s nepoznatim imenom sela. Odjednom začuješ rzanje konja. Okreneš se i ugledaš sredovječnog muškarca s pištoljem za pojasom kako ga pokušava smiriti. Tri dame u krinolinama prolaze ulicom, mašu lepezama i odmjeravaju te znatiželjnim pogledom. Kad 'dođeš k sebi', prošetaš širokom prašnjavom ulicom punom konja i kočija. Na drvenoj ploči iznad gostionice velikim slovima piše „Saloon“. Na kraju ulice ugledaš malu, neupadljivu crkvicu s upadljivo visokim zvonikom, na kojem veliki sat otkucava podne. Gomila se razmiče. Dvojica sa šeširima ispod kojih jedva proviruju oči izvlače pištolje. Kada je tvoje uzbuđenje na vrhuncu, na sredinu ulice istrči čovjek sa sunčanim naočalama nabijenim na nos i poviće: „Rez!“.

Ivan Nesić, 6. razred

OŠ Otona Ivezovića

Voditeljica: Nives Ujević

Leonarda Tandara, 8. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

Salamandra Salamandra

Nekoć u davna, davna vremena, prije milijun i tristo tisuća godina na našem velikom planetu sve je vrvjelo od života. Sve biljke i životinje imale su svoje zakone kojih su se morali pridržavati, te su svi živjeli mirno i složno. Vrhovni bog Ashbyar bio je sretan.

Tako je sve teklo u savršenom redu dok se jednog proljeća od križanja dviju vrsta vodozemaca: Sorabele-žute vodenjakinje i Bagere-crнog daždevnjaka nije razvio posve novi primjerak: Salamandra Atra. Bili su to maleni i slatki daždevnjaci, sjajne crne kože. Ali veliki problem bio je zakon. On je jasno nalagao, po knjizi zakona, stranici 986., odjeljku 25., retku 137. da se dvije vrste ne smiju miješati. Žuta vodenjakinja Tikan-Hia i crni daždevnjak Zenoripaney dobro su poznavali bijes boga Ashbyara kada netko prekrši zakon. Zbog toga su se, kao brižni roditelji, poštено i opravdano zabiljekli za svoju djecu. Za to vrijeme maleni križanci izjedali su sve čega su se dohvatali, te su razne biljke i životinjice polako počele izumirati.

Vrhovni bog Ashbyar koji je tako dobro poznavao svoj svijet, uočio je razliku i zaključio da nešto narušava njegovu prekrasno postavljenu prirodnu ravnotežu. I zato je odlučio saznati što je to. Bio je sasvim siguran da je to nešto strano i potpuno protivno zakonu pa je zato smislio zamku. Sva bića svijeta pozvao je na veliku zabavu. Svi su morali doći: stari i mlađi, nemoćni i sasvim zdravi, ružni i lijepi. Čak su i biljke za tu prigodu prohodale. Tikan-Hia i Zenoripaney na zabavu nisu mogli povesti svoju djecu pa su ih zato skrili duboko, u samo srce velike prašume Haripaleje. No, čim su oni otišli, živahni i radoznali mlađi daždevnjaci izvukli su se iz skrovišta i lutali šumom.

Za to vrijeme bog Ashbyar poslao je svoje najvjernije sluge u potragu za jednim živim što luta po svijetu za vrijeme njegove zabave. Naredio im je da otruju i ubiju ta strašna bića. To je čula njegova plaha žena Marizahelleja. Ona je bila dobrog srca i nije vjerovala u zloču i tugu. Nije imala hrabrosti suprotstaviti se bijesnom, lukavom mužu, ali smilovala se nad stvorenjima koje je snašla takva grozna sudbina i odlučila im pomoći. Slijedila je sluge koje su brzo našle malene štetočine. Iako su daždevnjaci izgledali bezopasno, sluge su bile kamena srca. Potrovali su vodozemce i otišli ne čekajući da oni umru. To je vidjela Marizahelleja i odlučila spasiti nevine životinje. Otvor nije mogla uništiti, ali mogla ga je ublažiti.

Malenim daždevnjacima stvorila je žljezde u kojima će se skupljati otrov, a na koži im je nacrtala velike žute pjege, kao upozorenje drugim životinjama. Za uzvrat tražila je da se daždevnjaci, sada nazvani pjegavi daždevnjaci ili Salamandra-Salamandra počnu hraniti samo gujavicama i puževima. Oni su bili zahvalni i sretni, te su pristali na dogovor. Na taj je način pjegavi daždevnjak prije tisuće i tisuće godina dobio svoje pjege, te tako izgleda i dandanas.

**Ivana Đerek, 7. razred
OŠ Tituša Brezovačkog
Voditeljica: Biserka Glasnović**

Priča mačka na grani

Ja sam Cassanova. Riki Cassanova. Živim u bogatom predgrađu. Točnije, u kutku ogromnog vrta jedne fine obitelji. U tom kutu nalazi se dva metra visoko stablo, moj balkon. Pokraj stabla su tri grma čije su se gornje grane nadvile nad prazno i stvorile udoban dom u kojem živimo moji roditelji, sestra Anastazija i ja.

Slovim kao najveći zavodnik predgrađa. Prokaketirao sam sa svakom macom otmjenom poput ruže. Moja obitelj i ja nismo ničiji, ali nismo ni latalice. Moj tata radi kao barmen, a mama kao kono-barica u kafiću "U istrunuloj kori" koji se nalazi u šupi kineskog restorana na kraju kvarta. Ja svaki dan tražim novu macu. Moj je protivnik Toto koji je odmah iza mene na ljestvici najpoželjnijih mačaka u kvartu. Živi u dvorištu nasuprot moga, veeliki hvalisavac...no to sad nije važno. Važno je da je najljepša maca u kvartu, nakon trideset i pet propalih pokušaja pristala sa mnom izaći na spoj. Zove se Bella, a njezina bijela boja krzna predivna je. Njezin je rep tako opojan i velik da svakim zamahom širi valove zavodljivog mirisa jer je vlasnica svakodnevno pere šamponom s mirisom lavande. A tek oči! Izgubiš se u njima kao u viru kojem nema kraja. Ona je odabrala mjesto sastanka u romantičnom restoranu "Na palubi Titanica".

Bella je jedna od mačaka koja voli, što je kod nas običaj, da ju se zaprosi na prvom spoju. Stoga ću je tako i zaprositi.

Spreman sam uskočio u svoj Porshe (bolje rečeno to je velika igračka Porshe koja vozi kad je navineš, a razmaženo derište ga je bacilo s drugog kata obližnje zgrade). Sjeo sam i krenuo. Do restorana mi je trebalo dvadeset minuta. Prvih deset razmišljaо sam kako je Bella opojna i kako ćemo imati puno mačića, no onda sam se sjetio ukakanih pelena i dernjave pa sam se zabrinuo. Vidio sam par ljudskih parova kako se svadaju i viču: "Gade, kako me možeš prevariti?" ili: "Mislio sam da me voliš!" Tada sam zaključio da ja nisam za ženu i djecu i da ću kad-tad prevariti Bellu. Nervozno sam ušao u restoran. Tamo me čekala Bella, divna kao uvijek. Želio sam progovoriti, ali sam samo mučao. Odjednom, zaklopio sam oči i brzo, u jednom dahu progovorio: "Znam da ti želiš da me želiš i znam da ti želiš da te zaprosim, ali ja te ne želim zaprositi, molim te, ne ljuti se na mene!" Otvorio sam oči, a Bella me u čudu gledala kao da sam pao s Marsa. "Čuj, ne znam što si sad rekao, ali jučer sam bila na spoju s Totom i zaprosio me!"

Oči su mi postale crvene, kandže su izletjele van. "Taj, taj..." bilo mi je na vrhu jezika da svašta izgovorim, ali mi je lagnulo. "Nema veze", rekao sam i iz restorana izašao s osmijehom na licu i zaključkom da vjeran život nije za mene. O, da ne zaboravim, već sam sutradan našao novu koku. Miiijau!

Dora Vlahović, 6. razred
OŠ Dragutina Tadijanovića
Voditeljica: Jasmina Deban

Kad prijatelj okreće glavu

Krenuvši u sedmi razred, dočekala me gomila zadaća koje su mi se stovarile na glavu; iz povijesti, zemljopisa, hrvatskog, njemačkog... i sad kako da te od toga ne zaboli glava. Zujalo je u njoj kao u pčelinjoj košnici. Bilo mi je mučno, a petice su mi se učinile nedostiznije nego ikada. Pokušao sam se koncentrirati, ali su sve moje misli bile na nogometnom igralištu i na mojim treninzima. Kako tome doskočiti, a ne posve izludjeti.

Zatražih pomoć od prijatelja, no oni me iznenade svojom hladnoćom i nezainteresiranošću. Pogledavali su me s visoka kao ljenčinu, dijelili mi uglavnom beskorisne savjete i okretali glavu. Začudo, ni moji mi roditelji nisu bili od neke veće pomoći. Otac radi po cijele dane te se činio nekako zlovoljan - i on kao da je bio nekakva pčela radilica kome je zujalo u glavi. Uveče, premoren, slijetao bi u postelju, u svoje toplo sače, a majka je bila zauzeta s mlađim bratom, oko kojega je gugutala i neprestano trčkarala. To sam nekako progutao kao nužnost i napokon, njenu sam pomoći prekrizio. Najviše su me razgnjevili takozvani prijatelji. Moju su pomoći u sličnim situacijama zdušno primali, a sada mi okreću leđa. Osjećao sam se kao napuštena i ruševna kuća jer nepravdu je teško podnositi.

Jednog sam se tmurnog dana odlučio na svoj način suprotstaviti bezdušnosti koja me je pogodila od najbližih. Jedna me je okolnost potakla na akciju. Moj prijatelj Kristijan bio je loš iz njemačkog jezika. Probola su ga dva kolca iz tog predmeta i tražio je načina da se izvuče iz te smrtne situacije. Jedan kolac zabio se u debelo meso ovog samouvjerjenog guzonje, a drugi odmah ispod prvog rebra, u rubrici znanje.

Kada je stigao zadnji dan u kojem je još mogao, pišući test, ispraviti ocjenu, on je izbezumljeno zvjerao očima i bilo je jasno da ništa ne zna, da je nespreman i prazan, za razliku od mene koji sam pucao od znanja, šepureći se školskim hodnikom kao paun.

Zamolio me taj moj prijatelj Kristijan, umiljato kao napušteno mače, da mu pomognem, da mu nešto objasnim, došapnem, a to je baš bio trenutak koji sam već neko vrijeme žarko očekivao.

Priznajem, želio sam se osvetiti. Cerekao sam se kao đavo koji će uskoro nekoga ispeći na laganoj vatrici, u paklenoj tavici. No, odjednom omekšah. Na mene se spustilo nešto nepoznato, anđeosko, nešto što obavija milošću i ja sam znao da je to savjest o kojoj sam toliko slušao. Tiho mi je taj anđeo prišapnuo: „Ma daj, pomozi mu, 'ajde, 'ajde, pobijedi taštinu i on će možda shvatiti da je pogriješio prema tebi.“ Kljucala me ta savjest kao jato divljih ptica, a i želja za osvetom još je bila razjarena zvijer u meni. Na kraju je pobijedila savjest i ja sam osjetio olakšanje, a anđeo je zaledao bijelim krilima, odletjevši obavljenha posla. Đavo se skutrio, ponijen i do nogu potučen.

Shvatih, osvetnička mi uloga nimalo ne priliči. Pomogao sam Kristijanu kako sam nabolje mogao i znao. Čak sam osjetio kako mi raste samopouzdanje u tom kretanju na stazi od prezenta do perfekta. Još me je više prepravila sreća kad mi je, sav ozaren, nakon testa rekao da je dobio pet plus; oblijetao je oko mene kao šareni leptirić koji ljupko sleti na ispruženi dlan i rekne: „Hvala, prijatelju.“

Kristijan je shvatio poruku i od tog trenutka kao da sam zadobio novog prijatelja koji me je častio sladoledom, koji mi je poklonio nekoliko CD-a s cool filmovima, a pozvao me i na vožnju biciklom. I dok se sladoled polako topio u mojim ustima osjetih ponos i neograničeno zadovoljstvo. Htio sam da to osjećanje zauvijek potraje, da se ne istopi kao ovaj sladoled od vanilije. Ta pomisao me preplasi. Opet osjetih neki nespokoj, neku nesigurnost, neki strah i zbog toga sam se u jednom trenutku počeo osvrtati u auli škole tražeći pogledom nekoga kome je potrebna pomoći kao i Kristijanu.

Josip Blaževac, 7. razred

OŠ Stenjevec

Voditeljica: Zlata Begović

Sjena

Osjenčani lik koji mi je uvijek za petama, moj je najvjerniji prijatelj. Čim se okrenem, on se sakrije. Uvijek me nasamari. Sjena je moja sestra blizankinja. Jednako hoda i izgleda kao ja, kao moj vjerni negativ. Ona jedino ne voli boje. Tamna je. Možda ne želi otkriti svoje pravo lice, tajnovita je ili na taj način čuva moje tajne. Nikada je ne mogu otkriti noću, u svojoj sobi, dok vlada mrkli mrak. Ona sanja u nekom drugom kutku svijeta uzdišući za svjetlošću. Dok spavam, pitala sam se, pravi li moja duša sjenu i je li uopće ona dio moga bića ili je uvijek pokornički položena uz nogu, kao moja vjerna pratnja. Pitala sam se još li budem mrzovoljna i zla, mogu li tada izgubiti svoju sjenu?

Bližio se moj rođendan, a ja sam zbog toga nervozna. Počinjem planirati proslavu. Od ranog jutra sve mi ide naopako. Probudim se zbumjena slikama nejasnih i nemirnih snova. U kupaonici primijetim kvrgu na glavi, a kosu nikako da obuzdam. Sjena se cijelo to vrijeme smiješi i igra s vodom. Uzela je u dlanove tekućinu i poprskala moje sneno lice. I kad sam osvježena krenula u kupovinu, po omiljene slatkiše i sokove, dobro sam pazila da ne nagazim tuđu sjenu. Odjednom, na nekom raskršću, protrnem i uspaničeno počnem tražiti novčanik. Pa gdje je dovraga? A njemu ni traga. Sjena tad uperi prstom u džep s unutarnje strane moje jakne. Odahnem, ali sam se isto tako naljutila na nju. Stalno mi skriva stvari iako nije moj demon već dio moje duše i uza me korača kao neodvojiv dio moga tijela.

Prije nekoliko dana umjesto pastu za zube, podvalila mi je pastu za cipele, pa su moji zubi bili lijepo ulaštena obuća. Ne volim takve šale, a ni tužno saznanje da ljudi umiru sa svojim sjenama umjesto da njihove sjene ostaju u blizini grobova da održe vezu sa živima. Sjena me pogleda tužno, kao da zna kakve me misli proganjaju, no, nisam se mogla više ljutiti na nju, ipak, danas mi je rođendan. Na povratku iz trgovine sjena me upozori na neku drugu sjenu. Netko se zaista šulja iza mene. Trnci me prođu, srce mi iz sekunde u sekundu lupa sve brže i brže. Pomislim kako će mi izletjeti iz prisiju. Znoj me oblio. Osjetila sam nečije dlanove na svojim očima. Zastane mi knedla u grlu. Kriknula sam i tad se naglo okrenuh. Ugledala sam zbumjeno lice moje prijateljice kako se kiselo smješka. Odahnula sam. Sjena mi kaže kako je znala tko se to šulja, samo me je htjela uplašiti. Neka duhovita sjena - pomislih. Bila je to još jedna od njenih psina.

I kad sam ušla u stan ugledah nesvakidašnje iznenadenje. Moji su prijatelji već sve pripremili. Bio je to urnebesan bal prijateljskih sjena. Slavili smo moj rođendan, ali kao da smo slavili rođendan moje sjene. Ona je naprosto briljirala. Ozarila se i činilo se kao da zrači najljepšim spektrom boja. Plesala je sa mnom i zavodnički se uvijala. Čak je podučavala druge sjene psinama koje je na meni isprobala. Znala sam, ona će zauvijek ostati nestošna i stoga će mi život bez nje ubuduće biti nezamisliv.

Svaki put, kada dođu moje prijateljice, moja se sjena hipoće i šapuće s drugim sjenama. Ona je zagrana kao dijete. Njen osmijeh je ugordan i zavodljiv, a ponekad me zagrije neobično sjećanje da je cijelo vrijeme uza me i da me štiti kao majka.

**Ivana Orešković, 8. razred
OŠ Stenjevec
Voditeljica: Zlata Begović**

Čuda se događaju

Tiho je. Mirno. Osjećam lagano igranje vjetra mojom kosom i krajevima dugačkoga, morskoplavog šala koji leži za mojim vratom, poput zmaja koji čuva neko dragocjeno blago. Nesigurno koračam kroz snježnu pustinju, pahulje meko slijeci na moje lice, promrzlo i utrnulo od hladnoće. Razigrani vjetar donosi i odnosi sitnih pahuljica, u jednome trenu ponosno se uzdižu u nebesa, a već u drugom čeznutljivo poniru u dubine. Čežnja. Pružam ruku i čekam ledeni dodir kako bih ih mogla bolje promotriti. U jednom trenutku gledam lagano topljenje pahulja na dlanu, a u drugom samo tamu. Ne osjećam ništa. Ne vidim ništa. Bezosjećajna. Ležim sama usred mraka. Odjednom, oštra bol u prsimu tjeri me da se zgrčim i primaknem koljena k sebi. Slabost. Sve je više i više valova boli. Prestajem se boriti protiv njih. Pokušavam se opustiti. Suze ne žele prestati teći. Naglo udijem...

„U redu je, imamo bilo. Tlak se stabilizira. Otkucaji postaju pravilni, "s olakšanjem je govorio postariji, već sijedi liječnik u dugoj bijeloj kutiji. „Stvarno si nas preplašila, mislili smo da ćemo te izgubiti...“ meko mi je uputio riječi, uz blagi, umorni osmijeh. Na neki način, već sam navikla na ovo. Još od svoje pete godine života, kada su mi tek dijagnosticirali leukemiju, do sada, provela sam u bolnici podosta vremena. Ili, da budem točnija, većinu. Sada mi je četrnaest. U zadnjih nekoliko godina već su me tri puta „skoro izgubili“. No, ovo je prvi put da imam ovako neobičan san (ili noćnu moru, nazovite to kako hoćete) za vrijeme reanimacije. Ispustila sam dugi uzdah i prepustila umoru da me svlada, tiho tonući u snove.

Sljedeće jutro budim se priključena na raznolike aparate. Uz sestrinu pomoć, nesigurno se dižem i krećem prema bolničkoj kupaoni. Doteturavši do zrcala, već samo jednim pogledom obešrabrena sam kao nikada prije. Prije godinu i pola izgubila sam svu kosu koju sam imala. Sjećam se da mi je sezala do pasa, bila kestenjaste smeđe boje, plavkastog odsjaja na suncu. Nekoć veseli smeđe oči u ovome trenutku imale su nijansu crvene koja se još više isticala zbog mog blijedog lica. Usne, sada isušene i ispucale, izgledale su tanje nego inače. Čujem dvije djevojke kako veselo pričaju o tome gdje će se zaposliti nakon završenog studija. „Budućnost“, sarkastično sam pomislila, htjela bih znati kako je to imati je. Ne sjećam se kada sam zadnji put bila u školi ili imala pravog prijatelja.

Svi se još nadaju čudu. Smatram ih naivnima. „No tko zna, i čuda se događaju...“, pomislila sam grčeći se u novom naletu boli.

Ana Šabanović, 8. razred
OŠ Izidora Kršnjavoga
Voditeljica: Tea Ćuk

Moj pogled na svijet

Pogled na svijet. Moj pogled. Kako o njemu pisati? Kako u riječi smjestiti događaje, razmišljanja i sve te ljudi vrijedne pamćenja? Kako vam mogu približiti svoj pogled na život? Pokušat ću.

Jednom je jedan mudri čovjek rekao da je život pozornica, a da smo mi tek glumci koji sudjeluju u predstavi. Je li to istina? Jesmo li mi tu za nečiju zabavu ili ipak imamo nekog smisla, neki cilj? Ova pitanja postavljam sama sebi već neko vrijeme. Više ne gledam vijesti... Uvijek su iste. Čudna smo rasa. Što nam sve pada na pamet! Zar smo zaboravili svoj tekst?

Moj se pogled neprestano mijenja. Mijenja se svakim razgovorom, svakom pročitanom knjigom, svakim novim poznanstvom i saznanjem. Imala sam i imam čast poznavati ljudi koje isto ovako muče ova pitanja, no oni su na njih na neki način već odgovorili. Svi mi oni nešto znače, svi me mogu nečemu poučiti, bili oni pisci, novinari, sportaši ili nešto četvrto. Ipak, mislim da svi oni žive u nekom neznanju i nevjericu koja glasi: „Što nakon svega ovoga? Što nakon mog postignutog uspjeha? Što nakon moje naobrazbe i nakon naučenih pravila života? Za što se ja to pripremam? Je li moj trud bio vrijedan? Hoće li ikome išta značiti?” To moraju sami prosuditi.

No, jednom ću svojoj djeci i svojim unucima pričati o svojim dostignućima. Hoće li se oni čime moći pohvaliti?

Ja se pohvaliti mogu. Upoznala sam drugačije kulture, ljudi i zanimanja koji su me često navodili na razmišljanje. Što će biti s njima? A što će biti s ljudima koji nikad neće dobiti prigodu pokazati svoja umijeća, svoje darove jer nemaju uvjete života u kakvima mnogi od nas žive? Čini se da mi te uvjete olako shvaćamo.

Ipak, zahvalna sam ljudima koji su me podučavali i koji će me i dalje podučavati, poznavaла ja njih ili ne. Možda neke doista nikad neću ni upoznati. Neki će zauvijek ostati u mom životu, ovdje, pokraj mene. Neki su već otišli, ali ih nikada neću zaboraviti. Neke ću na svom putu izgubiti, neki će zalutati. Možda ću ja zalutati, to ne znam.

U svakom slučaju, pogledajte predstavu. Mislim da je vrijedna gledanja.

Nuša Tomicić, 8. razred
OŠ Dr. Ivan Merz
Voditeljica: Boženka Dolić

Da sam ptica

Da sam ptica,
imala bih krila
nježna kao svila.

Da sam ptica,
u proljeće bih gledala
kako se sve budi,
priroda i ljudi.

Da sam ptica,
u ljetu bih uživala,
u krošnjama bih se
od vrućine skrivala.

Da sam ptica,
slobodna bih bila
i obišla bih cijeli svijet.

Iris Kodelja, 6. razred
OŠ Ivana Gundulića
Voditeljica: Marcela Boban

Zlatna ptica mojih snova

Ako je to bio isti ovakav dan kao ovaj danas, ne mogu vjerovati da se to dogodilo. Zašto se i ja, poput svojih vršnjaka, nisam probudila s osjećajem jutarnjeg spokoja? Je li sjalo sunce, je li mirisala jesen? Je li se itko toga dana zabrinuo za svoju budućnost osim mene? A možda se nije osjećala jesen, nego miris straha. Možda nije sjalo sunce jer se nije usudilo pružati toplinu i nadu. Strah, strah, bol i onda to. To je uništilo moje snove, to je uništilo nadu, to je promijenilo pogled, fotografiju, miris, zvuk. A trebao je biti isti ovakav dan kao ovaj danas.

Fotografija je postala snažnija, a snovi drugačiji. Od tog dana sve je postalo teže ostvarivo. Moji snovi veći, a nada prokletno bolna. Neću odustati. Oduvijek ću biti zlatna ptica, a ona će oduvijek biti moje bijelo nebo, moj zalazak. Jer ja hodam sama, a hladna me ruka vodi i voli. Ja ne ostavljam traga svome putu trnja, boli. Moje srce divlja od onog dana. Dana kada sam izgubila svoja ranjena krila. Jesam li uopće letjela? Sjećam se fotografije i njezinih osjećaja. Stvarnost nisam tada shvalala. Čula sam, osjećala, ali nisam razumjela.

Sada mi je želja sudjelovati u toj davnoj i zaboravljenoj stvarnosti. Sigurna sam da bi ona ostala živa. Ona bi sada bila moja stvarnost. Ona bi bila u mojoj fotografiji.

I upotpunjavala moju sreću. Ona bi smirila moje srce.

Kada se imala sreća kakva se rijetko javlja, nečije tijelo, i zemlja, i ostane samo fotografija, onda je to, zaista, malo.

Lea Lulić, 8. razred

OŠ K. Š. Gjalskoga

Voditeljica: Biljana Šalić

Alan Vajnart, 1. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

Jesen

Došla je jesen
donijela svoj kist
i obojila
jedan mali list.
Žutu boju razlila
je svuda,
a i druge boje
pobacala bilo kuda.
Kako je lijepa
ova jesen,
puna je boja
i sunčanog sjaja.

Jakov Farkaš, 3. razred
OŠ K. Š. Gjalskoga
Voditeljica: Snježana Đurinski

Lijepo mi je bilo u bjelini snijega...

Bilo je prekrasno zimsko jutro. Sunce je lagano sijalo svjetlost, a snijeg je svojom bjelinom zasjao kroz prozor moje sobe. Navučem skafander, obujem čizme i krenem... Po stubama do dvorišta. U bijelo carstvo! Snijeg mi tihano škripi pod nogama. Pogledam iza sebe. Tragovi. Ogromne stope u snijegu. To su ih moje „buce“ ostavile. Svugdje oko mene bjelina. Spustim se u nedotaknut snijeg. Ispružim se i zagledam u nebo. Zamišljam sebe negdje gore visoko. Ležim na rajske oblaku. Osjećam se tako lagano, tako lagano ...kao perce. Spuštam se. I evo me u bjelini kristalnoga snijega . Baš kao u najljepšoj bajci. Spazim okićene grane drveća. Drhte iznad mene .

Je li to od hladnoće? Ili od vjetra koji se provlači? Počnem razmišljati o zimskim radostima. Grudanje, sanjkanje, skijanje... Božić je pred vratima, pa Nova Godina i... praznici. Kad bi barem Božić bio ovako bijel! Posljednjih nekoliko godina bilo nam je prazno bez snijega.

Želim da ga zimi bude više. Bez njegovih kristalića nema one prave čarolije... Dijem se i krenem prema kući zadovoljan i sretan. Baš mi je bilo lijepo u bjelini snijega. Bio sam opušten i mirno sam uživao u njegovoj ljepoti.

Ivan Stresec, 5. razred

OŠ Jabukovac

Voditeljica: Senija Badić

Barbara Copić, 6.razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

Godine, godine ...

Danas nam je vesel dan
naša Ajša slavi rođendan!

Koji? Pita nastavnica.
13 punih!!!!
Eh, kad sam ja imala taj stih!
Bilo je to davno.

Zar jako davno?
Ja bih Vam dala 35!
A ja bih tebi dala 5
za taj lijepi odgovor!

A ja bih Vam dala 16!?

Nemoj pretjerivat,
pa ne bi nas onda učila.

A kako ja to izgledam vama?

Pa mlađe negoli moja mama
a ona je ozbiljna dama.

A meni izgledate samo sitno
starije od moje mame...

A-ha, tako znači.

Ma godine Vam nisu važne,
iako se kaže mlađe je slade!

Ali djeco, više je više...
Više čega?
Pa više svega: mudrosti,
pameti, strpljivosti i
drugih stvari na -sti.

I zaboravnosti?!

Ma djeco, sve su to gluposti
i sve to nije važno
jer i bore i sijede
dolaze i prolaze
i kremama se maze
i botoxom paze

I zato slušajte sada
dok sam još mlada
NAJBOLJE GODINE
SU BAŠ OVE SAD
jer u modi je
srcem biti mlad,
a to znači vječno biti dijete
i stalno rasti, pupati i cvasti.

A uostalom,
slova i brojke
i ovako i onako
mogu izgledati
svakojako:

i punašno i vitko,
i kockasto i kružno,
i stajati ravno,
i trapavo i ružno,
i visit sa crte,
kao na prečki
bez imalo trte,
ili se pentrat
nekuda gore
i osvojiti vrh crte!

Eh, da!
Ovo je moguće
samo u 6.b
za vrijeme nastave
kad smo u svijetu
mašte i snova
i slažemo slova
samo zbog rime
(kako nam paše).

Ali' dodajmo k tomu
i poruku ovu:

Glavno od svega je
DA JE NAŠA ŠKOLA
ZA 5 !!!
a godine naše nastavnice
stavljam
mačku
na
Zauvijek.

Martina Sinković, 7. razred
OŠ Poliklinike Suvač
Voditeljica: Zrinka Šimunović

Prava

Imamo pravo na crtanje stripova.

Imamo pravo na gledanje filmova.

Imamo pravo slušati CD.

Imamo pravo na nogomet.

Imamo pravo jesti kolače.

Imamo pravo maziti mače.

Imamo prava, više od tristosedamnaest.

A da ih nabrojim još barem osamnaest?

Sad ču nabrojati primjera sedam,

(Ili možda preskočim jedan?)

Imamo pravo slikati na likovnom.

Imamo pravo vježbati na tjelesnom.

Imamo pravo pjevati na glazbenom.

Da to ponovim na engleskom?

Imamo pravo trčati u školu.

Imamo pravo pjevati u zboru.

Imamo pravo voljeti ljubav.

Imamo pravo na svijet sav!

Čini se da sam nabrojao primjera sedam.

Nisam propustio niti jedan.

Zapamtite! Djeca imaju prava!

Velika vam hvala.

Jakob Glavak, 6. razred

I. OŠ Dugave

Voditeljica: Ružica Jureta-Mrganić

Žapisi sa školskih klupe

Još jedan dosadni sat engleskog. Dečki igraju "schweps", cure malo tračaju, a mene je privukao natpis na mojoj klupi: „Tko ovdje sjedi?”

Odlučila sam se potpisati pa da vidimo što će biti dalje.

Zvonilo je. Brzo sam pospremila svoje stvari u torbu i obukla jaknu jer je bio zadnji sat.

Sutradan prvo što sam ugledala bio je još jedan natpis točno na mojem mjestu: „Ja sam Danijel i iskreno se nadam da nisam pogriješio klupu i da si ti Karla iz 8.a.”

Prvo sam neko vrijeme gledala u čudu, a kako profesorica iz matematike još nije došla, onda sam brže bolje odgovorila: „Bez brige, nisi pogriješio, samo kad bih još znala kako si znao da sam to baš ja?” Dočekala me samo jedna kratka riječ: „Tajna”. Neko smo se vrijeme tako dopisivali i upoznavali jedno drugo. Bilo je tu naglih ispada smijeha tijekom sata (na koje bi me profesori onako čudno pogledali) i još puno, puno malih i velikih poruka koje bi mi uljepšale dan.

A onda jednog dana - NIŠTA. Pretražila sam sve klupe po svim učionicama. Iako nisam znala s kim se dopisujem, je li to sve stvarnost ili samo šala, rastužila sam se. Sati i dani bili su beskrajno dugi i dosadni.

Kad sam se probudila jednog maglovitog i tmurnog jutra, bila sam posve bezvoljna. Još uz to prvi sat sam pisala test iz geografije. Odjednom moje lice se ozarilo vidjevši poruku na stolu: „Oprosti što nisam ništa pisao proteklih dana, ali bio sam jako bolestan i nisam mogao ići u školu. Prijedlog: čekaj me poslije sata na pozornici pa će ti se moći i osobno ispričati.” Nisam mogla doći k sebi... bila sam jako uzbudjena. Ne moram ni reći da sam test napisala bez ijedne greške. Zvonilo je za kraj sata, a ja sam potrčala niz stepenice i došla do pozornice. Kad ono nema nikoga, a učenici su već napustili školu. Naravno, odustao je.

Odjednom sam osjetila lagan dodir ruke na svom ramenu, okrenula se i ugledala dječaka koji mi se sviđa već dulje vrijeme. Nasmiješio se rekavši: „A sad ispočetka. Ja sam Danijel i što kažeš na jednu šetnju?” Pristala sam, naravno, a dalje...ma to je za jednu skroz drugačiju priču.

Karla Čečura, 8. razred

I. OŠ Dugave

Voditeljica: Danuška Ružić

Roditelji

Zovem se...To za ovu priču i nije važno. Moja životna priča počinje prije nešto više od četrnaest godina. Rodila sam se u Varaždinu, ali iz bolnice nisam otišla s presretnom mamicom, niti je po mene došao uzbudeni tatica, niti su me dočekali razdragani djedovi i bakice. Moje rođenje nikoga nije razveselilo. Tu gorku istinu saznala sam kasnije...

Blijeda su mi sjećanja iz ranog djetinjstva. Pamtim i nosim u srcu jedino Gorana, mirnog dječaka iz susjedstva, s kojim sam se najviše voljela igrati. Sjećam se i mirisa ružičnjaka i kako me u žaru igre jedna djevojčica gurnula u grm ruža. Ne znam jesu li me više boljele rane ili poderana haljinica.

Tužit će te mami - rekla sam plačući dok me Goran oslobođao trnja.

To ti nije prava mama! - zlurado dobaci djevojčica i ugrize se za usnicu.

Goran je vikao na djevojčicu, a ja sam otrčala kući u suzama.

Tako sam sa šest godina otkrila da sam posvojena i da imam privremenu mamu i privremenog tatu. Moji pravi roditelji živjeli su negdje s braćom i sestrama, ali bilo ih je previše pa se o meni nisu mogli brinuti. Ipak, javio se tračak nade. Počela sam sanjati kako će moja mama jednog dana ipak doći po mene. I ja sam njena, valjda će i za mene biti malo mjesta u njenom srcu.

I dogodilo se! Jednog dana pojavila se moja prava mama s najstarijim bratom Hrvjem. Bio je to najsretniji dan u mojoj životu. Sada i ja imam mamu! Povest će me sa sobom i više se nikada nećemo rastati.

Kratko je trajala ta moja sreća, sve dok mama nije primila brata za ruku i krenula bez mene. Na odlasku, dugo je objašnjavala kako ima nekog posla i zato me ne može odmah povesti, ali vratit će se za tri dana pa čemo ići na more... Pristala sam teška srca.

Onog dana, kad je mama trebala doći, probudila sam se rano. Stala sam na stube ispred kuće s kiticom ivančica i čekala. S tog mjesta ugledat će je izdaleka i potrčat će joj ususret. Stisnut će je jako i više je nikad ne će pustiti da ode.

Vrijeme je sporo prolazilo. Ivančice su uvenule i tužno se objesile. Čukala sam latice.

Doći će, ne će doći, doći će, ne će ... Ma, mora doći! Obećala je! - pogled mi se maglio od suza.

Gladna i izbezumljena dočekala sam večer, ali mama se nije pojavila. Zaspala sam jecajući. Sve moje nade srušile su se poput kule od karata...

Te zime posjetila me jedna draga teta sa svojim mužem. Došli su iz Zagreba. Smiješili su se i govorili kako su oduvijek željeli imati kćer, baš takvu kako ja izgledam. Sjela sam između njih i sa strepnjom upitala:

I za tri dana doći ćete po mene?

Odmah ćemo te povesti sa sobom i voljet ćemo te beskrajno! - rekao je tata.

Učinit ćemo sve da budeš sretna - dodala je mama nježno me grleći.

Od tada imam najbolju mamu i najboljeg tatu na svijetu. Oni su moji roditelji zauvijek.

Ivana Badžek, 8. razred

OŠ Većeslava Holjevca

Voditeljica: Nada Jacmenović

Život je lijep

Često mislim narančasto. To mi je najdraža boja. Veseli spoj razdragane žute i divlje crvene. Boja naranče (iako više volim mandarine), boja zidova moje sobe, boja mojih tenisica...

Ponekad je i sunce narančasto. Vani može biti ne znam koliko hladno, ali čim se pojavi sunce, osjećam olakšanje. Volim sunce ujutro kad mi jedna po jedna zraka ulazi u sobu kroz prozor, kroz trepavice. Divno je. Ili kad svijetli kroz krošnje drveća pa se lišće čini prozirnim. Obožavam i zalazak sunca kad sjajna kugla polako tone negdje iza obzora.

Znate što još volim? Ljetni pljusak. Inače ne volim kišu, ali to nije bilo kakva kiša. Toplo je, kratko, ugodno, zabavno i zvuči baš savršeno. I ne treba ti kišobran! Možeš trčati bos. Užitak! Volim ljepotu svuda. U prirodi, kod ljudi, na slikama, građevinama, u glazbi, posvuda. Stvarno volim kad je netko lijep. Cura ili dečko. Nije važno. Obožavam promatrati tuđa lica. Detalje. I stav, držanje, hod. Kad mi je nešto lijepo, mogla bih satima gledati i proučavati.

Kad sam kod bake i djeda, ništa mi nije draže od njihove sobe. Jedva čekam da idemo spavati. U sobi je hladno i miriše na starinski namještaj. Krevet je ogroman, čini mi se da bi u njemu udobno moglo spavati pet osoba. A na postelji debeli, topli, vuneni pokrivači i jastuci, podatni jastuci. Kad legneš, brzo zaboraviš da iz zidova zrači hladnoća. Da, to je još jedna od stvari koje me stvarno vesele. Hladni zidovi. Ljeti, kad je strašno vruće, nešto najbolje mi je kad se mogu nasloniti na zid. Kao da sam u pustinji našla vodu.

Kada sam sama i tužna, mislim narančasto, bježim na sunce, kupam se u ljetnim pljuskovima i zavlaci u bakin krevet, u sobu hladnih zidova, a kada sam sretna, s prijateljima, svijet je razigrano narančast, sunčan, osvježavajući kao ljetni pljusak i umirujući kao bakin krevet.

E, da, još nešto volim. Volim gledati stare fotografije. Ponekad promatram sebe kao malenu i pitam se jesam li to stvarno ja. A ta mala djevojčica s fotografije više: „Zar si me zaboravila? Idemo se igrati!“ Obećavam joj da je nikada neću zaboraviti i da ćemo se igrati, igrati, igrati. Život je lijep!

**Jana Ciglar, 8. razred
OŠ Većeslava Holjevca
Voditeljica: Nada Jacmenović**

Sa školjkom na uhu

Veliko pospremanje. Taj dan mrzim. Dosadno je, a i označava početak škole. Veliko smo pospremanje uvijek imali tjedan dana prije početka nove školske godine. Taj je nered u mojoj sobi otkad su počeli praznici. Već sam i zaboravila kako soba izgleda. Bit će mi dragو ponovno vidjeti sobu, ali tko će taj nered urediti.

„Trebala si na to prije misliti.”, ponavljalа je mama.

„Da, Mirela, trebala si na to pije misliti!” govorio je jedan dio mene dok se drugi opravdavao: „Otkud sam ja znala da će taj nered odlučiti doći i praznike provesti u mojoj sobi!”

Uvijek je najteže početi, ali ja sam probila led i uzela torbu u kojoj su bile još neraspakirane stvari koje sam donijela s mora sunčane naočale, fotoaparat, maska za ronjenje, japanke... „Gle, dešet kuna!” uzviknula sam, ali tiše kako me Ana, moja sestra ne bi čula i počela pametovati da je to njezinih deset kuna i da bi bila nepravda da ih ona ne dobije.

„Možda i dobijem plaću za ovo pospremanje?”, obradovala sam se znajući da u ovoj torbi može biti svega i svačega.

„A, što je ovo?” pitala sam se vadeći malenu crvenu kutiju. „Pa, naravno, kako sam na to mogla zaboraviti!” U kutiji su se nalazile sve školjke koje sam ovoga ljeta našla ili izronila. Moja kolekcija školjkica! Sve sam ih istresla na pod i birala najljepšu. Izvadila sam i onu veliku, šumeću. Stavila sam je na uho i samo slušala...

Slušala sam šum mora i kao da sam ponovo mogla osjetiti kako se valovi kotrljaju do mojih bosih nogu. Osjetila sam i blago strujanje vjetra koji mi je mrsio kosu, baš kao i one ljetne večeri. I taj slani miris mora... Imala sam osjećaj kao da sam tamo. Sjedim na glatkom pijesku i gledam more. Mali račić hoda po mojoj ruci. Sve je tako mirno i tiho. Sjetila sam se onog vala koji se stvorio ni od kud i zapljasnuo me slanom vodom. Dalje se više ne sjećam. Ili se možda ne želim sjetiti da ne poludim.

Želim se vratiti, želim vratiti vrijeme i sve to proživjeti još jednom.

Želim, želim... Svašta ja želim. Malo toga mi se ispuni, ali želim...

Mirela Veršić, 6. razred

OŠ Trnsko

Voditeljica: Marina Fistonić

More

More je plavo i duboko,
Satkano od pjene i vala,
Krije u sebi snagu i vječnost
I ljepotu pješčanih žala.

U moru se zrcali nebo,
I okolne stijene u moru se njišu,
Brodovi bijeli njime plove,
A mornari morem svoju sudbinu pišu.

Gabrijela Požgaj, 8. razred

OŠ Fran Galović

Voditeljica: V. Žižak-Tocauer

Ana Vincelj, 5. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

Podne

Sunčev oganj sipa zlato ljeta.
Plamti, žari, grijje, pali.
Puste su ulice vrele.
Žega trave suši.
Žedno lišće treperi.
Pauk svoju mrežu steže.
Toplu pjesmu
cvrčak cvrči.
Ptičica zijeva.
Mačka umorna drijema.
Zatvorenih očiju gledam daljinu.

Gabrijela Vrblijanin, 7. razred

OŠ Otok

Voditeljica: Jelena Bunijevac Matičić

Prijatelj

Imam ja jednog prijatelja.

Posuđuje moje igračke i ponekad ih potrga i uvijek ih vrati, makar u komadićima,
i ja mu tu nezgodu oprostim,
pa nema veze.

Uzme moje sličice i uvijek ih dobijem natrag, ali ponekad i misteriozno nestanu, i
kad kažem to učiteljici, i ona više na mene, ali me i uči životu,
pa nema veze.

Voli matematiku, a i ja volim matematiku, i on uvijek dobije pet, ali zato što me ispituje
za vrijeme testa, ali tiho,
pa nema veze.

Voli likovni, a i ja volim likovni, i uvijek on ima najbolji rad jer mojeg ukrasi crtama i
oblacima, i učiteljica se ljuti na mene,
ali sam ja ponosan na svoje apstraktno djelo,
pa nema veze.

Voli glazbeni, a i ja volim glazbeni, i uvijek odsvira ljepše od mene jer meni namjesti
instrument pretiho, ali ja volim kad je tiho,
pa nema veze.

Voli hrvatski jezik i voli čitati, a i ja to volim, i uvijek čita najviše jer posudi knjige koje ja
volim, pa ja nemam te, ali ja pročitam one i koje ne volim,
a učiteljica kaže da je dobro naći zlatnu sredinu,
pa nema veze.

Voli tjelesni, a i ja volim tjelesni, i uvijek je najbolji u nogometu jer se nekad slučajno
sudarimo, pa ja slomim lijevu nogu i desnu ruku, ali ja ne volim pisati školske rade,.
pa nema veze.

Voli prirodu i društvo, a i ja to volim i uvijek donese najljepše jesenje listove jer moje
nekad slučajno izmrvi pregledavajući ih, ali ja volim kad drugi gledaju moje stvari,
pa nema veze.

Voli vjeronauk, a i ja, i uvijek sa mnom priča na satu o vjeri, a učiteljica se bezrazložno
ljuti, ali ja volim pričati,
pa nema veze.

Bitno je da ja imam prijatelja kakvog nitko nema. Prijatelja koji je najbolji - bolji od svih, pa
i od mene!

Martin Bagić, 8. razred

OŠ Ivana Filipovića

Voditeljica: Ljiljana Puljar Matić

Škuola

V Čučerju nam škuola draga
leta zbira al stuji!
Sto peseset let preg praga
nuove đake furt broji.

Veseli se skupa z nami
unda gda sme sretni mi.
A gda baš i tuožni jesme
saku souzu z nami spusti.

Vučime vujne se pumale
i čitati i pisati.
Al zname jake dobre igrati,
pupijevati i tancati.

A gda nuošnu oblečeme
se se zdigne od miline.
Ponosna je kaj još čuvle
dijel hrvatske dumuvine.

Anja Hadur Šušković, 5. razred
OŠ Čučerje
Voditeljica: Vesna Orešković

Ja sam jesen

Nakon dugoga i vrućega ljeta izašla sam iz svoje mračne i jezive pećine prepune šišmiša. Hoda-lam šumom gustom, a iza mene se lišće žutjelo i otpadalo s grana.

Ježevi, srne, medvjedi, vjeverice i druge šumske životinje polako su tonuli u san, a ja, zaigrana, odlučila sam otići u park poigrati se s djecom. Iznenadio me je njihov bijeg u tople i ugodne domo-ve. Krenula sam prema selu sa svojim prijateljem, velikim, teškim, crnim oblakom, kako bih posjeti-la svoje stare znance - starca i staricu. Ni oni se nisu oduševili mojim naglim dolaskom, a ni mojim prijateljem koji je pustio kišu i preplavio njihova polja. Tužna i usamljena krenula sam prema obali. Da bih se razveselila, okupala sam se u moru, ali i usput ga ohladila za desetak stupnjeva. Prošli su me trnci hladnoće. Tada sam shvatila zašto su životinje, djeca i odrasli pobegli od mene u svoje toplije domove. Pomislila sam da me ne vole i da sam beskorisno godišnje doba jer im donosim hladnoću i kišu.

U taj mi je čas prišla Zima i utješila me. Rekla mi je da se i ona ponekad osjeća usamljeno kao i ja. Čule smo doziv Zimina oca koji ju je zvao da se još kratko pritaji. Obećala mi je da će se uskoro vratiti i zamijeniti me u ovim krajevima. Zadovoljna i sretna šetala sam poljima, brdima, jezerima, morem, gradovima i selima.

Katarina Cestar, 5. razred

OŠ Granešina

Voditeljica: Anita Poslon

Mark Fejer, 2. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

Svoj u svojem dvorištu

Rođen sam u Zagrebu. U njemu sam proveo prvu godinu svog života. Ubrzo su roditelji kupili kuću u obližnjem selu, Velikoj Kosnici pa smo odselili tamo.

Velika Kosnica je sada moj zavičaj. Tu sam najsretniji i najbolje se osjećam.

Od Zagreba je udaljena petnaestak minuta vožnje, a nakon izgradnje Domovinskog mosta još mu je i bliža.

To je pravo malo selo s obiteljskim kućama, dvorištima i gospodarskim objektima. U selu je samo jedna trgovina i tri kafića. U centru sela je uređen dječji park u kojem se igramo i mi, nešto starija djeca. Preko puta parka je nogometno igralište na kojem provodim večinu ljetnih dana.

Pored sela teče rijeka Sava uz čiji tok se vozim biciklom sa svojim prijateljima. Često smo na njezinoj obali i promatramo što sve nosi rijeka. Da je barem plovna, onako kako je plovna kod Slavonskog Broda. Razmišljam da se upišem u veslački klub pa da veslam Savom.

Velika Kosnica još nema vodovod pa ljudi zabijaju cijevi u zemlju da dođu do pitke vode. Ustvari, pijemo vodu iz rijeke Save.

U mojoj selu najljepša su dvorišta jer se svi trude da baš njihovo dvorište bude najljepše. Moje dvorište je na kraju ulice i u njemu se nalaze dvije kuće. U jednoj živi stric i njegova obitelj, a u drugoj moja obitelj i ja. I mi se trudimo da naše dvorište bude što urednije, mirisnije i zelenije.

U vrtu je stara kruška koja pred kraj ljeta rodi sočnim plodovima. Visoka je oko četiri metra i grane joj se međusobno prepliću. Ljeti nam daje veliki hlad, pa nesmetano sjedimo pod njezinom bujnom krošnjom.

Još kao mala djeca bratić i ja smo se po njoj penjali i igrali kauboja i indijanaca. Kruška je simbol mojeg i bratićevog djetinjstva.

Volim svoje dvorište i svoje selo i ne bih ga želio napustiti.

Luka Krčmarek, 8. razred

OŠ Lovre pl. Matačića

Voditeljica: Ljiljana Mirt Kruc

Puno posla

Ja furt tak puno
Posla imam,
Stalno nekaj delam
I svačim se zanimam.

Največi je posel
Sak dan v školu iti
A gda se dimu vrnem
Fejst se vučiti.

Vu svom dvorišču
Sto ljet nisem bila
Jer sem v hiži
Navek nekaj delala.

Televizora takaj treba gledešti
Cimera pospremiti,
Petrica s pola donesti
I obeda zgotoviti.

A i potlam sega tega
Još se puno posla najde
Sa sestrom se svaditi
Makar od tega nema vajde.

I na kraju konca
Kad se to obavim
Još se posla najde
Kaj ga zaboravim.

Rječnik

Furt - stalno, uvijek
Delati - raditi
Sak - svaki
Dimu - kući
Fejst - jako
Hiža - kuća
Cimer - soba
Potlam - poslije
Vajda - korist
Se - sve

Sara Jakopović, 5. razred

OŠ Vjenceslava Novaka

Voditeljica: Aleksandra Kulari

Tko će mi odgovoriti

Ne vjerujem vlastitim očima. Kamo je jutros nestao veliki travnjak ispred mojega prozora? Po-svuda samo letve, mješalice, bageri...

Nekoliko je stabala polomljeno, srušeno... A još jučer smo ovuda trčali, družili se, igrali skrivača... još jučer sam pod ovim, sad obezglavljenim stablima, razgovarao s Majom. Čitali smo strip i razgovarali o zajedničkom ljetovanju nakon svršetka školske godine. Naši su roditelji veliki prijatelji i vikendice su nam vrlo blizu.

Zar će nam uzeti sve naše uspomene u zamjenu za neki, tko zna koji po redu, auto-salon, parkiralište ili kupovni centar?! Ne mogu vjerovati da više ne će biti mirisavoga cvijeća, šarenih leptira i medonosnih pčela. A još nedavno sam pročitao da u cijelome svijetu nestaju pčele jer kako uništavamo livade nestaje i cvijeće, a s njima i pčele. A baš su one tako važan faktor u ljudskome životu. Ali tko uopće još razmišlja o tome!

Mogao bih još shvatiti da žele urediti neko novo dječje igralište ili dječji vrtić, ali rušiti drveće, rušiti ptičja gnijezda, tjerati leptire, rušiti domove kukcima i drugim korisnim životinjama zbog golemih centara, to ne mogu shvatiti. Više ne ću čuti ni onog dosadnog čuka zbog kojega noćima ne mogu zaspati i odjednom postane mi žao. Pa na koga ću se sada ljutiti?! Sad mi se čini da bi njegov prodoran i jednoličan noćni čurlik mogao postati milozvučnom pjesmom mojemu uhu.

Odjednom mi se srušio cijeli svijet. Kao da nema dovoljno kojekakvih Cityja, Avenuea, West Gatea, Outleta ...! Gdje ću sad s Majom razmjenjivati stripove ili sličice za albine, pod čijim ćemo se granama skriti od pogleda znatiželjnika!?

Kažu da će posaditi još ljepša stabla. Zar može biti ljepšega stabla od onoga na kojemu se gласao dosadni čuk, ispod kojega sam se zaljubio u Maju ili ispod kojeg sam ...?! Pitanja, pitanja, pitanja.

A tko će mi na njih dati odgovor?

Luka Ćorluka, 6. razred
OŠ Vjenceslava Novaka
Voditeljica: Aleksandra Kulari

Dvije domovine

Rođen sam u Zagrebu kao i moji tata i sestra, no moja mama rođena je u mjestu Olsztynu, na sjeveru Poljske. Tako sam imao priliku naučiti dva materinska jezika i upoznati i živjeti običaje i kulturu još jednoga naroda.

Poljska je ogromna zemlja u kojoj živi čak 38 milijuna ljudi. U središtu Poljske nalazi se njezin glavni grad - Varšava. Tamo žive neki moji rođaci. Kada za ljetne ili zimske praznike putujemo autom u Poljsku, na jugu prolazimo kroz velike planine - Tatre. Većina područja kroz koja dalje prolazimo čista su ravnica. Za razliku od rijetko naseljene i uglavnom brežuljkaste Hrvatske, u Poljskoj se cijelim putem uz glavnu cestu nižu sela ili manja mjesta okružena šarenim poljima.

Moji „poljski djed“ i baka žive u posebno lijepom dijelu Poljske zvanom - Mazury. To područje ljudi zovu „zelena pluća Poljske“ i „zemlja tisuću jezera“. Moj je Olsztyn okružen starim, stoljetnim crnogoričnim šumama i brojnim malim i velikim jezerima. Većina Poljaka misli da ih ima oko tisuću, ali moj djed, koji ih je proučavao, kaže da ih ima i tri tisuće! Prije dvije godine doživio sam pravu avanturu ploveći tri dana po najvećem jezeru - Sniardwyu, koje ima čak 113 km^2 i tri svoja otoka. Sviđa mi se to što Poljaci brinu o zaštiti okoliša. Sva su ta jezera plovna, ali po njima ne smiju voziti motorni čamci. U šume, koje su svima dostupne, ne smije se ulaziti autima. Zato je voda čista i puna riba, a u šumama se u predvečerje mogu sresti i srne, jeleni, zečevi, divlje svinje i dabrovi. Jednom sam sreo i jazavca! Olsztyn je također poznat po starom dvorcu u kojem je živio i radio Nikola Kopernik. Tamo se danas nalazi i velika, moderna zvjezdarnica.

Ljeta su u Poljskoj puno ugodnija nego u Hrvatskoj, temperatura ne prelazi 26°C pa se moguigrati vani cijeli dan. Po zimi, kad jako zahladiti, temperature su i do -20°C , i uz svaku se školu nalazi klizalište, gdje se djeca kad imaju tjelesni kližu ili igraju hokej. Osim klizanja i skijanja u Poljskoj je od zimski športova također vrlo popularno jedrenje po ledu, koje Poljaci zovu bojery. Prošle sam godine za Božić prvi put video kako šarene jedrilice kližu po debelom ledu zamrznutog jezera. Bilo je to baš fora!

Poljska, kao i Hrvatska, ima svoje more. Za razliku od našeg Jadranskog mora, koje je bistro, plavo i uglavnom mirno, Baltičko je more hladno, sivo i uglavnom valovito. Plaže su pješčane, i ne vidi im se kraja. Na njima djeca i odrasli grade dvorce od pijeska i skulpture, a poslije velikih valova na plažama traže školjke i jantar.

Što se tiče jela, Poljaci imaju bezbroj prefinih juha, a moja omiljena je ona od cikle, koju zovu barszcz. Ljeti mi moja „poljska baka“ spravlja posebno ljetno jelo - pierogi (piroške) s različitim voćem (borovnicama, šumskim jagodama, višnjama itd.).

U Poljskoj, kao i u Hrvatskoj, ljudi su jako dragi, gostoljubivi i otvoreni. Na sličan način, u krugu obitelji, slave velike vjerske blagdane poput Božića i Uskrsa.

Zanimljivo je to što poljski učenici idu u osnovnu školu samo šest godina. Poslije toga slijede tri godine „male srednje“ i još tri godine „velike srednje“ škole. Ocjena imaju šest. Najbolja je ocjena šestica, koju dobiju samo izvrsni đaci. Govoriti i čitati poljski lako je naučiti, ali pravilno pisati - to je nemoguća misija!

U Zagrebu mi je prekrasno, ali mi je jednako tako lijepo i u Poljskoj. Sretan sam što imam dvije domovine!

Jan Cegnar, 5. razred
OŠ Petra Preradovića
Voditelj: Mladen Janković

Kad smrdljivi martin rezira film

U jednoj sobi se nalazi trideset tinejdžera, znojnih i prištavih, gnjevnih, zbumjenih... svi potpuno nezainteresirani, ali i srditi što ovako provode jedan suncem okupani četvrtak. Zato svi žele nešto reći, a nitko ne želi slušati. Čak su i oni koji ne pričaju nesretni - od sve te buke ne mogu ni spavati... Objektivno gledajući, bilo bi krajnje neodgovorno da te spodobe u kojima ključaju hormoni ostavimo same da uživaju, stoga sada u tu sliku smjestite i učitelja.

Hmm... Pa što je ovo? Nastao je tajac. Mrkla tišina nadvila se nad mlađe umove, ali nije potrajava. Tišina je zapravo najavljuvala paniku. O, ne! U učionici je smrdljivi martin! Ipak ispada da taj kukac nije glup kao što izgleda, već odmah kreće u napad - i to proračunato. Napada osobe s manjom aktivnosti neurona od sebe pa kreće zujati oko učenica koje su se „željne znanja“ smjestile u zadnje klupe, što dalje od profesora. Od vrućine koju su nam ostavili zadnji ljetni dani počela im se topiti žbuka kojom svakodnevno rutinski oblažu cijelo lice i u velikim gromadama padati na netaknute stranice udžbenika njemačkoga jezika. Tupo gledajući profesoricu (po običaju), jedna od njih pomisli da ona sve to trabunja jer joj je dosadno pa u najboljoj namjeri, kao i uvijek, odluči profesorici prirediti maleni spektakl. Duboko udahne, pripremi glasnice i odjednom se vrisak prolomi ustajalim vrućim zrakom učionice. „Profesoricee, profesorcee, ovdje je neka buba! Fuuuu!!“ počela je vikati. Nije trebalo dugo, shvatili su ubrzo i ostali da ja gluma izuzetno zanimljiv pa i dobro plaćen posao pa se s neviđenim entuzijazmom pridružuju predstavi.

U nanosekundi, više od pola učenika nije sjedilo, već skakalo strahujući od napada smrdljivog martina. Obuzeo ih je strah i trepet za vlastiti život. Čak su i neki dječaci vrištali, dok su ostali zaviali tri božanske osobe.

Joj, kad bi taj mali kukac samo znao kakav je spektakl priredio, zasigurno bi ponio i kameru pa ovo poslao RTL Televiziji u rubriku Vaše vijesti! Zaradio bi 500 kn, ali i svjetsku slavu kao najstrašniji kukac na svijetu koji je u životu mladih tinejdžera sasvim neočekivano unio strah i trepet.

Nemojte se čuditi, ako gledajući neke showbiz - lifestyle emisije, naiđete na neki potresni intervj u gdje neka mlada tinejdžerica iznosi zastrašujuću priču o danu kada je postala žrtvom opakog i nemilosrdnog ninja-kukca!

Nikolina Gegić, 8. razred

OŠ Retkovec

Voditeljica: Marija Gelo-Lisičak

Jesenja ljubav

Jesen kuca na moja vrata

Iz mračne sobe

Gledam

Ništa

Misli - nema

Vidim nju

Njezine plave oči

Vode me u vječnost

Duga joj plava kosa

Ispružena do mog srca

Osmijeh

Čudesan, srebren

Slomio mi srce

Gledam

Više je nema

Da istrese lišće svoje kose

Po meni

Josip Kalem, 7. razred

OŠ dr. Vinka Žganca

Voditeljica: Snježana Čubrilo

Milijunaš s ulice

„Od ddanas štědimos!“ više moj otac s ulaznih vrata naše kuće teturajući pijan prema prostranoj kuhinji. Jedva se održavao na nogama. Modre oči su mu bile crvene kao i lice. Kaput se bijelio od snijega kao i gusti plavi uvojci koji su mu skrivali visoko čelo.

Zatekao me u predsoblju dok sam telefonirao. Svalio se na kauč. Nikad do sada nisam video pijana oca. Iznenaden, potrčao sam uza stube na kat gdje je moja majka gledala sapunicu „Dolina sunca“. Bez kucanja otvorio sam vrata vičući: „Mama, tata se napio!“

Majka je žurno sišla za mnom u kuhinju. „Što se dogodilo?“ pitala je zadihanost stojeći pred ocem. „Nništa“, jedva je uspio izustiti otac. „Dobio samm ottkaz!“

„Zbog čega?“ uporna je majka. „Nnne znam, recesija“, uspio je objasniti otac i ubrzo je utonuo u dubok san.

Cijelom kućom prolamalo se njegovo glasno hrkanje, a kuhinja je bila ispunjena snažnim moomirisom „Žuje“.

Kad se sljedeći dan moj otac nije vratio s posla kući, cijela obitelj bila je zabrinuta za njega. Na telefonske pozive nije odgovarao i to nas je još više uznemirilo. Majka nije željela prijaviti policiji njegov nestanak. Rekla je da ćemo pričekati do ponoći. Kako se ni tada nije pojavio, majka je predložila da nazovem njihova vjenčanog kuma Petra s kojim se otac često družio i odlazio na „pijaču“.

Kum Petar je već, vjerljivo, spavao snom pravednika, kad ga je probudio oštar zvuk kućnog telefona. Javio mi se nekim čudnim promuklim glasom. Uz ispriku što zovem tako kasno, ispričao sam mu da se otac još nije vratio kući i upitao ga zna li gdje bi mogao biti. Naglo se oraspoložio i glas mu je postao vedriji. Objasnio mi je misterij očeva nestanka smijući se: „Otplovio je s malo vitral!“ Meni nije bio smiješan kumov zagonetni odgovor. „Kamo je otplovio?“ „Ima ti on jednu mladu plavušu i živi s njom, ali ne znam gdje točno stanuju. Kao što vidiš, živ je i zdrav i vratit će se.“

„Zar je moguće da je otac postao tako neodgovoran?“ pitao sam se. Zar nam nije mogao objasniti zašto i s kim odlazi? Pod mojim nogama ležao je srušen cijeli moj svijet. Baš je odabrao trenutak kada „otpiliti“ obitelj.

Kako dalje bez njega i novca? Ostadoše nam dva kredita: jedan za novu Opel Insigniju (koju je odvezao sa sobom) i jedan za dotjerivanje majčinih grudi i usana.

Sestra može reći: „Bye bye!“ plesnoj skupini „Step by step“, a ja treningu košarke. Moj brat, učenik četvrtog razreda gimnazije, ne će moći više plaćati pripreme iz matematike za državnu maturu.

U našu kuću polako, ali sigurno useljavala se bijeda. U kuhinji sve češće mirišu i smiješe mi se žuti gomolji kuhanog krumpira iz kristalne zdjele na stolu. Sve češće „uživam“ u mljeku i čokoladi gledajući dobro uhranjenu ljubičasto-bijelu kravicu Milku na sočnim padinama švicarskih Alpa.

Nakon tjedan dana nazvao je otac i rekao da se ne će vratiti kući, da mu je dobro i da se ne brinemo za njega.

Božić je pred vratima. Izgleda da će tamo i ostati. U našoj kući ne će mirisati božićni kolaci i bakalar „na lešo“ zbog čijeg mirisa na Badnjak svake godine majka uspije istjerati susjeda Đuku Slavonca, koji mrzi svu hranu iz mora, proglašavajući svoj kulin svjetskim kulinarskim čudom. Prošlogodišnje eko-drvce u dnevnoj sobi, ostat će bez darova u svom podnožju. Naš veliki stol od masivne slavonske hrastovine (za kojim rado sjedi i susjed Đuka), bit će ukrašen svečanim bijelim stolnjankom s motivima šestinskih crvenih srdaca, a mi ćemo uzalud čekati očevo srce koje sada kuca za njegovu novu ljubav. Stol u blagovaonici ne će nuditi božićno obilje hrane.

Svi tragovi sretnog bivšeg života naše obitelji, ischezli su meteorskom brzinom. Brzo smo tonuli u dickensonovsku atomsferu sivila i beznađa. Majka je i dalje bila na prinudnom godišnjem od-

moru kojemu se nije nazirao kraj. Uredski posao u tvrtki „Pevec”, zamijenila je čestim kavama s prijateljicama bježeći tako od obiteljskog blagostanja i očeve ljubavi.

Kad joj je susjed Đuka Slavonac ponudio posao čišćenja njegova kafića „Nada”, spremno je odbila plašeći se za svoje njegovane ruke i ugrađene nokte boje suhih brusnica. Nije pomoglo ni Đukino filozofsko uvjeravanje da smo se svi našli u raljama secesije i da je svaki posao milost Božja.

Kako se našemu obiteljskom Titaniku približila smrtonosna santa leda, majka je odlučila pronaći čamac za spašavanje u športskoj kladionici. Dogodilo se pravo, pravcato čudo. Moja majka, koja je uvijek mrzila nogomet, odjednom se našla u središtu nogometnih zbivanja kod nas i u Europi. Primamljena početničkom srećom, koja joj je donijela izdašan dobitak, provodi sve više vremena buljeći u rezultate na teletekstu. Majčin unosan način zarade ubrzo je krenuo nizbrdo. Tako se naš, nekada raskošno uređen stan, polako praznio. Sa zidova su iščezavale sve slike. Nestalo je Tiffani-jeve murano svjetiljke i velike indijske vase od porculana koju je otac donio sa službenog puta u tu egzotičnu zemlju. Od svih nestalih stvari najviše mi je žao indijske vase. Čuvala je sjećanje na očevu priču o indijskoj djeci koja žive na prašnjavoj ulici siromašnih predgrađa Mumbaija, bez roditeljske ljubavi i brige, prepuštenoj nemilosti bijede i mjesne mafije. Otac je tako slikovito pripovijedao da mi se činilo kao da gledam film „Milijunaš s ulice”.

Moja obitelj sve se rjeđe okupljala za masivnim stolom od slavonske hrastovine. Ni susjed Đuka Slavonac ne dolazi više k nama na kavu iako živi sam.

Vješto skrivam brodolom svoje obitelji od svojeg najboljeg prijatelja Luke. Izbjegavam ga pozivati k sebi uvjeravajući ga da je kod njega mirnije i ugodnije.

Moja obiteljska idila ugasila se kad sam se večeras vratio iz škole. Nastojeći izbjegići Lukino društvo poslije nastave tjelesnog, brzo sam se spremio i izjurio iz športske dvorane na ulicu.

Vani je sipio prvi snijeg. Brzo koračam prema svojoj ulici. Pupoljci ruža pod snijegom. Mašu mi smrznute grančice magnolija. Iz mračnog dvorišta susjeda Đuke Slavonca, zareža na me njegov vučjak. Za tili čas našao sam se u našem predsoblu. Bilo je već osvjetljeno svjetlom koje je dopiralo kroz širom otvorena vrata kupaonice.

Bacio sam ruksak na pod i prišao kupaonici. Preda mnom se ukazao užasan prizor. Moja majka, odjevena u bijeli frotirni ogrtač, ležala je pored kade zatvorenih očiju. Posvuda oko nje bile su razbacane stvari iz njezine toaletne torbice. Bočica Max Mare bila je razbijena i komadići debelog stakla ležali su pored njezine glave. Ugledao sam i prazne srebrne folije s rupicama u kojima su bile tablete. Jedva sam uspio pročitati sićušna slova- Normabel. Dodirnuo sam majčino lice. Bilo je toplo. Pribrao sam se i drhtavim glasom pozvao Hitnu pomoć. Brzo je došla i odvezli su majku u bolnicu.

Moj stariji brat i ja stigli smo za njom u kolima susjeda Đuke Slavonca. U bolnici su nam rekli da se predozirala tabletama i da će se ubrzo oporaviti i vratiti se kući.

Moralu je preživjeti jer je znala da veliko srce mojeg „brižnog” oca kuca samo za nju, za moju otkvačenu mamu.

Luka Katančić, 8. razred

OŠ Brestje

Voditeljica: Antica Tomljanović

Izgubljeni vlak napuštenih pruga

Kad iznad Vukovara
pojavi se duga,
puhne vjetar
iz ravnice,
jeknu zvona
starog tornja.

Tad pojavit će se
izgubljeni vlak
heroja
napuštenih pruga.

To je vlak što vozi tisuće
duša.

Vlak mira i tištine nestaje
u našim molitvama.
Dugo putuje.

Staje tek u nebu - njegovoj
posljednjoj stanicici.
Neka suze poteku,
nek se barjak vine.

Za mene ste
uvijek bili,
za mene jeste
i za mene ćete
uvijek biti,
ponos Hrvatske -
domovine.

Domagoj Lovrić, 8. razred
OŠ Ivana Grandje, PŠ Adamovec
Voditeljica: Maja Cakić

Hvarska čipka

Na sunčanom otoku Hvaru
poznam jednu baku Maru.
Pogrbljena je i jako stara,
ali rukama blago stvara.

Iako baš dobro ne vidi,
čipka joj je puna morskih hridi.
Ruke joj se malo tresu,
ali zna baš svaku resu.

Na salvete male
kao da su girice pale.
Na stolnjaku bijeli biseri
jadranski su zeleni otoci.

Školjke i morske zvijezde
po jastučnicama jezde,
a lavanda mirisna
u svaku je čipku utkana.

Nera Potočić, 6. razred
OŠ Ivana Grandje
Voditeljica: Blanka Puškarić

Želim nešto lijepo reći o ...

Želim nešto lijepo reći o moru. Plavo je, duboko i tajanstveno. Skriva mnoge tajne nekada davnog potopljenih gusarskih brodova, prekrasnih morskih sirena, nepreglednih morskih pučina. O njemu su ispjevane mnoge pjesme, napisani romani, pri povijetke i bajke. More je život ribara i moreplovaca čije žene i majke tugom u očima gledaju njegovo prostranstvo i mole se za njihov povratak.

Želim nešto lijepo reći o nebu. Nebo je visoko, visoko iznad mene, prekrasno plavo, a ponekad opet sivo, mrgodno i opako. Najljepše je onih noći kada je prepuno malih svjetlucavih zvijezda. Čini se kao da žele isplesti nakakav čipkasti stolnjak ne bi li nas pokrile za laki san.

Želim nešto lijepo reći o životu. Volim živjeti jer mogu ploviti morem, gledati njegove brodice. Volim živjeti jer mi pogled odvlači to plavo nebo, njegove ptice i sunce. Želio bih i kada bi netko imao nešto lijepo reći o meni.

Damir Omanović, 7. razred

OŠ Sesvetski Kraljevec

Voditeljica: Ivanka Tomašević

Što je život

Još sam malen da bih znao reći što je to život. Tek mi je devet godina!

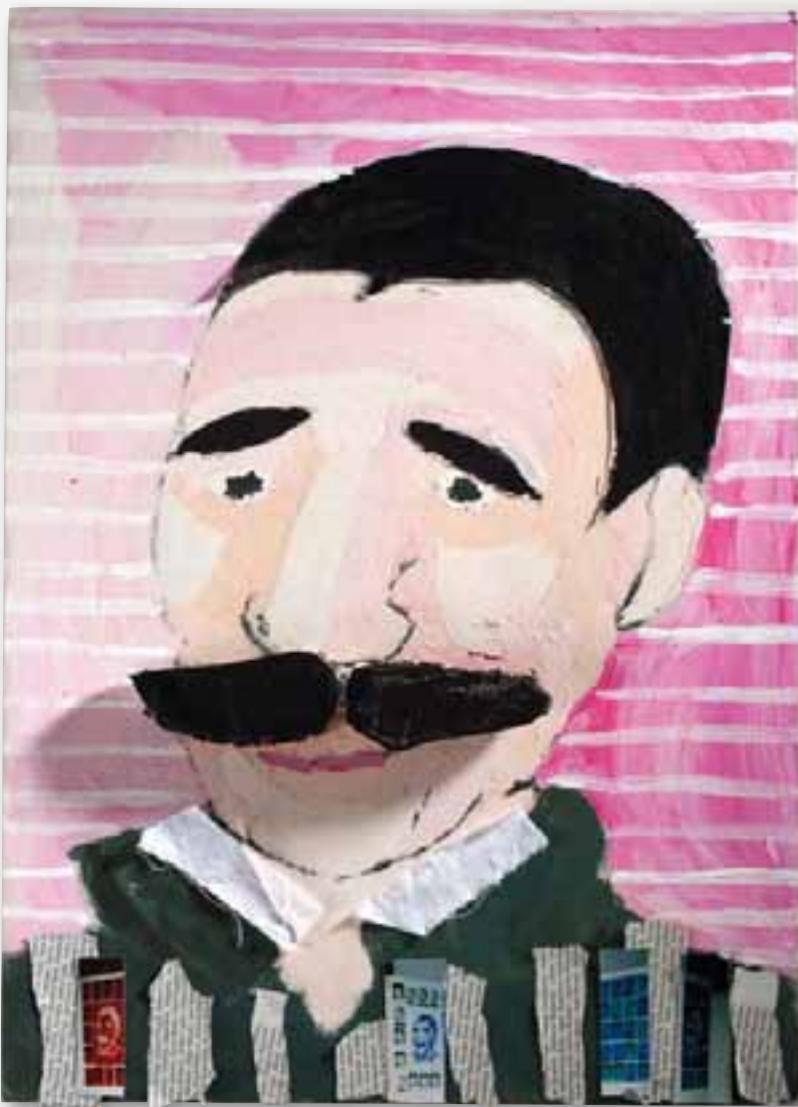
Kada razmišljam o životu, čini mi se da je ono kao more: nekada mirno i tiho, a onda uzburkano i nemirno. Često smo u životu veseli, nasmijani, kaže moja baka, pucamo od zdravlja. Tada je naše more mirno. Odjednom, pojave se lagani valovi, a mi smo luckasti, zvrkasti, mislimo da sve možemo. A onda, ne znam zašto, postanemo neposlušni, zločesti, radimo sve po svome. Možda nas snađe i bolest. Tada je more uzburkano. Valovi se dižu. Vjetar ih raznosi. Zaplijuskuju sve oko sebe kao da se protiv nečega bore.

Samo što naš život ne ovisi o vjetru, nevremenu i valovima. Mi ipak sami odlučujemo o sebi, o tome kakvi smo i kakvi ćemo biti. To je samo naš život koji, čini mi se, tako jako podsjeća na more. Ali, tek mi je devet godina.

Denis Šurina, 3. razred

OŠ Rudeš

Voditeljica: Željana Makovica

Filip Perić, 8. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

Povjetarac se igra

Povjetarac se igra
s otpalim lišćem,
zbog zubatog sunca
sve više se stišćem.

Jesen je.

Lorena Neral, 4. razred

OŠ Horvati

Voditeljica: Elizabeta Hudolin

Snjegović

Snjegović snježni
baš je nježni.
Lonac mu na glavi
s mrkvom Božić slavi.
Ugljen mu je oko.
Ime mu je Roko.
Snjegović je sreća
k'o djedmrazova vreća.
Puno vas pozdravlja snjegović bijeli.
Od sreće se snijeg veseli.

Marija Stojanović, 3.razred
OŠ Julija Klovića
Voditeljica: Sanja Gjurčević

Luka Srića, 2 razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

Igra perlama prirode

PROLJEĆE

Rozi trešnjin cvijet
širi opojni miris.
Nebo se plavi.

LJETO

Užarene zrake
Isušuju kap vode.
Otok želi kišu.

JESEN

Jesenje lišće
pada na tepih žuti.
Sunce zalazi.

ZIMA

Pahulje pršte.
Lete u hladnu noć.
Tvore bjelinu.

Lana Lebo, 7. razred

OŠ Rudeš

Voditeljica: Miranda Kekez

Pjesniku

U selu malom
djetinjstva srca puna
dječarac neki
u snovima pjesme plete.

Van sela toga
nikada bio nije,
u krajeve daleke
misli mu često lete.

Na grudi zemlje
po kojoj skakahu bosi
mirise mora
dalek mu vjetar nosi.

Valovi mora
srcu oluju nose
i žitna polja
i prve proljetne rose.

Oluja srca
najljepše stihove daje,
iz pera njegova
prekrasne pjesme se nižu
o čežnji, sreći, ljubavi, smrti i boli
o kraju njegovom koji beskrajno voli.

Godine idu
nova se mjesta roje,
a pjesme ipak ljepotu istu daju.
Iz bora lica
i dalje stihovi teku
dok srce piše pjesmu o zavičaju.

Dario Kruljac, 5. razred
OŠ Nikole Tesle
Voditeljica: Jadranka Babić

Sloboda

Beskrajni svemir,
snježni vrhunci,
morska prostranstva...

Toplina doma,
mir zimske noći,
radost novog jutra...

Slobodna sam,
slobodna za ljubav,
slobodna za snove...

Nina Šantek, 6. razred
OŠ Marina Držića
Voditeljica: Vera Devčić

Riječi

Riječi skitalice zvone s vrha planine,

preletjele su mnoga brda,

zaronile u morske dubine.

One su ponos našeg planeta

iako su poderale kilometre hlača

i izlizale puno peta.

Kada se u večeri zimske

stisnu ispod pokrivača, riječi sanjalice

visoko lete i pomalo sliče na ptice.

Riječi rugalice, rugaju se

kratkoj suknnji i prištavom nosu,

zadirkuju svakog tko je debeo

i ima raščupanu kosu.

Maštalice su riječi koje smisljavaju nemoguće stvari

da u sobi ožive ormari

ili da plešu u laboratoriju punom opasnih tvari.

No ožiljke na duši koje ni doktor ne liječi,

ostavljaju ružne riječi.

Njih brzo treba strpati u vreće

i istog trenutka baciti u smeće.

Mara Krnić, 3. razred

OŠ Jure Kaštelana

Voditeljica: Suzana Plevnik

Poludjela krošnja

Kiša! Ah kiša! Oluja?! Drveće ludi, divlja, ali na svu sreću, ja sam u školi. Slušam li profesoru? Više ne, sat je tek počeo, a moje su misli već daleko i izvan škole. Pa što li onda uopće slušam, o čemu razmišljam?! Slušam oluju. Moje su misli usmjerene na kišne putove Nalješkovićeve ulice. Jesensko lišće uvuklo se u najljepše haljine prekrasnih boja i sada pleše s kišom. Pjeva s vjetrom. Jedna ljuta krošnja nervozno maše svojim granama pokušavajući zaustaviti veselu zabavu jesenskog lišća, ali lišće je neustrašivo! Sitne kišne kapljice zaljubljeno se stapaju sa šarenim lišćem, a vjetar još uvijek pjeva svoju čarobnu i meni nerazumljivu pjesmu.

Krošnja je, bez obzira na sve, još uvijek nervozna i ljuta! Jednostavno ne želi popustiti. Ludo i uznemireno maše svojim granama. Maše i lupa toliko snažno da njezino tijelo takvo što više ne može podnijeti. Bum!

Naglo sam se ustala sa stolca i s ostatkom razreda potrčala prema prozoru. Jedna od grane lude krošnje pukla je, odlomila se i pala na tlo. Nakon nekoliko minuta naših razrednih raspravljanja o olujama i drveću, oluja je naglo stala. Lišće se umirilo, kiša prestala, a vjetar oslabio! Zazvono je za kraj sata i krenula sam kući. Kada sam izašla iz škole, u školskom dvorištu mirno je stajala ona, do prije par minuta poludjela krošnja.

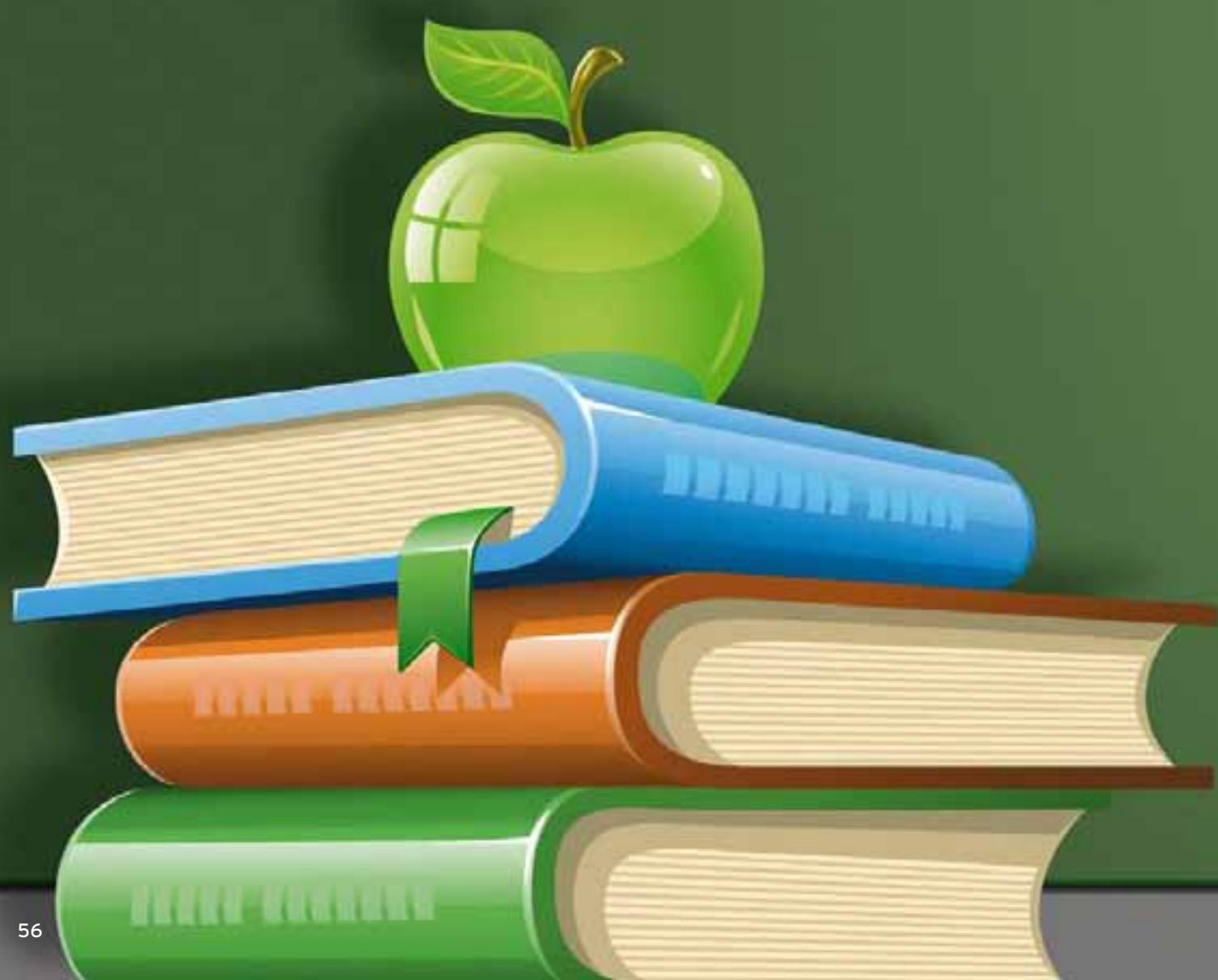
Nina Šantek, 6. razred

OŠ Marina Držića

Voditeljica: Vera Devčić

Nina Tokić, 6 .razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

NAGRAĐENI

*Literarni
radovi*

učenika osnovnih škola

Nesto kao kiša

U očima tvojim vidim sve
Voliš li me, lažeš ili ne.
U očima tvojim vidim planete,
Vidim potoke i bujne rijeke.

A kada u očima vidim ti dugu,
Moja sreća postane manja i tiša
Jer znam da prije duge iz očiju
Pada nešto kao kiša.

Nera Fodor, 6. razred
OŠ Dragutina Tadijanovića
Voditeljica: Sanja Beloglavec

Dominik Perković, 1. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

Intermezzo

Naslonjen na zid pred učionicom matematike žvačem sendvič i promatram taj moj svijet.

Oko mene u svim smjerovima poput atoma u ogromnoj molekuli lete klinci, zuje kao pčele u nekom čudnom neredu putanja koje se križaju, pretapaju, zaobilaze, a opet nikad ne sudare. Iz te vreve strše samo matice čije oko vidi svakoga pa tu i tamo bocnu žalcem čim netko neobuzdano zaglavinja u nezgodno vrijeme na pogrešno mjesto krivim smjerom. Kaos i nered se poremeti, lancanom reakcijom sve odjednom zastane, ali zakratko; rasulo se začas opet uspostavi.

Mimo mene prolazi čitavo životinjsko carstvo.

Magarac koji bezvoljno vuče torbu po hodnicima i sapliće se o vlastite vezice što mlataraju oko tenisica. Za njim propliva šarena ribica koja zaboravi sve što čuje za četiri sekunde, pa i to kamo je krenula. Prozuji i muha zunzara kojoj je uvući jezik teže nego onom magarcu svezati vezice. Slijeva se pojavi Ijenjivac kojem treba pola sata od točke A do točke B. Malo su ga zbunile leptirice koje su zalepršale za plavušanom s bicepsima u zametku. Tu su i osice koje se stalno bockaju, ali i pravi stršljeni čiji je oštar jezik poput bušilice i motorne pile stvorio čitav niz udruga žrtava koje redovito pod odmorom zasjedaju po kutovima i smišljaju trač-diverzije. Zatim prođu i dvije stonoge prvašića, više glista, s jabukama u ručicama i sa strahopoštovanjem se nekako provuku kroz naš zvjerinjak.

Posljednji zalogaj sendviča mi se poklopio sa zvonom za početak sata. Zbornica izriga hrpu profesora, a nered se razlomi i grupira prema učionicama. Jedino je Ijenjivac još hodao prema točki B, a ribica trčkarala tražeći svoje jato.

Okrenem se prema vratima učionice. Bože, kako sam žedan!

**Mislav Friščić, 6.razred
OŠ grofa Janka Draškovića
Voditeljica: Tilda Raić-Ergović**

Vršnjaci

Kišem, šmrcam, suzim... Već treći dan muči me alergija. Ostao sam bez maramica, a tek sam došao u školu. Prekopavam po torbi. Bezuspješno. Gdje mi je bila pamet! Trebao sam ponijeti barem dva - tri paketića. Mama kaže da ni na što ne mislim, a tata je uvjeren da sam zaljubljen. Baš, tko bi mene ovakvog nikakvog! Vučem se bezvoljno prema kabinetu kemije i zastajem pokraj panoa s radovima. Da imam čarobni štapić...

E, da mi je sada čarobni štapić, riješio bih se ja ove alergije! Zadovoljno se smješkam i pri samoj pomisli na takvo što, ali maštariju mi pokvari novi napadaj kihanja. Rukavom obrišem suze i počinjem čitati: „Da imam čarobni štapić, prvo bih mislio na sebe. Teleportirao bih se i zabavljaо po cijelom svijetu... „

Zanima me tko je to napisao. Pročitam ime i ne čudim se. Autor je Marko, vrhunski plivač iz susjednog razreda koji se hvali kako je već osvojio tri kilograma medalja. Čast Marku, sva ta silna odličja nisu mu pala s neba. Juri na treninge, putuje na natjecanja, stalno je u bazenu. Želio bi on popraviti svoje plivačke i školske rezultate, ali volio bi se malo i zabavljati, družiti s prijateljima, šarmirati neku curu...

- Zanimljiv rad, zar ne? - zacvrkuće Marina koja je šutke stajala iza mene dok nisam završio s čitanjem.

- Kad već čitaš, svakako pročitaj i Ivanov rad. Znaš, to je onaj učenik iz ce razreda koji zbog bolesti ima nastavu u kući.

- Da, sjećam ga se kao u magli. Vidio sam ga svega dva tri puta u školi...

Htio sam je pitati može li mi posuditi maramice, ali već je odjurila curama iz razreda koje su, kao i obično, bile zaokupljene živahnim razgovorom.

Gledam u Ivanov sastav i prizivam u sjećanje sićušnog dječaka toplih smedjih očiju koji se uz majčinu pomoć s mukom uspinje školskim stubama. Da ima čarobni štapić, Ivan se sigurno ne bi dvoumio. Prvo bi stvorio lijek kojim se liječe sve bolesti i kad bi napokon ozdravio, mogao bi ići u školu, imao bi prijatelje, igrao nogomet, a možda bi se i zaljubio...

Pokušavam zamisliti kako polako prolaze dani malom bolesniku u sobici iz koje pogled „puca“, na susjednu zgradu, sivu kao i sve oko njega, a jedini izlasci su mu odlasci u bolnicu. Soba, bolnica, soba, bolnica i tako u nedogled. Sanja Ivan u ta četiri zida svoje sobe kako će narasti i barem malo dostići svoje vršnjake. Sanja o stvarima koje su meni, Marku, Marini i ostalima normalne.

Sada, kada završavamo osmi razred, krupnim koracima grabimo u život, a Ivan nas jedva sutiže. Ne predaje se. Ne žali se. Nema kome. Nitko za njega nema vremena. I on želi ostvariti svoje snove. Učinio bi to puno lakše da ga se prijatelji češće sjete, da ga posjete, pošalju mu poruku, utješe ga kad mu je teško, razvesele i ohrabre kad ga boli i kad je tužan.

Iskreno dirnut Ivanovom sudbinom koja bi rastužila i najtvrdje srce, posramio sam se svoje mrzovolje zbog alergije. Odlučio sam ga posjetiti ovih dana. To je najmanje što mogu učiniti. Nikad nije kasno za jedno novo prijateljstvo, a za to nije potreban čarobni štapić.

Filip Bunjevac, 8. razred

OŠ Većeslava Holjevca

Voditeljica: Nada Jacmenović

Ponekad razmišljam o (ne)važnim životnim temama

Smrznutim prstima pokušavao je otipkati poruku majci, u kojoj bi joj objasnio zašto kasni kući već više od sat i četrdesetpet minuta. Naravno da ga je prije toga, više od pet puta, zvala i ona i otac, a i sestra, no nije se javio. Nije se javio kako ne bi morao slušati njihovu „dreku” o tome kako ponovno kasni više nego što bi smio, jer je znao da ne bi ostalo na tome. Izvuki bi i onu jedinicu iz matematike i prevelik broj izlazaka, premalo učenja, bezobrazluk prema njima i sve što s tim ide. Jednostavnije mu je bilo otipkati poruku koja i tako i onako ne bi puno pomogla, no hajde... reda radi. Napokon mu je stigao tramvaj i razveselio se toplim stolcima. Dašak sreće. Sjeo je i odmah spazio ekipicu srednjoškolaca koji su glasno pričali i glasno se smijali nekim svojim forama. Sjetio se sebe i svojih frendova koji bi isto to radili na putu do škole i natrag. Odmah se sjetio i Josipe koja mu se sviđa i Darka kojeg ne može podnijeti, no trpi ga jer ga ostali vole. Počeo je razmišljati i o željno iščekivanom vikendu i odlasku u neki klub gdje će biti faca, onako zgodan i simpatičan i s dobrim plesnim pokretima. Zaboravio je na kašnjenje i na to da mu treba još 20 minuta do kuće. Podsjetio se da treba pogledati koliko još novaca ima u novčaniku i koliko još treba tražiti od roditelja. Pomislio je na recesiju i pitao se koliko ona zapravo pogađa njegove roditelje. Pomislio je da možda smanji potrošnju. No, brzo se prebacio s toga na test iz fizike koji piše u četvrtak, a nije baš učio. Ma to će sutra prijepodne. Možda? Ugledao je plakat marke „Replay” i sjetio se svoga prijatelja Marka koji uvijek nosi tu marku i kako sutra moraju popričati o onoj svađi od neki dan. Stvarno su se posvađali oko gluposti. Pomislio je da bi trebao razmišljati o važnijim stvarima. Naprimjer, kako će se izvući iz prodike koju će mu održati kada dođe doma. No opet, tko kaže da je to važno? A i tko kaže da ono o čemu je prije razmišljaо nije? „Daj, previše filozofiram”, kaže si i nasmije se. „Trešnjevački trg”, začuje se glas u tramvaju i on ustane i izađe. Protrla ruke i zastane na trenutak. Navuče rukave preko šake i prstiju i krene. Ne voli kada mu se prsti smrznu.

Ana Šišmanović, 8. razred
OŠ Trnsko
Voditeljica: Vesna Dresto

Deda

Kesno je v noči,
moj deda je zdavna
s pola trebal dojti.

Babica več trepi,
zla se boji.
Nigdar se ne zna
kaj sudbina da.

Morti se traktor pokvaril
il mi je deda netko prevaril?
Da se nije neko zlo pripetilo?
To bi babicu jako pogodilo.

Kad eno ti dede,
mog veselog mede,
slatko se on smeje,
vinčeko ga greje.

Niš se ni zbilo,
tek kupicu - dve
od starog se prijatela
odbiti ne sme.

Rječnik

Deda	- djed
Zdavna	- odavno
Dojti	- doći
Pole	- polje
Morti	- možda
Trepi	- strahuje
Nigdar	- nikad
Pripetilo	- dogodilo
Vinčeko	- vino
Kupica	- čaša

Lucija Rulek, 8. razred
OŠ Brezovica
Voditeljica: Mirjana Rajter

Jesenski list

Na cesti se uveli list
u čudu digo: gle, ja skačem,
vrtim se baš kao s kotačem!

Zapeo za grane,
al' odmah poželio da padne.
Jesen ga prebojala kistom,
a vjetar ga načinio solistom.

Neki se auto zaletio
pa je list sa ceste sletio.
U mrzlu je vodu upao
i zbog toga poslije cupkao.

Kada je stigao na vrh brijege,
vidje da je palo malo snijega.
Onda je jedna velika gruda
legla na njega posvuda.

Njegov život svršava tako
da niti jednom čitatelju ove pjesme
nije lako.

Iva Celičak, 5. razred
OŠ Vladimira Nazora
Voditeljica: Milena Lelas

Nepravda

„Jurice, operi suđe! Jurice, daj mi donesi krpnu! Jurice, makni svoje prljavo rublje s poda! Jurice, postavi stol! Jurice, odi u dućan! Jurice uči!”

Ove dosadne rečenice već 13 godina proganjaju mene, Juricu Bortana, jednostavnog dečka koji ide u 7.razred OŠ.Andrije Vučkovnjaka.

U mojoj obitelji sam, lijepo rečeno, >Zadnje Smetalo<, i svi se samo iskaljuju na meni, a ja ni kriv ni dužan...Npr. U utorak 29.10. bezbrižno sam gledao nekakvu seriju na televiziji, kad sam začuo glasan tresak ulaznih vrata. Mama Ivona prešla je hodnik i u svojim se nespretnim štiklama dosegala do dnevнog boravka gdje sam se ja izležavao.

„Jurice, pa zar ne vidiš da se tu sva jadna grčim od ovih teških vreća, pa pomogni mi!!!” iznervirano se požalila.

Uporio sam oči s ekrana na nju, punašnu ženu s tri tone vrećica iz pekarnice i supermarketa.

„Pa, što da ti ja pomognem, gle kolko sam slabiji i kržljaviji od tebe!” Ijutito sam pojačao ton glasa, a mamina se dobro poznata žila na čelu aktivirala i napamet sam znao što slijedi:

„JURICE BORTON, DA SI SMJESTA PODIGAO TU SVOJU LJENGUZU I POMOGAO MI ODNIJETI OVE VREĆICE U KUHINJU!!!!”

Izderala se vrlo glasno, no ne kao onaj put kad me uhvatila da na internetu gledam „zabranjene stranice”, te su svi u krugu od 5 km došli na naša vrata. Pretpostavlja se da je naša susjeda Kata, sa slabim srčanim i živčanim sustavom, toga dana, i umrla.

Tada je moja obitelj odlučila otići na njen sprovod, gdje su se također svi okomili na mene...

„Joj, daj stišaj taj svoj idiotski gameboy!” zakmoljila je moja 15-godišnja sestra Sara.

„Da, stvarno, Jurice, zar ne vidiš da tata vozi!” javila se mama s prednjeg sjedala.

Dakle, za volanom je sjedio moj stari zvan Miro, mršav i visok čovjek smeđe rudlave kose koju je prenio na svu svoju djecu - mene, Saru i malog Brunu. No, normalno, ja sam zauzeo prvo mjesto po zgodnosti, pameti i općenito inteligenciji, jer je Sara tupa ko jednostanična papučica koja je diobom napravila još tuplje Brunu.

Iako tek trogodišnjak, mali je Bruno već sklopio savez sa Sarom zvan: >Izolirajmo Juricu<.

Kada smo stigli na Mirogoj, taj je savez stupio na snagu...

„O. K., imamo još petnaest minuta do pokopa, čekajte tu, a ja i mama idemo izjaviti sućut rođacima,” rekao je stari u svom glupom crnom smokingu, identičnom mojemu.

„I budite tu!” zarežala je mama, i nakon, naravno, postavljanja Sare za šeficu, otišla.

Mi troje smo se tiskali u gužvi crnih, žalosnih posjetioca. Uspjeli smo se probiti naprijed i imati savršen pogled na svećenika iznad ogromne blatne rupe za leš.

„Iskreno, meni je ovaj cijeli sprovod samo gubitak vremena, zašto smo uopće tu?” šapnuo sam Saru, koja je držala Brunu za ručicu.

„Eto, zato što smo mi najvjerojatnije krivi za njenu smrt!” šapne Sara, a Bruno, njen sljedbenik, kimne glavom.

„Ja??” malo sam glasnije šaptao. „I ja???”

„Da, a tko drugi? Cijela obitelj, derali smo se previše!”

Ona je stvarno pravi primjer samokritičnosti.

„Možda vi jeste, ali ja definitivno nisam bio kriv!” pobunio sam se.

„Joooj...Dobro, šuti više! Ovdje smo da bi odali počast toj jadnoj starici, a ne da se svađamo!”

„Kojoj starici???? Pa ona je bila samo bezvrijedna sebična baba sa sto šugavih mačaka!!!!???”

Slučajno su se te glasne riječi progrurale iz mojih usta i uputile sve moguće oči na mene.Čak

je i svećenik zbunjeno gledao što se zbiva, a da ne govorim, kako su roditelji reagirali...

3.11. je, u svojoj sobi odradujem kaznu vezanu za onaj nesporazum sa sprovodom, a uopće ni-sam niš skrивio!!!

Sada će se dogoditi napad 5., doduše, najblažeg člana moje obitelji, Mire, mog starog.

„Jesi pobriso svu prašinu?” pitao me zakoračivši u sobu.

„Da, tata,” rekao sam pokunjeno.

„Dobro, dođi mi sad pomoć obrezat živicu u vrtu!”

„Jooooooj...”

„Ap-a-pp-appa-p-p!! Ne cmolji! Idemo dok se još nije smračilo!”

Naposljetku sam se ipak dovukao do vrta koji mi se sada činio beskrajno dug s tom groznom živicom i grmljem.

Tata mi je uvalio škare i obrezivanje je moglo početi.Cak-cak, cak-cak...

Tko je smislio grmlje i živicu? Pa njega treba pokopati...Mislio sam zlovoljno.A tada, negdje sat kasnije, ugledao sam svjetlo...

Na ogradu mog vrta naslonila se Nikolina, najljepša cura u tri oceana i sedam kontinenata.

Nekako je upala u moj razred ove godine, i od početka nije sa mnom ni riječi progovorila.

„Bok,” rekla je milozvučnim glasom, a ja sam ju samo bespomoćno gledao, očaran njenom lje-potom.

„D-daa...” promucao sam.

„Ahmm...Bi li ti htio ići sa mnom u kino, Natalia je otkazala u zadnji tren, a još imam karte, pa...”

I prije nego sam pristao, odgovorio ili napravio ikakav pomak, u igru je ušao >Terminator<.

„A, ne, ne bi išlo, u kazni je!” reče moj tata! NEEEEEE!!!!

Toliko sam bio gnjevan i izvan sebe, da sam samo stajao i grčevito stiskao šake.

„Oh, razumijem. Dobro onda, Jura.” (Čak mi je i nadimak nadjenula!!), „pitat ću Antonija.” (Gad!).

„Vidimo se u školi!” okrenula se i krenula otići, kada ju zaustavio moj krik upućen Terminatoru:

„Mrzim te! Kako si mi to mogao učiniti!!??Da mi bar nisi otac!!!!!!”

Istoga sam trena požalio što sam to rekao, no, kao pravom tvrdoglavom ovnu, nije mi bilo ni na kraj pameti da se ispričam.

Moj tata samo je stajao skamenjen. Zavladala je neugodna tišina koju je prekinula Nikolina.

„Jurice?? Što ti je?? Tako nešto reći rođenom ocu, jesi li ti normalan? Neću više imati posla s tobom!” zapanjeno je rekla cura mojih snova. Srce mi se slomilo. Ne samo zato što me otpilila, nego ću sad još i u kazni završit...Opet...Ali ta Nikolina je samo jedna, a kazni ima sto!

I to sve zbog mog tate!

I eto...Tako ja dan po dan odslužujem i opet upadam u kazne tudim krivicama.

Moj život je prava grozota!

A o školi, da i ne govorim! Kad Sara dobije 4, to je: „Ah, joj, ma ok...”, a ako ja dobijem samo ocje-nu manje, 3, odmah počinje masivno bombardiranje sa svih strana...

A one rečenice: „Jurice, daj ovo, daj ono...” ponavljaju se sve više, i više, a mama kaže da neće prestati dok ne razmislim tko je tu zapravo kriv. A što imam razmišljati kad je na prvi pogled sasvim jasno tko je kriv, zar ne???

Petra Piršić, 7. razred
OŠ Augusta Harambašića
Voditeljica: Iverka Kraševac

Sorry, purgeri!

Ovo je mala priča o kupovanju u Zagrebu (i ne samo o kupovanju).

Baj, frende! Idem u shopping po nove šuze. Nadam se da imam dosta casha. Baš sam happy. Kupit ću si cool, fensi šuze koje je nosio onaj celebrety. Već mi je bed nositi stare. Još malo pa ću izugledati kao onaj drinker koji kraj ulice žica lov i onda sve full potroši na alkohol.

Štef, idem v štacun i na plac. Zutra nam buju došli gosti. Moram kupiti melu za kruv, grincajg, bažul, pušlek dišečih rojžica i nekaj za njihovu pucicu. Ti zbigecaj malo hižu i gartlec. Vrnula se bum prije kmice. Prosim te, naj prigovarati za peneze. Nofci su zato da se trošiju.

Sorry, purgeri! Ovim vašim jezikom mi više ne govorimo i ne razumijemo ga. Ja sam posudio riječi iz knjige Blanke Dovjak-Matković „Zagrebačka priča“. Mi smo se prebacili na englesko - hrvatsku spiku, a govor starih Zagrepčana polako nestaje.

Ipak, najbolje razumijemo i govorimo naš lijepi hrvatski književni jezik, samo nas ponekad prevara č i č.

Mali kajkavski rječnik: purger (purgar)-građanin; v-u, štacun-dućan, trgovina; plac-tržnica; zutra- sutra; buju došli-doći će; mela-brašno; kruv-kruh; grincajg-zelenje; bažul-grah; pušlek- kitica; dišeči-mirišljav; rojžica-cvijeće; nekaj-nešto; pucica- djevojčica; zbigecati-urediti, pospremiti; hiža-kuća; gartlec-vrt; vrnula se bum-vratit ću se; kmica-mrak; prositi-moliti; naj-nemoj; penezi,nofci-novci.

Mali žargonski rječnik: baj-bok; frend-prijatelj; šuze-cipele; fensi-otmjen; bed-dosaditi; drinker-pijanac; lova-novac; spika-govor.

Mali engleski rječnik: sorry-oprostite; shopping-kupovina; cash-novac u gotovini; happy-srećan; cool-odličan, moderan; celebrety-poznata osoba; full-potpuno

Ivan Džajić, 6. razred

OŠ Jordanovac

Voditeljica: Marica Šafran

Moja none

Para mi se da je bilo jučer kad sam bila s nonom na placi u Gružu. Sunce prži.

„Che caldo!" nona će. A zatim: „Nemoj prešat, kolpat će me. Kako je danas rano čeljad pojurila na placu! Poslije ne će biti ni kučka ni mačka.“

„Gdje ćemo prvo, none?" upitam ju.

„Prvo ćemo u ribarnicu, onda na placu po praske, na kafu pa doma!“

Čim smo se pojavile na vratima ribarnice, stari ribar poviše: „Gospodo Maja, dođite, kod mene ima freških feluna!“

„Pošto su vam?“

„Evo, za vas po šezdeset kuna.“

„Što su po zlato danas?" upita none.

„Ma nisu, evo dat ču vam ih za pedeset kuna“, reče ribar.

„Malo mi se čine frulavi“ lukavo će none.

„Ma vjerujte mi, jučer sam ih uhitio. Dobro, dat ču vam ih za četrdeset kuna.“

None plaća ozbiljna lica, a lagani smiješak odaje zadovoljstvo što se dobro nagodila.

„Sada ćemo kod one moje Župke, ona uvijek ima najbolje voće“ tiho će mi none.

Tada počinje moja muka. Dok mi se glava užarila, a ose me oblijecu, none polako, kao da je u klimatiziranom prostoru, prebire jednu po jednu prasku.

„Požuri, none, ubost će me osa“ kažem joj.

„Ne će ti ništa ako ih ne krećeš. Kako su ova današnja djeca tenera! Kad sam ja bila njezinih godina, uvijek sam pomagala noni i nikad se nisam žalila“ kaže none Župki.

„Sinjorina, sinjorina, dođite, imam freškog petrusimena, patata, mjendula!“ viču dvije prodavačice

„Fala, ne treba. Baš sam im ja sinjorina! Što bi sve rekle samo da prodaju i pođu doma!“ reče mi none. „Idemo u pekarnu po krafene.“

I none i ja volimo krafene, iako ih ona ne bi smjela jesti zbog kolesterola. Hodamo tako ruku pod ruku, a svako malo nju zaustavi neki poznati prolaznik: „Je li vam to unuka iz Zagreba? Kako je lijepa i velia!“ None cvate od sreće.

„Sad ćemo na kafu pa doma“ radosno će none. „Moram skuhat objed.“ Taj dan su na jelovniku bili pupatori i riba, moje najdraže jelo.

Kada smo se rekuperale, okrenem glavu i još jednom bacim pogled na more u kojem, mirnom kao ulje, galebovi lijeno umaču krila, a poneka barka napravi vijugav trag odlazeći prema pučini. Uzmem sakete i krenem s nonom polako uza skale.

Mara Runjić, 6. razred

OŠ Petra Preradovića

Voditeljica: Blaženka Dominić

Trenutak savršenstva

O, Bože! Prokleta kiša!

Stojim na semaforu i čekajući zeleno svjetlo, kisnem. Kao i obično. Ajme! Već je osamnaest i trideset. Vlada potpuni mrak jer porazbijana ulična rasvjeta baš i nije od velike koristi. I... da! Kao i obično, pored mene je projurio bus, onaj za Trnovčicu! Trenutak poslije, mokra sam. Cijela. Od glave od pete. No, krasno! Napokon zeleno! Aleluja! Prelazim cestu, namjerno stajući u svaku lokvu koja mi se našla na putu. Iz dubokog razmišljanja trguo me zvuk škripajućih kočnica i još jedno tuširanje prokletom kišom. Pogled nalijevo-ljutiti vozač koji bi me najradije ubio pogledom kad me već nije pregazio. Onako, iz inata, nasmijem se, mahnem, a zatim nastavim dalje gundajući. Kući sam stigla živa i zdrava. E, da bar nisam!

Skinuvši sa sebe mokru odjeću, shvatila sam da je već devetnaest sati, a ja još moram napisati sve zadaće, vježbati klavir barem jedan sat i još... O, ne! Isuse! Biologija!

Dvadeset i dva su sata. Ja - mrtva umorna. Bože, pa nikome tko ima četrnaest ne spava se ova-kо rano. Eh, pa naravno kada se nitko ne diže u cik zore svako jutro bez obzira na smjenu u školi!

Napravila sam sve. Sada je... uf! Nešto sitno do ponoći! Krevet... Izgleda ljepše no ikada. Oči mi se sklapaju. Napokon legnem, zatvorim oči kad... tup! „Mama, pa kaj sad pališ to svjetlo?!,“

Trenutak poslije već sam bila u dubokom snu.

Sanjala sam ljeto, bez škole, obaveza, glazbene, samo puno druženja i smijeha.

Sanjala sam i razumijevanje.

Razumijevanje profesora koji svaki Božji dan nešto pitaju- koji ne shvaćaju da ja imam glazbenu odmah poslije škole pa sve do kasno navečer i da ne stignem sve učiti.

Razumijevanje odraslih - koji ne shvaćaju da nitko nije savršen.

Razumijevanje prijatelja - koji su ljuti jer ne provodim dovoljno vremena s njima.

Eh, kada bi se ti snovi ostvarili...ovako, ostaje mi taj jedan trenutak savršenstva kada se ispružim u svome krevetu i sanjam.

Samo sanjam.

Marta Serdarušić, 8. razred

OŠ Mate Lovraka

Voditeljica: Arijana Gojak

Šljiva plavica

U vrtu moje bake
raste šljiva Plavica. I sada
je tamo, to staro stablo.
Baka svako jutro gleda
šljivu prepunu plavih plodova
i čeka
da ja dođem u Gunju.

Margita Butković, 3. razred

OŠ dr. Vinka Žganca

Voditeljica: Vinka Zadro

Darija Auguša, 8 .razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

Ovisnost

„Ja djeci za Božić uzimam kompjutor i gotovo!“, objavio je svečano mojim roditeljima djed kojemu smo mi najdraža, najljepša i najbolja djeca na svijetu. Inače, moji se roditelji već nekoliko godina bore s nama po pitanju kompjutera. Po njihovom, kompjuterizacija naše obitelji mogla bi se loše odraziti na naše zdravlje! A kako se oni, kao odgovorni i brižni roditelji brinu za naše zdravlje, neugodno su se začudili djedovo odluci za koju se s njima nije posavjetovao i iza koje je tako čvrsto stajao. Da ih je pitao, odmah bi mu objasnili kako se njih dvoje s time ne slažu. To što još jedini na svijetu nemamo kompjutor nije zbog novaca, nego zbog brižnog i odgovornog odgoja mojih roditelja. Ne, oni neće dozvoliti da se pretvorimo u neispavanu djecu crvenih očiju koja kao drogirana bulje u kompjutor, što god da se oko njih događalo. Znate ono, takva se djeca nakon desetak poziva odsutno jave s „Ha?“, a nakon pitanja, kakvo god ono bilo, odgovaraju još odsutnije „Aha“. Tata ima dosta primjera kako su djeca, pogotovo u Japanu, postali teški ovisnici, baš kao narkomani, ne mogu bez kompjutera po cijele dane, bez igrica, i to kakvih! A mnogi su postali ratoborni, bezosjećajni, zatvoreni, rječnik im je kao u petogodišnjeg djeteta, strada im i kralježnica...

„Već je kupljen i gotovo!“, prekinuo ga je djed neviđenom hrabrošću i odlučnošću. „Ma gledajte, ne možete još dugo bez kompjutera, morali bi ga uzeti kad-tad“, ubacila se baka malo nježnije. „To je jednostavno prozor u svijet. Zar bi vi vlastitoj djeci zatvorili prozor pred nosom?“

Brat i ja smo prepoznali pravi trenutak i oboje, kao po dogovoru, pustili par suzica.

„Dobro, ali reda mora biti! Samo pod tim uvjetom! Inače leti van!“, odlučio je tata.

I tako je kompjutor konačno došao u našu kuću. Dogovoren je sljedeće: Svatko smije biti za kompjutorom najviše jedan sat dnevno. To je sasvim dovoljno za naše školske potrebe. A i njima će biti lakše, tata će čitati novine i plaćati račune preko interneta, a mama će moći posao dovršiti kod kuće.

Raspored korištenja odlučno je zalijepljen na zid. Jedan sat dnevno bilo mi je definitivno pre-malo, ali rasporeda smo se svi držali. Nešto mi je postalo sumnjivo kad je tati nekoliko dana zaređom zagorio ručak, a mama sve više i više „posla“, dovršavala kod kuće. I onda smo ih uhvatili na djelu! Tata je prvi javno prekoračio vrijeme jer je mora srušiti rekord na nekakvoj igri, a mama je morala pod hitno zaliti cvijeće da joj ne uvene jer bi tada kolegica imala ljepši vrt od nje...

I tako. Brat i ja više uopće ne možemo doći na red, čak ni u vrijeme koje nam pripada po obiteljskom zakonu.

O ovisnosti o internetu, igricama i tome slično u našoj se kući više ne priča. U našoj se kući i inače nekako manje priča. Više to liči na „Ha?“, pa ono „Aha“. Ma nema veze, važno da brat i ja odraštamo u sretnoj obitelji uz brižne, odgovorne i stabilne roditelje.

Franka Šapina, 8. razred

OŠ Žuti Brijeg

Voditeljica: Marina Krpan

Spomen

Z štale je, sav zmazan,
znal dujti
i takev me psrijeti.
Na trakturu me vujzil
i peljal subu dek je trsje vezal.

Znala sem mu,
na vikendašičinem štijengami,
obed od blata skuvati,
a on bi se pravil da ga ije ko da je pravi,
i s pravi pjenezi bi ga platil.

Gda god bi ga pitala jel ima kej za me,
iz staruga vrmara bi zvadil, pu negvem, „čikuladu”.
Babu je, i ona nega, tu i tam znal prekleti,
ali tje je već bile normalne.

Zajne dane gledela sem ga
kak se muči
i nikuga ne pozna.
Bile mi ga je žal,
al pumojči mu nisem mogla.

Se lijepe i dobre, kej je za me napravil,
vrnuti mu nisem mogla,
i još djen djenes,
srce se stišče od bola.

Martina Puček, 8. razred
OŠ Sesvete
Voditeljica: Danica Sudarević

Kritike srednje klase

Svijet petoga razreda

Ne znam otkuda početi o svijetu petog razreda, svaki predmet promatram iz različitog kuta pa čak i zeznuto matematiku. Nas dvije smo na Vi. Naime, iz tog meni težeg predmeta prevladava ipak četvorka, mada sam iz zadnjih dviju vježbi dobila trojku. Neki bi rekli spasonosnu tricu, carsku ocjenu, a meni u njoj nema ničeg spasonosnog, a još manje carskog. Matematici jedino u prilog ide dobar profesor, a sve ostalo....bolje je preskočiti.

Među novim predmetima koje smo ove školske godine dobili jest zemljopis, pardon, geografija. Stoga, vam ovo moram otkriti: profesor je zakon. Kada je profesor zakon, predmet je super. Sve u svemu, bolje ne može.

A sada, slijede moji komentari o predmetu za opuštanje i znojenje, tjelesnom. Bez ovog predmeta jednostavno život ne mogu zamisliti. Ne želim ni pomisliti -što bi bilo, kad njega ne bi bilo- jer ne volim razmišljati o ružnim temama. Ovaj raport bih sada i završila da se nisam sjetila moje informatike. Učionica za deset, gradivo za sto, a profesorica za dvjesto. I bez ovog predmeta ne bih mogla živjeti. I to je, to. Sjetim li se još čega, bez brige, javit ću vam.

Neka nova dijeta

Evo čini se da me niste dugo morali čekati. Najbolje da vam odmah ispričam sve.

Čekala sam, čekala, i nikako nisam mogla dočekati još jedan praznik u nizu, 1. maj, pardon, 1. svibnja.

Svake godine, naime za 1. svibnja odlazimo baki i dedi na Krk. I ove tako po putu stalno slušam jedno te isto: „stičaj muziku!”, „jesi li gladna?” „Ako nemaš što pametno za reći, bolje šuti!”... i sve takve i slične stvari.

Nakon dva sata vožnje, konačno smo stigli.

Iz auta prva izlazi Ćupi - bakin i dedin pas - i odmah obilježava svoj teritorij.

U subotu nas naši prijatelji pozivaju u Malinsku na ručak. Gospoda Sofija, striček Drago i Manuela. Ta cura stalno je na dijeti. Gledam je i ne vjerujem; već joj treća štrudla ulazi u usta, a meni se činilo da je na dijeti. „Ako je to dijeta, onda sam i ja na dijeti!”, tek što sam to izjavila mama me pogledala onim pogledom i to mi je bio jasan znak da zašutim.

I ova bi nedjelja bila sasvim obična da se nije dogodilo nešto.

Užas i strahota

Vratili se mi u Zagreb u nedjelju. Svatko je na svoj način bio i tužan i veseo.

Ja sam tako bila tužna čim sam se sjetila škole i sve mi lađe tada potonuše.

Kao da sam nešto predosjećala, stanje mi se u narednim danima duplo pogoršalo.

Dogodilo se to nesretne srijede, turnus ujutro, onaj u kojem stignem otići na ZKM.

Ah, da, sram me može biti, nisam vam rekla! Već petu godinu pohađam glumu Zagrebačkog kazališta mladih.

Dakle, dan dva, prije te nesretne srijede, točnije onda kada smo imali povijest, primijetila sam da lošije vidim. Požalila sam se mami, a ona me odmah naručila okulistu za srijedu. Pošto je i ZKM srijedom, znači njemu, tj. okulisti idemo prvo.

Tako je i bilo. Ušli smo u ordinaciju..... U p o z o r e n j e!

Vi koji imate slabo srce ne čitajte nastavak ili nemojte kasnije reći da vas nisam upozorila.

Doktor, okulist, oftamonolog - da jezik polomite dok izgovorite - dijagnosticirao mi je ssssssi-gmatitis. To vam je bolest koju dobijete rođenjem i to je zbilja koma.

Ja sam vam, ljudi dragi, kratkovidna. Kratkovidna od rođenja.

To još znači da će morati nositi cvike. Moja najgora noćna mora. Skoro sam se rasplakala. Hvala dragom Bogu da nisam, jer zamislite još i tu sramotu. A sada je petak, da stvar bude još gora, moram ići. Idem u grad podignuti onu stvar za oči. Onu koju mrzim. Užas!

P.S : ono je č, samo ja sam kratkovidna pa ne razlikujem č od č.

Margarita Božiković, 6. razred

OŠ Horvati

Voditeljica: Linda Šimunović-Nakić

Luka Margeta, 8 .razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

Van Goghova Zvjezdana noć

Pijesak među prstima,
mrak i more plešu pod svjetlima
zvijezda i stanova.
Starac i starica
skupljeni,
zakukuljeni, ali
njihova ljubav grijе ih bolje
od šešira, kaputa i šalova.
Osamljeni jarboli sijeku vjetar
Noćni, studeni,
što im štipa obrazе
i nosi miomirise
morskoga svijeta.
Van Gogh trošio je
boje, kistove, dane
kako bi prikazao
sliku noći zvjezdane.

Iva Hadina, 7. razred

OŠ Prečko

Voditeljica: Ana Juzvišen

San

Bio je to stvarno jedan čudan dan,
budan, sanjao sam jako lijep san.
Nebom zvijezde kao brodovi plove,
pahulje sunčeve zrake love.
Mjesecu i Suncu dodiruje se glava,
kišni je oblak jastuk, gdje se sada spava.
Rat i Mir, u tom snu neočekivano se sreli,
priateljski zagrljeni u bistro, na kavu sjeli.
U istom bistrou, na moje čudo,
Bolest i Zdravlje pjevali su ludo.
Na istom mjestu u čudesnome gradu
Dobro i Zlo pili su vruću čokoladu.
Vrhunac je bilo pravo vjenčanje,
Laž je Istinu prosio, svima na znanje.
Sve u stvarnom životu nerazumno i nespojivo
u mom snu je bilo skladno i nerazdvojivo.

Dominik Doko, 5. razred
OŠ Julija Klovića
Voditeljica: Sonja Jurčan

Isabella Margeta, 1. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

Lijenost

Ulazim u sobu pogleda pusta,
ugledam knjige ..., otvorim usta.

Mislama lutam,
tepihom svojim beznadno skitam,
a vrijeme leti ...

Ne radim ništa pet, šest mjeseci,
u Imeniku sami rogati zeci.
Učiti treba, a hvata me san,
ne ču još danas, izlazim van.
Uzela nisam ni danas u ruke,
ni štivo, ni knjigu, muče me muke.

Kroz oblake jutros sunce blista,
uz mene još je nevolja ista.
Nije me briga, za ništa ne marim,
u lijenosti svojoj pomalo starim.
Samo je jedna ostala nada,
raditi treba, raditi sada.
„Uči, uči!„ zbori i kreda,
a meni se ne da, ne da i ne da.

Mirta Raguž, 7. razred
OŠ Kralja Tomislava
Voditeljica: Rajna Špoljarić

Lov na krokodila

Danas je lijep i sunčan dan, kao stvoren za lov na krokodila. Ulazim u kuću, uzimam stvari s popisa. Dakle, dosadna knjiga (telefonski imenik), čamac je u autu i vesla zajedno s njim, dalekozor je u džepu. I kutija za šibice je tu. Još samo da uzmem jabuku pa sjedam u auto i odem u lov na krokodila.

Do močvare ima dva sata vožnje. Ta dva sata bila bi mnogo zabavnija da sam ponio neki CD pa da ga slušam u autu. Ovako je na radiju cijelim putem neki strani nepoznati pjevač trubio dozlaboga dosadne balade.

Konačno sam stigao. Izvadio sam sav potreban pribor i spremio ga u džep. Potom sam gurnuo čamac u močvaru i zaplovio prema sredini. Pedesetak metara od obale izvadio sam iz džepa telefonski imenik i počeo čitati. Nije prošlo dugo, a već sam drijemao. Kad, odjednom, eto krokodila! Izranja njuškom i očima iz vode i promatra me kao da će me pojesti. Ja krmim, ne znam za sebe (od straha) i, kao, boli me briga. Kako su krokodili i inače iznimno znatiželjne životinje, tako ni ovaj nije odolio telefonskom imeniku. Počeo je i on čitati. I zaspao! Ja dolazim k sebi, trljam oči i sav u strahu pokušavam shvatiti gdje sam, što sam i što ova mrcina izvodi na mom čamcu. Odjednom mi sine, pa počinjem paničariti. O, Bože, što će sad, ova će se mrcina uskoro probuditi i onda će me poklopati. Iznenada se dosjetim pa vadim dalekozor iz džepa, okrenem ga naopako tako da je sve što gledam umanjeno, pa tako i krokodil. I tako ja strpam mini krokodila u kutiju za šibice i odveslam do obale. Baš sam izvukao čamac iz vode, kad se mrcina probudila i narasla na početnu veličinu. E, sad mi više nema spasa, pomislim, te bacim jabuku što dalje od sebe. Jabuka padne ispod stabla na koje se ja, koju sekundu kasnije penjem. Evo i mrcine za jabukom, gleda ju, ne zna šta će s njom. A ja gore na sigurnom hvalim Boga: „Hvala ti, Bože! Evo, pade mi kamen sa srca!“ Odozdo se čuje udarac. Pogledam dolje kad eto, kamen s mog srca pao krokodilu na glavu i ubio ga. Ja se sav sretan spuštam s drveta, stavljam krokodila na stražnje sjedište auta i vozim doma. Toliko sam sretan, da me ni pjevač s radija koji još uvijek pjeva balade, ne može omesti.

Fran Zanoški, 7. razred
OŠ Marina Držića
Voditeljica: Vera Devčić

Kako sam prestao grickati

Lani sam se vladao vrlo pristojno, nisam zadirkivao cure iz razreda, a ni šire, učio sam i završio šesti razred s odličnim uspjehom pa sam zato odlučio samoga sebe nekako nagraditi. Poželio sam ljetovati sa svojim vršnjacima te sam na internetu pronašao takvu mogućnost, priopćio je roditeljima koji su mi to i odobrili i ubrzo oputovao u Veli Lošinj u organizaciji Zagrebačkog holdinga. Po dolasku u odmaralište rasporedili su nas u sobe. Svizac, Leo, Jura, Karlo, Hrc i ja bili smo odlično društvo. Dobro smo se zabavljali u sobi, na plaži, ali i u restoranu. Imali smo, naime, iste prehrambene navike. Juhice, grah, krpice i žganci stizali bi na naš stol i u istoj količini bili vraćeni na kolica. Zatim bi uslijedio kratak odlazak do dućana. Smjer našeg kretanja bio bi uvijek isti: restoran, Konzum, soba, plaža, restoran, Konzum, soba.

Trčali bismo po onom lošinjskom suncu do omiljenog dućana, punili košarice šarenim vrećicama slanog, ljutoog i slatkog sadržaja, ubacivali unutra najhladnije litre gaziranog pića i brzo se vraćali u sobu. Tamo se događala prava gozba. Žvakali smo, grickali, zalijevali usta čarobnim mjehurićima hladne tekućine. Poslije bismo sretni i zadovoljni uživali u kupanju. Tako je bilo gotovo svaki dan. Negdje pred kraj ljetovanja počeo sam kašljati i curilo mi je iz nosa, ali sam to pripisao dugo-trajnom ronjenju.

Došao je dan povratka. Pola malog dućana preselili smo u autobus kojim smo putovali u Zagreb pa smo tako, uživajući u jelu i sokovima, stigli jako brzo na Borongaj gdje su nas čekali roditelji.

Zaspao sam čim sam došao kući. Sutradan sam dugo spavao, budio se, kašljao, šmrcao pa opet spavao. Bilo je to tako nekoliko dana, a onda sam rano ujutro bio utrpan u auto i odvezen na Srebrnjak. Kad sam došao u tu pretrpanu ustanovu, prvo su me izmjerili i izvagali. Čudio sam se kako na tako važnom mjestu imaju netočnu vagu. Vagala je nekoliko kilograma više. Sto posto! Poslije su me uputili u podrum gdje mi je medicinska sestra istočkala cijelu podlakticu velikim crnim marketrom i pustila me da sjedim i čekam da se te točke zacrne i povećaju pa će tako vidjeti što je uzrok mojoj bolesti. Sjedio sam i buljio u točke, ali ništa... Prošlo je vrijeme, a točke ko točke, ni jedna se nije promijenila. Sestra je napisala rezultate i poslala me u liječničku sobu na katu. Tu je sve bilo riješeno. Prosijedi gospodin je uzeo nalaze i rekao da se skinem do pojasa i legnem na krevet. Kad je počeo stiskati i gnječiti moj trbuh, činilo mi se da je Cro Cop nula za njega. Imao sam osjećaj da mi cijeli želudac drži u šaci. „Je li ovo boli?” pitao je. „Daa,” vikao sam. „A ovo?” „Daa!” „Obuci se,” rekao je i sjeo za računalo. „Dečko nije ni na što alergičan, on ima GER,” mirno je rekao mojim roditeljima. „Nije to ništa strašno, to je višak kiselina koji se stvara u želudcu uslijed uzimanja loše i nekvalitetne hrane i gaziranog pića pa se ta kiselina diže prema usnoj i nosnoj šupljini i uzrokuje kašljivanje i šmrcanje. Morat će se pridržavati uputa o zdravoj prehrani i pravilnom spavanju i sve će biti u redu!” Pružio nam je nalaze i upute i srdačno nas ispratio. Odmah sam uzeo papir s uputama i preznojio se od informacija otisnutih crnim masnim slovima. Zabranjeno je sve ono što mi je najdraže: slatkiši, sokovi, grickalice...

Zdrav sam već mjesecima. Jedem kuhanu, pijem vodu i čaj i dobro spavam.

Često sanjam cijeli promidžbeni program: čokolade, chips, smoki...

Ljetovat ću opet u Velom Lošinju, jest ću grah i krpice, a ako me netko ponudi sadržajem šarene vrećice morat ću reći: „Hvala! Samo ti uživaj, ja imam GER! Nije ferrrrr!”

Lovro Čulinia 7. razred
OŠ Trnjanska
Voditeljica: Vesna Dobrinić

Luka Miošić,
OŠ Antuna Gustava Matoša

A decorative illustration at the top features a red curtain with vertical folds on the right and a yellow, textured sponge at the bottom center.

Samostalni scenski nastupi

učenika osnovnih škola

Tomislav Dobrilović, 2. razred
OŠ Grigora Viteza
Jadranka Čunčić-Bandov:
E, baš hoću!
Voditeljica: Vanessa Golubić

Julija Schwaiberger, 3. razred
OŠ Ksavera Šandora Gjalskog
Dragutin Domjanić: Kesni sneg
Voditeljica: Helga Mihaljević-Jurić

Filip Stipetić, 3. razred,
OŠ Dragutina Kušlana
Zvonimir Balog: Ja magarac
Voditeljica: Željka Manzoni

Maja Turčin, 3. razred.
OŠ Dragutina Kušlana
Sunčana Škrinjarić: Dva smijeha
Voditeljica: Željka Manzoni

Tomo Šušković, 5. razred,
OŠ Čučerje
Dragutin Domjanić:
Sosedovo dete
Voditeljica: Vesna Orešković

Ana Martinović, 3. razred,
OŠ Granešina
Ljerka Puket: Mijina torba
Voditeljica: Marija Cik

Kim Maskalan, 4. razred,
OŠ Rudeš
Sanja Polak: Oprosti mi, Ana
Voditeljica: Željana Makovica

Lora Čuljak, 4. razred,
OŠ Nikole Tesle
Sanja Polak: Drugi
dnevnik Pauline P.
Voditeljica: Lidija Paleka

Ivana Palijaš, 5. razred,
OŠ Lovre pl. Matačića
Roald Dahl: Gospođica Mljas
Voditeljica: Ljiljana Mirt-Kruc

Anamarija Miškulin, 7. razred,
Centar za odgoj i obrazovanje
Goljak
Silvija Šesto: Iskreno
Voditeljica: Đurđa Zrinšćak

Vjekoslav Belanić, 3. razred,
OŠ Stenjevec
Sanja Pilić: Nervozni tata
Voditeljica: Vlasta Jezernik

Ivana Maljak, 5. razred,
OŠ Vugrovec-Kašina
Fran Galović: Pozdravenje
Voditeljica: Martina Ožanić

Maks Lemaić, 5. razred,
OŠ Vladimira Nazora
Tin Ujević: Bura na Braču
Voditeljica: Milena Lelas

Anja Polić, 6. razred,
OŠ Špansko-Oranice
Dragutin Tadijanović: Dugo u
noć, u zimsku bijelu noć
Voditeljica: Nataša Cesarec-Zovko

Nera Nikolić, 8. razred,
OŠ Bartola Kašića
Marija Perić: Moja baka
Voditeljica: Irena Kavajin

Ivana Trušček-Prenkpala, 8. razred,
OŠ Kustošija
Slavko Mihalić: Dječak s loptom
Voditeljica: Emilia Centner-Čižmešija

Monika Dražinić , 8. razred,
OŠ Pavleka Miškine
Dragutin Tadijanović: Ledeni
kurjak
Voditeljica: Ankica Pavković

Stella Sabljak, 8. razred,
OŠ Tituša Brezovačkog
Viktor Vida: Samoća
Voditeljica: Mica Ružić

Martina Beljo, 7. razred,
OŠ Marije Jurić Zagorke
Danijel Načinović: Domovina iz
srca raste
Voditeljica: Dinka Tolić

Iva Ljubičić, 8. razred,
OŠ Brestje
Jadranka Kraljić: Sosed Jura
Voditeljica: Ankica Blažinović-Klijajo

Fran Vižintin, 7. razred,
OŠ Jordanovac
Tomislav Zagoda: Nek' bude
kaos (Podvala za podvalom,
Zbogom)
Voditeljica: Lucija Posavec

Mirela Mirić, 7. razred,
OŠ Trnjanska
Sanja Pilić: Novo doba
Voditeljica: Vesna Dobrinić

NAGRAĐENI

Samostalni scenski nastupi

učenika osnovnih škola

Vita Jović, 3. razred,

OŠ Jure Kaštelana

Ratko Zvrko: Duga

Voditeljica: Suzana Plevnik

Iva Rašić, 6.razred,

I. OŠ Dugave

Zvonimir Balog: Kako bježati
s nastave

Voditelj: Danuška Ružić

Josipa Šegota, 7.razred,

OŠ Brestje

Nada Mihelčić: Vox populi
Voditeljica: Ankica Blažinović-
Klajo

Luka Šop, 3.razred,

OŠ Rudeš

Luko Paljetak: Umjetno
disanje

Voditeljica: Željana Makovica

Antun Modrušan, 7.razred,

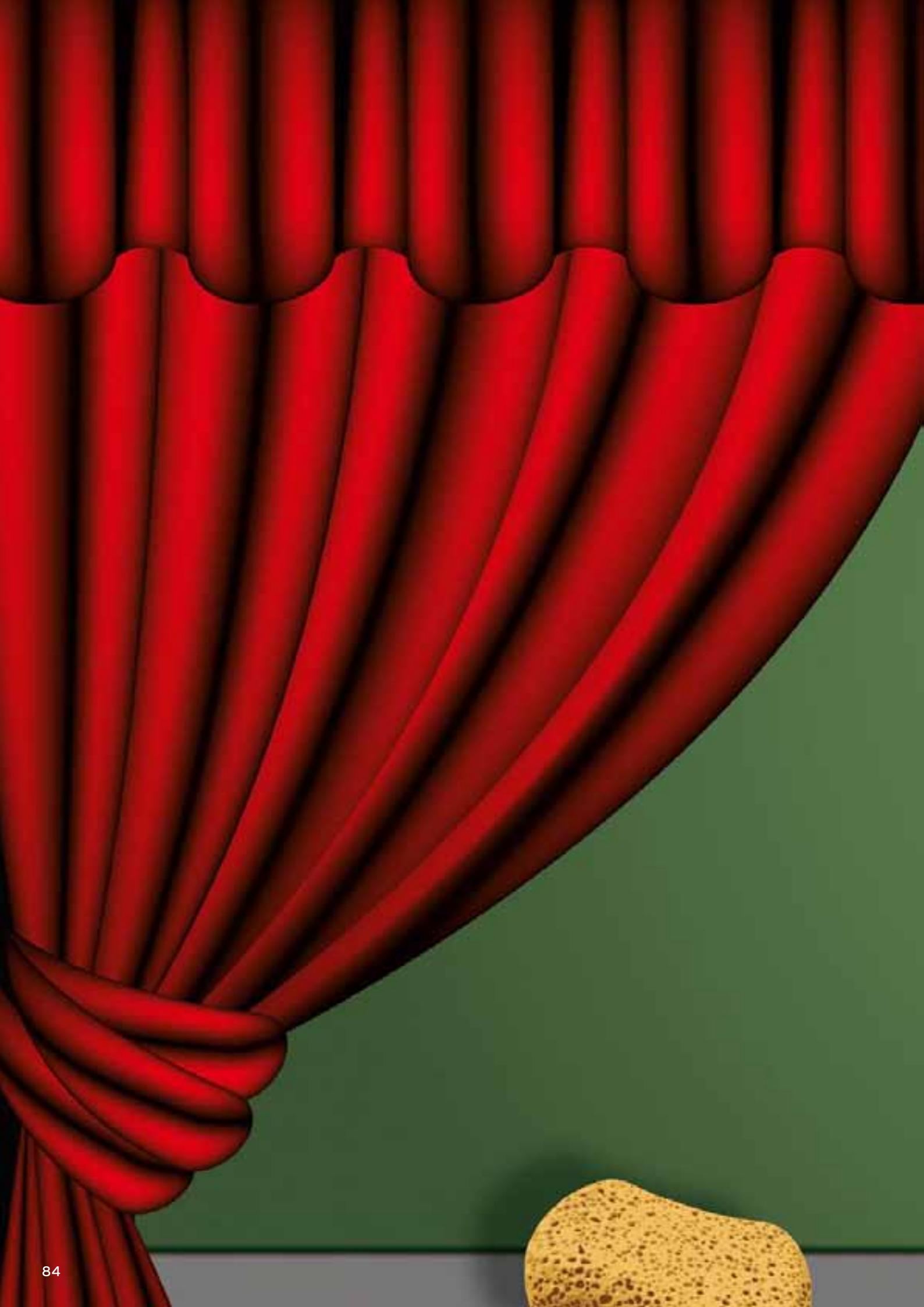
OŠ Jabukovac

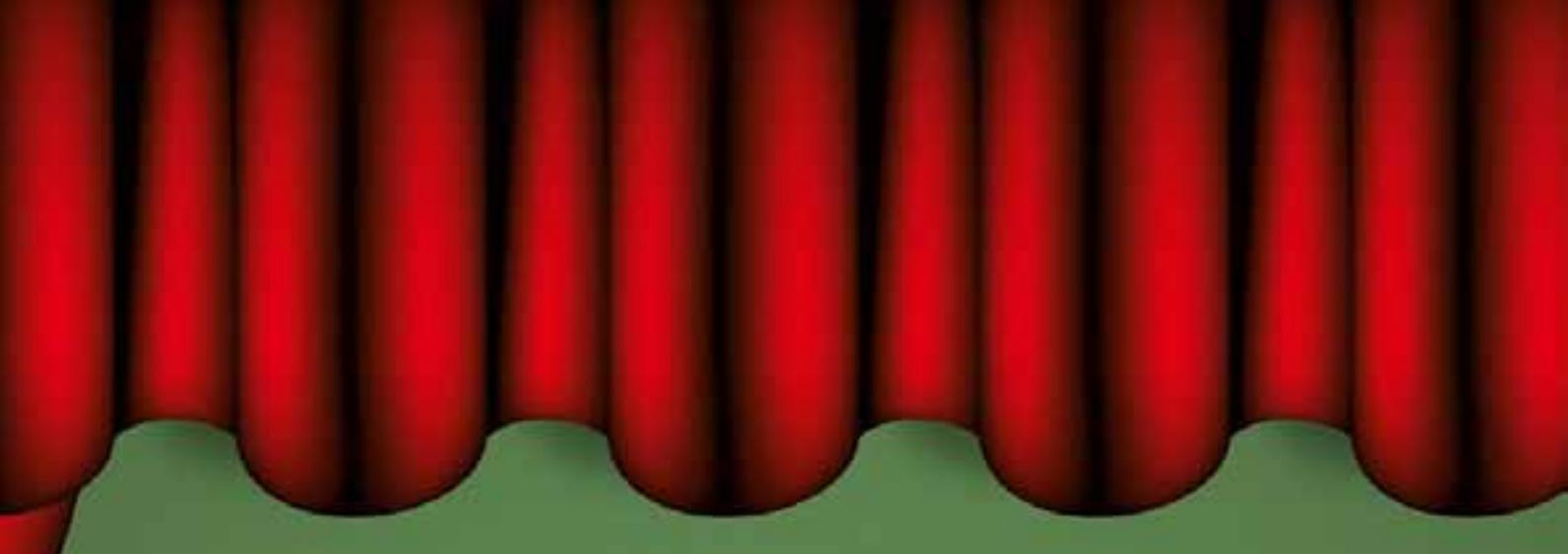
Ivan Goran Kovačić: Mali pot
Voditelj: Senija Badić

Filip Bošnjak, 7.razred,

OŠ Augusta Šenoe

Josip Barković: Jabuka
Voditeljica: Ivka Bašić

Skupni dramsko- scenski nastupi

učenika osnovnih škola

LUTKARSKE IGRE

Lutkarska skupina 3.b razreda OŠ Trnsko

Prema Ivani Brlić-Mažuranić:
Čudnovate zgode šegrta Hlapića
Voditeljica: Dorotea Buntak

Učenici. 7. razreda OŠ Rapska

Oscar Wilde: Div
Voditeljica: Petra Podoreški

Učenici 6. i 7. razreda OŠ Žuti Brijeg Ivana Kuna: Tolerancija Voditelj: Ivana Kuna

DRAMSKO-SCENSKE IGRE

Učenici 1. razreda OŠ Mladost

Prema stripu Ivice Bednjanca:
Durica
Voditeljica: Melita Ivanković

Učenici 1. i 2. razreda OŠ Sesvete Nataša Peunić: Tko je i zašto ukrao zvijezde Voditeljica: Nataša Peunić

Učenici 2. razreda OŠ Horvati Lana Bitenc: Ja, pa ja Voditeljica: Dubravka Rušnov

Učenici 3. razreda OŠ Tina Ujevića Nada Iveljić: Šestinski kišobran Voditeljica: Branka Marjanović

Luka Krvarić 3. razred i Josip Strancarić 8. razred, OŠ Čučerje Miroslav Dolenc Dravski: Starinske šege Voditeljica: Biljana Fluka

Učenici 2. razreda OŠ Stenjevec Hans Christia Andresen: Djevojčica sa šibicama Voditeljica: Sanja Špoljarić

Učenici 4. razreda

OŠ Gornje Vrapče
August Šenoa: Kameni svatovi
Voditeljica: Vlatka Makarun

Učenici 6., 7. i 8. razreda OŠ Josipa Jurja Strossmayera Biljana Basarić Čulk: Grički top Voditeljica: Dunja Jelčić

Ivana Polenus i Klara Budimir 4. razred, OŠ Sveta Klara Nada Zidar-Bogadi: Kokoš kod frizera Voditeljica: Goranka Tošaj Maceković

Mateo Marić i David Franjičević, 3. razred, OŠ Vjenceslava Novaka Mateo Marić i David Franjičević: Isprika Voditeljica: Zorka Barić

Marko Ranogajec i Lucijana Knežević, 8. razred, Antonio Britvar, 6. razred OŠ Rudeš J.B. Moliere: Nesporazum Voditeljica: Mirjana Jukić

Učenici 8. razreda, OŠ Matije Gupca Učenici: Što te muči?? Voditeljica: Mirjana Blažičko

Učenici 6. i 7. razreda OŠ Ive Andrića Ratko Bjelčić: Što radiš danas poslije podne? Voditeljica: Iva Uremović

Luka Veić, Mihovil Skelin i Dino Miše, 7. razred, OŠ Jordanovac Zvonimir Balog: Bonton (Rukovanje) Voditeljica: Lucija Posavec

Učenici 7. razreda OŠ Dragutina Tadijanovića Milica Lukšić: Okruglna priča Voditeljica: Kristina Čendo

Učenici 8. razreda

OŠ Kustošija
Prema humoreski E. Kishona:
Na sliku i priliku
Voditeljica: Ljiljana Behaim

Učenici 8. razreda OŠ Lovre pl. Matačića

Dramska skupina i voditeljica:
Juha
Voditeljica: Ljiljana Mirt Kruc

Učenici 8. razreda

OŠ Mladost
Učenici dramske skupine: Što
ćemo sad?
Voditeljica: Maša Rimac

Učenici 8. razreda OŠ Vugrovec-Kašina

Prema romanu Bucka Janje
Vidmar: Kao da je riječ o svima
nama
Voditeljica: Renata Budak Lovrić

Učenici 6. i 7. razreda OŠ Žitnjak

Ivana Knežević: Žene i cipele
(Prema tekstu E. Kishona)
Voditeljica: Ivanka Knežević

Učenici 8. razreda OŠ Nikole Tesle

Voditeljica i učenici: Sara na
ispitu
Voditeljica: Jasmina Možgon
Jarić

Dramska skupina učenika 7. razreda OŠ Vinka Žganca

Po motivima iz knjige Hrvatski
u zagradama Nives Opačić: Oj
Cetino, selo moje ravno
Voditeljica: Snježana Čubrilo

Učenici 7. i 8. razreda OŠ Prečko

Richard Bach: Galeb Jonathan
Livingston
Voditeljica: Ksenija Kancijan

NAGRAĐENI

Skupni dramsko-scenski nastupi

učenika osnovnih škola

Učenici 7. razreda, OŠ Petra Zrinskog

Voditeljica s učenicima: U mjeri

Voditeljica: Vera Piščević

Učenici 3. razreda, OŠ Remete

Staroistočna bajka: Košulja sretnog čovjeka

Voditeljica: Sanja Varga

Učenici 6., 7. i 8. razreda, OŠ Ksavera

Šandora Gjalskog

Biljana Šalić: Dežurni krivac

Voditeljica: Biljana Šalić

LiDraNo 2010.

osnovna škola

Novinarski radovi

učenika osnovnih škola

Slika koju mladi daju o sebi nije im nalik

Težnja djeteta, mladog čovjeka, da bude jednak kao odrasli, vjerojatno je stara koliko i čovječanstvo. Još su u prvim plemenskim zajednicama mladi, kako bi ušli u svijet odraslih, morali nešto napraviti, dokazati se, ubiti neku životinju. Danas, nakon mnogih stoljeća, čovjek nije izgubio tu želju, samo što mladi danas ne love životinje, oni u svijet odraslih ulaze radeći ono što rade ljudi oko njih - piju, puše, tuku se. No, je li ta slika koju mladi daju njihova prava slika? Nije. Jer, iako se pravi odrastao, mladi čovjek u sebi je i dalje - dijete.

„Mladić orobio kiosk”, „Mladić u pijanom stanju prouzročio nesreću”, „Svaki četvrti maloljetnik puši”... Takvi, i slični naslovi mogu se pročitati gotovo svaki dan u svim, uglednim i neuglednim, tiskovinama. No, ta slika koja dolazi u svijet odraslih, nije prava slika mlađeži. Djeca nemaju u sebi prirodnu želju za pušenjem, pićem i razbojstvima - oni to rade zato što to rade „odrasli”, žele biti „mudriji”, „stariji”, no na kraju, kada odrastu, najviše žale za bezbrižnošću đačkoga doba. Razbojstva koja počine, maloljetnici rijetko rade jer nemaju novca, najčešće je to dokazivanje, žele biti „frajeri”, „kvartovske face” kojima će se mlađi diviti, jednako kao što su se divili onima prije njih. Još ako su im roditelji ugledni, fakultetski obrazovani, njihovi će grijesi ubrzo biti umanjeni, zataškani. Izvući će se najviše s nekoliko godina u najboljim uvjetima, slobodnim vikendima, ali oni koji idu s njima, „klinci iz kvarta”, stradat će - njih nema tko izvući, oni su djeca ulice jer roditelji nemaju vremena.

Upozorenja, statistike, štetnost alkohola, droge, duhana, tjelesno i umno propadanje - svi ti argumenti odraslih padaju pred zidom iskušenja, odraslosti. Mladi ih ignoriraju, jer „neće nama to naštetići, mlađi smo”, „znam granicu, neću postati ovisnik” - tako su poslije prvog puta razmislijali svi stanovnici narkomanskih odjela bolnica i umobolnica. No to nije istina. Da jest, zar bi bilo odraslih narkomana i alkoholičara - a svi su oni postali što jesu - jer kao mlađi nisu slali pravu sliku o sebi?!

**Stipe Vukšić, 8. razred
OŠ Ante Kovačića
Voditeljica: Vesna Čondić**

S Ivezom na dva kotača

Gospodin Ivez već dugi niz godina radi kao domar u našoj školi. Sve poslove, veselja i probleme dije-li s kolegom, gospodinom Mladenom Frlanom. Oni se brinu se da naša škola bude besprijekorno uređena, kako iznutra, tako i izvana, a to im i više no uspijeva. Ono što je nama učenicima posebno zanimljivo jest da striček Ivez na posao dolazi jako simpatičnim prijevoznim sredstvom, biciklom. Zato smo ovim razgovorom odlučile iz njega izvući neke tajne o poslu i hobiju.

Koliko ste godina domar u OŠ Stenjevec?

Počeo sam raditi 2. listopada 1995., dakle već petnaest godina.

Kako ste se snašli u našoj školi?

Odlično, nemam se na što požaliti. Još da su sva djeca u školi mrvicu pristojnija, bilo bi savršeno.

Koji se trenutno poslovi odvijaju u našoj školi?

Trenutno nema nekih velikih poslova, osim što smo 2. prosinca započeli s postavljanjem nove ograde oko škole.

Jeste li prije radili u nekoj drugoj školi?

Ne, nisam. Ova mi je škola prva, a nadam se i posljednja.

Već neko vrijeme bavite se vožnjom bicikla. Recite nam kako ste i zašto došli na tu ideju?

Vozim se biciklom već šest, sedam godina. Počeo sam biciklirati kako bih riješio problem s kilama, ali i da malo razgledam okolicu Zagreba. Iako sam s vremenom vidio i puno, puno dalje krajeve.

Koja je, osim spiderman-rukavica, Vaša oprema za vožnju?

Koristim biciklističke hlače, majice uglavnom one koje dobijem kao trofej na raznim biciklijadama na kojima sudjelujem. Pa tako, na primjer na jednoj piše Pedala protiv sala, ta mi je najdraža iako se sada sala opet nakupilo jer ne vozim već dva mjeseca.

Koliko je star bicikl koji vozite?

Bicikl nije star jer sam ga kupio prije svega šest mjeseci, u svibnju 2009. godine.

Koja je najveća kilometraža koju ste odpedalirali?

Najveća kilometraža koju sam napravio u jednome danu bila je 110 km. Bilo je to ove godine, u srpnju. Vozio sam od sela Čigoča do Zagreba, ali ne glavnom cestom nego Martinskom Vesi.

Koja ste sve mjesta posjetili svojim super biciklom?

Ove sam godine bio na sjeveru, do Gornje Stubice, u Hrvatskoj Kostajnici, u Jasenovcu. To mi je bilo vrlo lijepo odredište, prošao sam 505 km u šest dana.

Tko Vas podupire u nastavku ovog hobija?

Nitko, jer nitko ne želi okretati pedale, svima je to teško, ali meni nije. Meni je to lijepo, ja se opustim i ne razmišljam o ničemu. Vozim se s fotoaparatom oko vrata i uživam.

Imate li kakve druge interese?

Prije sam plesao foklor, sad sam već malo prestar za to, ali dolazim u školu svaku subotu i nedjelju pa igrat stolni tenis.

U kakvim sve biciklističkim utrkama sudjelujete?

Sudjelujem u Večernjakovoj biciklijadi, na kojoj sam jedne godine na tomboli dobio bicikl.

Koju ste sljedeću destinaciju zacrtali na karti?

Još nijednu. Odmaran preko zime. Vidjet ćemo na proljeće.

Puno Vam hvala na vremenu i razgovoru! Želimo vam mnogo novih biciklističkih avantura!

Mirella Grafell, 6. razred

OŠ Stenjevec

Voditelj: Zoran Šutić

Jozo Vrkić – književni pustolov

Mnogi su učenici već intervjuirali književnika, priređivača bajka i prirodoslovca Jozu Vrkića, ali on je i nas zainteresirao za svoj život i svoje životno djelo. Nakon književnog susreta u našoj školi postavili smo mu nekoliko pitanja.

Jeste li stvarni pustolov ili samo pustolov u duši?

U mladosti sam prohodao sve otoke i potoke, sve planine i doline svoje domovine, a u zrelosti pročitao sve što je napisano o njima. Tako je pravu pustolovinu odmijenila duhovna pustolovina.

Iz vaše „Bijele vrane“ i drugih knjiga mogao sam doznati svakojaka čudesa i zgode iz prirode. Što je za Vas čudo prirode?

Priroda je sva čudesna, ali ima u njoj nešto što me toliko zadivi da mi se zasjaje oči i pljesnem rukama.

Da niste studirali književnost i psihologiju, biste li studirali biologiju?

Ne znam što bih bio kad ne bih bio, ali mislim da onda ne bih pisao književno-znanstvena djela nego samo znanstvena.

Što Vam je draže: pisati svoje novele i drame, obrađivati usmenu književnost ili slaviti prirodu u prirodoslovlju koje zato zovete „prirodoslavlje“?

Filipe, već si ih ti stupnjevao kao - drago, draže, najdraže!

Zašto u nekim vašim knjigama možemo umjesto „bilješke o piscu“ pročitati „bilješku o obrađivaču“?

U sedam svojih knjiga sabrao sam više od petsto naših narodnih priča. Dakle, nisam ih ja napisao jer su bajke od mene starije stotinama godina, nego sam ih prepričao na književni jezik. Tako sam ih obradio da budu kraće nego u izvornom obliku. Ujedno sam im „vratio“ razgovor među likovima, koji davni zapisivači nisu dovoljno zabilježili jer nisu imali magnetofon, a kojim obiluju priče vrsnih narodnih pripovjedača. Ništa nisam narodnim pričama dodavao, samo sam im oduzeo „raspričanost“.

Jeste li u tim pričama mijenjali jednolike završetke narodnih predaja i drugih priča?

Upravo je početak i završetak u bajkama jedan od razloga što su one odoljele vremenu. Najstarije su i najbolje, najslušanje i najčitanije. Ne bi bile takve kad bih im oduzeo davninu na početku i sreću na kraju.

Nadahnjuju Vas životinje. Kad biste mogli birati, koja biste Vi bili životinja?

Možda koza jer sam se rađao kada se je naša koza okozila. Zato su me zvali Jozo Kozo. Možda magarac jer su mu zvonce od moje književne nagrade objesili oko vrata da nagrada bude korisna - pa su mi se seoska djeca rugala da sam magareći književnik.

Lani nas je zadivila književnica Željka Horvat-Vukelja. Vidio sam da surađujete u Modroj lasti čija je ona urednica. Kako to da se Vaši književni susreti toliko razlikuju?

Književnica Željka Horvat-Vukelja predavala je u osnovnoj školi devet godina, a ja sam samo osam godina sjedio u pučkoškolskim klupama. Vjerujem da vas ona osvaja neposrednošću, topili-

nom i iskrenošću, dok vas ja moram pridobiti glumom i poskočljivošću. Istina, kolegica Željka nosi sa sobom torbicu s lutkicama, ali se i ja, već na blizu tisuću tristo susreta, ne odvajam od svojega zvonca.

Možete li navesti nekog književnika koji je na Vas ostavio dubok dojam?

Anton Pavlović Čehov, veliki ruski književnik, moj je duhovni otac. Toliko me se dojmio još od srednjoškolskih dana da sam o njemu napisao knjigu. Zove se „I u Sibiru žive ljudi”, a njezin je podnaslov „Putovanje Čehovljevim putopisima”.

Možemo li se nadati nekom novom književnom djelu u skorije vrijeme?

Objavio sam „Divlju našu“ koja govori o našoj divnoj prirodi od dinosaure do pasmina, a sad bih je htio dopuniti knjigom koja bi govorila o našoj današnjoj divljini kojoj u Europi nema premca. Samo Hrvatska ima na jednome staništu i vuka, i medvjeda, i risa... Jedva čekam!

Filipe, mogu li i ja tebe nešto pitati: „Kako ti to mene mudro pitaš?“

Pročitao sam vaše „Mudre sove“, ali i „Bijelu vranu“ i „Divlju našu“.

Filip Glavač, 7. razred

OŠ Ottona Ivezovića

Voditeljica: Marija Popović

Jakov Krčadinac, 2. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

Boli li samo mene

„Surovi grade, reci tko se skriva u tvojoj utrobi? Grade, ruke krvave! Koga se štiti, grade, od istine? Ma daj utjehu, grade, majci bez utjehe, što tuguje!”

Svoju tugu i nezadovoljstvo vremenom u kojem živimo i ljudima koje susrećemo iz dana u dan, koje slučajno okrznemo ili uhvatimo njihov pogled, mnogi od nas pokušavaju skriti duboko u sebi. No, zagrebački bend Adastra glasno je i hrabro otpjevao stih o tome kakav je naš grad zapravo. Surov, isprazan i beščutan. Takvo je vrijeme. Takvi su i ljudi.

Svi stanovnici Republike Hrvatske bili su istinski šokirani i neugodno iznenađeni događajem koji se zbio u samom centru grada prije otprilike godinu dana. Luka Ritz, mladi maturant Grafičke škole u Zagrebu, brutalno je pretučen kada se, 1. lipnja 2009. godine vraćao kući s kolegom u kasnim večernjim satima. Nekoliko dana kasnije Luka je preminuo.

Boli li samo mene pomisao na to da je u takvu gadost u stanju učiniti netko mojih godina? Boli li samo mene činjenica da se ulicama ovoga grada još uvijek slobodno kreće beščutni ubojica pod svojom besramnom maskom, još uvijek skrovit i nerazgoličen?

U meni još živi nuda da većina ljudi ima osjećaje. Ali tu nadu polako guši nepovjerenje u ovaj grad. Došli smo do takve bizarnosti da ljudi danas ne smiju biti različiti. Ne smijemo biti intelektualci, ne smijemo pokazati svoju originalnost, drugačijost, maštu... Pokazati tko smo zapravo. Kao da nam suvremeni svijet zapovijeda da krenemo za gomilom. Često ovaj grad vidim kao skup monotonih boja, ljudi i navika među kojima se ponekad nađe nešto novo, neka posebnost, ali i nju brzo uguše moćnici (mislim na one koji svoju moć iskazuju brutalnošću). Koliko će se ljudi samo okretnuti za tobom ako se obučeš drugačije, ako odjeneš nešto što se tebi sviđa i što označava tebe kao osobu, nešto što ne prati najnoviju modu. Danas ljudi ne žele biti različiti. Koliki sam strah u kosti utjeruju tzv. „skinheads“ koji bi nas mogli ozlijediti samo zbog naše različitosti. Praktički bi nam oduzeli slobodu na koju imamo potpuno pravo i koja nam je potrebna. Neki od nas ne mogu vlastitu slobodu očuvati ni u društvu „prijatelja“, gdje bi se trebali osjećati dobro i uživati. O, ne, danas nisi „cool“ ako ne piješ, ako ne pušiš. „Ma, samo probaj, neće ti ništa biti!“ kažu.

Svoje rano djetinjstvo provela sam na selu. Bezbrižno sam trčala bakinim dvorištem. Iskreno, žalim današnju malu djecu. Oni jedva da mogu osjetiti takvu slobodu. Samo se strahuje da u igri slučajno ne nalete na opasnu iglu očajnog narkomana ili da ih pak ne dočeka neki pedofil iza ugla.

Moglo bi se reći da sam ja sretno dijete. Krećem se u krugu prijatelja koji me vole i prihvaćaju ovakvom kakva jesam. Obitelj mi je također velika podrška i smjernica u životu. Imam svoje ja i ponosna sam na sebe jer ono još čvrsto stoji. Mogla bih reći da sam intelektualka (nemojte se smijati, ako i nisam, bit ću), volim raznolikost i jedinstvene ljudi, volim šarenilo. Pa, ne bi li moj svijet bio naprsto divan da iz dana u dan ne moram strahovati kako bih ja ili netko od onih koje volim mogao postati sljedeći Luka Ritz?

Selimović se još davno zapitao: „Zaista, zašto ljudi ne probiju rupu u oblaku zbog dječaka koji voli sunce?“ Hoće li doći trenutak za veliki korak? Preokret? Ima li moja mladost šanse?

**Tina Maljur, 8. razred
OŠ Tituša Brezovačkog
Voditeljica: Mica Ružić**

Osvrt na djelo "Breza" Slavka Kolar

Sigurno je ono što me sprječava da ozbiljno sagledam priču to što je cijelo djelo prožeto glupostima, iskrivljenim slikama idealja i praznovjerjem tadašnjih ljudi. Stoga, neosporno je da će ovo djelo morati prokomentirati sa svog stajališta 21. stoljeća.

Janica se razboljela jer je morala raditi na polju po kiši. Oko bolesne Janice, čije se stanje sve više pogoršavalo okupile su se žene kako bi je skinule sa savjesti te, dakako, da ih ne bi kojim slučajem strefio grom.

U knjizi se navodi hrpa ukućana (Mika, Kata, Jaga, Marko...) koji se od silne tuge što je Janica bolesna nisu ni okrenuli kad je umrla Janičina (i Markova, pobogu!) kćer. Eh! Da je bila pametna pa se rodila kao dječak, možda bi Mika ili tko od nadmoćnih posegnuo u džep pa doveo doktora... jer ipak, šteta je da muško umre.

Janici je bivalo sve gore, a sve što je željela bilo je da se sve te babe (dva u jedan - veliki praznovjerni katolici) maknu od nje da može biti sama sa svojim jednostrano ljubljenim Markom.

Marko ju nije niti pogledao jer je on, ipak, morao biti faca sa šeširom i masnim brkovima.

Janica je prije, dok je još bila neplačeni sluga u punoj snazi, puno puta poželjela samo malo bolести da se naspava i odmori, tako da, ne daj Bože, Mika koji je slab, ranjiv i nježan obavi nešto posla.

Marko je beskrajno volio Janicu... Moglo ga se dovesti na kušnju jedino kad bi se usporedila Janica s glavicom zelja.

Bio je on dobar i pažljiv muž pa je Janicu istukao samo jedan put, a za to je sama kriva jer... ipak... Zar je ona baš morala tamo postojati kad je on ljut!?

Glupa Janica, nije odabrala ni pravi trenutak da umre.

Janica je umrla i sve što sada ostaje jest pobacati malo zemlje po njoj, dati oglas za novu poslužu i tugovati kojih sedam do trinaest minuta po izboru.

Osam dana nakon Janičinog sprovoda Marko je predvodio svatove i zavodio glupe žene jer je on bio glavni veseljak. Tako bi to obično bivalo u njihovim selima. Dakako, Marko je bio dio elite. Huh! Nije svatko imao brk, pušku i šešir!

Marko je plesao dok ga jedan od seljana tog sela nije pokušao okrasti.

Naš junak se naljutio i odlučio otići kući po pušku da ih sve poubjija.

Putem kući naišao je na brezu...ili Brezu. Sigurno da je pisac metaforom želio pokazati kako se Marko treba pokajati što nije ni pogledao Brezu dok je umirala, ali realno gledajući... Makar ona bila i žena iz 13. stoljeća... Kojeg bi se vraga vraćala tom kretenu?

Marko je cijelu noć stajao i umirao od straha jer ga njegova preminula žena „progoni”, a Bog i Janica su se zavaljeni u fotelje, držeći svatko svoje kokice, slatko nasmijali.

Breza, drvo, je tamo stajala i dugo podsjećala Marka na njegove pogreške.

Objesili su se Markovi zasigurno nehigijenski brkovi i tako priča završava.

Lako je ismijavati i čuditi se glupostima tadašnjeg vremena, ali tko zna što će tek nama zamjeriti ljudi 23. stoljeća?

Tko zna od čega sve umiremo, a ne bismo trebali? Tko zna oko čega se sad zamaramo, a što će buduća vrtićka djeca znati?

Ljudi, dakle, napreduju. Sve što treba kontrolirati jest da napreduju u pozitivnom smjeru.

Katarina Kukavica, 8. razred

OŠ Dragutina Tadijanovića

Voditeljica: Sanja Beloglavec

Stilske vježbe dugoga vijeka

Na jednom satu hrvatskoga jezika dvojica su učenika, Marin i Domagoj, u dogovoru s profesoricom Dolić, slikokazom (powerpoint prezentacijom) predstavili taj sjajni umjetnički par. Razred je saznao mnoge zanimljive pojedinosti povezane s predstavom za koju su do tada čuli samo neki. Marin je govorio o Peri Kvrgiću, dobitniku mnogih hrvatskih prestižnih nagrada, između ostalih i nagrade „Vladimir Nazor”, nagrade Grada Zagreba i Dubrovnika itd. Igrao je u više od 180 različitih djela u kazalištu, na filmu, u nekoliko TV drama i u brojnim radiodramama.

Domagoj je predstavio Lelu Margitić koja je, osim u „običnim” kazališnim predstavama, sudjelovala i u mjuziklima, a zadnjih desetak godina bavi se i šansonom. Iz prezentacije saznali su i to da predstava Stilske vježbe igra već 41 godinu u istom sastavu te da je zbog toga ušla u Guinnessovu knjigu rekorda. Taj ih je podatak jako zainteresirao. Zahvaljujući Marinu i Domagoju, na tom su se satu lijepo zabavili i izgubili (ili dobili?) dvadesetak minuta.

Bližio se dan predstave. Neki učenici tu su subotu već unaprijed smatrali propalom jer „tko normalan u subotu ide u kazalište?”

Drugi su jednostavno vjerovali svojoj profesorici i očekivali dobru zabavu.

Napokon subota. Cijeli 8.b okupio se pred kazalištem i odbrojavao minute do početka predstave, a neki i do završetka.

Svi su bili pristojno odjeveni, samo neki nisu odustali od traperica. Vrata kazališta napokon su se otvorila i ljudi su ušli. Svi su se udobno smjestili...

Glumci su izašli na pozornicu i gledatelji su ih pozdravili glasnim pljeskom. Svjetla se gase i predstava počinje. Bez imalo treme glumci oponašaju ljude različitih karaktera i zanimanja. Svatko od njih govorio je o tramvaju broj 11 koji se nalazio na Britanskom trgu. Svima je za oko zapeo jedan mladić s dugim vratom i smiješnim šeširom oko kojega je bio omotan tanki konopčić. Taj je mladi gospodin napravio cijelu zbrku napavši staroga gospodina i optuživši ga da mu je stao na nogu. Tijekom te rasprave oslobođilo se jedno mjesto te ga je mladić zauzeo brzinom munje. Nakon dva sata dotična ga je osoba ponovno vidjela ispred Glavne pošte u Jurišićevoj ulici. Mladić je s nekim gospodinom raspravljao o tome gdje bi gumb na njegovu kaputu bolje pristajao: na dnu ili na vrhu.

Glumci su na mnogo zanimljivih i smiješnih načina stvarali tu situaciju. Dok su se u publici jedni smijali, drugi su zijevali. Ne kaže se uzalud da kazalište nije za svakoga... Na kraju neki su čak rekli: „Napokon je završilo!” i tako su se svi pozdravili s kazalištem. Trebao je uslijediti odlazak kućama.

Bez brige, nisu naši osmaši takvi protivnici kazališne umjetnosti. Odlučili su, poslije svega, razveseliti glumce tako da im uruče CD s računalnom prezentacijom već odgledanom na satu. Prema izjavi nekih pojedinaca, glumce je bilo teško pronaći, ali se uporna skupina iz 8.b ipak uputila Draškovićevom ulicom u potrazi za zvijezdama večeri. Prva je zapreka bila naći stražnji izlaz za glumce, ali su se, zahvaljujući ustrajnosti ali i profesorici koja ih je pratila, nekako snašli. Ušli su u zgradu i

U subotu, 21. studenoga 2009. godine 8. b razred Osnovne Škole „Dr. Ivan Merz“ posjetio je Kazalište „Vidra“ kako bi gledao poznatu predstavu Stilske vježbe. Učenici su se temeljito pripremili da spremno dočekaju velikane hrvatskoga glumišta Lelu Margitić i Peru Kvrgića.

Filip Lulić, 6. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

pokucali na vrata, no nije bilo odgovora. Odustali su i uputili se natrag. U tom trenutku vrata su se otvorila. „Pa što je vama? Znate li vi koliko je sati? Bježite odavde!” To su bile riječi jedne vrlo ne-simpatične gospođe. Brzo su pobegli s „mjesta zločina” i vratili se pred kazalište, na prednji ulaz. Tamo su proveli neko vrijeme raspravljući o neugodnom susretu, a onda su se, napokon, pojavili glumci. Svi su ih dočekali nasmijanih lica.. Glumci su se iznenadili kad su ugledali veselu skupinu. Predali su oni svoj CD kao da je nekakvo blago, a glumci su ga srdačno prihvatili. Popričali su još malo, a onda su se počeli razilaziti.

Tako je završio posjet kazalištu „Vidra”. Možemo citirati uzrečicu „Vježbom do savršenstva”. Učenici su izjavili da su shvatili zašto je predstava „Stilske vježbe” još uvijek gledana i zašto je tako poznata i u Hrvatskoj i izvan nje. Glumci, bez obzira na godine, još uvijek zrače daškom mladosti. Spontanost i profesionalnost, to je ono što gledatelji vole. Zato će „Stilske vježbe” zauvijek ostati dio hrvatske kulturne povijesti.

Magda Karlo, 8. razred
OŠ dr. Ivana Merza
Voditeljica: Boženka Dolić

O „Alkaru” s alkarom

U osnovnoj školi „Dr. Ivan Merz“ 8.b razred organizirao je 24. studenoga 2009. godine, na satu hrvatskoga jezika, susret sa zanimljivom osobom. Naime, posjetio ih je pravi alkar. Budući da je zadata lektira koju su morali obraditi taj tjedan bila pripovijetka „Alkar“ Dinka Šimunovića, profesorići hrvatskog jezika sinula je zamisao da bi posjet pravog alkara bila jedinstvena prigoda za učenike koji bi se mogli zabaviti, ali i čuti nešto zanimljivo i korisno. Osoba koja je doista sudjelovala na tom viteškom natjecanju... Bilo je nečeg romantičnog i zanimljivog u tome.

Zamisao se uskoro pretvorila u stvarnost. Uz pomoć učenice Nuše, koja alkara poznaje, pozivu se odazvao Andrija Hrgović, mladi alkar koji trči alku od 2000. godine i koji je bio slavodobitnik 293. (prošlogodišnje) Sinjske alke.

Svi su se učenici pitali kako će posjet izgledati. Neki su bili sumnjičavi, a neki nestrpljivi i uzbudeni. Ipak, muška se „populacija“ razreda više zanimala za činjenicu da je Hrgovićev brat poznati nogometništa.

Dakle, nakon iščekivanja, došao je i taj utorak. U trenutku kada je alkar ušao u razred, svi su utihнуli i u čudu ga gledali. Moglo bi se reći da ni njemu nije bilo svejedno, jer je stao kopati po džepovima i meškoljiti se, kao da je i sam još učenik.

Vidjelo se da nije bio na svom terenu, da mu je u tom trenutku sve bilo nepoznato. Isprva su svi šutjeli, pa je profesorica prva probila led te navela alkara da se predstavi. Polako ali sigurno, Andrija se počeo osjećati opuštenijim te se oslobođio.

Nakon uvodnog predstavljanja, „hrabri“ učenik Marin prvi je postavio pitanje. „A čime se vi bavite kad ne trčite alku?“ pitao je pomalo bojažljivo. Alkaru se pojavio osmijeh na licu, vjerojatno je bio zadovoljan što učenike zanimaju takve stvari. „Bavim se konjičkim sportom, radim kao trener“ rekao je. Usljedila su razna druga pitanja. „Koliko je velika alka?“ „Koliko je teško koplje?“ „Tko smije trčati alku?“ i mnoga druga

Prošlogodišnji slavodobitnik Andrija Hrgović

Uspomena na druženje s alkarom

Zatim je alkar, uz pomoć računalne prezentacije koju su napravili učenici Fran i Tomislav, objašnjavao način održavanja alke, govorio o osjećaju alkara tijekom trke, o oduševljenju gledatelja, zatim je opisao odoru potrebnu za to viteško natjecanje. Ono što vjerojatno mnogi nisu znali jest to da Alka nije jedino natjecanje koje se održava tijekom triju dana, već je tradicija da se petkom održava Bara, prvo natjecanje, subotom Čoja, a tek se nedjeljom održava sigurno najljepše i najnapetije natjecanje, Alka. Odora koju su alkari dužni nositi ne samo da je veličanstvena, već je prilično teška i velika. Alkari ne smiju izgubiti niti jedan dio svoje odore ili će u suprotnome biti kažnjeni, osim ako sami ne primijete svoju pogrešku. U tom slučaju alkarski vojvoda odlučuje hoće li im pogrešku „zmjeriti“ ili ne. Bodovi, ili „punti“, osvajaju se ovako: alka, okrugli predmet udaljen 3,2 metra od tla u koje se zabija koplje, ima 4 otvora: dva otvora s lijeve i desne donje strane koji vrijede 1 bod (kada ih alkar pogodi, kaže se da je pogodio „u jedan“), jedan otvor s gornje strane koji vrijedi 2 boda („u dva“), te najmanji otvor u sredini koji vrijedi najviše, tj. tri boda, ali ga je i najteže pogoditi te zahtjeva usredotočenje i preciznost alkara. Ako alkar pogodi središnji otvor, Sinjani kažu da je pogodio „u sridu“. No, ukoliko alkar takne alklu, ali ju ipak ne pogodi, kaže se da je pogodio „u ništa“. Ako ne takne alklu, alkar je „promašio“. Da bi stigao do alke, alkar mora na konju protrčati 160 metara dugu stazu u najviše 12 sekundi. Ima tri pokušaja. Ukoliko u svim trima pokušajima dva ili više alkara pogode „u sridu“, slijedi „pripetavanje“, borba za veći broj bodova koja je odlučujuća. Alkar Andrija priznao je da se ponekad teško usredotočiti jer svaki alkarev korak budno prati glasna publika, ali da su ipak uzvici brojnih ljudi i oglašavanje „mačkula“, topova iz kojih se puca u slučaju da netko zabije „u sridu“, vrijedni truda.

Zbog alkareva gorljivog objašnjavanja učenici su mogli razumjeti kakva je čast sudjelovati u tom natjecanju, kakvi su običaji u sinjskom kraju te, ono najvažnije, srčanost i ljubav prema Alki. Ono što je bilo zanimljivo jest neobičnost da se Alka održava toliki niz godina u tako malom mjestu i njezin snažni utjecaj ne samo na cetinski kraj, već na cijelu našu domovinu.

Uz razgledavanje osobnog albuma te modela alke koji nam je donio na sat (i na kraju sata darovalo profesorici), Andrija Hrgović približio se učenicima ne samo kao alkar, već i kao osoba. Uskoro su ugodna atmosfera i čavrilanje opustili sve učenike.

Sat je prošao u trenu (čak nitko nije pitao ništa o nogometu!). Zvono za kraj sata sve je iznenadilo. Alkar Hrgović kasnije je priznao da je namjeravao ostati samo 15 minuta, no tih 15 minuta, u žaru razgovora, produžilo se na 45.

Upoznati i vidjeti uživo nekoga tko dolazi iz tako „drugačijeg svijeta“ zanimljivo je iskustvo za učenike i mnogi su bili zahvalni na takvoj prilici, svjesni da ju malo tko dobije.

Nakon tog susreta učenicima se činilo da su se spojile prošlost, sadašnjost i djelo „Alkar“ - svima je taj osjećaj davne kulture i starih običaja, koji su se zadržali i danas, bio jasniji i svima će taj nezaboravni doživljaj ostati u pamćenju. Pitanje jest: zar ne bi učenici trebali imati priliku upoznati i druge likove o kojima čitaju u književnim djelima? Hoće li netko dovesti npr. maloga princa? Ili bar pilota?

Nuša Tomić, 8. razred
OŠ dr. Ivana Merza
Voditeljica: Boženka Dolić

U Hrvatskom školskom muzeju

Đaci četvrtih razreda OŠ M. Krleže iz Zagreba posjetili su Hrvatski školski muzej u Zagrebu. U pratnji su nam bile naše učiteljice. Došavši u muzej, dočekala nas je ljubazna gospodica Kristina - muzejski pedagog. Sa zanimanjem smo se gurkali i pažljivo upijali svaku Kristinu riječ. Uočili smo da su se nekadašnje učionice razlikovale od današnjih. U prošlosti se dječji neposluh kažnjavao šibom ili školskim zatvorom. Zanimljivo je da su djeca u učionicama imala preparirane životinje, kako bi i oni sami naučili preparirati. Glavni predmeti su im bili: hrvatski, matematika i vjerouauk. Matematiku su učili pomoću abakusa. U to doba su učili i stare jezike: latinski i grčki. Škole su imale velike vrtove u kojima su učili o prirodi. Djeca su trebala znati šivati i prekrasno crtati. U muzeju je jedna prostorija gdje su očuvani najljepši radovi djece. Djevojčice i dječaci nisu išli u isti razred. Tada su svi učitelji morali biti ozbiljni i jednakodjelni. Žene-učiteljice nisu se smjele udavati. Često su pri školama bile prostorije u kojima su pojednini učitelji stanovali. Gombaonice su bile dvorane za tjelesni. Na satu tjelesnog su djevojčice morale nositi duge haljine. U to doba (19. st.) su i svećenici mogli biti pedagozi. Đaci su pisali kredom po maloj pločici koja im je služila kao bilježnica. U toj zgradici je živio i najpoznatiji učitelj kojeg djeca i danas rado vole - Mato Lovrak. U toj je sobi marljivi Lovrak napisao najpoznatija svoja djela pomoću tinte i pera. U Školskom muzeju ima puno zanimljivosti, tko ne vjeruje neka provjeri. Ja sigurno, jer sam uvidio da se u muzeju puno toga može naučiti.

Petar Bajčić, 4. razred

OŠ Miroslava Krleže

Voditeljica: Elvira Bačurin

Trač

trač m[njem.] 1. sitno ogovaranje, klevetanje bez obaziranja na činjenice 2. brbljanje o bezazlenim svakodnevnim temama - iz Rječnika hrvatskoga jezika Vladimira Anića

Tračanje je pričanje ružnih stvari (bile one istinite ili ne) o osobi koja nije prisutna. Nastaje kada neka osoba ne može podnijeti da je netko drugi uspješniji od njega/nje ili da se nekoj osobi manje sviđa nego netko drugi ili s ciljem manipulacije određene osobe. Ima i slučajeva kada je trač samo bezazleni komentar na nečiji postupak ili izjavu, ali stručnjaci kažu da u pozadini ipak ima nešto više.

Tračaju svi, od male djece koja samo prokomentiraju nečiju lutku ili majicu, do baka i djedova kad saznaju nešto, za njihove pojmove šokantno. Ispitivanja pokazuju da jednako mnogo tračaju dječaci i djevojčice, iako su postojale predrasude da djevojke više tračaju.

Danas je jako „pomodno“ tračati na facebook-u, a takav trač je teško spriječiti.

Pitala sam neke osobe koje poznajem tračaju li, zašto tračaju, koga i s kime tračaju?

Š. H. B. (14): Ja tračam s frendicama kojima mogu vjerovati zato što mi je dosadno, a tračanje je to užasno zabavno. Tračam osobe iz razreda koje su grozne i bezobrazne.

P. I. (14): Ja tračam najčešće osobe koje me užasno žirciraju. Tračam njihovu osobnost, način na koji se oblače, kakve frizure nose, a osobe s kojima tračam najčešće se slažu sa mnom, pa se ja bolje osjećam.

K. L. (14): Tračam osobe zato jer imam potrebu podijeliti svoje mišljenje s nekim.

D. D. (13): Kad sam s prijateljicama kojima mogu vjerovati tračam druge prijatelje zato što se pretvaraju u nešto što nisu i to mi ide na živce.

G. D. (14): Nismo svi isti i ponekad mi osobe s drugačijim stajalištima idu na živce. Ponašaju se arogantno. Pa ja, i moji istomišljenici iznosimo svoja mišljenja jedni drugima. I ne slažem se da je tračanje nešto strašno loše. Svi tračaju.

R. J. (13): Da, tračam, s najbližim prijateljima. Pričamo o nekome kad netko nekog jako naljuti.

A. J. (14): Tračam profesore, jer u većini slučajeva nisu objektivni i svoje probleme ne ostavljaju doma, nego se iskaljuju na nama djeci.

Priupitala sam i neke starije ista pitanja. Nisu mi htjeli reći godine. Evo odgovora:

Balki: „Tračam s prijateljima o kolegama s posla i političarima. Kad tračam o kolegama, najčešće komentiram njihov odnos prema radu, a kad komentiram političare kritiziram njihove loše potuze i ne brigu o problemima naroda od kojega su izabrani.“

Krcko: „Tračam kolege s posla s drugim kolegama s posla. Komentiram njihove postupke, odnos prema radu, odnos prema drugim kolegama...“

Hugo: Tračam poznanike i rođinu, najčešće s prijateljima. Komentiramo sve od izgleda, do poнаšanja i osobnosti.

Porazgovarala sam i sa Gđom Almom - socijalnim pedagogom naše škole, kako bih dobila i stručno mišljenje o posljedicama trača. Evo što sam saznaла.

Trač može ostaviti duboke posljedice na djetetu. To mogu biti emocionalne rane, pad samopouzdanja, povlačenje u sebe, a može se dogoditi da se dijete u obrani počinje osvećivati. Sve se to događa jer tračanje boli. Svi mi volimo kada se o nama priča lijepo, a ne ružno. Svi volimo kad se kod nas primjećuju naše vrline, a ne mane. Važno je naučiti veseliti se tuđoj sreći, a ne „vrebati“ tuđe propuste. Posebno je ružno što se u tračanju često prepričavaju i neistine.

Kako prekinuti trač?

Najbolje bi bilo doznati tko je trač započeo i pitati se jeste li osobu nečim povrijedili. Ako shvatite da jeste, ispričajte se i zamolite ju da vam oprosti i da prestane širiti laži o vama. Ako odabiјe, onda jednostavno sve ignorirajte, a ljudima do kojih vam je stalo objasnite pravu istinu. Jedino što ne bi bilo dobro je početi se osvećivati i početi govoriti laži o nekome drugome, jer će te se samo vrtjeti u krug i trošiti dragocjeno vrijeme i energiju.

Helena Sremec, 8. razred

OŠ Petra Zrinskog

Mentor: Julija Vejić

Moja baka u školskoj klupi

Razgovarao sam sa svojom bakom o vremenu kada je ona išla u osnovnu školu. Moja baka ima 78 godina i od njenog djetinjstva se u školama mnogo toga promijenilo, a to sam saznao dok sam je ispitivao. Prije 70 godina osnovna škola zvala se pučka škola, a trajala je samo četiri godine. Moja baka je išla u školu u Belišću kraj Osijeka.

FRAN: Bako, kako se zvala tvoja škola?

BAKA: U Belišću je bila samo jedna pučka škola i ne sjećam se da je imala neko posebno ime.

FRAN: Jesi li voljela ići u školu? Kakva je bila tvoja učiteljica?

BAKA: Jako sam voljela ići u školu jer sam se voljela družiti s djecom. Moja je učiteljica bila jako dobra i svi smo je puno voljeli, ali i poštivali. Zvali smo je Milostiva. Ispričala nam je mnogo zanimljivih priča i mnogo nas je toga naučila. Bila je kreativna pa smo uz nju naučili raditi ručne radove. Učila nas je plesti, kačkati, vesti, a za Majčin dan bi uvijek nešto posebno izradili za naše mame - na primjer veliki jastuk od crvenog satena u obliku srca.

FRAN: Koliko je trajao školski sat?

BAKA: Školski sat je trajao kao i danas - 45 minuta.

FRAN: Jeste li imali puno zadaće?

BAKA: Imali smo puno pismene zadaće jer smo za pisanje uglavnom koristili pločice i pisaljke pa smo stalno pisali i brisali spužvicom. U višim razredima smo počeli koristiti i bilježnice. No, zato smo puno više čitali knjige i o njima razgovarali u školi. Gradivo se puno ponavljalo i utvrđivalo. Puno vremena provodili smo u igri na otvorenom. Bila su to ljeta pa vremena. (Baka je uzdahnula.)

FRAN: Koje ste predmete imali u školi?

BAKA: Imali smo hrvatski jezik s krasopisom, matematiku, prirodopis, povijest, zemljopis, crtanje, fiskulturu i domaćinstvo.

FRAN: Kako ste bili odjeveni u školi?

BAKA: Svi smo nosili crne kute.

FRAN: Jesu li vas učitelji kažnjavali?

BAKA: Da, u to vrijeme su učitelji mogli kažnjavati učenike ako su bili zločesti, brbljali pod satom ili ometali nastavu. Šibom ili drvenim ravnalom dobivali smo „packe“ po dlanovima ili smo morali stajati u kutu ili čak klečati na zrnju kukuruza. Mislim da su zbog toga dječa bila poslušnija i pristojnija.

FRAN: Imaš li neku fotografiju iz tog razdoblja sa svojim razredom?

BAKA (vraća se sa tri stare fotografije): Evo, na ovoj slici smo sa svojom učiteljicom u 4. razredu, na ovoj drugoj plešemo na školskoj priredbi, a na trećoj smo na Prvoj svetoj pričesti sa svojim vjeroučiteljem.

FRAN: Hvala, bako. Sada sam dosta saznao o tome kako je izgledalo tvoje djetinjstvo u školskim klupama.

Fran Bukovac, 7. razred

OŠ Jabukovac

Voditeljica: Senija Badić

ANGAŽIRANO ČITANJE JEDNE „PRINCEZE”:

Iz velegradskog podzemlja

Članci naslova poput „Najgori slučaj iskorištavanja i zlorabe djeteta”, „Četrdesetogodišnjak zadavio posinka”, „Majka utopila novorođenče” i sličnih pune crnu kroniku domaćeg tiska. Pitam se kakva je to kategorija ljudi! Što se događa u bolesnom umu koji je u stanju nezaštićenu djetetu napraviti takvo zlo? Što je to u čovjeku što ga tjera na takav užasan čin?

„Pepeljuga”, „Snjeguljica”, „Ivica i Marica”, „Šegrt Hlapić”... To je bio moj prvi susret sa zlostavljačima djece. Moj prvi susret s izmišljenim zlostavljanim likovima koji ne žive bajkovito, iako žive u bajkama, pričama, u mašti. Moj drugi neželjeni susret sa zlostavljačima djece, dogodio bi se kad bih saznala da je neki moj prijatelj ili prijateljica zlostavljano dijete. Tog susreta, srećom, nije bilo. Ni mog pravog neželjenog susreta sa zlostavljačima, na sreću, nikada nije bilo, jer ja sam sretno i voljeno dijete. Mene paze i maze uvažavajući moju osobnost. Ja sam „prava pravcata princeza u svom bajkovitom obiteljskom kraljevstvu”. Princeza koja bi se u budućnosti željela baviti znanstvenim radom i koja jako puno čita.

Pripovijetku „Iz velegradskog podzemlja” shvatila sam kao jednu bezvremensku životnu priču, koja se ponavlja svakoga dana negdje daleko u svijetu ili u našem susjedstvu. Priču koju žive mnoga djeca.

U priči je glavni lik običan, sklon opijanju, pilar Mika, koji misli da će se tako osjećati bolje. On nije svjestan da alkohol ne rješava, nego samo stvara novi problem. Pije zato što ima premalo novaca, potroši i to malo, pa nema ništa. Kad se napije, postaje nasilan prema obitelji i pokazuje pravo, zločesto lice. Ne kaže se uzalud „što trijezan čovjek misli, to pijan radi”.

U ovom trenutku u svakom kafiću sjedi barem jedan Mika, koji će baš danas riječima ili šakama zlostavljati svoju obitelj. Suvremeni Mika nije uvijek siromašan i neuk jer tako bi ga bilo lako prepoznati. Suvremeni Mika može biti bilo kojeg zanimanja, može nositi razna odijela i može biti nizak ili visok, dugokos ili čelav. I zato oprez, molim! Radi buduće djece s pravom na sretno djetinjstvo!

Pripovijetka oslikava jedan ružan život, jednu istinsku patnju i na kraju smrt male pretučene djevojčice. Opisuje praznu glavu jednog pijanca, prazne džepove jednog propalice i najporaznija razmišljanja jednog opasnog ubojice, koji prekasno upozna osjećaj krivnje i kajanja.

Opisuje i jednu običnu, nezaposlenu i neuku ženu koja je sama izabrala život uz pijanca i koja nije znala zaštititi život njihovog nejakog djeteta. Ta priča, po meni, ima samo jednu mladu, nedužnu žrtvu i dva krivca: jednog glasnog pijanca ubojicu i njegovu tihu, privrženu pomoćnicu. Pomoćnicu u zločinu nad nejakim, nevinim djetetom. Što je ove roditelje učinilo takvima? Je li ondašnje društvo moglo (i htjelo) pomoći ovoj siromašnoj obitelji? Shvaćam da nije ni lako ni jednostavno živjeti na margini društva, u podrumskom stanu sa susjedima koji te doživljavaju kao blato, kao smeće, koji od tebe okreću glavu. Sirotinju nitko ne treba.

Ta jadna djevojčica, po meni, nikad nije imala ni pravog oca ni pravu majku.

Svoj kratki nesretni život proživjela je uz dvije odrasle, nezrele osobe koje nisu zaslužile biti roditelji (čak ni siromaštvo ih ne opravdava) i braću koja će sutra vjerojatno i sama krenuti očevim stopama jer za bolje ne znaju.

Je li Evičinu braću majka zaštitila od još veće bijede oprostivši Miki ubojstvo svoje curice? Je li situacija doista bila tako bezizlazna? Pokušavam joj oprostiti shvaćajući da je i sama bila nezaštićena, neuka, nezaposlena. Danas za zlostavljane žene i djecu postoje autonomne kuće. No, je li ih bilo i u ono vrijeme? Gdje je mogla naći utočište za sinove i sebe? Tko bi joj pomogao? Je li Miki oprostila iz puke potrebe za opstankom, ili je ipak unatoč njegovom strašnom zločinu prevagnula ljubav prema suprugu?

Za vrijeme čitanja proživiljava sam cijelu lepezu emocija. Iz mene je iskrila ljutnja, bijes, nemoc, tuga i čuđenje. A onda je ostala samo praznina, jer konačni je čin bio NEoprostiv, jer je NEopravtan i NEpopravljen. Bio bi oprostiv, samo kad bi se učinjeno zlo popravilo. A takvo što je NEmoguće.

Biti roditelj dolazi od riječi roditi i označava one koji su nam podarili život ili nas rodili, koji skrbe o nama, pružaju nam svu svoju ljubav. Roditelj štiti svoje dijete. Roditelj ne napada svoje dijete. Roditelj ne zlostavlja svoje dijete. Roditelj ne dopušta da to dijete drugi napadaju i zlostavljaju. Kad smo mali i kad se ne možemo sami braniti, čuva nas od svega i svakoga, a ako je potrebno, mora nas čuvati i od drugog roditelja. To Mikina žena nije znala.

Roditelji moraju biti anđeli čuvari svom malom anđelu. Ovaj mali anđeo nije imao anđele čuvarre. Nije imao sretno djetinjstvo. Proživio je život u pravom paklu, za koji ni kasniji odlazak u raj ne može biti utjeha.

Djetinjstvo protkano patnjom i zlostavljanjem kakvo neka djeca imaju, prevelika je cijena za jedan mali, prekratki nesretni život i prevelika cijena za život s oba roditelja, ako oba ne zaslužuju da se tako zovu.

Nema opravdanja za zlostavljače djece! Nema opravdanja ni za glasne zlostavljače, ni za tihe pomagače! Iz svake situacije postoji neki izlaz, samo ga treba htjeti vidjeti. Roditelj koji u mračni tunel života povuče i svoje dijete, mora ga znati izvesti do svjetla na kraju tunela!

Svjetlo je izvor snage, a može biti dobar svijetli početak za jedno novo sretno djetinjstvo.

Montana Lorena Mikulić, 7. razred

OŠ J.J.Strossmayera

Voditeljica: Dunja Jelčić

Vrste obitelji

Poštovani čitatelji školskog lista, u ovom ću članku po nekim prepoznatljivim osobinama pokušati razvrstati obitelji, a vi potražite svoju.

Primjer 1.

TATA VRHUNSKI FIZIČAR, MAMA FINANCIJSKA SAVJETNICA I DIJETE VUNDERKIND

OPIS: Ona nikad nije kod kuće, a kada dođe, to je sigurno kako bi prespavala ili provjerila neke podatke o finansijskom stanju svojih klijenata. On većinu vremena provodi po laboratorijima, a kod kuće je isključivo kako bi nešto pojao ili prespavao. Dijete, mali vunderkind, stalno je u školi, koju obožava, ili na bezbrojnim aktivnostima, na koje jedva stiže. Njihov dom je najčešće prazan. Odgoj je u ovoj obitelji vrlo strog, odnosi među članovima vrlo hladni, čak se međusobno i ne poznaju najbolje. Mali genijalci mogu se u ovakvoj obitelji vrlo lako snaći te će zasigurno nastaviti tradiciju poput oca u laboratoriju ili majke u banci. Jednog dana oni će svoju djecu također jedva poznavati.

OMILJENO IZLETIŠTE: koncerti ozbiljne glazbe

DRUGO IME ZA OBTELJ: Obitelj-Koje-Nikad-Nema

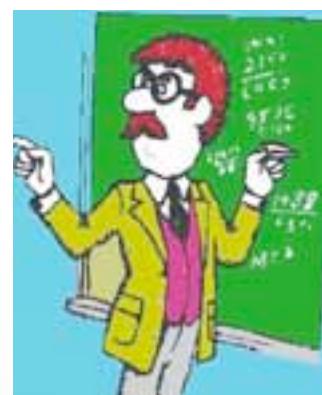
Primjer 2.

TATA PROFESOR MATEMATIKE, MAMA ODVJETNICA OBITELJSKOG PRAVA I DIJETE ODLIKAŠ

OPIS: Ona puno radi, a kad stigne kući, na brzinu nešto skuha i razvozi djecu na njihove izvannastavne aktivnosti. Otac veliku važnost pridaže školi i misli da njegovo dijete mora imati 5.0 ocjene. Tako da se on može pohvaliti svojim kolegama kako zna s djecom. Najčešće ga možete uloviti kako svoju djecu ispituje zemljopis ili povijest ili bijesno lupa knjigom o stol jer jedno od njegove djece nema baš dara za matematiku i ne shvaća jedan jednostavan zadatak. Dijete ludo za školom, u ovoj obitelji snalazi se bez problema, a dijete koje baš i nije takvo, ima puno problema. Odgoj je u ovoj obitelji neuvedeni - tata je nepopustljiv, ali mama vrlo popustljiva i možeš je vrtjeti oko malog prsta.

OMILJENO IZLETIŠTE: kazališta i muzeji - koji su djeci čista dosada

DRUGO IME ZA OBTELJ: 5.0 Obitelj

Primjer 3.

TATA - URED, MAMA CVJEĆARICA I DIJETE SPORTAŠ

OPIS: Ovo je jedna klasična jednostavna obitelj. Roditelji rade, djeca idu u školu, a kad sve završi, ova je obitelj uvijek na okupu. Roditelji su uviјek spremni pomoći djeci sa zadaćom i učenjem, a djeca roditeljima s kućanskim poslovima. U toj obitelji ima mnogo smijeha. Roditelji se čak znaju slatko nasmijati biserima koje je njihovo dijete govorilo kad je dobilo neku lošu ocjenu iz ispitivanja. (A ocjenu će popraviti, ništa zato.) U ovakvim se obiteljima može razviti uspješan sportaš ili sportašica, ali će vjerojatno igrati u nekom mjesnom klubu. Dijete će poslije raditi neki jednostavan posao, ali bit će neizmjerno sretna osoba.

OMILJENO IZLETIŠTE: kino i zabavni parkovi

DRUGO IME ZA OBTELJ: Klasična Jednostavna Obitelj

Primjer 4.

TATA - 19. STOLJEĆE, MAMA KUĆANICA, ALI I ZAPOSLENA, DIJETE UMJETNIK

OPIS: Ona je uvijek na raspolažanju, a on na to računa. Čim se on vрати s posla, večera mora biti na stolu, stan usisan i uređen, a djeca čista i s napisanom zadaćom. On ne zna ni jaje ispeći i hvali se prijateljima kako nikad nije oprao suđe. Nije siguran u koji mu razred idu djeca. Žena pak jedva sve stiže jer je zaposlena, ali obavlja i sve kućanske poslove. Ona to čak ravnodušno prihvata jer misli da tako mora biti. Jer je tako bilo i u njezinoj obitelji kad je bila dijete. Ona zaboravlja da njezina mama nije bila zaposlena. Njihovo muško dijete jednog će dana biti slično tati, a curica će biti slična mami.

OMILJENO IZLETIŠTE: trgovaci centri

DRUGO IME ZA OBITELJ: Jednom Persil-Uvijek Persil

Primjer 5.

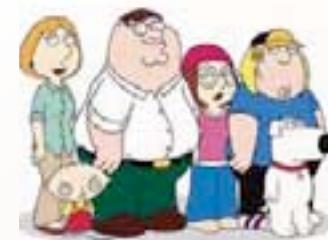
TATA PERO-ŽDERO, MAMA KUHARICA I DIJETE KOJE ŽIVI ZA PLAY STATION I McDONALD'S

OPIS: Ona je uvijek kod kuće, a vrijeme najčešće provodi kuhajući i gledajući TV serije. (Televizor ima i na velikom kuhinjskom radnom stolu.) On skoro sam pojede ono što mu žena skuha, ali sretan je i kad njegov mali bucmašti sinčić zapovjedi da idu u fast food restoran. To dijete, pak, živi za Play Station i McDonald's. Postaje sve nepokretnije. Roditelji mu sve dopuštaju pa to dijete nije baš najbolji učenik.

OMILJENO IZLETIŠTE: restorani brze hrane

DRUGO IME ZA OBITELJ: Mama, Što Je Za Ručak?

Tata, Kad Ćemo U Mek?

Mirna Đurić, 6. razred
OŠ Većeslava Holjevca
Voditelj: Mate Milas

RAZGOVOR S TAMAROM BOROŠ

Stolnotenisacica od koje strepe Azijatkinje

U sklopu proslave trideset i drugoga rođendana naše škole posjetila nas je istaknuta hrvatska sportašica, stolnotenisacica Tamara Boroš. Ova mlada sportašica osvojila je mnogo medalje i jedna je od rijetkih europskih stolnotenisica od koje strahuju Azijatkinje koje dominiraju ovim sportom. Njen posjet našoj školi iskoristili smo da joj postavimo pitanja koja su nas zanimala.

Tamara, koliko ste imali godina kada ste počeli trenirati stolni tenis i što vas je potaklo da ste izabrali baš ovaj sport?

Kao mala djevojčica počela sam se baviti plivanjem, a nakon toga zaigrala sam stolni tenis koji je bio jako popularan sport u Senti, mom rodnom mjestu koje se nalazi u Vojvodini. I, evo, ostala sam mu vjerna do danas.

Mnogi učenici naše škole osim redovnog školovanja bave se i sportom, često i još nekim aktivnostima u školi i izvan nje. Zanima nas kako ste uspjevali uskladivati naporne treninge i školu jer je to problem koji muči mnoge od nas?

U početku sam trenirala dvaput tjedno, a vremenom je broj treninga rastao, danas treniram puno puno više. Ali znate kako se kaže, kad se hoće, sve se može

Ako nešto jako želiš, naći ćeš načina da to i ostvariš.

Kako ste se osjećali kada ste na zatvaranju Olimpijskih igara u Pekingu nosili hrvatsku zastavu?

Velika je čast pred toliko ljudi, zapravo, vas gleda cijeli svijet, predstavljati svoju zemlju. Bila sam jako ponosna što sam između toliko vrhunskih hrvatskih sportašica baš ja izabrana da nosim hrvatsku zastavu. To je trenutak koji će pamtitи.

Postigli ste brojne uspjehe, osvojili mnoge medalje, postoji li još nešto što biste željeli osvojiti u stolnom tenisu?

Moja neostvarena želja je zlatna medalja s olimpijskih igara. Nadam se da će mi se ta želja ostvariti.

Već godinama surađujete s trenerom Nevenom Cegnarom. Koliki je utjecaj trenera na vaše sportske uspjehe?

Mi surađujemo već šesnaest godina, možda vam se to ne čini dugo, ali vrlo je rijetko u sportu da neki odnos sportaša i trenera tako dugo traje. Jako je važno imati dobrog trenera, uvjek je uz mene i jako dobro surađujemo.

Što radite kada ne igrate stolni tenis?

Uz natjecanja i naporne treninge ostaje mi malo slobodnog vremena. Većinu dana u godini provodim izvan Zagreba pa dok sam u Zagrebu pokušavam nadoknaditi to vrijeme, obići obitelj i rodinu, provesti što više vremena sa svojim prijateljima, otići u kino i kazalište.

Kakvu glazbu slušate, što volite?

Mogu reći da slušam sve. Volim i domaću i stranu glazbu, upoznata sam s većinom hitova, ali ponajviše volim pjesme Olivera i Gibbonija.

Stolni tenis je sport kojim vladaju Azijatkinje. Je li zbog toga teže Euroljankama koje se bave ovim sportom? Je li onda i zadovoljstvom postignutim veće?

Da, to je točno da ovim sportom dominiraju Azijatkinje, pogotovo Kineskinje. One su velika sila u ovom sportu, ali meni osobno to ne predstavlja nikakav problem.

Iako je pred vama još mnogo sportskih izazova, jeste li razmišljali o budućnosti?

Gdje se vidite jednoga dana kada prestanete igrati stolni tenis?

Stolni tenis je moj život i nadam se da će jednoga dana, kada ostavim reket i dalje ostati u stolnom tenisu. Željela bih biti trener, već sada radim na tome, studiram na kineziološkom fakultetu.

Bili smo svjedoci vašeg nesebičnoga angažmana u sklopu akcije sakupljanja pomoći za vašu suigračicu iz reprezentacije, Sandru Paović, koja je stradala u prometnoj nesreći. Jeste li zadovljni učinjenim?

Jako me je iznenadila ta akcija, zadovoljna sam njenim učinkom. No još uvijek ne mogu vjerovati da toliko Hrvata ne misli samo na sebe, već je spremno pomoći svima onima kojima je pomoći potrebna.

Nadam se da će se Sandra, prvenstveno zahvaljujući ovoj akciji, brzo oporaviti i nadam se ponovo pridružiti reprezentaciji.

Hvala Vam, Tamara, što ste unatoč brojnim obvezama našli vremena posjetiti našu školu i odgovarati na sve ono što nas je zanimalo. Želimo Vam puno uspjeha i medalja.

Hvala na lijepim željama. Hvala vama što ste me pozvali.

Želim još puno rođendana vašoj školi.

Anamarija Beljan, 7. razred

OŠ Gustava Krkleca

Voditeljica: Marija Ćavar-Opta

Ema Srdelić, 2. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

INTERVJU: THEODOR DE CANZIANI JAKŠIĆ

Profesor umjetnosti u Prvoj riječkoj hrvatskoj gimnaziji i skrbitelj spomeničke zbirke Ružić-Brlić-Mažuranić otkriva zanimljivosti iz svoga posla.

Izabran da bude čuvar obiteljske baštine

Ispod bučne prometnice na Pećinama u Rijeci, stara cestica vodi do zanimljivog zdanja, Vile Ružić. Stotinjak stuba kroz nekoć bogati park, pravocrtno povezuje ulaz u obiteljski posjed i Vilu Ružić, dom potomka slavnih Mažuranića, sagrađenu 1938.g. Vila Ružić nije muzej u uobičajenom smislu te riječi. Muzej je po vrijednim eksponatima, slikama, knjigama iz duge prošlosti slavne obitelji Mažuranić, ali to je „živući muzej”, jer tu žive uobičajeni život praunuka i praunuk Ivane Brlić-Mažuranić, prof. Matilda Ružić i ing. Viktor Ružić sa starom majkom, te skrbitelj zbirke Ružić-Brlić-Mažuranić prof. Theodor de Canziani Jakšić, „glavni krivac” zbog čega mnoštvo posjetitelja iz raznih hrvatskih krajeva remeti mir ovog doma.

- **Što znači biti skrbitelj zbirke i kako ste Vi postali skrbiteljem ?**

Skrbitelj je stara hrvatska riječ. Danas tu riječ, riječ čuvar, zovemo kustos. Isti je posao. Briga o zbirci, odnosno knjižnici. Ivana Brlić- Mažuranić prva je nadjenula to ime skrbitelj, pa mi ostali njoj u čast nosimo taj naziv. Ja sam postao skrbitelj , jer se uvijek traži netko u obitelji tko ima aftiniteta prema određenoj stvari, tako i prema čuvanju ove obiteljske baštine. Izabran sam od strane obitelji Ružić, potomaka Mažuranića za ovu ulogu i pokušavam što bolje obavljati svoju dužnost.

- **Što vas motivira da radite ovaj posao?**

Ovo ne smatram poslom, već jednim svojim poslanjem koje mi je povjereno kao dužnost. Za nešto ne morate biti plaćeni da biste to mogli voljeti. Ljubav prema tome, kao i ljudi koji vam pokazuju da shvaćaju vrijednost onoga što radite, dovoljna je nagrada za vaš trud.

- **Zašto su vam Mažuranići posebno važni i koji je razlog zbog čega ste ovo pokrenuli?**

Mažuranići su obitelj koja je uz još mnogo obitelji obilježila hrvatsku povijest i kulturu. Mislim da njihovu baštinu, pogotovo baštinu Ivana i Ivane Mažuranić, ali i drugih članova obitelji treba sačuvati za druge generacije kako bi i one o njima puno saznale.

- **Koliko vam ovaj posao utječe na život?**

Kao što sam rekao, ovaj posao je nešto što ja ne shvaćam kao posao. Ako nešto prihvaćate kao svoju obvezu, onda to smatrate jako velikim poslom. Oduzima mnogo moga vremena, ali ja to jako volim, pa to ne uzimam kao opterećenje.

I posao profesora, i „posao“ skrbitelja traži cjelovitog čovjeka.

Ali, to je moj privatni izbor.

- **Zna se da ste profesor umjetnosti u Prvoj hrvatskoj riječkoj gimnaziji. Što vam je važnije: posao gimnazijskog profesora ili ovaj „posao“ ?**

Osim ovog posla imam još neke poslove. Neki od tih su u Državnom arhivu. Jako mi je važan posao gimnazijskog profesora. Učim djecu umjetnosti. Ne mogu reći koji mi je draži, jer se vrlo često isprepliću, ali svaki traži cjelovitog čovjeka.

- **Imate li vremena za privatni život uz toliko obveza?**

Mogu reći da mi briga o zbirci, jer to nije samo prezentiranje, već očuvanje, restauracija, briga o izgledu prostora „oduzima“ mnogo vremena, ali to je moj privatni izbor.

- **Jeste li u kontaktu s ljudima iz Slavonskog Broda, Novog Vindolskog, Ogulina i Zagreba gradova koje su vezani uz obitelj Mažuranić?**

Jesam, a posebice s obitelji Brlić iz Slavonskog Broda gdje još živi unuk velike spisateljice i neki ljudi koji su rodbinski povezani s tom obitelji. Naravno da uz njih postoje i drugi koji čuvaju ime i djelo slavne obitelji koja je ostavila duboke tragove u hrvatskoj povijesti i književnosti.

Tea Marušić, 7. razred
OŠ Otok
Voditeljica: Jelena Bunijevac-Matičić

Theodor de Canziani Jakšić, prof.
(skrbitelj zbirke Ružić-Brlić-Mažuranić u Rijeci)

PRAZNIK HOKEJA U ZAGREBU

Fenomen zvan Medveščak

Prije tri godine prvi put sam otišla na hokejašku utakmicu.

Te godine u Zagrebu se održavalo europsko prvenstvo u hokeju na ledu. Tako je počela moja ljubav prema hokeju. U dvorani je bilo malo gledatelja pa sam isto očekivala i ove godine kada sam se s roditeljima zaputila na prvu utakmicu Medveščaka protiv slovenskih Jesenica. Ali kada smo stigli u Ledenu dvoranu Doma sportova, bila sam ugodno iznenadena. Dvorana je bila puna ljubitelja hokeja ili onih koji će to tek postati. Pitala sam se kako je hokej postao sport broj jedan u Zagrebu.

Možda je nogomet postao dosadan i zamoran, a i rezultati naše reprezentacije nisu išli u prilog ljubiteljima nogometa. Možda su ljudi čeznuli za nečim novim i zanimljivijim. Tijekom cijele utakmice navijači su jednoglasno navijali, pjevali i bodrili hokejaše Medveščaka koji su, naravno, pobijedili. Sa svakom novom utakmicom atmosfera u dvorani bivala je sve bolje. Čak i kada su naši dečki gubernili, navijači su ih bodrili s još jačim žarom.

Tata mi je rekao da ga atmosfera podsjeća na kraj osamdesetih godina poznat kao zlatno doba Medveščaka kada su ostvarili svoje najveće sportske uspjehe i pobjeđivali jake momčadi iz Italije, Austrije, Francuske i Njemačke.

Sudjelovanje KHL Medveščak u EBEL ligi pridonijet će popularizaciji hokeja na ledu u Hrvatskoj.

John Hećimović, Mike Ouellette T.J. Guidarelli, Nikša Trstenjak, Robert Kristan, ali i svi ostali igrači Medvjedi, ljubimci su zagrebačke publike. On su razlog što se sve veći broj malih Zagrepčana želi baviti ovim sportom. Nadajmo se da će to osigurati još mnoštvo lijepih hokejaških trenutaka u Zagrebu.

Matea Macan, 7. razred

OŠ Gustava Krkleca

Voditeljica: Marija Ćavar-Sopta

OTVORENO PISMO MINISTRU ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Komentar

Poštovani,

Vašim dolaskom na mjesto ministra prosvjete mnogo se toga promijenilo. Odlaskom ministra Primorca, koji je tješio roditelje učenika rečenicom: „Dok sam ja ministar, hrvatski učenik imat će besplatne udžbenike.”, došle su i nove promjene. Pitam vas: Treba li svaki novi ministar donositi nove promjene? Trebaju li dolaskom novog ministra stara pravila biti zaboravljena? Završetkom školske godine učenicima je bilo obećano da će ih prvog dana škole dočekati na klupama besplatni udžbenici. A što se dogodilo? Prošla su nepuna tri mjeseca kada je donesena nova odluka Ministarstva prosvjete i Vlade Republike Hrvatske da će usprkos obećanju danom krajem školske godine, roditelji hrvatskog učenika ipak morati isprazniti svoj džep!

Uz recesiju, te niske plaće i male mirovine, moramo sami kupovati nove udžbenike da bi država uštedjela. Naši su roditelji muku mučili s nabavom knjiga i pripremanjem svojih školaraca za školu. Što je još i najgore, svaki profesor ne radi po istom autoru, pa primjerice iz hrvatskog jezika postoje četiri udžbenika. Djeci niste mogli učiniti ništa groznije, jadnije i prljavije! Pitate li se kako smo nabavili udžbenike? Jesu li naši roditelji imali novaca za to? Što su nam morali uskratiti? Znate li koja je cijena jednog kompletka knjiga za šesti razred? Koliko smo vremena proveli ispred knjižara u kilometarskom redu radi jedne vježbenice? I sada mi recite koliko ste vi uštedjeli, a koliko smo mi izgubili vremena, novaca i živaca? Zagrebačka djeca snalazila su se na Velesajmu, samo neke organizirane škole napravile su razmjenu knjiga u školi. Recesija ne vrijedi za sve, ne vrijedi za Vas ministre i vaše kolege, ali vrijedi za nas. Djeca su u samo nekoliko tjedana pala na dno ljestvice poštovanja, a na tom su dnu naši roditelji već od davnih vremena, a ako smo mi na dnu, bit će i država.

Djeca su osobe, željna znanja, a vaše je osigurati toj djeci znanje, a ne neznanje. Pitam se hoće li Hrvatska uistinu biti zemlja znanja?

S poštovanjem,

Razočarana učenica.

Anketirali smo naše učenike šestih razreda glede nabave udžbenika za osnovnu školu i rezultati su sljedeći:

1. Udžbenike su nabavili na razmjenama knjiga na Velesajmu te u knjižarama.
2. Udžbenici su pola rabljeni, a pola novi.
3. Novac potrošen na udžbenike je preko tisuću kuna.
4. Za nabavu udžbenika vremenski je utrošeno preko mjesec dana, a nekolicina učenika još ih u potpunosti nije nabavila.
5. Bilo je najteže nabaviti udžbenike iz sljedećih predmeta: povijesti, geografije i prirode.
6. Učenici za sljedeću školsku godinu ne žele na ovaj način nabavljati udžbenike, trošiti svoje novce i vrijeme te mjesec dana nakon početka školske godine još uvijek nemati knjige.

ANKETA

Udžbenici

Zaokružite jedan od tri odgovora koji vrijede samo za vas!

1. Gdje ste nabavili udžbenike?

- a) Na razmjenama knjiga ivelesajmu
- b) U knjižarama
- c) Darovane su nam

2. Kakvi su vam udžbenici?

- a) Svi su rabljeni
- b) Svi su novi
- c) Pola rabljenih, pola novih

3. Koliko ste sveukupno novaca potrošili na nabavu udžbenika?

- a) preko 1000 kuna
- b) manje od 1000 kuna
- c) ništa

4. Koliko vam je vremena trebalo za nabavu udžbenika?

- a) Preko mjesec dana
- b) Nekoliko dana
- c) Još ih nisam sve nabavila/nabavio

5. Iz kojih vam je predmeta bilo najteže nabaviti knjige?

- a) matematika, hrvatski, engleski
- b) povijest, geografija, priroda
- c) likovni, glazbeni, tehnički

6. Želite li ponovno sljedeće godine kupovati sami udžbenike?

- a) Naravno da ne
- b) Da

Rhea Lepej-Špoljarić, 6. razred

OŠ braće Radić

Voditeljica: Ivana Bilić

Dobro došli u grad humanoida

Nakon godinu dana izbivanja sa scene vratili su se s novim izgledom, novim zvukom i novim albumom. **Humanoid** je naziv petoga studijskog albuma poznate njemačke grupe **Tokio hotel**. S novim „opasnijim“ izgledom došao je i novi poboljšani zvuk. Više nisu klinci iz garaže, postali su profesionalci što dokazuju ozbiljniji tekstovi i dodaci elektroničke glazbe.

Tokio hotel se na ovom albumu tematski posvetio nesvakidašnjoj mehaničkoj i izvanzemaljskoj ljubavi te su nam tako još jednom pokazali originalnost i posebnost svojeg izraza. Glavni singl aluma zove se **Automatic/Automatisch** i prava je poslastica svim obožavateljima kao najava aluma. Za razliku od prethodnih albuma pjesme su na njemačkom i engleskom jeziku, a razlog tome je njihov čest boravak u SAD-u.

Humanoid je sjajan spoj pop-rock pjesama i urbanog zvuka, a posebnost jesu iskreni tekstovi o ljubavi koja traje i kojoj se ne može oduprijeti. Za razliku od mnogih robotiziranih i instant ljubavi opjevanih u mnogim današnjim pjesmama ova je prava i vječna.

Iako su vrlo mladi, članovi grupe očito vjeruju u nehumanoidnu ljubav pa to svakako daje posebnu ljudsku kvalitetu njihovom novom albumu.

Lucia Luque Akrap, 8. razred

OŠ Sveta Klara

Voditeljica: Zvonka Kulić

Ljubav prema sportu nije se ugasila

23.listopada 2009. ulica Prisavlje za novinara sportke redakcije školskoga lista, poput mene, bila je centar svijeta. U zgradi Hrvatske radiotelevizije imao sam čast razgovarati s jednim od najuspješnijih sportskih novinara u Hrvatskoj, gospodinom Stjepanom Balogom. U sportskoj redakciji HRT-a Stjepan Balog dočekao me izuzetno ljubazan i dobro raspoložen, a što je sve podijelio sa mnom pročitajte u tekstu koji slijedi.

Gdje ste i u koju Osnovnu školu išli?

Išao sam u školu na periferiji Zagreb u Soblincu kod Sesveta. To je Osnovna škola Ivana Grande. Isto sam, kao i ti, počeo svoju karijeru u školskoj novinarskoj sekciji gdje smo radili školski list i od malena sam pokazao afinitet prema sportu. Počeo sam čitati Sportske novosti u 2. razredu osnovne škole. Dok su drugi kupovali igračke, figurice, lizalice, ja sam kupovao Sportske novosti. Tako je krenula ta ljubav prema sportu i nije se ugasila do danas.

Kada ste se odlučili za sportsko novinarstvo kao Vaš životni poziv?

Svatko ima viziju svog života, što će se dogoditi s njim, stvara planove. Mene je „uhvatilo“ s desetak godina i vjerovao sam, kada sam upisao srednju školu, da bih mogao biti sportski novinar. Vidovali sam da neću biti vrhunski sportaš, igrao sam nogomet, ali to nije bilo to. Volim igrati nogomet i danas, ali sam, dakle, rano shvatio da neću uspjeti kao sportaš. Tada sam zaključio da je sportsko novinarstvo moj životni poziv jer me zanima, a i dalje sam u sportu.

Uzori su mi bili Mladen Delić i Boris Mutić

Koja škola je potrebna sportskom novinaru, koji fakultet?

U principu to je studij novinarstva koji sam i sam završio, ali nije uvjet. Bitno je imati fakultet društvenog smjera. Recimo to može biti i pravo, ima kod nas u redakciji ljudi koji su završili pravni fakultet, koji su završili sociologiju, na primjer Željko Vela je završio sociologiju na filozofskom fakultetu. Dakle bitno je završiti fakultet koji ti daje osnovno znanje i da je društvenog smjera. To ne mora nužno biti novinarstvo iako je većina nas završila novinarstvo.

Jeste li imali uzora u nekom sportskom novinaru?

Svatko od nas ima svoje uzore. Još kao mali gledao sam starije kolege: Mladen Delića, Borisa Mutića... Posebno je Mladen Delić i svima u mojoj generaciji zbog silne energije, osobnosti, znanja bio uzor. On je nažalost umro, ali njegovi džinglovi i prijenosi pamte se još uvijek. Stariji kolege sva-kako su i jedan od razloga zašto smo se posvetili ovome poslu.

„Imao sam strašnu tremu prije prvi prijenos“

Kada ste došli na Hrvatsku radioteleviziju?

Ja sam došao 1993., prije 16 godina. Tri godine prije toga sam radio po raznim radio-postajama. Preporučam zapravo svim mladim novinarima da počnu s jednom nižeg stupnja, znači da malo is-peku zanat. Ja sam počeo na Radiju 101, 1990. još kao student. Od samog studija ima koristi, ali nisi gotovo ništa napravio ako ne radiš novinarstvo u praksi i ako se ne baviš time.

Koliko je zapravo težak put od novinara početnika do uspješnog sportskog novinara?

Jako je trnovit. Znaš, ljudi misle da ovaj posao čine uglavnom putovanja, druženje sa sportašima i tako dalje. Međutim, iza tog se krije ogroman rad. Trebaju godine i godine rada kako bi se došlo do ove razine kada putuješ na utakmice Lige prvaka, radiš prijenose velikih utakmica Svjetskog i Europskog prvenstva. Iza svega toga stoji teški rad.

Dora Robin Likar
OŠ Antuna Gustava Matoša

Sjećate li se koji je bio Vaš izravni prijenos u kojem ste sudjelovali kao komentator?

Na Hrvatskoj televiziji sam prvo radio utakmicu Šibenik- Dinamo u Šibeniku 1994. i toga se dobro sjećam i danas. Tad sam bio tek godinu dana na televiziji, praktički početnik. Bio je rat, imali smo puno programa, a stariji kolege nisu mogli sve sami raditi. Oni su, naime, otišli na Zimsku olimpijadu u Lillehammer a nas nekolicina mladih je ostalo. Jednostavno smo morali raditi prijenose domaće nogometne lige. Sjećam se, imao sam strašnu tremu i sav sam se tresao. Kada danas pogledam taj prijenos, vidim kako je to bilo loše, katastrofa. Ali svjestan sam, prvi puta ne možeš sve znati.

Kako biste opisali jedan Vaš dan u sportskoj redakciji?

Prijenosu su obično vikendom ili srijedom. Prvo moram reći onima koji se žele baviti ovim poslom da zaborave na vikende i slobodne dane kao što to obični ljudi imaju. Većina sportskih zbijanja događa se vikendom i tada je najveća gužva. Naravno, srijedom je Liga prvaka, a četvrtkom Europska liga. Normalni radni dan, kad nema prijenosa, izgleda tako da svejedno dođemo u redakciju, jer moraš biti informiran. Moraš raditi na sebi i kad nema prijenosa. Moraš pratiti sve što se događa. Čitati novine, internet, razgovarati sa sportašima. Još bih htio reći da osim ovih prijenosa

koji ljudi vide postoje i druge forme koje mi radimo. Recimo, izrada priloga, priča za emisiju... Da napravim jednu priču, prilog za emisiju, trebam dva dana rada. Jedan dan snimamo, jedan dan montiramo, pišem tekst i to je jedan vrlo opsežan posao koji se u principu ne vidi na ekranu u te dvije minute koliko traje prilog, a pripremaš ga 15-16 sati.

Svjetsko prvenstvo u Francuskoj 1998. ostalo mi je u najljepšem sjećanju

Koji je vaš glavni izvor informacija?

Postoji nekoliko izvora informacija. Prvi i najvažniji je za mene razgovor sa sportašima. Dakle neposredni kontakt s trenerima, igračima... Normalno da s Davidom Beckhamom ne možeš komunicirati, ali o domaćim, hrvatskim sportašima najviše saznajem iz njihovih priča. Odlazim i na training i na utakmicu i to je prvi i osnovni izvor. Drugi izvor informacija je internet. Postoji nekoliko stranica koje koristimo i koje su vrlo relevantne. Recimo, za Ligu prvaka postoji UEFA-inu stranicu. Tamo su podaci 100% točni i provjereni što nam puno znači s obzirom na to da ne treba vjerovati svim podatcima na mreži. Naravno, obavezno je i čitanje novina. Moraš to pratiti svakog dana jer ako ne pratiš nisi više u toku, stvari se događaju prebrzo i neprekidno se mijenjaju.

Koliko stranih jezika govorite?

Govorim engleski i njemački. Danas je nezamislivo raditi ovaj posao bez znanja najmanje dva svjetska jezika.

Izvještavali ste s brojnih važnih sportskih manifestacija, Olimpijskih igara, Svjetskih prvenstava, u izravnim prijenosima, iz kampova naših sportskih timova. Možete li izdvojiti nešto što Vam je ostalo u najljepšem sjećanju?

Puno je stvari bilo fenomenalnih. Recimo u najljepšem sjećanju mi je ostalo kada smo 1998. osvojili treće mjesto na Svjetskom prvenstvu u nogometu u Francuskoj. Ne samo zbog rezultata nego i zbog atmosfere. Nisam prenosio nijednu utakmicu naših. Bio sam u kampu i bio sam na utakmicama kao navijač. Sjećam se da je svaka utakmica bila specifična jer smo navijali, skakali, vrištali kao ludi, a poslije smo slavili zajedno i kao novinaru to će mi ostati u najljepšem sjećanju.

Koji Vam je bio najteži trenutak u novinarskoj karijeri?

Najteži trenutak mi je bio, i profesionalni i sportski, ispadanje nogometne reprezentacije od Turske na Euru u Austriji i Švicarskoj 2008. Sportski zato što smo trebali tu utakmicu dobiti i svi smo računali da ćemo proći, pogotovo nakon onoga gola u zadnjim minutama. Profesionalni jer sam u tom trenutku bio u podrumu stadiona i čekao sam da mi dođu gosti. Oni nisu došli naravno zbog šoka, niti Bilić niti itko. Tad sam prvi put video odrasle ljude nogometare kako plaču. Razumijem kad igrači plaču, ali sam video trenere, koji su preživjeli sto i tisuću takvih utakmica, a tada su bili potpuno slomljeni, i bilo mi je jako teško. Oni mi nisu došli u studio, ali naravno nisam im zamjerio jer to je bio takav emotivni trenutak da im se cijeli svijet slomio.

Komentirali ste mnogo važnih utakmica. Po kojoj shemi se u redakciji HRT-a određuje tko će komentirati koju utakmicu?

Postoji dogovor. Dogovor i urednik. Urednik u principu ima zadnju riječ. Urednik sportskog programa je sad Bruno Kovačević i on u dogovoru s nama određuje ljude za takve utakmice.

Kako se pripremate za utakmicu koju biste trebali komentirati?

Imam bazu podataka o klubovima i igračima koje su u kompjuteru. Prije smo imali u jednoj školskoj bilježnici gdje smo pisali o svakom klubu nekakve podatke za utakmicu. Međutim, sad je to postalo glupo, jer sve potrebno mogu u kompjutor staviti.

To je onda velika baza podataka?

Pa recimo, imam podatke za sve utakmice koje sam radio u zadnjih 4-5 godina. Što se tiče Lige prvaka, UEFA radi kompletну obradu i dobijemo press materijal u kojem se nalaze svi podatci koji su nam važni i to je jedno od rijetkih natjecanja koje je odlično organizirano.

Kako stišati emocije, u odnosu na profesionalizam, kod neuspjeha naših sportaša?

U ovom poslu, naravno lijepo je imati emocije, ali navijanje moraš ostaviti doma. Moraš sebe potisnuti kao navijača i jednostavno tu nema mjesta navijanju. Moraš biti profesionalac prije svega, to je moj posao. I kad igraju naše reprezentacije, naravno da ćeš navijati za našu reprezentaciju protiv Španjolske, Grčke, Kazahstana, ali opet to sve mora biti u nekim granicama.

Kako reagirate na često izjavu sportaša i sportskih djelatnika: „Novinari su krivi za sve!”

Novinaru su uvijek krivi. Navikli smo na to. Prvo je uvijek kriv trener, a onda su na listi novinari. Navikli smo na to i više se ne obaziremo. Moram još reći da je ovo razdoblje u kojem je dosta teško biti novinar. Iz razloga koji si naveo, pa onda se sve teže dolazi do sportaša, a treći razlog bi bila percepcija javnosti. Naš rad je izložen velikom pritisku javnosti, svaka riječ nam se mjeri, pogotovo u utakmicama hrvatskih klubova i nije lako to raditi. Kada igraju Dinamo i Hajduk, na primjer, znam da, što god rekao, uvijek će mi netko nešto zamjeriti.

Volite li svoj posao?

Volim svoj posao. I onaj tko ne voli ovaj posao bolje je da ni ne dolazi jer na početku karijere sportskom novinaru plaća je mala, ne ide na prijenose, zapravo je honorarac bez radnog staža. Mora biti spremna za odricanje prvih par godina, ali tada dobiješ pravu šansu.

Poštenje, profesionalnost i ljubav prema sportu

Koji je Vaš najljepši doživljaj s putovanja izvan Hrvatske?

Najljepša su mi bila putovanja u druge kontinente. Bio sam u Japanu za vrijeme Svjetskog prvenstva 2002. Japan kao zemlja, kao potpuno drugačija religija, kultura i sve to, iako tamo ne bih mogao živjeti duže od 20 dana, ostala mi je u sjećanju po disciplini i redu. Npr. vlak ne kasni niti jedne sekunde i točno su određena mjesta gdje će pri zaustavljanju na peronu doći vrata što je mene fasciniralo.

Također me fascinirao put u Afriku gdje sam bio u Nigeriji. Kada sam video kako тамо ljudi žive, počelo me je malo zabrinjavati kako će Južna Afrika organizirati Svjetsko prvenstvo. Tamo smo bili u hotelu 20 dana i ne postoji mogućnost izaći slobodno na ulicu jer je prerizično, a ispred hotela su nas štitili naoružani policajci.

Što biste preporučili svim mojim vršnjacima koji imaju želju postati sportski novinari?

Prvo bih rekao da to nije lagan posao, kao što se možda misli u javnosti. Ono: sjedneš, gledaš utakmicu, pričaš i putuješ... Nije lagan posao, ali je lijep posao i doživiš puno lijepih stvari. Ima i ružnih stvari (navijači u zadnje vrijeme), ali lijepo stvari pamtiš, ružne zaboraviš. Mogu vam preporučiti sljedeće: učite, skupljajte znanja jer svako vaše znanje bit će vam korisno u ovom poslu. Druga stvar, učite strane jezike jer bez toga nećete moći biti sportski novinari. Također, važno je krenuti lagano, ne odmah na televiziju. Važno je početi na kaljenju, kako bi se reklo u sportskom žargonu. Biti pošten, profesionalan, voljeti sport!

Marko Međugorac, 8. razred

OŠ Sveta Klara

Voditeljica: Zvonka Kulić

Čuvarica svoje sestre

Kritika filma Nicka Cassavetesa Čuvarica svoje sestre kroz kutove snimanja i njihovu ulogu:

HORIZONTALNI KUT - dočarava prirodnost prizora.

Naizgled sretna peteročlana obitelj Fitzgerald ima veliki problem. Njihova starija kći Kate bori se s leukemijom. Na početku filma odlično je pokazano stajalište svakog člana obitelji: majke Sare, oca Briana, sina Jesseja i kćeri Anne, te kako se oni odnose prema Kateinoj bolesti. Možemo zaključiti da nitko od njih zapravo ne želi pokazati koliko pati jer bi povrijedio Katine osjećaje. No, je li sve tako kako se čini? Bi li oni stvarno povrijedili time Kate? Bi li obiteljski krug pukao?

GORNJI KUT ILI RAKURS - predočuje nemoć snimanog objekta.

Kate se kroz cijeli film bori za svoj život, ali Anna odbija biti podvrgнутa dalnjim operacijama koje trenutno spašavaju Kate. No, boji li se Kate smrti? Je li Kate nemoćna? Na kraju i vidimo da Kate želi olakšati svima situaciju, pogotovo svojoj sestri Anni koja je cijeli život ovisna o njenim potrebama. Kate slab i više nije sposobna ni za što. Više ne želi biti osoba koja otežava život svim ukućanima, već želi da roditelji usmjere pažnju na Annu i Jesseja.

DONJI KUT ILI RAKURS - predočuje nadmoć snimanog objekta.

Najveću moć u cijelom filmu ima Jesse, Katein brat. Zapravo, tako svi misle, ali je li stvarno tako? Jesse je kao dijete bio vrlo problematičan. Stalno je upadao u nevolje te po mišljenju njegovih roditelja nije ga bilo briga za Kate. Mislili su da nije svjestan kakav je težak Katein život i da je vrlo sebičan, jesu li oni u pravu? Jesse je samo htio malo Kateine pozornosti usmjeriti na sebe.

EKSTREMNI GORNJI ILI DONJI KUT - služi redatelju za izražavanje vlastitog komentara.

U filmu Kate umire. Mislim da je time redatelj htio pokazati da život ne završava uvijek sretno i u većini slučajeva ono što i očekujemo, dogodi se. Poučno. Time je dao mogućnost izbora Anni i Jesseu u njihovom budućem životu. Što bi se dogodilo da je Kate ostala živa ili da se Anna podvrgnula ostalim operacijama?

KOSI KADAR ILI NAGNUTA KAMERA - predočuje nelagodno ili neuravnuteženo stanje lika.

Glavni lik Anna ima najtežu moralnu dvojbu jer je ona čuvarica svoje sestre. Anna je na svijet došla samo iz jednog razloga - da svojoj sestri spasi život. Tom činjenicom je vrlo zbunjena i uvijek se pita što bi se dogodilo da Kate nije bolesna? Nelagodno se osjeća svaki put kad roditeljima laže u lice i govori im da više ne želi biti podvrgnutu operacijama. Ipak, svakog trenutka dvoumi se između toga da svima kaže uistinu što se događa, no svaki put se sjeti sestre i ne zaboravlja da može imati normalan život tek kad Kate umre.

DUBINSKI KADAR - prikazuje prostorno ili vremensko složenu radnju u kojoj sudjeluje nekoliko likova.

Kroz cijeli film Kate se bori s leukemijom koja je uništava. Time što bolest uništava Kate, uništava i cijelu obitelj. Nakon što Anna odbija važnu operaciju, time posvađa i cijelu obitelj, svi, najbolje što mogu, skrivaju da ih ne pogađa Kateina bolest, ali ona ih najviše i povezuje. Svi oni najviše vremena provode uz Kate, svi oni se zabrinu kad Kate nije dobro, svi su najviše povezani s Kate, a kada Kate umre, njihove veze oslabljuju i pokazuje se da bez Kate i nisu neka složna obitelj. Možda nas i najveća tragedija nekada veže više nego obiteljska idila.

Gledajući sliku ove obitelji ne možemo prestati razmišljati o svojoj obitelji i odnosima u njoj, a ta činjenica govori o uspješnosti filma.

Dora Stepanić, 8. razred

OŠ Augusta Harambašića

Voditeljica: Ksenija Ivanović

Franka Jurman, 4. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

Dječaci Pavlove ulice

Sukob pavlouličanaca i crvenokošuljaša na pozornici Kazališta na Pešćenici

Gledao sam kazališnu predstavu Dječaci Pavlove ulice redateljice Aide Bukvić u KNAP-u u Ivanićgradskoj ulici. Predstava je napravljena prema istoimenom romanu mađarskoga književnika Ferenca Molnara. U njoj su vrlo dobro glumili Petar Cvirk, Tomislav Krstanović, Sven Mađarević i još neki mlađi glumci. Predstava mi se svidjela jer je zanimljiva.

Kostimi i glazba bili su suvremeni. Čitava je radnja premještena u 21. stoljeće.

Bilo je i nekih promašaja kod izmjene scena i likova. Promašaji su bili u pojedinostima, na primjer na pozornici je bila crvena košulja do koje je glumac došao i najednom postao crvenokošuljaš.

Kod promjene scene puštala se određena glazba, a kod radnje druga. Često ponavljanje iste glazbe pri kraju je dosadilo.

Rasvjeta je bila minimalistička: bijeli reflektori osvjetljavali su različita mjesta, ovisno o događanju na sceni.

Scena se sastojala od metalne instalacije na kotačima koja se mogla mijenjati prema radnji predstave.

To mi se svidjelo, ali ostalo mi je pomalo nejasno gdje je spremište za oružje.

Na početku su me malo zbunili kostimi i mislio sam da su pavlouličanci crvenokošuljaši jer su ispod zelenih odijela imali crvene kapuljače, a isti su glumci glumili i jedne i druge. Na kraju je glumac koji je glumio Kolnaya zbunio publiku kad je rekao da se pomirio s dječakom s kojim se nije ni posvađao.

U predstavi je bilo više nasilja nego u romanu, vjerojatno da bi se više istaknula misao nasiljem se ništa ne postiže.

Predstava je u cjelini dobra, ali neke pojedinosti mogle su biti bolje i razrađenije.

Vid Marinović, 5. razred
OŠ Augusta Harambašića
Voditeljica: Iverka Kraševac

POZIVAMO VAS

Družite se sa zvijezdama

Ako ste obožavatelji astronomije, ili ste zainteresirani za znanost, ili se ubrajate među one koji bi zbog ljubavi skidali zvijezde s neba, ili imate toliko vremena da možete brojiti zvijezde, svakako posjetite zagrebački Planetarij i/ili Zvjezdarnicu.

Jeste li se ikada zapitali kako zapravo izgleda nebo iznad Zagreba?

Novinari Slapa samo za vas su otkrili: postoji način da se približite svemirskoj prašini iznad hrvatske metropole, bar na pola sata.

Sada sigurno razmišljate o nekim SF putovanjima u svemir, na pamet vam padaju sulude ideje, Jules Verne, Niel Armnstrong ... Ne, ne, ne! Rješenje vam je pred nosom: Planetarij Tehničkoga muzeja u Zagrebu.

Za početak da razjasnimo što je to **planetarij**. To je prostorija ili građevina s kupolom u kojoj se pomoću mehanizma prikazuje izgled i kretanje nebeskih tijela. Zagrebački Planetarij nalazi se na drugom katu Tehničkoga muzeja. U njemu se simulira izgled zvjezdanog neba s oko 5000 zvijezda projekcijom na unutarnju stranu kupole koja se ostvaruje pomoću projektora smještenog u sredini prostorije. Raspoloživa zvijezda kao i njihov pojedinačni sjaj omogućuju vizualni doživljaj zvjezdanog neba kakvo se vidi u idealnim uvjetima. Okretanjem planetarija moguće je simulirati dnevno (prividno) kretanje zvjezdanog neba. Istim principom moguće je prikazati izgled neba u bilo koje doba noći i bilo koje doba godine. Projektor također omogućava pokazivanje izgleda noćnoga neba s raznih zemljopisnih širina, od ekvatora do Sjevernog pola.

Od otvaranja 1964. godine, kada ga je Zvjezdarnica Zagreb donirala Tehničkom muzeju, Planetarij je u stalnoj javnoj uporabi. Do danas je u njemu održano preko deset tisuća priredbi kojima je nazočilo više od 3 000 000 posjetitelja.

Zašto baš vi ne biste bili sljedeći posjetitelji?

Nebo iznad Zagreba otvorit će se pred vama u svojoj punoj ljepoti i prostranstvu ako posjetite Zvjezdarnicu Zagreb. Nalazi se u Opatičkoj ulici na Gornjem gradu, u Popovom tornju. Aktivno djeli već više od sto godina.

Tamo ćete, možda, teleskopom vidjeti i Croatia!

Kad su 1903. godine njemački astronomi otkrili asteroid 589, koji kruži oko Sunca putanjom između Marsa i Jupitera, dali su mu ime Croatia u čast zagrebačke Zvjezdarnice.

Zvjezdarnica je ustanova ili objekt uređen za promatranje nebeskih tijela i pojava u svemiru. Zagrebačka Zvjezdarnica jest mjesto okupljanja mnoštva ljubitelja astronomije i prirodoslovlja; od samoga početka njezina rada ovdje se popularizira znanost. Danas je prisutna u svim važnijim projektima i programima astronomske edukacije, a znanstveni rad na području fizike Sunca provodi u suradnji s Observatorijem Hvar.

Tradicionalni su i programi za građanstvo; uz predavanja, promatranja neba i slično svake se srijede održavaju popularna predavanja koja su namijenjena najširem krugu slušatelja, a teme su najčešće prilagođene aktualnim zbivanjima u astronomiji i astronautici.

Čini se zanimljivo, zar ne? Zato ako ste obožavatelji astronomije, ili ste zainteresirani za znanost, ili se ubrajate među one koji bi zbog ljubavi skidali zvijezde s neba, ili imate toliko vremena da možete brojiti zvijezde, svakako posjetite zagrebački Planetarij i/ili Zvjezdarnicu.

Darjan Fiolić, 8. razred
OŠ Dobriše Cesarića
Voditeljica: Đurđica Jelačić

SVEČANA PROSLAVA OBLJETNICE

U svečanom ruhu

Bogatom izložbom, promocijom monografije, kulturno-umjetničkim programom i podjelom darova posjetiteljima proslavili smo sto pedesetu obljetnicu rada škole.

OŠ Granešina proslavila je svojih 150 godina. U subotu, 7. studenog, od ranog jutra do poslije podne učenici i profesori naporno su radili kako bi uredili školu. Svečana se priredba održala dva puta, u ponedjeljak, 9. studenog za učenike i roditelje, te u utorak, 10. studenog za uzvanike. Školsko je predvorje oba dana bilo prepuno jer su mnogi željeli vidjeti što smo im to pripremili.

U utorak je održana glavna priredba, namijenjena uglavnom uzvanicima, ali našlo se tu i nekoliko posjetitelja koji nisu uspjeli doći dan ranije. Kao uvod u priredbu, u zbornici je održana promocija nove monografije škole. Na ulazu su stajala djeca u narodnim nošnjama i dijelila darove, privjeske i bedževe koje su članovi likovnih grupa nižih razreda sami napravili. Dijelila su i olovke „obučene“ u kapice, napravljene na satovima ručnog rada. Gosti su polako pristizali. Vedra lica i pogledi puni očekivanja značili su samo jedno - svi su očekivali dobru predstavu.

Nakon uvodne video prezentacije, zbor je otpjevao himnu i kulturno - umjetnički program je počeo. Redale su se točke, učenici su pjevali, plesali, glumili i recitirali, a između njihovih nastupa prikazivane su video snimke na kojima bivši učenici škole, sada već bake i djedovi, pričaju o svojim školskim danima i nekadašnjim učiteljima. Gledatelji su nakon svake izvedbe i snimke gromko zapljeskali, što je bio znak da su pomno pratili svaku točku priredbe. Posebno su bili oduševljeni zborom i orkestrom koji su izveli ukupno devet pjesama.

Na kraju se dogodilo nešto nepredviđeno: bivša učenica škole, gospođa Ljiljana Prešečki, zajedno s kćerkom Petrom koja je sada učenica IV. e razreda, izvela je mali „performans“ u ime svog bivšeg razreda i u čast njihovih bivših profesora. Bilo je to dirljivo sjećanje i susret danas već odrađlih ljudi i umirovljenih učitelja na pozornici pred punim gledalištem. Nekima je pritom krenula i koja suza radosnica. No, proslavi su nazočili i umirovljeni profesori koji nisu bili pozvani na pozornicu jer nisu predavali tom razredu. Nitko drugi ih nije poimence ni spomenuo. Ovaj propust bio je primijećen nakon priredbe, a učitelj Mirko Skenderović otišao je zbog toga duboko uvrijeden.

Poslije priredbe svi su posjetitelji mogli pogledati izložbu na kojoj su bile postavljene stare slike, etno - kutak s uporabnim predmetima iz vremena osnutka škole, nekadašnji udžbenici, pisanke i slično. U učionicama matematike i zemljopisa izložene su stare knjige iz školske knjižnice od kojih je najstarija iz 1842. godine, te nekadašnja nastavna sredstva i pomagala. Bio je tu i kutak kojim smo prezentirali rad novinarske grupe i školski list. Nekoliko brojeva Feniksa moglo se besplatno ponijeti kući za uspomenu. Tu se nalazila i klupa na kojoj je bila knjiga dojmova u koju su se mnogi upisali.

Zanimljivo je spomenuti da je o nama bila emisija na Radio Sljemenu poslije koje su se telefonom javili neki bivši učenici ove škole. Tako nam se javila baka koja je ovdje krenula u školu još 1924. godine! Baš nam je draga da se još sjeća svoje škole!

Već sutradan ponovno je zavladala školska svakodnevница i nastava je održana prema rasporedu. Na zidovima su još ostale fotografije iz povijesti škole koje svjedoče o proslavi ove velike obljetnice.

Angelika Spač, 6. razred

OŠ Granešina

Voditeljica: Natalija Krznarić

POSJETILA NAS JE UMIROVLJENA UČITELJICA MILICA GAMBIROŽA

Lijepo je bilo ovdje raditi

Cijeli je svoj radni vijek provela u našoj školi. Sjeća se dana kada su učenici izdaleka pješice dočekili na nastavu, pamti mnoge dogodovštine i s nostalgijom govori o svojim iskustvima u radu s djecom.

Mnogi će se naši roditelji sigurno sjetiti profesorice hrvatskog jezika, gospođe Milice Gambiroža koja je doslovno od prvoga do zadnjeg dana svog učiteljskog staža predavala u našoj školi. Iako je već sedamnaest godina u mirovini, rado se odazvala pozivu naše voditeljice da podijeli s nama sjećanja na dane kada je ovdje učila svoje đake. Prije susreta s njom bilo me je strah kako će proteći razgovor. Nisam je poznavala, bojala sam se da je stroga i da će nešto poći krivo. Ušla je u našu redakciju zadovoljno komentirajući kako smo se lijepo smjestili. Čim je progovorila, shvatila sam da se nisam trebala bojati. Mirnoća u njezinu glasu i osmijeh na licu ohrabrili su me i razgovor je započeo prijateljski i ugodno.

Ispričala je kako je rođena na selu, kako je voljela čitati i ići u školu. Oduvijek je željela biti učiteljica, a kada joj se pružila prilika, to je i postala. „Roditelji me nisu htjeli dati u školu, htjeli su da budem s njima na selu. Ja, doduše, obožavam selo i bila bih dobra farmerica, ali željela sam ići u školu. A biti učiteljica, to je za mene bilo nešto posebno.“

Uspjela je u svojoj namjeri i završila učiteljsku školu. S njom se školovala i Đurđa Kontić, kćerka ovdašnjih učitelja Ivane i Joke Kontića, koja joj je rekla da u Granešini traže učiteljicu. Gospođa Milica se natjecala za to radno mjesto i bila primljena. Nakon nekoliko godina staža, učiteljica Milica otišla je na doškolovanje i po završetku studija počela predavati hrvatski jezik. „Budući da sam Štokavka, bilo mi je neobično kad sam se tu zaposlila i slušala ovu kajkavštinu. Neke riječi nisam razumjela, primjerice škornje, kojn, tajta... Nakon nekog vremena sam se priučila i tako zavoljela tu kajkavštinu da danas čitam kajkavsku poeziju kao da sam rođena kajkavka“, objasnila je. „Uvijek sam nastojala da djeca razumiju gramatiku hrvatskog jezika, a ne samo da napamet bubaju pravila. Imala sam učenice koje su tako dobro znale gradivo (npr. jedna Lidija) da su mogle same održati sat i podučavati druge.“

U razgovoru s profesoricom dobila sam dojam da je ona vrlo osjećajna osoba. Uvijek je puno pomagala onima koji su teže učili. Ispričala je kako je u početku njezina rada bilo teško. „Zime su bile strašne, snijeg visok, prijevoza nije bilo nikakvog. Djeca nisu imala prikladnu odjeću i obuću. Što si mogao, to si kupio. Dolazila su u školu pješice iz Miroševca, Jalševca, Novoselca, Branovca, Novačka... Kad bi učenici došli u školu mokri i promrzli, domar Filip već bi naložio peći i oni bi se najprije morali ugrijati i osušiti da bi se s njima moglo normalno raditi.“

U svojim sjećanjima profesorica Gambiroža čuva djevojčicu koja je imala ozlijedenu kralježnicu. Pamti kako su svi učenici imali razumijevanja za nju i kako su joj pomagali nositi torbu. Također se sjeća maturalnih putovanja (Lovran, Opatija, Rab, Krk i drugdje) na kojima nije imala većih problema s učenicima. Ispričala je zanimljive događaje s maturalnih putovanja gdje su dugo u noć ostajali na plesu, kupali se po cijeli dan, boravili u hotelima s vrhunskim smještajem i osjećali se kao gospoda.

„Jednom sam na ekskurziju u Punat na otoku Krku vodila kao pratnju baku Turčić koja nikada do tada nije vidjela more. To je za nju bio poseban doživljaj“ - ispričala nam je sa smiješkom.

Iz naše škole profesorica Milica nosi lijepa iskustva. Kad je počela ovdje raditi, stanovala je u učiteljskom stanu koji se nalazio na mjestu današnje knjižnice. Bio je to mali stan, soba i kuhinja bez struje, vode i kanalizacije, no ističe: „Lijepo je bilo ovdje raditi i družiti se s ovim ljudima. Kad su bile berbe grožđa, ja sam na njih bila pozvana kao i na rođendane, krstitke i svadbe. Nikada nisam ni pomislila otići u drugu školu. Mnogim je učiteljima ova škola bila odskočna daska za zaposlenje

u Zagrebu. Nisu se mogli priučiti na ove teške uvjete rada, neimaštinu i seoski mentalitet. Meni to nije bio problem. Dapače, osjećala sam da sam potrebna ovim ljudima i da mogu puno dati svojim učenicima".

Rado se sjeća svojih kolega, a s nekim danas dijeli slobodne trenutke i zahvaljuje na suradnji.

Učila je i sama kako bi mogla druge podučavati: „Učila sam ih osnovnoj higijeni. Primjerice, ovđe je bilo puno muha jer su ovdašnji ljudi držali stoku i perad. Nije tada bilo sprejava protiv kukaca. Djeci sam objašnjavala kako muhe mogu prenijeti zarazu. Uzela sam nogu muhe, pa pod mikroskop. Za par dana došle su mame pa viču: 'Što ste im to uradili? Oni kod kuće sve pokrivaju, sve zatvaraju!' Tada sam i njima objašnjavala da je muha glavni prijenosnik zaraze."

U svome se radu profesorica Milica često služila projekcijom filmova, što je u ono vrijeme bilo najmodernije nastavno sredstvo. „Voljela sam im puštati dokumentarne filmove, a zatim to iskoristila za učenje o dokumentarnom filmu i o povijesti filma, za prepričavanje, govorne vježbe, sastavke i drugo. Iz njih smo učili o prirodi, različitim krajevima, a poslužili su i u ekološke i odgojne svrhe. Na primjer, moglo se vidjeti s koliko su interesa, truda i upornosti ljudi vodili brigu za očuvanje naše najveće ptice, bjeloglavog supa."

Još jedno lijepo iskustvo veže gospodu Gambirožu za ovaj kraj. Naime, u to je vrijeme u današnjem župnom dvoru bio Mjesni ured i tu se ona vjenčala. Kasnije je dobila dvije djevojčice koje su se rado družile s učenicima svoje mame i igrale u školskom dvorištu punom cvijeća sve dok se nisu preselili u Studentski grad. Danas ima unuka Marka (14) i Lovru (8) i sretna je baka.

Pored rada u školi, zajedno s učiteljicom Danicom Marunić vodila je kratko vrijeme folklorno društvo u Miroševcu. O tome priča: „Bili su to mlađi ljudi. Uz mali kolodvor u Miroševcu, na zadnjoj postaji Pionirske željeznice bila je jedna veća prostorija u kojoj smo imali probe, a tamo smo imali i nastupe pred lokalnim stanovništvom. Nisam ni ja znala sve plesove, nešto sam pamtila još iz učiteljske škole, ali učili smo svi zajedno. Gotovo da smo jedni druge učili. Nešto smo pjevali, naučili nekoliko plesova i to je to."

O današnjoj mladoj generaciji misli da bi trebala imati više poštovanja prema roditeljima, učiteljima, prijateljima. Smatra da je toga prije bilo puno više, kao i da su djeca bila skromnija i odgovornija. Sukob generacija smatra normalnim, ali ipak misli da bi roditelji trebali obratiti više pažnje odgoju djece, dok škola to može samo nadograditi. „Ja režem kruh točno onako kako je to radila moja mama. Tako je i s većinom ostale djece. Tamo gdje su roditelji brižni, surađuju sa školom, to se vidi na djetetu. Trebali bi djeci od prvoga dana školovanja pomagati, pratiti ih, razvijati radne navike i sve to na lijep način. U biti, sva su djeca divna i sva zaslužuju našu podršku, veliku pažnju i puno ljubavi. Obitelj je oaza sreće, razumijevanja, prvih riječi i prvih koraka, utočište pred svim izazovima života."

Nakon razgovora poveli smo profesoricu Milicu u šetnju oko škole. Širom otvorenih očiju promatrala je sve oko sebe i divila se onome što je vidjela. „Bila je to nekada tipična mala seoska škola, a gle ti sada ovo!”, rekla je. „Tolika zgradurina, a sve čisto i uredno. Vidi se da ovdje vlada red i disciplina.”

Profesorice, hvala Vam na ovim lijepim riječima!

Ana Čović, 6. razred
OŠ Granešina
Voditeljica: Natalija Krznarić

I to je „Hvala”!

Tijekom izložbe na proslavi obljetnice škole dijelili smo besplatno stare brojeve Feniksa. Razgrabljeni su u roku od desetak minuta. Bila sam ponosna misleći kako ga učenici vole čitati. No, taj ponos je nestao čim sam izašla na školsko dvorište i ugledala listove Feniksa razbacane po podu. Jako sam se razočarala i pomislila: „I to nam je hvala!”

Angelika Spač, 6. razred
OŠ Granešina
Voditeljica: Natalija Krznarić

Matija Jalušić, 1. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

DANI OTVORENIH VRATA NSK OD 21. DO 23. RUJNA 2009.

Avantura kroz zemlju knjiga

Kada bismo knjige iz NSK hrptima složili jednu do druge dobili bismo niz od 114 kilometara

Za dugačkim stolom tete knjižničarke u bijelim kutama
pokazivale su nam kako se liječe ranjene knjige.

Boris Brcković, 5. a

Sigurno ste čuli za Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu. To je najveća i najvažnija knjižnica u Hrvatskoj. Osnovana je prije 402 godine (1607. godine su je osnovali Isusovci) i u njoj se čuvaju sva izdanja objavljenja u Hrvatskoj ili su ih objavili hrvatski autori. Od svake nove knjige ili časopisa obvezna je devet primjeraka odnijeti u NSK (i Lovorko je tamo). Dva primjerka ostaju u Zagrebu (jedan za arhivu, a jedan kao unikat), a ostali odlaze u sveučilišne knjižnice u Osijek, Pulu, Rijeku, Zadar, Split, Dubrovnik i Mostar.

SOS za knjigu

Nacionalna i sveučilišna knjižnica je, povodom Dana europske baštine, koji se održavaju svake godine u rujnu imala Dane otvorenih vrata pod naslovom SOS za knjigu. Putem predavanja i radionica željelo se skrenuti pozornost na vrijednu književnu baštinu i probleme oko njezine zaštite. Zato je organizirana Klinika za knjige, radionice Kako se nekad izrađivala knjiga i Kako se čuvaju i liječe knjige. Konzervatori-restauratori su podučavali ručnu izradu papira, zaštitu knjiga i osnove uveza. Htjeli su ojačati odgovornost svih ljudi prema čuvanju knjiga, također i prikupljati sredstva, donacije, za pomoć u restauraciji.

Avantura kroz zemlju knjiga počinje

Sudjelovali smo, naravno, na Otvorenim danima i to na dvije radionice u jednom danu.

Prvo smo s voditeljicom pošli u obilazak knjižnice. Pokazali su nam svoju web stranicu (www.nsk.hr) gdje se može saznati mnogo zanimljivih činjenica o NSK.

Zatim smo pošli na treći kat gdje se nalazi literatura vezana uz znanost. Također i velika čitaonica. Voditeljica nam je pokazala efekt zrcala. Pogledali smo u strop na rubu zgrade i ondje smo, na zrcalima nagnutim pod 45 stupnjeva, vidjeli zapadni dio grada.

Nakon trećeg uputili smo se na peti kat gdje se nalaze zbirke. Prvo smo vidjeli kartografsku zbirku gdje ima mnogo starih, ali i novih karata, preko tisuću atlasa.

Otišli smo i do glazbene zbirke gdje se čuvaju glazbena djela svih hrvatskih autora. Ondje smo vidjeli hit sobu za slušanje glazbe koju je knjižnici darovala japanska vlada.

Zatim je slijedilo razgledavanje grafičke zbirke. Tamo nam je knjižničarka objasnila što je to grafika.

Očuvajmo knjižnu baštinu - prva radionica

Došlo je vrijeme za radionicu. Otišli smo na 1 kat. Bili smo sretni jer su -1 i-2 samo za zaposlene, a ne za posjetitelje (inače u knjižnicu smiju samo članovi, a to mogu postati samo punoljetne osobe). Prva radionica je bila Kako se čuvaju i liječe knjige (metode zaštite). Kao što joj ime kaže, na toj smo radionici učili kako popravljati knjige. Naučili smo kako provjeriti je li knjiga kisela i kako je otkiseliti. Kislost se provjerava pomoću posebnog flomastera koji promjeni boju ako je knjiga kisela, a knjiga se otkiseljava tako da se njeni listovi poprskaju Bookkeeperom te suše na zraku. Na radionici su nas naučili i zlatno pravilo čuvanja knjiga, a to je: KNJIGE SE NIKAD NE LIJEPE SELOTEJPOM ! Umjesto selotejpja koriste se posebne samoljepljive trake za papir, jer od selotejpja papir požuti i ta se mrlja nikako ne može odstraniti. Pri bor za zaštitu knjiga čine glačalo, škare, bugačice, utezi i sve čega se dosjetljivi restauratori mogu dosjetiti. Pri tom poslu potrebno je imati rukavice, masku, kutu ili pregaču. Sve izgleda kao veliki laboratorij.

Izrada papira i, naravno, knjiga - druga radionica

U 13 sati započela je radionica Kako se nekad izrađivala knjiga. Sastojala se od dvije tematske cjeline. Prva Kako se nekad izrađivao papir i druga, Ručna izrada knjiga.

Prvo smo učili uvezivati knjigu. To nam se činilo kao lak i zanimljiv posao, samo što za njega treba mnogo volje, truda i strpljenja. Ipak smo uspjeli uvezati svoju prvu knjigu koja sa sastojala od samo jednog sloga. Govorilo se o dijelovima knjige, o uvezivanju knjiga kroz povijest. Upoznali smo alat i materijale za izradu knjiga. Postoje četiri klase knjiga. Četvrta klasa je na najlošijem papiru. To su knjige za jednokratnu uporabu. Treća klasa su udžbenici, druga knjige za trajnu uporabu, a prva klasa knjiga ima najbolji papir, tisak i uvez. Naravno i najskuplje su.

I kao šećer na kraju, došli smo do onog bez čega uopće ne bi bilo knjiga. To je naravno izrada papira. Naučili smo da se papir počeo proizvoditi oko 105. godine u Kini gdje je njegova izradba bila državna tajna. Tek 500 godina kasnije, znači u 7. stoljeću papir se počeo proizvoditi u Koreji i Japanu. U Europi se počeo proizvoditi u 12. stoljeću. Važno je napomenuti da se u Hrvatskoj papir proizvodio u Rijeci od 1821.godine. Ta je tvornica kasnije posjedovala prvi parni stroj za tvorničku proizvodnju papira u ovom dijelu Europe.

Govorili smo o ekološkoj važnosti recikliranja papira. I sami smo načinili papir. Za to nam je bio potreban mikser, plastična rešetka, okvir, kada s vodom, celulozna vlakna i stari papir, ljepilo, uteg, bugačica, preša. Dobili smo točne upute i odlučili postupak provesti u školi. Reciklirani papir može se koristiti za čestitke i ukrase.

Nakon svega doživljenoga bilo je jasno da je znanje o knjigama vrlo veliko. Knjige su važne i treba ih sačuvati. Treba se znati brinuti o njima i znati ih zaštiti. Odlučili smo slične radionice napraviti u školi (iako smo imali već neke). Također smo se dogovorili da ćemo ponovo otići u NSK, a ljubazne restauratorice će nam organizirati nove radionice.

Denis Gaščić 7. razred

OŠ Lovre pl. Matačića

Voditeljica: Marija Vesel

RITMIČKA GIMNASTIKA, NAJŽENSTVENIJI SPORT

Maksimirske prvakinje

Trijumf GK „maksimir“

Najbolje zagrebačke gimnastičarke u ritmičkoj gimnastici okupile su se 29. listopada 2009. na 18. gradskom višebojskom prvenstvu u popularnoj Kutiji šibica.

Gimnastički klub "Maksimir", koji je osnovan 1978. godine, i na ovom je prvenstvu ostvario odlične rezultate. Briljirala je jedanaestogodišnja graciozna vježbačica Ana Tomkić, prvakinja Hrvatske, u vježbi s loptom.

Podrška bivših prvakinja

Mlada prvakinja Ana Tomkić u GK "Maksimir" učila je od bivših maksimirskih perjanica i ponajboljih hrvatskih prvakinja u ritmičkoj gimnastici sedamdesetih i osamdesetih godina - Dubravke Kolar Čunko (prvakinje Jugoslavije 1972.) i Gordane Cimaš, svoje današnje trenerice, koje smo upitali kakva je Anina gimnastička budućnost.

G. Cimaš: Ana je izuzetno marljiva, živa, otvorena, komunikativna, poslušna u izvršavanju svih vježbi. Sve emocije vide joj se na licu, svim srcem i tijelom na natjecanju je pokazala ono što smo na treningu uvježbavali. Danas je bila odlična u vježbi s loptom, a još moramo uvježbati neke elemente u vježbama s obručom, čunjevima i viačom.

D. Kolar-Čunko: Danas sam uživala gledajući mlade hrvatske juniorske nade. Ana je dobro razgibana, odlično plesno prati glazbu, jedino još treba bolje uvježbati tehniku premeta. Ako svoj život shvati sportski i bude dovoljno uporna, sigurno će uspjeti na domaćim i svjetskim natjecanjima.

Gužva u svlačionici

Nakon natjecanja najživlje je bilo u svlačionici GK "Maksimir". Slavilo se još jedno ekipno srebro i pojedinačno zlato mlade Tomkićke.

Ana, kako se osjećaš sa zlatnom medaljom oko vrata?

Jako sam uzbudena i sretna. Na početku natjecanja bila sam nervozna, osjećala sam leptiriće nervoze u trbuhi i mislila da neću pobijediti jer ima boljih cura, a i koljeno me boljelo zbog stare ozljede. No, dala sam sve od sebe. Stisnula sam zube, napravila zadalu vježbu i po ocjenama sutkinja odvježbala najbolje.

Koliko si medalja do sada osvojila?

Moja mama vodi evidenciju o medaljama. Mislim da je ovo 28 medalja i deseti pehar. Uskoro ću morati produžiti policu predviđenu za odličja.

Ritmičkom se gimnastikom baviš ...

... još od vrtića. Počela sam s pet godina. Trenerica Goga je došla u vrtić i testirala nas. Prošla sam test i tako je sve počelo. Dnevno treniram četiri sata, a najviše volim vježbe s loptom. Nakon nastave ručam, napišem zadaću i jurim na trening, pa u teretanu. Slijedi tuširanje, večera i spavanac oko 22h. A sutradan iznova ...

Jesu li ti treninzi teški?

Ponekad. Teže su vježbe pokretljivosti, premeti, zvijezde, kotači. Obožavam raditi špage.

Tko je tvoj sportski uzor?

Uzor mi je Besonova, ruska i svjetska prvakinja. Upoznala sam je prije dvije godine kada sam bila na natjecanju u Moskvi. U Moskvi su odlični uvjeti za treniranje i njihove gimnastičarke imaju samo dva školska sata nastave, a sve ostalo vrijeme posvećene su treninzima.

Tvoji planovi za budućnost?

Prvo se moram dobro pripremiti za natjecanje u Čakovcu i već sljedeći vikend pokušati ponoviti zagrebački uspjeh. A jednoga dana, kad o klin objesim "polovinke" (gimnastičke papučice) želim biti trenerica ritmičke gimnastike u mom klubu, u "Maksimiru".

Ritmička gimnastika slabo je zastupljena u medijima iako se nekoliko tisuća djevojčica i djevojaka u Hrvatskoj bavi ovim kreativnim i ženstvenim sportom. Sljedeći vikend budite na tribinama čakovečke sportske dvorane bodreći mlade ritmičarke.

Franka Hunjet, 7. razred

OŠ Marije Jurić Zagorke

Voditeljica: Melita Horvatek-Forjan

OVISNOSTI NAŠE SVAGDAŠNJE

K... kao... kladionica

Više od 100.000 ljudi u Hrvatskoj je ovisno o kocki, a 10 posto srednjoškolaca ostavi 400 kuna mjesečno u kladionici. Je li to dovoljno jako upozorenje za uzbunu?

Kada smo započeli s istraživanjima za temu o klađenju maloljetnika za radijsku emisiju koju smo snimali, nismo ni znali koliko je klađenje rašireno ne samo među djecom. U kladioniku ulazi i učitelj i spremičica i trgovkinja i automehaničar - to je danas neizbjegna stvarnost. Dovoljno je prošetati malo prometnjom ulicom i prebrojati kladionice. Blizu Maksimira, uz jednu je tramvajsку stanicu zgrada s tri ulaza i četiri kladionice. I nitko se tome ne čudi. Većina elektroničkih medija ne spominje, ne navodi klađenje kao novu veliku ovisnost. Pomama za novcem koji zapravo pada s neba toliko je svuda oko nas, da o tome nema potrebe pisati, na to upozoravati. A to da je više od 100.000 ljudi u Hrvatskoj ovisno o kocki, a 10 posto srednjoškolaca ostavi mjesečno oko 400 kuna u kladionici trebalo bi biti dovoljno jako upozorenje za uzbunu.

Roditelji -uzor

Iako se čini da su mnoge stvari u današnjem društvu krivo postavljene pa tako j(a)(e)dna reality zvijezda kreće prikupljati potpise za predsjedničku kampanju, sve se zapravo vrti oko novca. Pjesma kaže „Money makes the world go round“ pa je vjerojatno svejedno kako ga steći. A gdje lakše nešto zaraditi nego u kladionici? Iako je klađenje zabranjeno maloljetnicima, od jedne zaposlenice doznajemo da u njezinu kladioniku vrlo često dolaze roditelji s djecom. Nerijetko se dogodi da mama uplati listić za svoje desetogodišnje dijete, a dogodilo se i to da je jedan otac napao djelatnicu jer nije željela uplatiti listić njegovu maloljetnom sinu. Roditelji bi svojoj djeci trebali biti uzor - ali očito je novac jači motiv od poštivanja zakona, poštivanja drugih, stjecanja radnih navika.

Do uloga na razne načine

Zakonska zabrana očito je mrtvo slovo na papiru jer ako im ne žele primiti listić, klinci su u stanju vući nepoznate ljude za rukav da im ga uplate i uvijek nadu nekoga tko im izade u susret. Zaposlenici u kladionici su nemoćni, inspekcija također. Na koji način su djeca došla do novca da bi uplatila listić, druga je priča. Neki dobivaju novac od roditelja koji im klađenje ne zabranjuju, neki radije gladuju pa novac za sendvič ostave u kladionici. Ima naravno i onih koji skrivečki posegnu za maminim ili djedovim novčanikom, jer uzeli su „samo“ deset kuna pa to nitko neće ni primijetiti. Bilo je zanimljivo pratiti kako su nam prilazili učenici od petoga do osmog razreda kad su čuli o kojoj temi snimamo emisiju. Bez imalo srama pristupali su nam i pitali nas bi li i oni mogli nešto reći o klađenju jer su često u kladionici.

Nevjerojatno je bilo jedino to što je od petnaestak sugovornika samo jedan na pitanje zašto je klađenje zabranjeno maloljetnicima odgovorio da je to zato što stvara ovisnost. A to nikako ne treba shvatiti olako.

Ivana Brzović, 8. razred
OŠ Marije Jurić Zagorje
Voditeljica: Ana Brčić Bauer

Grad heroj

Vukovar ili kako ga mnogi zovu „grad heroj“ je grad koji leži na utoku Vuke u Dunav. Naseljen je od neolitika. Oko 5 km od grada nalazi se arheološko nalazište Vučedol, zajedno s Ovčarom, mjestom gdje su mučki ubijeni mnogi ranjenici iz vukovarske bolnice. Za vrijeme velikosrpske agresije, JNA i četnici su od 1.8.1991. do 19.11.1991. uporno bombardirali grad tako da je u cijelosti uništen, zajedno sa svim kulturnim spomenicima, a nakon ulaska u grad stanovništvo je masakrirano i protjerano. Nakon reintegracije 15.1.1998. vraćena je hrvatska vlast. No još se i danas vide tragovi toga strašnog rata...

U autu sam i putujem prema Vukovaru. Pitam se kako će izgledati jer je prošlo 5 godina od kada sam ga zadnji put ugledala, a sjećanje je uglavnom izbljedjelo... Stigli smo. Pripremam se za susret s tim „zaboravljenim gradom“. Prolazim ulicama i gledam ljudi koji nemaju osmijeh na licu, vjerojatno zato što ne mogu zaboraviti stradanja. Ruševine pričaju svoju priču, govore mi o grozotama, o nadi i molitvi ljudi čiji su dom nekada bili. Prolazim pored Dunava. Gotovo će se preliti. Kao da želi prekriti grad i odnijeti sa sobom svu bol i patnju koju je proživio. Već su postavili vreće s pijeskom. Splav na Dunavu kao da se bespomoćno trudi ostati blizu obale. Iz daljine vidim križ koji se ističe na obzoru, križ koji podsjeća na ljudi koji su dali život za ovaj grad, za sve majke koje oplakuju svoje sinove, za djecu koja nikada neće upoznati svoje roditelje... Jedva suzdržavam suze, a knedla u grlu ne želi nestati... S teškoćom je pokušavam progutati...

Moja prva šetnja gradom nakon povratka nije prošla kao što sam se nadala. Vraćajući se kući sa svojom sestričnom Helenom, odjednom se pred nama stvorila jedna sijeda starica koja ju je naglo uhvatila za ruku i počela vikati: „Andjele moj, Andjele!!!!“

Helena se naglo okrenula, no ugledavši staricu, nasmijala se i nježno je zagrlila.

„Bako Marijo, to sam ja Helena, a ne Andela!!!“ tiho je prozbora, dok je sijeda starica i dalje plakala. Oprostile smo se od starice te mi je Helena ispričala tužnu priču o Mariji koja je u ratu izgubila kćer Andelu i koju i dalje uporno traži, ne gubeći nadu da joj je kći živa. To je samo jedna od tužnih sudbina Vukovaraca, jer bi Vam svaka obitelj u ovome gradu mogla ispričati barem jednu takvu tužnu priču. Što rat učini čovjeku? Pretvara ih u robe prošlosti i duhove sadašnjosti.

Odlazeći prema Zagrebu, još gledam slavni, izrešetani vodotoranj, stišćući vučedolsku golubicu u rukama i sa suzom u oku, napuštam ovaj grad, nadajući se da će ga sljedeći put vidjeti sretnijeg i ljepšeg.

Ivana Kološnjaj, 8. razred

OŠ Retkovec

Voditeljica: Marija Gelo-Lisičak

NA ULAZU U DOMAĆINSKI MUZEJ U MORAVČU NA GREDI IZNAD VRATA UPISANA JE GODINA 1815. KOJA NAS UVODI U SVIJET PROŠLOSTI I SPAŠAVA PRIGORSKU BAŠTINU OD ZABORAVA.

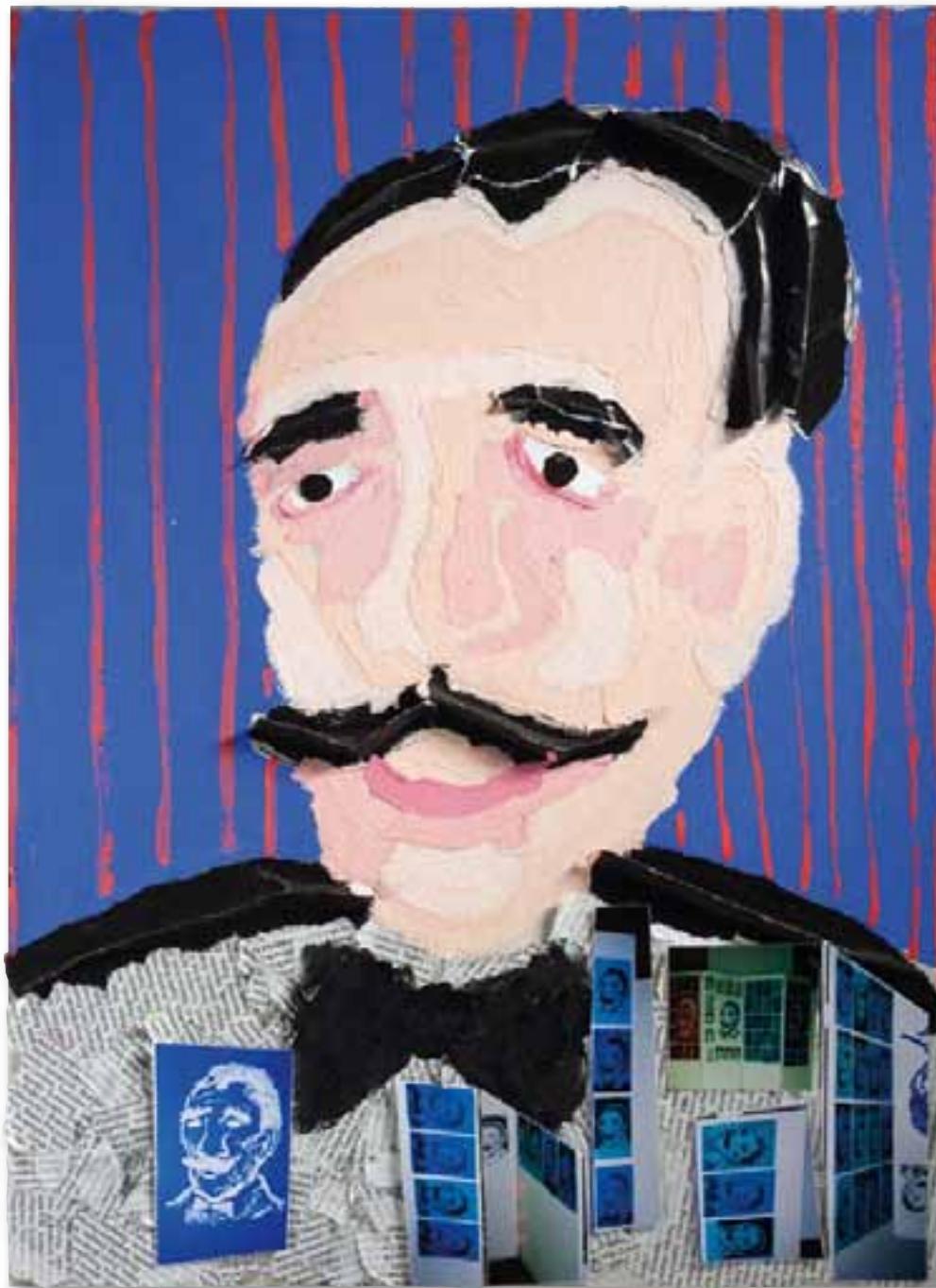
„Vu plavem trnaci”

Ispod godine na istoj gredi stoji natpis „Vu plavem trnaci” što će svakom kajkavcu otprve biti razumljivo. To je jedna sabirnica prošlosti. Muzej se nalazi na nekadašnjem crkvenom imanju, a 1891. Matej pl. Strugara, kupio je to zemljište od župne nadarbine. Pored prvih starih predmeta, starog kamenog žrvnja te tikvica za vino, nalazi se panorama Moravča, velika fotografija u crno-bijeloj tehnici nastala prilikom gradnje osmogodišnje osnovne škole u selu 16.10.1940. Pred ulazom u prvu sobu poredan je stari poljoprivredni alat. U oči nam upada veliki plug za oranje zemlje kojeg su vukli volovi ili konji pa čak i krave. Pored pluga naslonjena na zid stoji tzv. brana koja bi usitnjavala i poravnavala svježe uzoranu zemlju. Može se reći da je čitav muzej tematski uređen. U prvoj sobi nalaze se uglavnom stari predmeti koji su se upotrebljavali u kućanskim i poljskim radovima. Tu se ističu uredno poredane latice, glinene posude za spremanje svježega mlijeka od kojeg se jednostavnim postupkom dobivalo kiselo mlijeko i vrhnje. Vlasnik, Zlatko Strugar, nam je rado objasnio kako je to funkcionalo. Odstranjeni kajmak prelio bi se u novu izdubenu drvenu posudu, maslenku. U njoj bi se kućilo, tj. kajmak bi se usitnjavao i prorjeđivao čime se dobivao svježi domaći putar, poslastica za svakog težaka, a takav bi se upotrebljavao i za kolače. Seljak je nastojao sve maksimalno iskoristiti pa tako niti sirutka ne bi propala niti bi bila bačena. Ona bi ostala nakon čitavog procesa oko razrađivanja mlijeka. Ljeti je gasila žđ, a kao što znamo, iznimno je hranjiva. U toj se sobi mogu vidjeti i ostala pomagala iz svakodnevnog života, u tolikoj mjeri da niti dvije Kresnice ne bi bile dovoljne da sve opišemo i spomenemo. Istaknuli bismo jedino mužar, posudu za drobljenje povrća i korita za kruh. Takvi predmeti bili su uobičajeni u svakoj seoskoj kuhinji.

U drugoj prostoriji pored ove nalazi se komora, spavaća soba u kojoj se u kutu nalazi krevet alt deutsch stila, nekada jako vrijednog, nekoliko raskošnih prigorskih nošnji, od čiste bijele prigorske svile, kako veli gospodin Strugar, vlasnik muzeja. U toj se sobi moglo vidjeti mnoštvo rubača, kecelja, laibeka, poculica i ostalih dijelova narodne nošnje. Nakon spavaće sobe ušli smo u sljedeću, najveću prostoriju koja podsjeća na stari antikvarijat ili knjižaru. Na dugačkom stolu izložene su knjige, poneke stare oko stotinjak godina. Knjige su bile gospodarstvene, znanstvene, ekonomski, književne itd. Oko stola posvuda su uredno posloženi stari predmeti, nekoliko primjeraka radija starih i 70-ak godina, peći, alati, slike na zidovima različitog sadržaja, isječci iz starih novina u kojima su zabilježeni događaji značajni za selo Moravče (osnutak seoskog DVD-a kojega je član bio i vlasnikov djed, zatim podatci o osmogodišnjoj školi itd.; stare novčanice iz Rusije, Njemačke, Grčke, bivše Jugoslavije, a posebnu pozornost privukla nam je novčanica iz Južnoafričke Republike jer je dolje boravio brat vlasnikove bake. Poneke su stare i čitavo stoljeće. Odmah pokraj radija smješten je okvir kanapee-a, bidermajerskog stila kojeg vlasnik posebno čuva.

Prigodom proslave godišnjice školstva, u Moravče je 1969. godine stigla povelja iz Beograda na kojoj se nalazi podatak da prvi pisani trag o školstvu u Moravču seže u 1669. godinu, što je pravi muzejski dragulj za ovo selo. Još je značajniji Sajamski privilegij (od 30. 9. 1652.g.) kralja Ferdinanda III. za Moravče.

U potkovlju kuće, nalazi se posljednji muzejski prostor s mnoštvom starih predmeta među kojima se ističe renovirani tkalački stan na kojem su naše bake tkale pokrivače, tepihe i ostale tkanine. Tu se također nalazi mnoštvo sitnih predmeta za svakodnevnu upotrebu, za potrebe trgovine, poljoprivrede, kulinarstva, zidarstva, stolarstva i svih mogućih djelatnosti kojima su se koristili naši stari Moravčani i ostali Prigorci.

Jura Kralj, 8. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

Budući da je muzej velik, morali smo ga posjećivati više puta kako bismo mogli vidjeti baš sve što je izloženo. Jako smo zahvalni našem susjedu, skrbniku prigorske baštine, gospodinu Zlatku Strugaru koji nam je tako strpljivo i jasno objašnjavao značenje i smisao svakog predmeta kojeg smo vidjeli i dotakli.

Mirjam Škrapec, 7. razred
OŠ Ivana Grandić
Voditelj: Darijo Marković

Od Adamovca do Novog Zelanda i natrag

Dolazim iz Novog Zelanda, zemlje koja leži na jugoistočnoj strani Australije. Moji su roditelji oboje iz Hrvatske. Nakon vjenčanja preselili su se u tu daleku zemlju. Ja i moja sestra rodile smo se tamo. Kad sam imala osam i pol godina moji su se roditelji odlučili vratiti u Hrvatsku zbog boljih životnih mogućnosti. Mi smo pristali. Naše mačke poveli smo sa sobom. Tamo se govori engleski i ja se tečno služim tim jezikom. Škole u Novom Zelandu drugačije su od naših. Ondje se u školu polazi s 5 godina! Ali ocijene ne dobivaš dok ne navršiš 11-12 godina. U nižim razredima ocjene se uopće ne daju pa nitko ne može dobiti jedinicu. Nije li to krasno!? Kazne gotovo i ne postoje, a učenik se nagrađuje npr. naljepnicom, sitnom igračkom, itd. Škola tamo traje od 9 do 15 sati i nema određen raspored. U nižim razredima nemaš knjige, samo bilježnice i ostavljaš ih u školama. Imaš 2 odmora, veliki i mali. Veliki odmor traje sat vremena, a mali po pola sata. Jede se tijekom velikog odmora. Sam donosiš svoje jelo u školu. Škola ima dva velika igrališta, dva betonska terena i jednu veliku livadu za igranje. Učenici se mogu koristiti i bazenom, a pogotovo knjižnicom. Školska godina počinje u prvom mjesecu i završava pred Božić. Početkom svake školske godine razred dobije novog razrednika i nove školske kolege. Svi smo imali jednu bilježnicu (zadaćnicu). Domaću zadaću dobijemo ponедjeljkom na jednom listu koji si moramo zalijepiti i riješiti za idući ponedjeljak. Na tom listiću bili bi zadaci iz matematike, engleskog itd. Dvije učiteljice su bile iz Hrvatske i obje su mi predavale. Osnovna škola trajala je šest godina.

U mom razredu bili su većinom Novozelandani ali bilo je djece i s drugih pacifičkih otoka, Tajvana, Australije itd. Udaljenost od Hrvatske do Novog Zelanda iznosi 20 000 km. To je gotovo polovica dužine ekvatora. Naravno da u školi ima nekih razlika, ali ne važnijih od ovih koje sam navela.

Antonija Bukovac, 5. razred

OŠ Ivana Grande

Voditelj: Darijo Marković

Suza je dublja od smijeha

U MOM SUSJEDSTVU ŽIVI SPISATELJICA MARIJA BARBARIĆ FANUKO. NJENE MISAONE PJESENKE SNAŽNO SU ME PRIVUKLE VEĆ U PRVOM ČITANJU I BILA SAM PRESRETNA KADA SAM IMALA PRILIKU PORAZGOVARATI SA NJOM.

Sjećate li se svog djetinjstva? Koji događaj najviše pamtite iz djetinjstva?

Ja još nisam svoje djetinjstvo proživjela, nisam ga ni preboljela. Ja stalno živim u djetinjstvu. A jedan veliki pjesnik njemački Rilke je rekao - da ne bi zaboravili svoje djetinjstvo, mi ga još moramo i izmisliti. Tako i ja čak izmišljam nešto što se u mom djetinjstvu jednostavno nije dogodilo, a što sam ja htjela da se dogodi. I onda ja na toj želji i na toj čežnji gradim svoju poeziju. To su zapravo temelji moje poezije.

Gdje ste proveli svoju mladost? Kada ste prvi put dobili inspiraciju da napišete neku pjesmu?

Provela sam svoju mladost u Novoj Gradiški, negdje od šeste do devetnaeste godine. Onda sam otišla u Novi Travnik i tamo živjela godinu dana, a zatim sam došla u Zagreb i u Zagrebu sam od 1958. Zapravo pišem od devete godine. Od devete godine pišem poeziju, a sa trinaest sam počela pisati pjesmu Dah proljeća koju sam završila do petnaeste godine.

Vaša mladost razlikuje se od ove današnje. Smatrati li da je vaša mladost bila drukčija i po čemu od ove današnje? Mislite li da je današnjoj mlađeži lakše naći inspiraciju nego tadašnjoj?

Pa naša mladost je bila čudesna, lijepa i siromašna. Mi nismo gotovo ništa imali osim prirode tako da smo imali vremena hodati cestom, ulaziti u šume, u potoke i nekako se okrenuti prirodi i jednostavnom, siromašnom životu koji nam ništa nije nudio. A danas se sve nudi i sve imamo, i zapravo više nemamo želja. Mi smo nekada bili sretni kada bi dobili pod bor šećerne bombončice ili naranču. To je bila velika radost. A danas mi to sve imamo. Najtužniji je život kada više nemamo želja. Mislim da se danas djeca više ne bave poezijom, ali to je moje mišljenje.

Čitajući vaše pjesme primjetila sam da o prirodi uvijek ili djelomično ističete usporedbu prirode s čovjekom. Zašto baš priroda i čovjek?

Ma, to je meni nekako, kao zakon posuda. Jedno u drugo se preljeva. Zapravo mi smo u sebi usamljeni. Tako je ta paralela između čovjeka i stabla jako važna. Ja lakše objasnim usamljenost čovjeka preko jednog stabla.

Koji vam je najdraži strani autor?

Najdraži su mi Thomas Mann, Kafka, Rilke i ruski pisci. Manje-više, volim sve ruske pisce klasičare.

Napišete li i sada ponekad nešto? Što vas motivira za pisanje tj. gdje crpite inspiraciju?

Crpm inspiraciju u prirodi. Mislim da sam preletjela prirodu od voda, oblaka, cvijeća, trava, stabala. To su u biti sve personifikacije, sve se to odnosi na čovjeka. Priroda je dio ljepote čovjeka.

Što sve radite u životu osim pisanja pjesama?

- Pletem, kuham. Pišem scenarije za pamtomime. Dvije pamtomime su izvedene u Gavelli 1959. Jedna se zvala Crveno, Žuto, Zeleno a druga se zvala Kralj i luda. Pa onda sam pisala za radio. Pisala sam bajke za laku noć.

Volite li više tužne ili vesele pjesme?

Ja sam više u jednoj tuzi. Mene zovu KRALJICA TUGE. Tuga mi je nekako dublja, suza je uvek dublja od smijeha. Iako je radost velika, ali je tuga uvijek dublja. To je naša sudbina, mi hodamo dolinom tuge.

Tina Resić, 8. razred

OŠ Josipa Račića

Voditeljica: Arijana Zakanj-Ivasović

Lucija Novak, 8. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

RAZGOVOR S GLUMCIMA PERICOM MARTINOVIC I GORANOM MATOVIĆEM

Kad izadeš na pozornicu, moraš dati sve od sebe

Perica Martinović i Goran Matović poznati su glumci kazališta Gavella. U našoj su školi gostovali s predstavom pod nazivom „Ljubav je...“ Razgovarali smo s njima u prostoru školske knjižnice.

Kada ste se počeli baviti glumom?

Perica: Imala sam sreće što sam se rodila u Dubrovniku, gradu teatra i već sam se u djetinjstvu bavila glumom. Pošto mi je otac bio glumac, često sam sjedila u kazalištu i gledala ga što me i privuklo glumi. U gimnaziji sam se pridružila studentskom kazalištu Lero, a kasnije sam upisala Akademiju dramske umjetnosti u Zagrebu.

Goran: Ja sam se rodio u Mostaru. Taj grad je dao velike umjetnike - pjesnike, slikare, glumce. Spomenut ću samo neke: A.B. Šimić, Karlo Motika, Tamara Despot... Počeo sam glumiti već u vrtiću kada sam imao četiri godine. Započeo sam s lutkarskim predstavama, a kasnije u kazališnim i tako sve do danas.

Koja vam je bila prva uloga?

Perica: Ako ne računam neke sporedne uloge u vrtiću, moja prva uloga bila je u predstavi „Hasanaginica“, gdje sam glumila Fatimu.

Goran: Svoju prvu ulogu dobio sam u vrtiću. Glumio sam zeca. Bio je to glavni lik.

Glumite li samo u kazalištu ili ste se okušali i na filmu?

Perica: Jesam, kao mlada snimala sam filmove i serije, ali kazalište je ipak moja ljubav, moja strast.

Goran: Snimao sam i ja filmove kao i moja kolegica. Sve je to dio ovog posla.

Je li velika razlika između glume na filmu i glume u kazalištu? Što je teže?

Perica: Razlika, naravno, postoji. No jedina veća razlika je u tome što se na snimanju filma scena može ponoviti, a u kazališnoj predstavi ne može. Kad izadeš na pozornicu, moraš dati sve od sebe, taj trenutak je neponovljiv.

Goran: Za kazalište su najvažniji tekst, glumac i sugovornik. Sugovornik je isto tako važan.

Glumili ste u mnogo predstava. Kakav je osjećaj stati na pozornicu pred puno gledatelja?

Perica: Prekrasan, pogotovo ako si siguran u sebe, ako znaš da publici imaš što reći i ako znaš da glumiš u odličnoj predstavi. Naravno, tu je i trema.

Goran: Prije svake predstave osjeća se jedna doza treme, ali kad izađem pred publiku, osjećam se izvrsno. Zbog uživljenosti u ulogu ta trema polako nestane.

Kako je nastala predstava Ljubav je...?

Perica: Htjeli smo prikazati, podsjetiti ljudi što je to ljubav.

Goran: Živimo u vremenu u kojem je sve manje riječi i manje govora, a te vještine valjalo bi njezovati. Spojili smo dvadesetak tekstova o ljubavi različitim hrvatskim pjesnicima u jednu cjelinu i kroz glumu ih prikazali na zanimljiv i pomalo šaljiv način.

Je li vam se kada dogodilo da na sceni zaboravite tekst? Kako ste se osjećali?

Perica: Jest. Dogodi se situacija da zaboravim neku riječ ili krenem prerano. Tada napraviš pauzu pa se snađeš. Nekad ti tvoj partner ili kolega na sceni šapnu. Uvijek ti netko pomogne, a postoje i šaptači, iako se oni dosta slabo čuju.

Goran: Događa se, ali publika to često i ne primijeti. To su sitne pogreške koje primijetimo samo mi glumci.

Kako izgleda radni dan jednoga glumca?

Perica: Zna biti užasno naporno. To su dani kada se priprema neka velika predstava pa sam po cijele dane u kazalištu. Naravno, ima i dana kada imam neku staru predstavu pa nema toliko proba i stignem se odmoriti.

Goran: Moji su dani uglavnom dobro organizirani, ali zna biti dana koji su vrlo naporni zbog proba i predstava.

Da niste glumci koje biste zanimanje odabrali?

Perica: Ja sam uz prijamni za Akademiju dramske umjetnosti paralelno položila i prijamni na Filozofskom fakultetu. Zanimaju me jezici jer sam u srednjoj školi učila latinski i francuski. Vjerojatno bih radila neki posao vezan uz strane jezike.

Goran: Moja velika ljubav je povijest umjetnosti, dizajn i arhitektura. Volim i režiju. Kad bih imao priliku i vremena za neki dodatni posao, on bi bio vezan za arhitekturu.

Imate puno iskustva u ovom poslu. Što biste poručili mladima koji bi htjeli postati glumci?

Perica: Poručila bih im da slijede svoje srce, da budu uporni i da se ne okrenu materijalnom. Neka vas nitko ne sputava, što volite za to se borite i to „isfurajte”.

Goran: Da, ako slijedite srce znat ćete da ste dobro izabrali i sigurno nećete ići na posao s mudrom već sa zadovoljstvom i užitkom.

Lucija Prižmić, 8. razred

OŠ Voltino

Voditeljica: Radojka Papić

Znam, a ne znam

Školska ploča, kreda i spužva tradicionalna su obilježja škole.

No, mnogi od vas možda ne znaju da riječ kreda ima više značenja, možda ne znaju da su se nekada pločice za pisanje izrađivale od škriljevca, možda ne znaju kako se školska ploča tijekom desetljeća mijenjala i možda ne znaju da je budućnost škole u nekoj novoj, pametnoj ploči. Stoga je ovaj članak za sve vas, koji znate, a ne znate!!!

Kreda može značiti:

- kreda (period) jedno je razdoblje iz Zemljine povijesti
- kreda (predmet) sredstvo je za slikanje i pisanje na školskoj ploči
- kreda (tvar) manje-više praškast je oblik vapna
- kreda (narod) etnička je grupa u Čadu.

Crtača kreda radi se od tvari krede, a koristi se u školstvu (uz ploču) i likovnoj umjetnosti, kao jedna od crtačkih tehnika.

Kreda se, u prirodi, nalazi u bijeloj, crnoj i sangvina (krvavo crvena) boji. Vadi se u rudnicima krede. Ima ista svojstva kao i ugljen, ali je kreda trvrđa pa pomoću nje možemo vući oštре i tanke crte.

Školska ploča, opisuje rječnik, jest široka daska na kojoj se piše kredom.

Prvotne su se ploče za pisanje izrađivale od tankog sloja kamena škriljevca u drvenu okviru, a po njima se pisalo zašiljenim kamenčićem koji je ostavljao bijeli trag. Na jednoj je strani pločice crvenim linijama bilo označeno crtovlje za pisanje slova i tekstova, dok su na drugoj strani bili ucrtani kvadratići za pisanje brojki i pismeno računanje. Na drvenu okviru pločice svaki je učenik morao imati privezanu navlaženu spužvicu i suhu krpicu radi brisanja i sušenja pločice.

Nakon ovih mičih ploča koje je svaki učenik imao uza se, pojavile su se školske ploče slične današnjima. Bile su sastavljene od tri poprečne daske koje su spojene drvenim utorima, a naknadno su učvršćene metalnim čavlima te umetnute u drven okvir. Školska je ploča morala biti izrađena od suhih, najviše 15 cm širokih i četiri cm debelih u sastavu utorenih dasaka, 220 cm dugačka i 140 cm visoka, krajevima čvrsto vezana u drveni okvir - da ne puca i da se daske ne saviju. S obje je strane trebala biti obojena crnom bojom, ali tako da površina ne bliješti. Jednu stranu za lakše pisanje, prema naputku učitelja, treba iscrtati linijama crvene boje. Ploča je uvijek trebala biti tako postavljena da je sva djeca vide, ponajprije prema srednjem prolazu klupa. Uz ploču treba biti postavljena mala posuda za kredu ili spužvu, ako ona već nije sastavni dio stalka za ploču. Školske su ploče mogле biti u stalcima ili su se mogle objesiti na zid.

Današnje su ploče obješene na zid, trebale bi biti što zelenije, i naravno postavljene na sredini učionice kako bi svi učenici vidjeli što na njima piše. Neki su od vas, naravno, primijetili da su one rijetko zelene, ili da su zelene onoliko koliko ih tjedni redari uredno brišu. No, u posljednje vrijeme često čitamo u medijima o novim, pametnim pločama čije je vrijeme došlo. Interaktivna elektronička ploča (Interactive Electronic Whiteboard) jedan je od novih pomagala u Hrvatskoj. Te bi ploče „s tonom i slikom“ uskoro trebale zamijeniti stare zelene ploče i kredu.

Možda je 21. st. vrijeme da se tradicija školstva prekine. Pa neka neke nove generacije stvaraju svoja tradicionalna obilježja školstva.

Korana Ugrina, 6. razred

OŠ Rudeš

Voditeljica: Meri Farac Jemrić

Pod užarenim suncem Tunisa

Ljetne praznike provela sam na afričkom sjeveru, u srcu toplog Sredozemlja. Na rubu crnog kontinenta smjestila se magrebška država Tunis. Uz mnoštvo maslina, vinograda, limuna i naranača dodiruje ga toplo Sredozemno more sa sjevera, a na jugu uz rub Sahare, protežu se oaze s nasadima palmi bogatih datuljama.

Odsjeli smo u Hammametu, najpoznatijem i najomiljenijim tuniškom ljetovalištu s mnoštvom restorana, trgovina suvenirima i kilometarski nepreglednim pješčanim plažama. Dolaskom u hotel Dar Zakaria nisam ni slutila da će me svakim danom sve više oduševljavati ta nepoznata zemlja.

Odjenući smo se turistički (šešire na glave, ruksake na ramena i fotoaparate u ruke) i krenuli u obilazak grada u čijem je srcu smještena stara Medina i novi dio nazvan Yasmine, udaljen od starog dijela oko 10 km.

Izmorenici oduševljeni ljepotom ostataka kartaške civilizacije koja je danas moderna država, odmorili smo se i okrijepili svoja tijela dubokim snom te se pripremili za nova iznenađenja.

Drugoga dana, rano ujutro krećemo na cijelodnevni izlet do Tunisa, Kartage i Sidi Bon Saida.

Razgledali smo ruševine stare Kartage koja je u 3. st pr. Krista bila najveća pomorska sila Sredozemlja služeći Rimu kao glavna afrička luka za prijevoz pšenice i ulja.

Oduševile su me Antonijeve terme koje se smatraju najljepšim primjerkom kupališta u sjevernoj Africi. Ako sam tada mislila kako sam pripremljena na iznenađenja i da me ništa više ne može oduševiti nakon viđenoga, prevarila sam se. Slikoviti gradić Sidi Bon Said smatraju najljepšim gradom cijelog Tunisa. Zbog karakteristične plavo-bijele boje svih građevina poznat je u cijelom svijetu, a modrina prozora, vrata i ograda stapa se s modrinom mora pa bjelina građevina još više dolazi do izražaja.

Obilazak završavamo u glavnom gradu Tunisu gdje smo vidjeli najveću medinu koja se nalazi na rubu saharske pustinje.

Treći dan bio je ostvarenje mojih snova. Ušla sam u Saharu koja pokriva 40 % tuniškoga područja, a odredište nam je bio grad El Jem. U njemu se nalazi treći najveći amfiteatar na svijetu.

Jahali smo na devama, a izrazito ljubazan vodič pokazivao nam je sve ljepote i neobičnosti najveće pustinje na svijetu. U želji da nas još više oduševi, ulovio je (i kasnije pustio) guštera dugog desetak centimetara koji živi samo na saharskom pijesku.

Posjetili smo berbersko naselje Matmata gdje nas je ugostila jedna berberska obitelj. Posebno me iznenadila činjenica da imaju trinaestero djece, a glava kuće je žena.

Žive isključivo u pustinjskim stijenama, a njihove prostorije duboko su ukopane tako da do njih teško može doprijeti pijesak. Sami proizvode hranu, bave se stočarstvom i jako su druželjubivi.

Putovanje smo nastavili do oaze Duoz gdje počinje najljepši dio putovanja u samo srce Sahare.

Jahanje na devama po pustinjskim dinama bilo je veličanstveno. Velika atrakcija u samom središtu Sahare je slano jezero Chott Eli Jerid koja uslijed velikih vrućina djelomice presuši, ali ostaju slane naslage koje u dodiru s tlom ostavljaju crvne tragove na zemlji.

Pustinja ima mnoštvo termalnih slanih izvora koje turisti rado posjećuju.

Uz jahanje na devama najbolji dio putovanja bila je adrenalinska vožnja džipovima po pustinjskim dinama sve do gorskih oaza Chebika i Tomerze. Nakon okrepe i odmora u oazama koji su kao otoci života u suhoj pustinji, odlazimo u središte Sahare, u mjesto Onk El Jermal gdje je snimana

trilogija Ratovi zvijezda. U neposrednoj blizini nalazi se oaza Gafsa koja krije najstariju religijsku građevinu na svijetu staru 40 000 godina koja je posvećena duhovnim i prirodnim silama.

Četvrti dan avanture po Tunisu posjetili smo mjesto Kairouan najpoznatije svjetsko islamsko svetište. Tu smo uživali u predivnim bazenima okruženim golf terenima na temperaturi većoj od 50 °C.

Peti dan vratili smo se u Hammamet te nastavili uživanje u pješčanim plažama i kupanju u Sredozemnom moru.

Uz sve navedeno teško je pronaći još nešto što nas Evropljane ne oduševljava u toj afričkoj zemlji.

Od srca sam se nasmijala prilikom posjeta zoološkom vrtu gdje sam vidjela devu Alibabu koja piće Coca-Colu u velikim količinama i majmuna koji neprestano puši cigarete. Najviše straha doživjela sam kada je vodič uzeo iz terarija dvije zmije i omotao mi ih oko vrata na užas svih oko mene, no taj sam strah prebrodila kada sam mazila dva velika guštera koji su mirno čekali dodir moje ruke.

Zanimljiv je tuniški narod i neizmjerno druželjubiv. Svoju naklonost pokazuju prema svakom turistu. Naš se vodič trudio da u svakom trenutku budemo sve više i više oduševljeni prizorima koji se pružaju ispred nas, ali nas je najviše iznenadilo kada je naučio nekoliko hrvatskih riječi i smiješno ih izgovarao arapskim naglaskom.

Tunis je prekrasna zemlja, raznolika i moderna, a opet tradicionalna.

Uvijek će se sjećati nepreglednih područja, dobromanjernih ljudi te pijeska, pijeska, pijeska...

Paula Galić, 7. razred

OŠ Rudeš

Voditeljica: Miranda Kekez

Zid ponosa i slave

U našoj školi, točnije na desnoj strani prvoga kata, kroz staklena vrata, točno između ravnate-ljičinog ureda i zbornice nalazi se cigleni zid. No to nije običan zid, to je zid ponosa i slave. Na njemu je čavlima pribodeno otprilike 60 raznih diploma, priznanja, pohvalnica, potvrda... O točnom datumu rođenja zida nitko se sa sigurnošću ne sjeća, no ima sedam-osam godina. Krenuo je u školu. Mnogi stanovnici naše škole o njemu znaju išta ili ništa. Je li baš tamo pravo mjesto za njega? Sva ova pitanja nametnula su se sama od sebe i odgovore na njih pročitat ćete u priči o zidu.

1. učenici

Mia: Kakav zid? Što je tebi?

Lucija: Ahaaa! Onaj zid tamo pokraj zbornice...Znam da ima puno diploma i to je to.

Filip: Zid???

Ivan: Često sam tamo, pa sam upoznat sa zidom i mislim da je sasvim u redu što je tamo. Tko zna bi li bio živ da je na nekom drugom mjestu.

Samo "živahnija" djeca upoznata su sa zidom (jer se tamo nalaze i pedagoščina vrata pa čekajući u redu, krate vrijeme čitanjem), a ostali su me učenici blijedo gledali na spomen zida.

2. profesori

"Bilo bi lјepše kad bi nas drugi hvalili, malo skoromnosti ne bi nam škodilo. Ali, ako već želimo sva priznanja pokazati, to bismo mogli postaviti negdje drugdje gdje bi bila vidljiva svim učenicima." Najviše diploma ima filmska grupa naravno, odgovorila mi je profesorica Jonjić kad sam je upitala što misli o zidu i zna li kojih diploma ima najviše.

Profesor Erdelja začuđeno me je gledao o kojem ja to zidu pričam. Kad sam mu objasnila, počeli smo voditi normalniji razgovor. Htio je doduše prvo do zbornice, samo na minutu, pa da mi onda da izjavu, ali sam ga pročitala i nije otišao. Rekao je da je to mjesto brojnih diploma za film, one što se pikulaju, za košarku, Ligrano i druge. Također je rekao da je taj zid „super“ i da bi ih trebalo biti kudikamo više, dakle da bi po cijeloj školi trebale visjeti zahvale, a ne da se skrivaju tamo iza staklenih vrata.

Šteta je da nema više takvih zidova. Dečki koji za vrijeme odmora igraju nogomet limenkama i čepovima definitivno su najveća opasnost.

Kako je na našem zidu ponosa i slave najviše pohvala, diploma, zahvala koje su osvojili učenici filmske radionice koju vodi profesorica Jukić, zamolila sam je za mišljenje o zidu. Evo što je izjavila: "Dobar je osjećaj kod mene i kod učenika kada pogledamo na zid. Kao i kod studenata kroatistike koji dolaze ovdje na hospitacije. Oni također ostaju začuđeni količinom priznanja koje imamo. Prvi put kada smo izašli na natjecanje 2003. s filmom "Gok", nismo očekivali preveliki rezultat jer nam je to bio prvi film. No unatoč tome osvojili smo prvo mjesto. Od tada pa do 2009. osvajali smo prva mjesta na revijama filmskog stvaralaštva djece, Lidranima, a sudjelovali smo i na međunarodnim festivalima. Osim diplome za filmsko stvaralaštvo zid ukrašavaju i diplome za naše radijske emisije koje su prepoznate kao vrlo dobre te za fotografije koje smo dobili na razini državnih natjecanja. Te diplome su pisani trag u školi, a djeca ono što su naučila, nose sa sobom u život. Ta su priznanja poticaj za daljni rad koji može i ne mora biti nagrađen. Brojna priznanja i uspjesi doveli su nas do toga da smo ove godine domaćini 48. revije filmskog i video stvaralaštva djece. To je najveće priznanje za našu školu. Iza svake diplome stoji oko 100 sati rada. Stope i brojne subote i nedjelje, terenska snimanja, penjanje na Ivančiću, gubljenja po cestama, upoznavanja Hrvatske s kamerom u ruci. Mislim da je za promociju svih priznanja odabранo pravo mjesto."

Helena Nikolić, 8. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

Još samo preostaje popričati s pedagogicom Kaćom koja je taj zid i osmisnila.

"Dakle, ovo je zid sa svim pohvalama i zahvalama sa županijskih i državnih natjecanja. Svaku ovu diplomu učenik ima i doma." Na pitanje treba li zid staviti na neko vidljivije mjesto, rekla je da je s razlogom tamo gdje jest jer je to jedino mjesto gdje su roditelji na neki način prisiljeni doći na informacije pa mogu vidjeti čime se djeca bave i što rade u slobodno vrijeme.

Mišljenja učenika čija su imena na diplomama i priznanjima nisam uspjela dobiti jer su sada naši bivši učenici. Dobro, možda sam trebala biti upornija u kontaktu s njima. No prepostavljam da su svi oni ponosni što se njihova imena nalaze tamo. No još uvijek ostaje pitanje je li zid dostupan za upoznavanje svima onima koji dođu u školu i onima koji u njoj borave. Kao što ste pročitali, mišljenja su različita.

Moje je da je to ponos i dika naše škole!

Magdalena Pervan, 7. razred
OŠ Rudeš
Voditeljica: Meri Farac Jemrić

Sloboda nije anarhija

Ako ste odrasli, savjetujem vam da razmišljate poput djece. Djeca su otvorenog uma. Mnogi bi rekli da i oni već jesu otvorenog uma. No, bi li bili bez predrasuda ako bi im bila predstavljena osoba zaražena spolnom bolešću? Bi li mogli bez straha biti u njezinoj blizini? Na temelju iskustva jednog anonimnog sugovornika mogli bismo zaključiti da su odgovori ipak niječni. Odlučio je svoje iskustvo podijeliti s drugima jer bi htio pomoći i dati im do znanja da nisu sami, srušiti poneku prepreku u komunikaciji između bolesnih i zdravih.

„Uskoro ću navršiti 21 godinu. Prije sam bio jedna od osoba koje smatraju da im se nikada ne bi dogodila spolno prenosiva bolest. Takav stav imaju svi koji često ne mijenjaju partnere, a koriste zaštitu. Tako sam i ja postupao pa sam mislio da je sve u redu i nisam obraćao previše pozornosti. Jednog sam se dana javio na mobitel i sve se izmjenilo. Zvala je moja bivša partnerica. Nisam s njom ostao u dobrom odnosima. Rekla mi je da je zbog spolne bolesti morala na operaciju grlića maternice te da bi bilo dobro da i ja odem na testiranje. Bio sam uvjeren kako je nemoguće da sam i ja zaražen, jer smo koristili zaštitu, ali sam odlučio otići na testiranje kako bih zaštitio svoju sadašnju partnericu, s kojom još nisam imao spolni odnos. Otišao sam na testiranje u Zavod za javno zdravstvo. Nakon deset dana dobio sam nalaze koji su, na žalost, bili pozitivni na visokorizični HPV.

Danas sam zahvalan bivšoj partnerici što je prevladala sram i naše nesuglasice pa me nazvala. Time je zaštitila mene i moju sadašnju partnericu. Na nalaze sam isprva reagirao dosta loše, pitao sam se što dalje, mogu li se izlječiti, bio sam zabrinut zbog neizvjesnosti. Dobio sam informaciju da u Zagrebu postoji odjel specijaliziran za HPV, koji vodi doktorica Džepina. Odlučio sam otići na razgovor. Dala mi je sve informacije, rekla mi sve što me zanimalo i smirila me. Pomalo sam se bojao reakcija okoline, ali obitelj i prijatelji cijelo mi vrijeme pomažu i pružaju potporu. Sada se često i šalimo o svemu. Ipak je važno napomenuti da nije pametno o svojoj bolesti pričati širem krugu jer može doći do neželjenih reakcija, što mogu potvrditi osobnim iskustvom. Oni koji su vam u životu važni, suočit će se s vašom nevoljom čvrsto i hrabro. Potvrdila mi je to i moja sadašnja djevojka koja me podupire. Danas uz njenu pomoć živim zdravo, bavim se sportom, zdravo se hranim i mnogo odmaram. Na taj način jačam svoj imunitet i borim se protiv HPV-a.“

U komunikaciji je problem. Bolesni ne žele pričati u strahu da ih neće razumjeti, a zdravi ne žele pitati jer se boje da će ih doista razumjeti i onda se prema njima morati odnositi kao prema svim ostalim. U našem su društvu mnogi nesigurni u sebe, a osjećaju se dobro samo ako znaju da postoje slabiji i ugroženiji.

O problemu HPV-a razgovarala sam s vršnjacima u školi i saznala da ih malo zna što uopće znači kratica HPV. Većina ih misli da ne znamo dovoljno i da bi trebali prijeći tu granicu neznanja i proći kakvu edukaciju. Neki smatraju kako nisu upućeni jer je to u nas tema o kojoj se ne razgovara, a dio ih još i zbija šale. Razna su i mišljenja o cijepljenju protiv HPV-a. Djevojke koje se ne žele cijepiti smatraju da je cjepivo još novo i nesigurno te bi se za koju godinu moglo pojavit još neotkrivene nuspojave. Neki opet misle kako su za razgovore te vrste premladi. No, jesmo li, doista? Ako smo dovoljno stari da samostalno donosimo odluke, onda imamo i dovoljno godina da se odgovorno poнашamo i mislimo na budućnost.

Odlučila sam i sama porazgovarati s doktoricom Marijom Džepinom i saznati koliko moji vršnjaci zaista znaju o HPV-u.

"Treba otici u savjetovalište. Pitati i educirati se", kaže dr. Džepina, „nikada ne treba zbog srama ili ponosa čekati, kako ne bi bilo prekasno. To se posebno odnosi na dečke, koji se samo hvale uspjesima, ali za razliku od djevojaka, koje ipak pričaju o tome, ne pitaju o onome što ih ustvari zanima. Puni naziv je Humani papiloma virus (HPV), a prenosi se spolnim putem. Blaži se oblici mogu zaliječiti, a u najgorem slučaju uzrokuju neplodnost dok teški oblik uzrokuje rak grlića maternice. HPV se nikada ne može u potpunosti izlječiti.“ Pitam i kad se može početi sa spolnim odnosima, a dr. Džepina kaže: „Za spolni se život treba dobro pripremiti i naučiti puno o sebi. Treba mnogo razmišljati, dobro sebe poznavati, ali znati i partnera i dogovoriti se o svemu s njim. Prije početka važno je otici ginekologu.“

O oblicima zaštite također treba voditi računa. „Važno je koristiti prezervative, jer štite od spolnih bolesti, kaže se da 'gumica glavu čuva'! Kontracepcijske tablete su štetne za imunitet, ali je šteta manje nego ako djevojka ostane neželjeno trudna. Danas postoji puno oblika zaštite i treba ih koristiti. Trudnica zaražena HPV-om ima veliku mogućnost prijenosa oboljenja na svoje još nerodeno dijete. Važno je paziti na svoje zdravlje jer je čovjek koji se trudi sačuvati zdravlje slobodan i zadovoljan čovjek.“

A cijepljenje protiv HPV-a? Doktorica Džepina kaže: „Svatko može birati želi li se cijepiti ili ne. No, najbolje je cijepiti se prije stupanja u spolne odnose. Trenutno se cijepe samo djevojke, ali će uskoro moći i dečki. Cjepivo štiti samo od HPV-a, kroz nekoliko godina. No, i nakon cijepljenja se treba odgovorno ponašati. Mladi često misle kako su nakon cijepljenja sigurni i mogu raditi što žele.“

Razumjela sam pouku: „Sloboda nije anarhija!“

Lana Radusin, 8. razred

OŠ Rudeš

Voditeljica: Mirjana Jukić

Kamere (oko sokolovo)

One se nalaze posvuda u školi; vrebaju, traže, špijuniraju, nadgledaju, plaše, izazivaju razne reakcije...

Taman kada pomisliš da si ih izbjegao, opušteno se okreneš oko svoje osi, a eto njih uvijek spremne i strpljivo čekaju. Kao veliko oko koje neumorno promatra, upija, pamti i snima. Iako još nismo navikli na njih, zapravo još nismo niti svjesni da su one zaista u našoj školi i posvuda oko nas. Jednostavno samo zaboravimo na njih, da su uopće nastale u svijetu tehnologije. Tako su nam daleko, a u istome trenutku opet tako blizu, a ponajviše u našoj podsvijesti. No, dobro one su zapravo samo mali uređaji, napredak tehnologije; imaju toliku sposobnost da ih se ponekad plašimo više nego li ljudi. Ljudi mogu zapamtiti veći dio rečenog i učinjenog, ali kamere sve to snimaju, postaju dokazi. To je zapravo jako dobro, iako se na prvi pogled i ne čini tako. One nas brane i štite, oslobađaju i otkrivaju od neistine, laži...

Stariji ljudi znali bi reći da se sve događa s nekim razlogom, bio on objašnjiv ili ne. To je zapravo prava istina, ako pogledamo u prvome planu samo svatko sebe! Tako su i one iz sigurnosnih razloga uvedene u naše učionice, hodnike, ulaze i slično. No, ne moramo uvijek misliti samo sami na sebe; one štite školsku i našu imovinu svojim mogućnostima i funkcijama.

Iako i nisu jako ugodne ni vizualno ni kada o njima razmišljamo, one su tu i treba se nastojati poнаšati uzorno! Ja nikada nisam radila neprimjerene radnje, niti namjeravam, a oni koji jesu, možda se opamete pa im kamere malo utjeraju strah u kosti. Iako, Filip i dalje šara po klupi, Mislav „rezbari“ stolice, Mihovil „napucava“ spužvu u zid, a ja sam ostala ona ista stara Iva, primjerena vladanja i uzorna ponašanja! Možda je ipak najoštrijia i najpouzdanija ona skrivena kamera koju svatko od nas nosi u sebi i koja točno zna prepoznati što je dobro, a što loše.

Iva Perković, 8. razred

OŠ Josipa Račića

Voditeljica: Arijana Zakanj Ivasović

INTERVJU

,,Moj striček Autobusac“ Eme Pongrašić

Nadarenost za pisanu riječ Ema Pongrašić pokazuje već u osnovnoj školi. Odlikašica (5.0) u OŠ Bartola Kašića, sudjelovala je na državnom susretu Lidrano 2002. u Rovinju putopisom „Koko/Ema u Parizu“. U šali, ili u zbilji, njezina profesorica iz hrvatskog kaže: „Ema me povela na nezaboravno druženje Lidranovaca u Rovinju.“

Tko je Ema Pongrašić? Je li to Ema iz priče „Moja jedna i jedina Ja“? Ona koja je s vremenom postala ljubomorna. A zašto?

„...Zato što sam cijelo vrijeme pričala o drugima, hvalila i hvalila, a što je sa mnom? O meni nitko nije pričao. Ni pisao. Pa čak ni pjesmicu otpjevao. Nitko me nije pred drugima hvalio i opisivao moje mane (kojih, naravno, ima jako užasno puno)... Najdraže piće mi je sok od naranče, a hrana špagetibolonjezi. Volim čitati - najdraža knjiga mi je Pipi Duga Čarapa. Volim sunce i more. Ne volim nositi cipele i ne volim gliste. Jer su ljugave (gliste, ne cipele). Eto, sad sam vam ispričala kratku priču o sebi. Ali to je samo početak. Jer ima još kako puno toga što bi se o meni moglo reći. Ali to prepuštam nekom drugom.“ (Moj striček Autobusac - priča „Moja jedna i jedina Ja“)

Poželjela sam upoznati Emu koja je u svojoj prvoj knjizi priča za djecu tako iskreno poželjela da netko ispuni i njezinu želju i napiše nešto o njoj. Ove godine Eminu želju neće ispuniti Njezin tata Mraz Božićnjak, već mi, Emini kluponasljednici (Ema je sjedila baš u našoj učionici hrvatskog jezika, u srednjem redu, u drugoj klupi gdje danas sjedi naša Iskra).

Emu smo upoznali na Interliberu, no prije Eme uočila sam na izložbenom mjestu neke izdavačke kuće (sorry Ema!) poznate plave korice sa slikom autobusa i naslovom „Moj striček Autobusac“. I dok sam ja listala knjigu i prisjećala se priča koje sam čitala bratu, listajući, naravno odostrag prema naprijed, paviljonom je zaorio profesoričin glas: „Ema! Irena!“ Zagrljaji, poljupci. Dvije mlade djevojke, gotovo djevojčice? Ma koja je Ema? I je moguće da je to autorica knjige priča? Nemoguće. Nastavljam listati i priči „Moja Mala Seka“ mijenjam naslov i čitam je kao „Moj Mali Braco“ i sve je isto kao kad se rodio moj mali Braco... Baš bi bilo cool popričati o osobnim iskustvima s Emom.

Moje razmišljanje prekinulo je komešanje. Ulazimo s druge strane pulta. Nešto sam propustila! Sjedamo u polukrug na vreće (sjedalice) i tada shvaćam tko je mlada, sasvim obična djevojka koja sjeda na pod ispred nas. Osmijeh joj ne silazi s lica. Ohrabruje nas da počnemo s pitanjima.

Brzo vadim mobitel, uključujem snimanje i stidljivo upućujem prvo pitanje ili pitanja.

J. L.: Koliko godina imate? Kada ste rođeni? Je li istina da ste išli u našu školu?

EMA: Imam 21 godinu. Rođena sam 10. veljače 1989. I doista sam završila Osnovnu školu Bartola Kašića (smije se).

J. L. Tako ste mladi, a već Vam je izišla knjiga!? Kada ste počeli pisati? Što Vas je potaklo na pisanje? Tko Vam je uzor?

EMA: Doista vrlo sam mlada, no što mogu kad volim pisati. Počela sam još u osnovnoj školi s 11 ili 12 godina. Poticaj za pisanje su mi bile petice iz zadaćnica, ali ima i drugih malih motiva koje ne treba spominjati. Uzor su mi moji roditelji i htjela bih biti baš poput njih.

(Gumi-gumi i Mama je kriva za sve, Zorana Pongrašića, kao i Nemaš pojima Grizlijane, Ane Đokić-Pongrašić, lektirni su naslovi. Ima toga još!)

J. L.: Jesu li Vaše priče, tekstovi bili i prije negdje objavljuvani?

EMA: O da! U Jarunskom lopoču školskim novinama, a onda je profesorica iz hrvatskog poslala moj rad, putopis iz Pariza, na LIDRANO. Za taj rad nagrađena sam sudjelovanjem na državnom susretu u Rovinju. No meni je najbolji bio intervju s klupom. Bio je skroz cool. Pisala sam o njezinim doživljajima.

J. L.: Prepostavljam da s hrvatskim niste imali problema, a ostali predmeti?

EMA: U školi sam uvijek imala sve petice, no jednom sam se rasplakala jer sam dobila tri iz matematike.

J. L.: Mlada književnica kao Vi vjerojatno puno čita. Mi baš i ne volimo čitati knjige za lektiru, iako imamo mogućnost izbora. Koja je lektira Vama bila najgora, a koja najbolja.

EMA.: Najgora?! „Zlatarovo zlato”, a najbolja „Zabranjena vrata”.

J. L.: A najdraža?

EMA: Najdraža mi je knjiga „Zvjezdana prašina” Nella Gibsona.

(Možda je to dobra preporuka za zimske praznike, uz onu obveznu!)

U opuštenom razgovoru, moja pitanja više nisu bila zanimljiva ostalim „kolegama novinarima”. Iz skupine su zapljasnuli Emu pitanjima o njezinoj i našoj školi.

MI J. L.: Tko Vam je bio razrednik?

EMA: Profesorica Đurđević iz povijesti, bilo mi je zabavno s njom ...

MI J. L.: Koji Vam je profesor bio najbolji, a koji najgori?

EMA.: Najbolja mi je bila prof. Turković, a o najgoroj ne bih.

MI J. L.: Najljepši i najgori doživljaj iz osnovne ...

EMA: Najljepše je bilo na maturalcu na Hvaru, a najgore što mi se dogodilo kada me profesorica iz tehničkog ulovila da prepisujem sa šalabahtera.

(Smijeh ori iz izložbenog prostora, posjetitelji nas promatraju, škljocaju fotići..., a ja još imam pitanje za Emu)

J. L.: Ema, kako se vidite u budućnosti?

EMA: U budućnosti vidim sebe kao prevoditeljicu.

J. L.: A mi, uz dobre prijevode svjetskih književnika, očekujemo vedre priče „iz tvog pera”.

(Vjerojatno uočavate da sam tek na kraju razgovora Emu oslovila s Ti. Ipak je ona Ema iz naših učionica!)

Dora Straža, 5. razred

OŠ Bartola Kašića

Voditeljica: Štefanija Turković

Noć muzeja

Ukoliko niste stigli posjetiti i Etnografski muzej u veličanstvenoj Noći muzeja, istražili smo za vas što se tamo zbivalo.

U navedenom se muzeju odvijala izložba pod nazivom **Karneval, kralj Europe** - zimske maske plodnosti u europskom etnografskom kontekstu

Izložba iz krčkih dota.

U tim se maskama i kostimima mogu pronaći mnogi modni detalji poput ukrasa za kosu: ukosnica, kopči, cvjetnih detalja koji ukrašavaju kosu i odjeću za djevojčice koje su dio karnevalske povorka. Odjeća koju su nosile djevojčice i žene živilih je boja, vesela, razuzdana i u s skladu s karnevalom u kojem je sve dopušteno.

Muškarci su u karnevalu obučeni u životinjsko krvno, nose maske životinja, najčešće ovnova, jarčeva i krava. Oko pojasa ili na plećima u gustim nizovima nose teška zvana koja najavljuju vremene dolaska i pozivaju prirodu na buđenje.

Ti se ljudi nazivaju zvončari. Njihova je uloga podići što veću buku u cijelome selu i doći do svake kuće kako bi otjerali svoj zvonjavom. Znalo se dogoditi da zvončari naiđu na kuću čiji gospodar nije ove godine bio dobar. Pitate se, što tada? Zvončari će zaobići tu kuću i to je gospodaru znak da se mora popraviti do sljedeće godine. Ispred svake kuće zvončare dočekuju ukućani nudeći im fritule ili uštipke i napitke. Zvončari mogu biti samo muškarci. Zašto? Odgovor je vrlo jednostavan: zvana su toliko teška da ih krhke žene ne mogu dugo nositi, ali muškarci ih jedva nose uz odijela i maske koje su velike i koje ih dodatno griju.

Pogledajte na donjoj slici kako izgledam pod maskom poznatog zvončara i majstora za izradu maski iz mjesta Viškova, Dragana Lučića.

Maska je izvana izrađena od životinjskoga krvna dok je kostur maske od kartona povezanog i učvršćenog sa žicama. Karton se nakon izrade maske boji, stavlju se, odnosno lijepe životinjski zubi koji ne odgovaraju svaki puta baš toj životinji, ali djeluju zaista zastrašujuće. Boje na očima su žive; nema pravila u bojanju lica i očiju. S unutarnje strane se uz lice osobe koja nosi masku, nalazi i spužva. Ako iznutra nije dobro obložena spužvom ili nekim drugim ugodnim materijalom, nošenje maske može biti vrlo neugodno i opasno za onoga koji ju nosi.

Pokušat ću vam dočarati kako sam se osjećala ispod maske koju nosim na ovoj slici. Bilo mi je vruće i tih par minuta i nisam mogla zamisliti kako je to provesti cijeli dan pod maskom. Ipak sam se osjećala sretnom jer sam stavljanjem maske, dobila posebnu moć otjerivanja zlih duhova. Mislila sam, što je duže na mojoj glavi, bit ću bolja.

Ana Martinis, 4. razred

OŠ Marina Držića

Voditeljica: Nataša Pečeničić

LiDraNo 2010.

osnovna škola

NAGRAĐENI

*Novinarski
radovi*

učenika osnovnih škola

RAZGOVOR S NIKICOM ZANINOVICEM ZNANSTVENIKOM I NAŠIM UČENIKOM

Naš učenik, naš znanstvenik

„Nije nam cilj napraviti super čovjeka niti birati embrije prema boji kose, očiju, inteligenciji ili rasu... Želimo istraživati kako embrij funkcionira i koji ga geni reguliraju!“

New York - skupina američkih znanstvenika, pod vodstvom Hrvata Nikice Zaninovića sa Sveučilišta Cornell u New Yorku, stvorila je prvi genetski modificirani (GM) embrij koji je uništen nakon pet dana. Dr. Zaninović o eksperimentu je govorio na konferenciji American Society of Reproductive Medicine, no o detaljima je prvi izvijestio londonski Times u povodu drugog čitanja prijedloga Zakona o ljudskoj oplodnji i embriologiji koji bi u Velikoj Britaniji legalizirao stvaranje GM embrija.

objavljeno: 13.5.2008.

N. Zaninović, svjetski znanstvenik, posjetio je svoju staru školu. Na slici s učenicom Lucijom Bićan, profesoricama S. Glavač i L. Sosom - Šimenc.

Nikica Zaninović završio je 8.b razred školske godine 1976./1977.

Nakon srednje škole upisuje PMF, gdje ostaje raditi kao asistent, 1991. magistrira, a 2008. doktorira. Pred sam kraj prvog polugodišta posjetio je našu školu u kojoj je proveo 8 godina. Iako je to bilo davno, prilikom posjeta prisjetio se svojih školskih dana, veselio se susretu s učenicima, starim školskim klupama...

Sjećam se svih profesora

Da, skoro svakog se sjećam i učenika, ali i većine profesora. prof. Parizek iz hrvatskog, prof. Mudri iz kemije. Zanima me moj razred, što su ljudi napravili - gdje su, što su, kako su.

Koji su Vam predmeti bili najdraži?

Svakako biologija!

No, bio sam i u dramskoj sekciji što mi je bilo vrlo drago. Sjećam se da sam se obradovao kad me je profesorka pozvala, iako sam do tada mislio da samo odlikaši mogu biti u dramskoj sekciji. Iz jezika sam obično imao 4 pa me to zaista ugodno iznenadilo.

Jesu li satovi biologije bili poticajni za Vas?

Sjećam se, radili smo herbarije od 300 biljaka koje smo klasificirali, napisali im ime, pažljivo ih sprešali i čuvali. To je botanika koja me previše nije zanimala. zato sam na PMF-u bio u eksperimentalnoj grupi molekularne biologije.

Koje kvalitete treba učenik imati da postane uspješan znanstvenik?

Ne treba imati uvijek odličan uspjeh. No, ne možeš odmah znati što ćeš postati. Važne su mogućnosti. Ako si u svijetu bez puno mogućnosti ne možeš puno postići. Važno je okruženje i ambijent u kojem radiš i sustav u kojem jesi. To ne znači ako imaš puno novaca da ćeš biti jako uspješan u životu.

Tajna zametka

Svoj znanstveni rad započeli ste kao asistent na PMF - u?

Točno, a nakon toga sam otišao u Petrovu bolnicu raditi u laboratoriju za izvantjelesnu oplodnju gdje je započeo moj znanstveni tj. profesionalni put. I od tada, evo, ima preko 20 godina da se bavim time.

U Americi ste nastavili znanstveni rad s ljudskim zamecima. Došli ste do novih saznanja...

Da, ja većinom radim s ljudskim zamecima te pomažem ljudima koji ne mogu imati djecu da ih dobiju. No, osim toga mene zanima sve drugo o tom zametku - o stadiju u kojem se od jedne stanice dođe do stotinu stanica.

I ništa se puno ne zna o tom stadiju zato što se ne može puno istraživati na toj razini. Postoje razne tehnike i načini na koji možete vidjeti funkcionira li određeni gen i kad počne funkcionirati u razvoju. Praktički, tehnologija koju sam pokušao napraviti je u tome da se vidi je li moguće označiti jedan gen s fluorescentnom bojom i vidjeti hoće li se pojavitи fluorescentna boja kad gen počne raditi. Upravo oko toga je napravljena velika „strka“ jer je to ocijenjeno neetičnim - odnosno kao genetička modifikacija. U jednu ruku i je, dok u drugu i nije.

Recimo, ako imamo gen koji uzrokuje rak, a želimo saznati kako, zašto i kada je počeo, mojom tehnikom se to može saznati.

Vaš projekt je bio zaustavljen nakon pet dana. Naslućujete li nastavak Vašeg projekta?

Oko tog se digla velika buka. No, ovdje u Hrvatskoj reakcije su bile većinom pozitivne, ali u svijetu su zaista reakcije bile potpuno različite. Neki znanstvenici podržavaju moj projekt dok drugi drže da je nemoralan. Vi takve znanstvene projekte možete raditi ako imate dozvolu. Radim i na puno drugih projekata tako da mi ovaj, trenutačno, nije prioritet. Puno radim na matičnim stanicama. Postoji veliki pokret da će se te stanice moći koristiti protiv oboljenja od nekih bolesti.

Rasprave o manipulaciji genima

O eugenici, kao metodi manipulacije ljudskim genima u svrhu intervencije u tijek ljudske evolucije, i u nas raspravljaju stručnjaci poput lječnika, biologa, filozofa i sociologa. Dosad je prema takvoj praksi vladao uglavnom negativan stav javnosti, pogotovo jer su pokušaji intervencije u ljudski genom provođeni pod upitnim ideološkim detaljima. Ipak, u najnovije doba, kad se zbog poboljšanja životnih uvjeta dob stanovnika razvijenih zemalja značajno prodljila, genetska modifikacija ljudi sklonih bolestima povezanim sa starenjem, poput Alzhaimera i raka, čini se sve prihvatljivijom u javnosti.

objavljeno: 14.5.2008.

Anekdota iz osnovne škole

Jedanput sam na sat biologije, primjerice, donio miša. Prije toga sam mu izvadio sve organe da se unutrašnjost može vidjeti te ga donio u školu. Pretpostavljam da sam dobio peticu zbog toga, ali kolege i kolegice nisu bili baš zadovoljni. Mislim da nitko od njih nije ručao taj dan, ali meni je taj miš bio veoma zanimljiv. Takva istraživanja su me i usmjerila prema mom zanimanju.

U našem školskom laboratoriju s učenicima 7.b razreda

Jeste li znali?

- **Craig Venter** ušao je u povijest kad je njegova tvrtka Celera Genomics prva 2000. god. sekvencirala čovjekov genom.

- **Bogati i slavni** žele imati na DVD - u sekvenciran svoj genom iz kojeg se može iščitati sklonost prema bolestima i poremećajima. Američka tvrtka Knome takvu uslugu naplaćivala je 2008.god. 350.000 dolara, a prošle godine je snizila cijenu na 100.000 dolara. Ove godine cijena će pasti na 12.000 dolara. Druga konkurentska tvrtka ponudila je cijenu od 5.000 dolara!

- **Embrionalne matične stanice**, kažu znanstvenici, mogле bi koristiti kao izvor tkiva i organa u transplantaciji i terapiji u mnogim teškim bolestima. Kompanija ACT najavila je prvi klinički pokus u ožujku 2010.god.

Pojednostavljeno rečeno, matične stanice bi nakon „umetanja“ npr. kod srčanih oboljenja mogle postati „prave“ stanice. Posebno je to zanimljivo kad se tiče bolesti neurona... Ako je to istina, nastat će veliki preokret u znanstvenome svijetu i medicini općenito.

Što biste savjetovali mlađim savjesnim biolozima? Kako mogu doći do ove „razine“ na kojoj ste Vi sada?

Po meni se sve to dogodilo u nekim drugim okolnostima, odnosno da sam otisao iz Hrvatske tražeći situaciju koja bi bila povoljna za mene i moju obitelj. Isto je bitno imati uspjeh da uopće dobijete posao u svojoj struci. Rekao bih da su temelji od najranijeg školovanja (kemija, biologija, fizika) najvažniji, to su neke osnove koje će te uvijek pratiti. Osnove su vrlo važne. Svi ljudi misle pa što će im kemija u životu, nikad ju više neće koristiti itd, ali uvijek te tu negdje prati. Ako netko ima za to zanimanja, mora se truditi i boriti. Tu ne postoji sustav da kažete: "To je tako i više se ništa ne može napraviti!" To nije točno. Postoje znanstvenici koji rade, koji se trude, pametni su i ambiciozni. Uvijek postoje mogućnosti, treba ih iskoristiti.

Planirate li se u budućnosti vratiti u Hrvatsku?

Ne mislim o tome, ali tu mi je obitelj, mama, tata... Uvijek mi je lijepo doći. Planiram li se potpuno vratiti? Ne znam. Sustav rada u Americi je potpuno drugačiji. Tamo moraš raditi dugo. Nikad se ne zna hoću li se vratiti, ali moja zamisao je jednog dana kupiti jedrilicu i ploviti.

Lucija Bićan, 7. razred

OŠ Izidora Kršnjavoga

Voditeljica: Slobodanka Glavač

Ema Kovačić, 8. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

VJEĆNA BORBA IZMEĐU UČENIKA I KNJIGE, POSEBICE ONE ZA LEKTIRU, SE NASTAVLJA.

Pitanja oko čitanja

Vjerojatno ste već više puta čuli mišljenje odraslih kako djeca danas ne vole čitati. Obično se sjetno zagledaju u daljinu, pucnu jezikom i izjave kako se u njihovo vrijeme više čitalo. Moram priznati da me takva shvaćanja ne uzravjavaju previše. U svom dvanaestogodišnjem životu shvatila sam da jednostavno postoji razlika između odraslih i djece (ili, hrabrije, mlađih), i da tu razliku jednostavno treba prihvati, čak otrpjeti.

Ono što me može uzravljati jest zapanjen pogled mojih vršnjaka, čak i prijatelja. Njihovo pitanje povиenim tonom: Ti voliš čitati? svrstava me u malobrojnu i rijetku skupinu čudaka, ljubitelja knjige. Kad mi još prišiju odlike štrebera, postajem borbena.

Kako sam dosad puno puta pročitala da je riječ oštire oružje od mača, odlučih se boriti na svoj način. Napisat ću članak o čitanju! Usprkos strahu da ga nitko neće pročitati.

Svoje istraživanje započela sam razgovorom s učenicima moje škole, a gdje drugdje nego u školskoj knjižnici. Naša školska knjižnica ima zanimljivu povijest. Priča se da je više puta mijenjala mjesto. Kako je broj učenika rastao, a prostorije škole, naravno, ostale iste, knjižnica se selila, i ustupala svoje mjesto nekim novim učionicama. Danas samo rijetki, stariji profesori znaju gdje je bila ona prva. Ova, današnja je nekako u samom srcu škole, a zbog toplog i prijateljskog ugodjaja podsjeća na dnevni boravak.

U našoj knjižnici se puno priča. Knjižničarka je uvijek nasmiješena i raspoložena za razgovor, ali možete razgovarati i sa svima ostalima koje tamo zateknete. Nitko vas neće zbog toga prijekorno gledati ili upozoravati. Nećete se osjećati nelagodno ni ako započnete razgovor s dotad nepoznatim učenicima. Tako sam ja prvi put postavila ono, dosad mrsko, pitanje: Voliš li čitati i zašto? Postavila sam i mnoga druga: koliko su knjiga pročitali, odlaze li u knjižnicu redovito, kako biraju knjige, slušaju li preporuke...

Kaži mi što čitaš, i reći ću ti tko si.

U krugu prosječnih čitača dobila sam najrazličitije odgovore. Najčešći su tzv. pregovarači. To su oni koji kažu da vole čitati, ali samo zabavne knjige, one iz slobodnog izbora, horore ili šaljive kratke priče. Napredniji pak čitači navode romane i putopise.

Većina za knjigom poseže rijetko, kad im je dosadno, kad ništa zanimljivije nema na TV programu. Lektire su mnogima dosadne i priznaju da su lijeni čitati ih. Ipak, može se čuti i kako nas knjige vode u neki nepoznat svijet i otvaraju novu stvarnost. Ne čini se tako strašno. Mladi čitaju. Razlozi su im mutni, ali čitaju. Vlatka, strastvena čitačica osmašica, pročita tridesetka knjiga godišnje. Misli da je dosad pročitala tristotinjak knjiga. Naučila je kako izabrati knjigu. Ne uzme prvu s police, već prouči korice naslovnika, prolista knjigu i tek onda odlučuje što će posuditi.

Kristina, sedmašica, knjižnicu posjećuje svaki drugi dan i prelista časopise za mlade: Meridiane, Bug, Modru lastu. Većina sedmaša i osmaša u knjižnici je jednom mjesечно, samo kad trebaju posuditi knjigu za lektiru.

Knjiga ili film, pitanje je sad.

Mnogima je broj stranica knjige najbolja preporuka za čitanje. Što manje stranica i želja za čitanjem obveznih lektirnih djela postaje jača. Ana, petašica, najviše vjeruje čitalačkim preporukama sestre Lare, srednjoškolke. Sedmašica Katarina je prije više išla u knjižnicu posuditi neku knjigu, bilo koju. Nije pitala knjižničarku za preporuku. Više je gledala po policama kakve su knjige. Ako joj

je neka bila zanimljiva, posudila bi je. Danas više posuđuje po preporukama jer voli pričati o knjizi s nekime tko ju je također pročitao. Brzina čitanja je zaseban, ali često spominjani problem. Marljiva Vlatka pročita cijelu knjigu, ako je zanimljiva i dobra, u jednom danu. Ako nije, gnjavi se duže, ali nikad ne ostavi knjigu nepročitanu. To joj se čini nepristojnim.

Katarina napominje da lektiru od sto strana pročita u dva tjedna. Nažalost, uvijek se sjeti prekasno, ili namjerno ne čita jer joj se ne da pa na kraju nema dovoljno vremena.

Nije rijedak slučaj da učenici pribjegavaju filmskim adaptacijama lektire. Na njihovu žalost, i učitelji postaju sve vještiji u otkrivanju varalica.

Vlatka više voli pročitati knjigu jer se u nju bolje uživi, a Karla, šestašica, više voli pogledati film zato jer joj se čini životnijim, a i jednostavnije je.

Strah od čitanja ili uživanje?

Nameće se pitanje što to čitanje čini tako nepopularnim. Prisjetite se očajnog pogleda profesorice Hrvatskog jezika pri čitanju učenika naglas. Dok se mi, učenici, smijemo zanimljivim pogreškama jadnog čitača, ili mu, u nastojanju da što prije pročita, unaprijed izvikujemo riječi koje slijede, lice profesorice pokazuje sve veći umor. Petašica Brigita iskreno priznaje: „Kada čitam naglas pred drugima, sramim se i često krivo pročitam. Bolje čitam kad sam sama.“ I Ana se boji čitanja naglas. Često joj se rugaju u razredu kad pogriješi. Smatra da nije baš dobro naučila čitati te stoga i ne uživa u čitanju.

Iskusna Vlatka misli da tehniku čitanja učimo u prvim razredima osnovne škole, no čitanje mora postati navika. Uživanje u čitanju se također mora naučiti.

Katarina dodaje da čitanje traži i vrijeme. Mladi su danas nestrpljiviji, traže brže aktivnosti. ali imaju i manje vremena. „Nedostaje nam dokolice“, žali se Katarina. Mada sam razgovor vodila u knjižnici gdje sam očekivala bolje odgovore, umirila me spoznaja da mladi danas ipak čitaju više no što odrasli misle. Često je to prisila, glupa lektira i dosada, ali ima i onih koji su naučili uživati. Uživaju u dolasku u knjižnicu, biranju knjiga, u doticanju korica i listanju stranica između polica. Uživaju u razgovoru o pročitanim knjigama ili o bilo čemu drugome u knjižnici. Uživaju u čitanju, kao i ja.

Monika Mišir, 6. razred
OŠ Marije Jurić Zagorke
Voditeljica: Nataša Jakob

Knjige, pjenušci i vina s pričom

Posjetili smo Knjižnicu slijepih u Zagrebu, razgledali izložbu posvećenu Louisu Brailleu, tvorcu brajice - pisma za slike, razgovarali s ravnateljicom Knjižnice i snimateljem zvučnih knjiga

U nazočnosti brojnih uzvanika 9. lipnja 2009. godine otvorena je izložba povodom 200. obljetnice rođenja Louisa Braillea u Hrvatskoj knjižnici za slike u Zagrebu, pod nazivom Knjige, pjenušci i vina s potpisom.

Prvi puta su javnosti predočene najstarije brajeve knjige ručno pisane kao i notni zapisi iz posjeda Hrvatske knjižnice za slike.

Svakako treba istaknuti najstariju knjigu fonda knjižnice Fables et poesies diversis, 1862. prepisane u Lausane u utočištu za slike osobe u Švicarskoj. Tu su se našla i djela Eugena Kumičića, Augusta Šenoe, Hellen Keller, prvi taktilni anatomski atlas, zemljovid Europe, udžbenici i dr., mohom sve tiskano u inozemstvu jer Hrvatska u to vrijeme nije imala tiskaru na brajici.

Dodatnu zanimljivost izložbi daju i popratni sadržaji - najbolji iločki pjenušci i vina s imanjima Izvori života vlasnice Mirjane Zelenika. Ona se potrudila aplicirati brajevu ručno kovanu etiketu na bocu pjenušca s borovim iglicama Carmen Sylva, kao i etiketu od kositra s likom Luisa Braillea na čuveni zlatni pjenušac Duble Gold s listićima 24 karatnog zlata, dobitnika nagrade za kvalitetu na sajmu vina i pjenušaca u Dubaiju 2007. godine.

Osim vina i pjenušaca, na policama izložbenog prostora nalazila se i ambalaža pojedinih lijekova koji već duže vrijeme imaju ispis podataka i na brajici.

Na izložbi su također bile izložene i skulpture gluhoslijepih osoba Sanje Fališevac i Ivana Ferlana koje pokazuju da organizator izložbe nije zaboravio uključiti i osobe zbog kojih se i obilježava rođenje tvorca brajice.

Izložba je bila otvorena do 11. rujna 2009., a tada je preseljena u druge knjižnice u Zagrebu, Šibeniku i Vukovaru kako bi što većem broju posjetitelja mogla približiti dio svijeta slijepih i slabovidnih osoba.

Tisuće slijepih osoba diljem svijeta i danas su zahvalni Louisu Brailleu što je, zbog ozljede vlastitih očiju, stvorio pismo koje i njima omogućuje ostvarenje svojih potreba.

Iva Ljubičić, 8. razred
OŠ Brestje
Voditeljica: Ankica Blažinović-Kljajo

INTERVJU S PROFESORICOM HELENOM MARIĆ

Facebook

Na facebooku ima korisnika svih dobi, a ako niste znali facebook profil koristi i Papa Benedikt XVI., a imaju ga i neki profesori naše škole. Razgovarali smo s profesoricom Helenom Marić i postavili joj nekoliko pitanja o njezinom mišljenju glede facebooka.

1. Koristite li vi facebook?

Istina, i ja koristim facebook.

2. Koliko dugo ga koristite?

Čim se facebook pojavio u Hrvatskoj, prije nekih godinu i pol, prijateljica mi je poslala zahtjev na mail. Ona je s FER-a i odmah sve te informatičke novitete skuži. A ja nisam ni znala što je to FB, samo sam se priključila jer sam joj vjerovala. Tek sam onda shvatila da sam u virtualnom svijetu druženja, počela tražiti prijatelje, poznanike....

3. Koliko vremena provodite na facebooku?

Ovisi koliko vremena imam, ponekad samo bacim oko na Naslovnicu, čestitam nekome rođendan, i vraćam se u svoje obveze, a ponekad se zadržim malo dulje. Ali ako bih uzela neki prosjek, bilo bi to oko pola sata.

4. Otprilike, koliko imate prijatelja na facebooku?

Imam dosta prijatelja i taj broj se povećava iz dana u dan. Prvo sam se „sprijateljila“ s ljudima s kojima se družim, pa sam ponovno uspostavila kontakte s prijateljima iz osnovne i srednje škole, s fakulteta, zatim s bivšim učenicima, pa sadašnjim... Zadnje sam pronašla rođaka koji živi u SAD-u i sad smo prijatelji, a budući da on ne zna hrvatski, svaki dan mu dam dvije-tri riječi da nauči.

5. Imate li prijatelja iz naše škole koji koristi facebook?

O, da, i profesora i učenika.

6. I učenika? Nije li vam to malo neobično?

Kad su mi prvi učenici poslali zahtjev, razmišljala sam neko vrijeme o tome, a onda sam pomislila - zašto ne? Pitala sam se hoću li imati nekih neugodnih iskustava na nastavi zbog toga, ali moram pohvaliti naše učenike koji su vrlo korektni i ni na koji način nisam osjetila manjak poštivanja zbog tog virtualnog prijateljstva.

7. Jeste li sklopili koje novo prijateljstvo putem facebooka?

Ne, nisam. Ne vjerujem da je moguće naći pravog prijatelja preko FB. Vjerujem da je najbolje susretati osobe oči u oči jer komunikacija internetom sakrije ono zbog čega je čovjek čovjek.

8. Što mislite, jesu li ta prijateljstva sklopljena na facebooku prava prijateljstva?

Čula sam svakojaka iskustva, od onih da su se ljudi nakon upoznavanja na facebooku upoznali kasnije i „uživo“, te da su stvorili lijepo prijateljstvo, pogotovo ako se radilo o ljudima iz drugih zemalja. Jedna djevojka je preko facebooka upoznala jednog Nizozemca, a nakon godinu dana dopisivanja, on je došao u Hrvatsku, kasnije je ona otišla u Nizozemsku. Nije se rodila ljubavna priča, ali su njih dvoje upoznali novu zemlju, kulturu i običaje, a pritom na smještaj u toj zemlji nisu potrošili novac. To se čini zgodan način za proputovati svijet, ali svakako taj način nosi i rizik.

9. Što mislite kako facebook utječe na današnju mladež?

Mislim da bi se trebalo provesti sociološko istraživanje - to može biti tema nečijeg diplomskog rada. Facebook utječe jer udaljava od stvarnosti, recimo, danas, ako nešto nije na facebooku, kao da ne postoji. Primjerice, kad sam se učlanjivala, ispunjavala sam sve što se od mene tražilo jer nisam znala smisao svega. Nakon nekoliko mjeseci shvatila sam da ne želim podijeliti sve te informacije pa sam izbrisala neke podatke o sebi, kao i podatak da sam udana. Facebook je tada svim mojim prijateljima objavio „Helena Marić nije na popisu udanih osoba.“ što je izazvalo sa svih strana reakcije i pitanja - Što se dogodilo? Zar te ne sluša muž? Kako si? Naime, mislili su da se razvodim. Tada sam shvatila da FB zaista ima velik utjecaj na sve.

10. Koje su to loše strane facebooka?

Sve u čemu se pretjeruje nije dobro, pa tako ni facebook. Možda na trenutke mlađi dobiju osjećaj da je sve to stvarno, ali treba „stajati čvrsto na zemlji“ i razjasniti sebi kako je pravi život daleko od facebooka, msn-a, twittera, blogova...

11. Kad ste već spomenuli blog i twitter, što mislite o tome?

Općenito, mislim da je internet pružio mogućnost svima da postanu na neki način slavni. Ta je slava kratkog vijeka, a internet kao izvanredno brz medij ne ostavlja vremena publici da razmisle i promisle što čine, koga slijede, što prate i gledaju. Često samo klikamo kako bismo došli do nekih novih informacija i atrakcija pa uopće ne razmislimo koliko vremena provodimo ispred računala.

A blogovi danas utječu na mlađe kao nekada pjesnici svojim pjesmama. Kako su čitatelji nekada željno iščekivali i razmjenjivali nove knjige, tako danas mlađi odlaze na svoje stranice i blogove željno iščekujući i izmjenjujući nove informacije, slike, iskustva... Kod ove usporedbe podsjetila bih kako je svojedobno Jesenjinova pjesma potaknula niz samoubojstava, pa se nadam da neki „mračni i depresivni blogovi“ ne potiču čitatelje na bezvoljnost i razočaranost životom. Jer život je bogat radostima.

13. I za kraj, mislite li da je facebook siguran?

To je pitanje preteško za odgovoriti jer mi jednostavno ne znamo što se sve može učiniti na računalu i internetu. Ne mislim da je toliko siguran i uvijek više puta promislim o tome što će objaviti jer sve što stavim na profil može postati i jest javno.

14. Koja bi bila Vaša poruka za učenike naše škole o facebooku?

Vrijeme je dragocjeno, ne trošite ga u ludo, izolacija pred računalom može od vas napraviti čudo, facebook je zgodna stvar, ali druženje u stvarnosti puno je bolji dar.

Rhea Lepej-Špoljarić, 6. Razred

OŠ braće Radić

Voditeljica: Ivana Bilić

OLIMPIJAC I PARAOLIMPIJAC U DUBRAVI

Na diplomu sam ponosan kao i na olimpijsku medalju

Na sportsku priredbu u našu su školu, kao gosti, ali i predstavnici Plivačkog kluba Dubrava, pozvani Kristijan Vincetić i Duje Draganja. Kristijan je paraolimpijski europski rekorder sa svježim naslovom prvaka Europe, ali i ponos naše škole na čijem je bazenu počeo plivati, a Duje, srebrni olimpijac, može se pohvaliti naslovom svjetskog prvaka i rekordera. S dvojicom klupske kolega razgovarali smo o plivanju, uspjesima, ali i odricanju, razočaranjima, specifičnome životu vrhunskih sportaša.

Od svih sportova, zašto ste baš odabrali plivanje?

Kristijan: S plivanjem sam isprva krenuo zbog zdravlja, rođen sam bez jedne potkoljenice, a tek je s vremenom trening postao nešto ozbiljniji jer su moj rehabilitator i trener uvidjeli da mi ide puno bolje nego mojim zdravim vršnjacima.

Duje: Bazen mi je bilo najbliže kući, a i bio sam živahno dijete, pa su me roditelji morali negdje upisati.

Kada ste počeli plivati?

Kristijan: Počeo sam plivati sa sedam godina, kada sam krenuo u prvi razred.

Duje: Ja sam počeo sa šest.

Kristijan: Ti si napredan...

Jeste li se mnogo toga morali odreći zbog plivanja?

Kristijan: I previše toga.

Duje: Mislim da se mnogo toga moraš odreći u životu, ali dobivaš nešto što se uopće ne može izmjeriti. Jer ono što sam ja video u životu, nema mnogo ljudi priliku dobiti i ne bih to mijenjao za izlaska s prijateljima ili izlete koje sam propustio.

Koliko se vaše mišljenje o plivanju promijenilo otkad ste počeli plivati do danas?

Duje: Promijenilo se jako puno. Jasno je da se pojave neke frustracije i problemi u karijeri, bilo kojoj, pa tako i u sportskoj. Nekada mrziš to što radiš, nekada obožavaš to što radiš, osjećaji se mijenjaju. Dok god ima više onih boljih dana, možeš biti sretan.

Kristijan: Ja još ne mogu vidjeti je li se promijenilo moje mišljenje, imam tek osamnaest godina, ali znam da se mišljenje o plivanju definitivno promijeni od trenutka kada se time kreneš baviti rekreativno do trenutka kada si profesionalac. Odnosno, da postaneš vrhunski sportaš moraš posve promijeniti svoj stav prema sportu.

Kako izgleda radni dan vrhunskog plivača?

Kristijan: Ovisi jer ako još ideš i u školu, poput mene, onda nemaš vremena ni za što drugo. Ili si na treningu, ili u školi gdje moraš provesti po sedam, osam školskih sati. Najčešće „bježim“ iz škole, a ne s treninga kako bih nešto stigao obaviti.

Duje: Slažem se s tobom, samo ćeš kada završiš školu više spavati (smijeh). Sve ostalo je više-manje isto.

Nova su plivačka odijela podigla veliku prašinu u plivačkome svijetu.

Nosite li ih i koliko vam pomažu?

Kristijan: Postoje nova odijela, ali ih ja osobno ne koristim. Nosim odijelo s kakvima su svi plivali na Olimpijadi, meni je to odijelo pomoglo i uspio sam doći do naslova svjetskog prvaka. Mislim da su proizvođači malo pretjerali s tim odijelima, tako da iduće godine plivamo samo u onima od tkanine, od struka do koljena.

Duje: To nam obojici paše jer smo tehnički bolji od ostalih, a i kilaža nas ne mazi. Ako ste laganiji i imate odijelo, to vam neće puno pomoći kao nekome tko je krupnije građe.

Imate li vemena za hobije?

Duje: Ronim i skijam, igram košarku i nogomet s prijateljima, ponekad odigram partiju biljara, pikada ili stolni nogomet... Izgleda jako puno toga, ali nemam puno slobodnog vremena.

Kristijan: Volim društvene igre, ali najviše volim off-road.

Duje: Kao i ja!

Kristijane, ti si sada maturant, koji su tvoji planovi za budućnost?

Kristijan: Volio bih i plivati i studirati, ali ako ostanem u Hrvatskoj, sumnjam da će to biti moguće, zato što fakulteti ovdje ne dopuštaju oboje. Volio bih studirati vani jer ako ostanem u Hrvatskoj, mogu zaboraviti na plivanje.

Imaš li možda ponuda za studiranje kojeg inozemog fakulteta?

Kristijan: Još ne. U paraolimpijskom sportu nije kao u olimpijskom, mi se moramo više boriti za sebe, istražiti fakultete, ne dobivamo ponude samo tako.

Duje, studirali ste na Berkleyju, zašto ste odabrali baš Ameriku?

Duje: Otišao sam tamo iz razloga koji je Kristijan spomenuo, studiji ovdje ne dopuštaju profesionalno bavljenje sportom zajedno s napredovanjem u akademskom smislu. Srećom, dobio sam ponudu od Berkleyja, jednog od najboljih fakulteta u svijetu. Tamo ne samo da je akademski program izvrstan, nego je i onaj sportski odličan, uvjeti su fantastični, ljudi i grad su ugodni, poklopilo mi se sve što se može poklopiti za jedno prekrasno životno iskustvo.

Do kada se mislite baviti plivanjem?

Duje: Pa, ne bih baš htio ući u svoje tridesete u plivačkome odijelu, što bi značilo još neke tri godine. Volio bih sudjelovati na još jednoj olimpijadi, svojoj četvrtoj. Mislim da bi to bilo sasvim dovoljno za moju plivačku karijeru.

Što mislite raditi poslije?

Duje: Nemam nikakvih ambicija ostati u sportu, barem ne trenutačno. Želim raditi u svojoj struci, ipak sam završio fakultet i želim to iskoristiti u životu.

Uvijek postoje trenuci u kojima vam je svega dosta i u kojima želite prestati. Kako se s time nosite? Tko vam je bio najveća podrška da ostanete u sportu?

Kristijan: Dođe vam s vremenom na vrijeme da pobegnete od svega jer vam se čini da se previše trošite, a rezultata niotkud. Naravno, tu je najbitnija podrška trenera i roditelja, ali mislim da to ne treba biti velik problem za sportaša kojega, ako nešto želi, ništa ne može omesti.

Duje: Slažem se s onim što je Kiki rekao. Mislim da se takvi problemi događaju u životu općenito, bilo na poslu kojim zarađujete svoj kruh svagdašnji, bilo u vezi ili nečem trećem. Bit će tu teških trenutaka koliko i dobrih, i jednostavno kada se ti teški trenuci dogode morate se nositi s njima najbolje što znate.

Vaša se imena ne javljaju često u medijima, kako uspijivate svoj privatni život sakriti od javnosti?

Duje: Pa, postoje javne osobe koje dospijevaju u medije samo plasiranjem svoga privatnog života i to je isključivo njihov izbor. Neki ljudi koje vi najviše nalazite u medijima su tu samo zato što daju svoje „prljavo rublje“ u javnost, to je njihov cilj, njihov život. Mi sportaši smo podsta drugačiji zato što imamo rezultat, a rezultat je u biti ono što nam daje poštovanje i čime se promoviramo u medijima. Na vama, mlađim generacijama, je da, kada otvorite novine, sami prosudite tko je tu radi čega, zašto o toj osobi želite čitati i zašto je želite slušati. Mi nudimo svoju stranu priče, oni nude svoju stranu priče. A sada, tko voli, nek' izvoli!

Koji su vam najdraži uspjesi?

Kristijan: Najdraži uspjesi, hmmm... Pa ovaj da sam došao do titule europskog prvaka, pogotovo zato što sam došao do nje u svojoj najdražoj disciplini, 400 m slobodno, iako sam nastupao na Paraolimpijskim igrama u Pekingu gdje sam bio deseti. Drago mi je zbog toga, ali zlatna europska medalja mi je još draža.

Duje: Što se tiče mojih osobnih uspjeha, ima ih jako puno da bih neki mogao izdvojiti. Radio sam mnogo na svakom od njih i sada je u svakom usađen dio mene. U moje uspjehe spada i moja akademска diploma, nešto na čemu sam uporno radio i zbog čega sam se morao odricati. Ne mogu reći što mi najdraže, postoji toliko toga. Svaka mi je medalja lijepa uspomena, ali i podsjetnik na naporan rad i puno odricanja.

Emina Džanić, 8. razred
OŠ Marije Jurić Zagorke
Voditeljica: Ana Brčić Bauer

Budućnost za 6,40 lipa + PDV po minuti

Otkad je svijeta i vijeka, kako bi naši stari rekli, ljudi je zanimalo kakva će im biti budućnost pa su je i sami pokušavali proricati. Stari su Rimljani pokušavali proreći budućnost po letu ptice i utrobi žrtvovanih životinja, dok su humanistički znanstvenici Galileo Galilei i Johannes Kepler horoskope izrađivali po polažaju zvijezda na sat, dan i godinu rođenja pojedinca. Danas ljudi zaokupljuju takozvani tarot-majstori koji zarađuju velike novce za rad na televizijskom programu kako bi ljudima preokli budućnost. No tko nije bar jednom, ili bez lažne skromnosti, barem triput nabrinu prelistao časopis u potrazi za horoskopom. Može li čovjeku ne biti drago kad pročita da će mu sve ići od ruke... Tko kaže da ne čita horoskop, laže. No je li to što piše ili govore istina, potaknuto je moju istraživačku strast.

Dakle, horoskopi su se u osamdesetim i devedesetim godinama dvadesetog stoljeća pojavljivali samo u nekim časopisima. Danas, u dvadeset i prvom stoljeću, ima ih na internetu, televizijskom teletextu i svakom časopisu. Zar tako loše živimo da ljudima treba utjehe u kakvom god obliku...? Stoga su se i na nekim televizijskim programima (da ih ne reklamiram) i to u kasnim noćnim satima pojavili prvi takozvani tarot-majstori. A onda su se bogati i osviješteni probudili, i sada kreću od rana za sve nas koji ne znamo što bismo ujutro sa sobom (premda je nama nezrelima to zabranjeno, no snađemo se mi već). U nekim je zemljama, navodno, zabranjeno na takav način proricati budućnost.

I što vas čeka? Razgovorljiva tarot-majstorica i pokoja kuna manje u džepu.

I za samo 6,40 lipa + PDV po minuti bit će riješeni svi vaši problemi. Uzmite li u obzir da ima naivaca koji na liniji čekaju i po 45 minuta, čovjek koji "bez greške" iz karata čita vašu budućnost mlateći uokolo viskom i dijagnosticira sve vaše bolesti, zaradi više na dan nego prosvjetni radnici sa visokom stručnom spremom skoro na mjesec.

Što se horoskopa tiče, mislim da nije moguće da još 35 tisuća ljudi, koji sa mnom dijele horoskopski znak bika, baš sutra osjete bolove u rukama, kao što su i astrolozi predvidjeli. Barem 20 horoskopa izrađeno je za jedan mjesec (u časopisima, na internetu, na teletextu itd.), a svaki predviđa drukčije. Odlučila sam ih sama provjeriti. Stoga horoskop za 2010 za horoskopski znak bika na jednoj internetskoj stranici glasi: "2010. godina dobro će započeti za vas. Bit ćete prilično uspješni, kako na poslovnom, tako i na privatnom planu. Većina stvari će funkcionirati onako kako želite."

Na teletextu je sadržaj sljedeći: "**Svojim ugodnim ponašanjem šarmirat ćete svakoga tko vas ugleda. Moguća su nova poznanstva ili simpatije. Imat ćete problema sa žuči. (35 tisuća bikova imat će problema sa žuči!)**

U jednom od časopisa netko je sročio: "**Bikovima godina neće početi dobro, ali će se oko travnja pojaviti promjena i sve će krenuti nabolje.**"

Stoga kažem ja: lako nećete biti potpuno zdravi tijekom cijele godine, ukupno gledano nećete imati previše razloga za prigovaranje.

A da bih napisala ovu rečenicu, nije mi bio potreban ni horoskop ni tarot-majstor, a i kune su mi ostale u džepu, nego malo mašte i dobre volje. A vi procijenite sami

: tarot - istina ili laž.

Magdalena Pervan, 7. razred

OŠ Rudeš

Voditeljica: Meri Farac-Jemrić

Katica za sve

Svaka škola ima osobe koje, dok smo njeni učenici, ne primjećujemo. One nisu učitelji, a važne su u životu škole: naše čistačice, podvornici i tajnice. Jedna od njih je važna u životu svih učenika naše škole: Sanja Gretić, čistačica. Ona je učenicima škole i više od žene koja se brine o čistoći škole. U razgovoru s njom otkrit će razloge njene popularnosti među učenicima.

Kako to da Vi zнате školske tajne bolje nego profesori?

To ti je čarobna moć porte. Ja sam dobra s klinicima iz meni nepoznatih razloga. Vi dođete na portu i ... „Teta, znate, ona nije smjela pitati“, onda krene priča i to je cijeli štos. Vi samo pričate, a ja samo slušam i onda znam sve što se događa. Tko je u koga zaljubljen, tko se s kim potukao, tko je u wc-u, tko nije u wc-u, tko piše zemljopis, tko piše informatiku. Koliko sam puta sjedila na porti i učila u duetu s curama? Recimo, ovaj tjedan zemljopis, ili prošli, više se ne sjećam. Pisali ste Jozefinu, Karolinu, Luizijanu i Rudolfinu iz zemljopisa. To smo učili na porti. Onda smo čitali lektiru i pisali zadaće. Tako da nema šanse da ne znam sve, ali doslovno sve. Ti bi meni morala reći zašto ja vama služim za isповijed, ne znam. Meni ste svi vi dragi, iako ja znam graknuti, vrištati, vikati, ali kad ja viknem, onda svi vi nestanete. Ne znam iz kojeg razloga. To će morati nekoga pitati. Ali ste uglavnom prava djeca i s vama je lijepo živjeti. Uvijek je bolje živjeti s mlađima nego sa starijima. To ti je najbolji štos. Jedini vaš problem, klinaca u školi, je da mislite da smo se svi mi rodili s pedeset godina i svi vi mislite da mi nemamo pojma što znači ići u školu, što znači imati probleme kad si zaljubljen, što znači dobiti jedinicu pa te doma starci tlače. Sve smo mi to prošli. Istu stvar na isti način. Ništa se nije promijenilo. A vi svi mislite da mi nemamo pojma kada vi napravite neku glupost, a tisuću puta smo mi to napravili prije vas. Možda u malo manjoj količini, možda malo više, ali to je sve poznato. Niš' se novo nije dogodilo.

Ništa novo?

Vi nemate vremena. Informacije koje dobivate i to treba popamtiti: televizija, internet, jezici, glazbene škole, sportovi, vas devedeset posto ide na sve. Vi nemate vremena biti djeca. Nemate vremenaigrati se.

A opet se svi žale na nas! Što nam Vi zamjerate?

Joj, bilo je svašta. Jedna priča posvećena je školskom wc-u i skrivanju u wc-u. Druga, borba je s petardama i drugim stvarima za koje mislite da mi ne znamo. Mi smo se rodili stari i nikada nismo vidjeli petarde i bengalke! Ove godine je bio dobar štos: klinac koji je upisao prvi razred i bio je na priredbi sat vremena. Išao je s mamom doma i rekao: „Znaš, upropastila si mi cijeli život jer si me upisala u školu.“

Često se ljutite na nas učenike?

Kad nešto unište, ja sam ljuta. Moram priznati da ja nisam ljuta kada vi s običnom olovkom šarate po stolu. Svi smo mi bili učenici i rješavali zadatke po stolovima, ma, to nam je bilo ono priručno. Ali mi strahovito ide na živce kada tu lete stolice, stolovi, koševi, kad odvalite pola zida. Vjerovatno sam ja staromodna. Ha! Ha! Škola je mjesto gdje vi boravite osam sati dnevno i ona vam je drugi dom. To bi bilo isto kao da doma strgate fotelju, ja to ne mogu shvatiti. Mogu shvatiti da trčite, ali ne mogu shvatiti da šarate po zidovima, ne mogu shvatiti trganje stvari, to jednostavno ne mogu shvatiti. Jučer sam naletjela na klince, jedan drugome stoji nogom na glavi. Noga mu jednostavno na njegovom licu i ja graknem, a oni mi vele: „Nije to ništa.“ Ja to ne mogu shvatiti. A da ti ne pričam o ljubavnim pismima po stolu. Bio je neki dečko zaljubljen u neku curu. E, to si trebala vidjeti. On je sjedio na ovom mjestu, a ona je bila u nekom drugom razredu. To su ti ljubavna pisma bila preko cijele klupe. Onda bih ja znala to ostaviti do kraja dana da pročitaju i onda to pobrisati. Kak' bi inače, ne mogu se drukčije dopisivati jer bi ih onda svi zezali. I znaš što ne mogu shvatiti? Ne mogu shvatiti kako se to ponašate jedni prema drugima. Ne mogu shvatiti da vi niste tu na škol-

skom igralištu, da se vi ne družite. Meni je to zastrašujuće kada vi jedan drugom postavljate uvjete ono, mora biti mršava, mora biti zgodna, mama mora biti ovo, tata mora biti ono, zašto ne možete biti samo prijatelji. Ovu ne šljive zato što je debela, ovu ne šljive zato što je pametna, s ovom se neće družiti zato jer ima naočale ...

Recite nam nešto o Vama , na primjer o onome što muči sve koji rade u školi: plaća.

Kako preživljavam s ovom plaćom? Uh, to ti je jako dobro, opako dobro. Uglavnom, moj suprug ti je postao penzioner i sad njegova penzija, Bože me spasi, i moja plaća, Bože me spasi! Nekako se uvijek snađem. Nosila sam jedno vrijeme letke za školu stranih jezika, pa sam onda jednom čistila neka stubišta, pa uglavnom svaštarim. A kako s ovom školskom plaćom preživjeti? Kako smo muž i ja rođeni u Zagrebu, mi smo ipak neka gradska djeca koja vole otici u kino, kazalište ili nekakav koncert, onda moramo zaraditi neku lov sa strane. No ponekad ti imam sreće. Moja frendica radi u Gavelli i onda me prošverca s onim jeftinijim kartama, druga radi u Komediji i tako, velim ti, najbitnije od svega toga je da si ti zadovoljan s onim što radiš i gdje radiš, a ja volim raditi tu u školi jer me vi klinci održavate na životu. S vama pratim modu, pratim ljubavi, vaše pubertete, pa nemam osjećaj da sam tako stara.

Drago mi je da mi unosimo vedrinu u vašu svakodnevnicu. A što radite u slobodno vrijeme?

Kaj radim u slobodno vrijeme? Slobodno vrijeme je slobodno vrijeme. U moje slobodno vrijeme planinarim, šećem psa, kad sam u vikendici u Gorskom Kotaru, onda idem u branje svih mogućih lijekovitih trava, borovnica, kupina, malina. Oko Zagreba planinarim i to onak': pesa na lajnu i put pod noge pa na Sljeme. Al' uglavnom se strašno puno krećem, što s biciklom što sa psom. Kad nisam u školi, uopće ne razmišljam o školi. Imam društvo s kojim se plahućem, zezam, al' to je sada neko društvo koje su već bake i djede. A ja se ne osjećam ko baka. Volim otici na kavu, tu blizu nas postoji jedan kafić u koji se ja spakiram na kavu, onda volim otici u Maksimir. Volim se po Maksimiru šetati, da ti ne pričam koliko vaših mama i tata sretnim. Non-stop sam na cesti. Malo sam doma, a ostatak sam ovdje, u školi.

Rekli ste da imate psa. I ja sam nedavno dobila psa i obožavam ga. Puno mi znači, a Vama?

Pa ti znaš kako se čovjek zaljubi u životinju. Ona ti je došla u kuću zato što sam ja imala problema sa srcem i morala sam šetati. Onda ti je moj muž rekao: „Ja, u pet ujutro, đukelu, ne dolazi u obzir, kakvo šetanje, to samo luđaci šetaju.“ Uvukla se ona pod kožu svima, počevši od moje mame koja u životu nije htjela imati psa jer se on linja i ima puno dlaka. Uglavnom, kupila ti je sve, sve živo, čak i moju nećakinju koja sad ima godinu dana i uči se uz nju hodati. Drži ju za rep svim silama, a ova hoda polako i to ti je to. Pas, ne znam, kad dođem doma, vidiš ogromno pseto kako ti maše repom i kako ti se veseli i skače, daje ti ljubav bez granica. I zato je dobro imati kućnog ljubimca.

Što biste voljeli da ostane u srcima svih učenika kada zauvijek napustite ovu školu?

Ja bih voljela vidjeti na vama da ste svi sretni i zadovoljni, iako znam da je to nemoguće, kao u bajkama, ali nije kao u bajkama. Život ti je onakav kakvog si ga sam napraviš. A sam ga možeš dobroga napraviti, samo ako nisi pod utjecajem drugih. Mislim, pod lošim utjecajem, ne pod dobrim. Pod dobrim se uvijek isplati biti. Uvijek moraš tražiti u životu ono što je dobro, a ne loše. Jer ako se stalno budeš okretala onom što je loše, nije dobro. Ja nemam veliku plaću, ali ja u životu stvarno uživam. Odem na more, na skijanje, i na planinarenje, i na ovo, i na ono, i na tu malu plaću se uspije sve nagurati, ali treba naučiti živjeti. U životu treba voljeti živjeti, voljeti ljudi, i biti pošten prema sebi. Ako si pošten prema sebi, onda ćeš biti pošten i prema drugima.

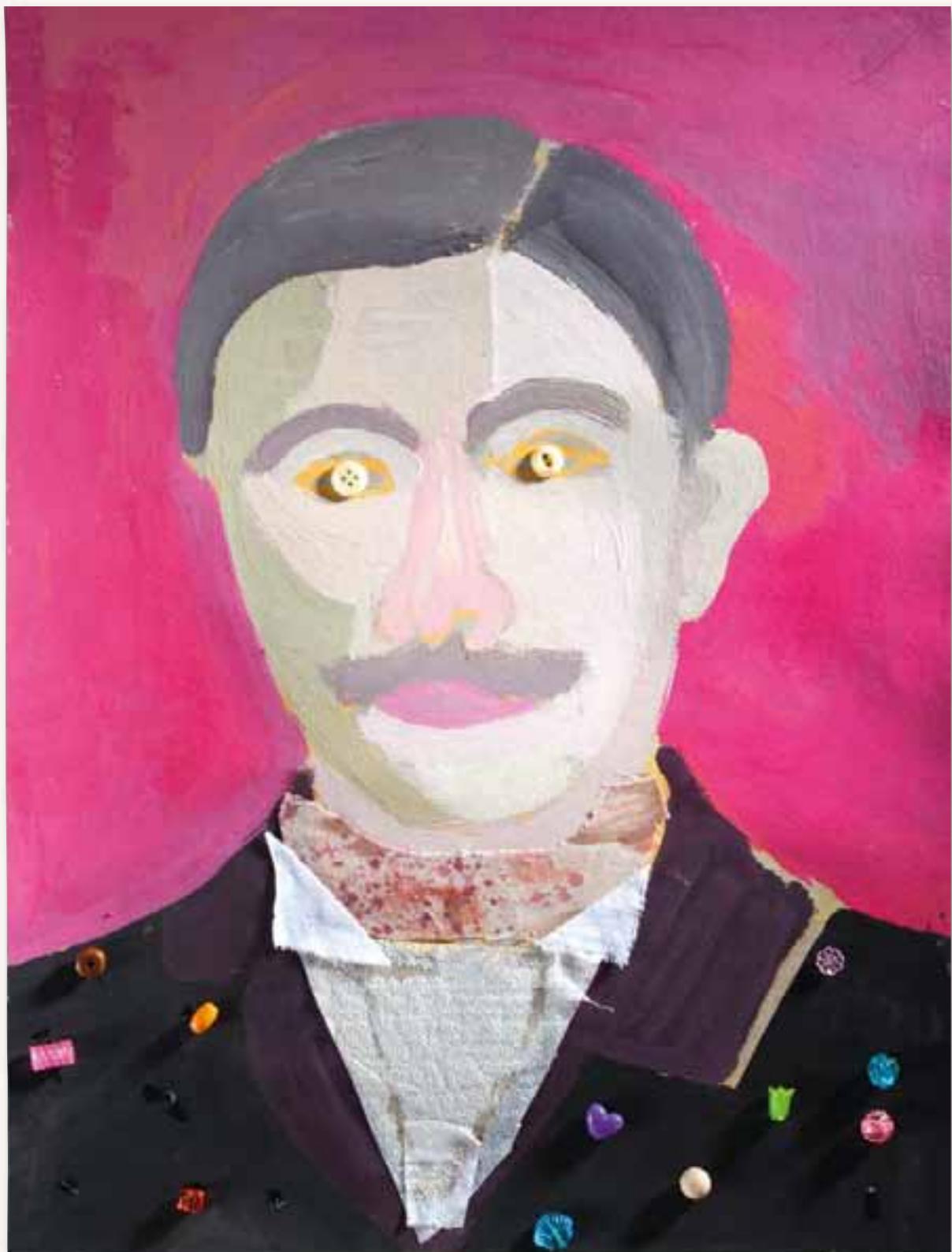
Hoćete li se mene sjećati?

Da. Danas me znaju bivši učenici sresti na cesti i pitati: „Bok, teta, kako si?“ i odmah mi je srce ko u bika.

Nikolina Golem, 8. razred

OŠ Augusta Harambašića

Voditeljica: Ksenija Ivanović

Ela Zdenković, 5. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

ZIMA U GLAZBI

Krcko Orašar i njegova balerina (prikaz)

Da i zima u glazbi može biti čarobna, dokazuje nam i klasična baletna bajka Petra Iljiča Čajkovskog Orašar, čija je radnja smještena u božićno vrijeme. Od svojega prvog izvođenja na baletnoj pozornici Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu u prosincu daleke 1931. godine, već se tradicionalno nalazi na repertoaru u razdoblju božićnih blagdana. Dirljiva je to priča o dovrom vojniku napravljenom od orahovog drveta. Zato se on u hrvatskom prijevodu i zove Krcko Orašar, a u ruskom izvorniku je Ščelkunčik. Radnja se događa u predbožićno vrijeme među igračkama pod borom. Krcko Orašar zaljubljen je u porculansku igračku - balerinu koja pleše na povиšenom podiju skoro dotičući božićnu jelku. Orašaru je predaleka i ne može ju niti dotaknuti. Njegova čežnja i ljubav prema lijepoj balerini okosnica su cijelog baleta. Na kraju porculanska balerina padne sa svoga prijestolja i razbije se, a time je završeno i njezino koketiranje. No vjerni Ščelkunčik i dalje je voli jednakom ljubavlju i ne smeta ga što ona više nije tako lijepa kao prije. Zimski ugodaj i blagdani uglazbljeni su već na početku baleta u sceni kićenja božićnog drvca, a pojavljuju se i u drugoj slici u borovoј šumi prekrivenoj snijegom te u Valceru pahuljica.

Ščelkunčik je prvi put izведен u ruskom Marijinski kazalištu daleke 1892. godine i postao je jedan od najomiljenijih baleta svih vremena. Uvijek iznova privlači svoju milijunsку publiku širom svijeta koja i kod nas željno iščekuje razdoblje Orašara. To je balet koji u svojoj izvedbi ujedinjuje više od 120 plesača svih baletnih generacija, učenika baletne škole, zbor, soliste i baletne umjetnike u mirovini. U toj generacijskoj šarolikosti, veselju i šaljivosti također se krije šarm ove baletne bajke koja se prigodno kroz adventno vrijeme izvodi u različitim izvedbama u kazalištima cijelog svijeta.

Posljednja izvedba zagrebačkog baleta rekonstrukcija je predstave koju je 1970. godine postavio ugledni koreograf Waczlaw Orlykowski, čiji je rad s ovim ansamblom ostavio duboke tragove u našoj plesnoj sredini. Pozornica je postavljena po uzoru na njemačku scenografiju, koja se smatra jedom od najboljih scenskih postava ovoga baleta, dok su kostime raskošno kreirale Ika Škomrlj i Diana Kosec Bourek. Obnovljena predstava težila je sačuvati kvalitetu daleke premijere pa je scenografija njemačkog scenografa Günthera Schneidera Sicrnssena vjerno prenesena, dok su kostime, poštujući izvore zamisli Lea Beija, kreirale Ika Škomrlj i Diana Kosec Bourek.

U svakom slučaju, to je predstava koju mnogi ljubitelji baleta nastoje nikako ne propustiti. Već sedam deseteljeća uveseljava ljubitelje lijepe umjetnosti i obogaćuje im predbožićno vrijeme vrijednostima koje u sebi nosi poruke iz jaslica.

Marta Radaković, 7. razred

OŠ Luka

Voditeljica: Jadranka Jelinić-Blagec

RAZGOVOR S VIGOROM VUKOTIĆEM, SUAUTOROM
SMIBOVE RUBRIKE "ŠTO JE NOVO", PREMI?

U svijetu plišanih medvjeda sve je moguće

Premi i Ajaks s nama žive, sudjeluju u svakodnevnom životu, stalno nešto komentiraju i zapitkuju. U to kako jedna obiteljska igra s plišanim medvjedima može već godinama razveseljavati i poučavati čitatelje Smiba u rubrici Što je novo, Premi? uvjerili su se čitatelji toga lista. Ali, naši su prvašići doživjeli puno više: u posjet im je došao Premi osobno. Bio je u društvu Mirne i Vigora Vukotića. Učenicima 1. c razreda Premi je ispričao zgodnu pričicu o bontonu, a na kraju su s njim sudjelovali u malom igrokazu. Svi su imali mnoštvo pitanja za Premija, svatko ga je želio zagrliti i s njime se fotografirati. Ukratko - ljubav na prvi pogled.

- Premi i Ajaks moji su plišani medvjedići, igračke iz djetinjstva - kaže nam Vigor. - Dao sam im imena, osmislio karaktere, animirao sam ih i dovodio u različite situacije. To je mama jednom lukačko iskoristila, kad sam se totalno zablokirao u nekom matematičkom gradivu i uvjeravao sebe da ga ne mogu shvatiti. Uskočili su Premi i Ajaks, mama ih je stavila u jedan matematički zadatak, a ja sam ga, vičući na Premija kako je šašav i opet je sve pobrkao, riješio bez problema. Tako su medvjedi osim čiste igre počeli i učiti sa mnom. Kako sam ja bio još klinac kada se počela objavljivati rubrika u Smibu, trebao sam nekoga tko bi moje ideje posložio u jasnu cjelinu, a kasnije tekstove gramatički doradio. Moja mama trebala je nekog veselog od koga bi crpila ideje, a ja, razigran bio i ostao, bio sam najbolji izbor.

- Jeste li mogli birati u kojem ćete poučno-zabavnom listu pisati?

- Nismo mogli birati, nismo ni imali namjeru pisati. Smib nam je ponudio rubriku koju smo vrlo rado prihvatali. A list je super, zanimljiv, moderan i izvrsno likovno opremljen. Bolji i ne bismo mogli poželjeti.

Svatko je djetinjast na svoj način

- Tko ima više dara za pisanje, tko ima više ideja za članke?

- Oboje imamo podjednako izražen kreativan dar, samo zbog razlika u godinama, prilazimo temi svatko iz svoje perspektive, tj. svatko je djetinjast na svoj način, što na kraju rezultira ovako otkvačenim pričama.

- Ako oboje imate različito mišljenje, dolazi li do malih svađa?

- Ne sjećam se da smo se ikad posvađali oko Premija. Uvijek smo uvažavali ideje onog drugog i svaki nesporazum bismo riješili bez sukoba i na opće zadovoljstvo.

- Što ako zakažete? Je li se dogodilo da oboje nemate inspiraciju da napišete priču?

- U ovih 7 godina niti jednom se nije dogodilo da oboje zakažemo. Ideje proizlaze iz igre s plišanim medvjedićima, a igramo se stalno s njima, tj. oni s nama žive, sudjeluju u svakodnevnom životu, stalno nešto komentiraju i zapitkuju. Naravno, radi se o dva stvarna plišana medvjedića po kojima su i nastale priče, a mi ih u obitelji, već po navici, vučemo po kući, stalno animiramo, to je već postala zabava obitelji i naših prijatelja. A kada netko izvede nešto totalno šašavo, onda to i zapisemo. Ili kopiramo neke životne dogodovštine. Već je jako puno naših prijatelja prošetalo kroz priče. Tako ideja uvijek ima na pretek.

- Koliko traje pisanje i izmišljanje jedne priče?

- Pisanje, tj. izmišljanje priče, nekada traje samo sekundu, a nekada se znamo mučiti i nekoliko dana. Ponekad nam padne na pamet ideja koja je već sama po sebi zaokružena i ne treba preinake,

a nekad je ideja samo u naznakama i puno je dorađujemo i preoblikujemo dok je ne dovedemo u krajnji oblik, koji je često znatno drugačiji od početne ideje.

- Student ste, a već ste dobili nekoliko književnih nagrada.

Je li vas mama poticala na pisanje?

- Možda je to bilo pod maminim utjecajem. Ona mi je na svako moje pitanje uvijek slikovito odgovarala, a prije spavanja mi je izmišljala priče o onome što sam poželio, o automobilskim gumama, na primjer! Jednostavno sam, još kao mali, imao potrebu svoje osjećaje pokazati riječima. Jednom sam, kao trogodišnjak, ostao na moru s bakom i djedom koje sam beskrajno volio, ali mi je ipak mama jako nedostajala. Uzeo sam papir i olovku, uvukao se baki u krilo i rekao da hoću mami pisati pismo. Mudrovao sam nešto o cvjetovima badema (baka mi je uvijek pričala o cvijeću!) i pitao mamu kad će mi doći. Tu slavnу ceduljicu mama još i danas čuva, a raznježena baka prepričala mi je to moje prvo pisanje tisuću puta!

Nakon toga postalo je uobičajeno da nešto izmišljam i pričam, a da mi drugi to zapisuju. Poslije su se opametili pa su mi dali kazetofon, a ja sam smišljao dogodovštine svojih igračaka. Ne-kako sam se baš volio igrati riječima.

Ovu je pjesmu Vigor napisao u 4. razredu osnovne škole nakon male svađe u obitelji.

SVAĐA

Zašto postoji svađa?

Samo nevolju rađa,
sve ljude ubija,
ljepotu suzbija.
Uništava život bez pogovora
i odlazi bez odgovora.

VIGOR

Osamnaestogodišnjak, brukoš na Filozofskom fakultetu. Svoju prvu pjesmu, Svađa, objavio je u Modroj lasti, a srednjoškolske radove, za koje je dva puta nagrađen Goranovom nagradom, nagradom na Osječkim danima poezije i nagradom na Književnim susretima u Kijevu, objavio je u književnom časopisu Republika i Vijencu. Završio je i trogodišnju školu animiranog filma u Zagreb filmu, a iako ozbiljan kad to treba biti, najviše se voli družiti s prijateljima, šaliti se, mudrovati, sanjariti i igrati se s legičima i plišanim ljubimcima.

MIRNA

Vigorova mama. Nikad odrasla. Igrajući se, diplomirala je komparativnu književnost i povijest umjetnosti. Sada se igra u Centru za kulturu Otvorenog učilišta. Voli dolaziti u škole, naravno, da bi se igrala s djecom. Mnogi se još sjećaju njezine kreativne radionice osnova dizajna Imam samo maštu, a može i škare, izložbe 13 kg znanja ... Zajedno s Vigorom razgovara s medvjedima, a ponešto od toga objavljaju u časopisu Smib. Homo ludens od glave do pete.

Maja Grozdek, 8. razred

OŠ Jure Kaštelana

Voditeljica: Maca Tonković

STRIP - NAJLJEPŠA STVAR NA SVIJETU

Život na papiru

Ako imaš neke priče, ako te priče vidiš u slikama i ako želiš te slike oživjeti, onda se počinješ baviti stripom.

U sklopu događanja vezanih uz Mjesec hrvatske knjige na Dječjem odjelu GK Augusta Cesarca na Ravnicama upriličen je susret novinara školskih listova iz OŠ D. Cesarića i OŠ A. G. Matoša s crtačem stripova i piscem Darkom Macanom.

Prvo pitanje mlađih novinara bilo je očekivano, zanimalo ih je kada je započelo zanimanje gospodina Macana za strip.

„Stripove sam počeo čitati s četiri godine, a crtati ih sa nekih osam godina, dočekao ih je iznenađujući odgovor jer, priznat ćete, malo je nevjerojatno da je netko već s četiri godine odabralo ono što će mu biti životni poziv.

A onda je u nekoliko poteza, svima nam se činilo, gospodin Macan pred nama demonstrirao vještini i brzinu crtanja svojih poznatih strip-junakinja. Pritom nam je tumačio kako postiže da su njegovi likovi uvijek isti, bez obzira u kakvim se situacijama našli.

„Borovnica je, zapravo, trodimenzionalna kugla. Ako tu kuglu prepolovimo, tj. zavijemo, malo ispod te polovice, na točno 90° od nosa nalaze se uši. Zatim crtalu spajamo iznad uha, a usta nacrtao po želji. Ako je želimo nacrtati iz nekog drugog kuta, da gleda dolje ili u stranu, svejedno počinjemo od kugle, ali ćemo spustiti crte tako da nos gleda u tom smjeru, a oči ostaju gdje su bile. Kod crtanja je bitno da omjer elemenata bude isti.“

Slušajući i gledajući našega sugovornika na djelu, bilo nam je jasno da mu ne treba puno poticaja da bi crtao i govorio o onome što najviše voli i čime se bavi. A gospodin Macan govorи tako da plijeni svu pozornost onih kojima se obraća. Smiju se njegovim dosjetkama, ni ne trepnuvši uživaju u njegovom crtačkom umijeću.

„Stripovi su za mene najljepša stvar na svijetu... Ima nešto u stripu što me privlači... Možda sam u stripu prepoznao ljepši, uredniji, bolji i veseliji svijet. Poželio sam to raditi i nikada nisam prestao. Stripove možete raditi jedino ako vas najviše na svijetu veseli sjedenje za stolom i crtanje čovječuljaka koji imaju neke svoje živote. Crtanje stripova znači gledanje kako se ti životi odvijaju na našem papiru. Tko nije čitao stripove od malih nogu, teško da će ih prihvatiti, crtati ili u njima uživati kao veliki. Teško će tek u odrasloj dobi razumjeti jezik stripa i sadržaj priče ispričan crtežom; recimo, što znaće zvjezdice nacrtane oko nečije glave ili što znači crna mrlja i crtice iznad nje nakon kvadratična na kojem je čovjek hodao ulicom. Odraslima je puno teže bilo što naučiti nego vama. Ako imaš neke priče, ako te priče vidiš u slikama i ako želiš te slike oživjeti, onda se počinješ baviti stripom.

Nije čudo što je tako brz i vješt, ta nacrtao je oko 400 000 strana stripa! Najuspješniji i nama najpoznatiji njegov strip je Borovnica koji u Modroj lasti izlazi već devetnaest godina i do sada ga je čitalo barem 200 000 djece. Samome autoru najdraži njegov strip je Dnevnik koji je crtao i pisao punih pet mjeseci svakoga dana bilježeći što mu se događalo.

Slušatelje je zanimalo odakle mu ideje i inspiracija za tolike strip-stranice.

„Na ideju za crtanje ili pisanje dolazim tako što gledam stvari oko sebe, ali ne na način kako inače gledam... Ako tražim humor, gledam što je smiješno u nekoj situaciji, a ako gledam kroz filter strave i užasa, gledam i zamišljam što me plaši... Što mi olakšava posao, to su likovi koji imaju osobine ljudi koje poznajem. Tada znam kako će reagirati u određenoj situaciji.“

Budući da smo u životopisu Darka Macana pročitali da je studirao arheologiju, zanimalo nas je zašto se nije odlučio za Akademiju kad je oduvijek volio strip.

„Hajde, reci ti roditeljima da ćeš crtati stripove u životu! Pola u šali, pola u zbilji objasnio nam je, a onda i dodao: „Nije mi žao što sam studirao arheologiju. Odlučio sam se za studij onoga što sam mogao lako pamtiti, a kasnije to mi je znanje pomoglo kad sam uređivao neke povjesne stripove. Na prvoj godini studija uspio sam prodati prvi strip. Neke sam scenarije za stripove prodao i u inozemstvu.

Druženje s Darkom Macanom proteklo je kao zabavan razgovor sa zanimljivim i duhovitim su-govornikom koji svoje oduševljenje temom razgovora i ljubavlju prema onome o čemu govori zna privući pozornost slušatelja. Zanimljivo i poučno, zaključili smo u glas.

Na kraju je gospodin Macan bio spremam svakome od mladih novinara nešto nacrtati u novinarsku bilježnicu, potpisati se u knjigu, napraviti crtež s posvetom za nečiju mamu...

A njegovi crteži nastali tijekom razgovora ubuduće će krasiti prostore dviju školskih knjižnica.

Valentina Pucko, 7. razred

OŠ Dobriše Cesarića

Voditeljica: Đurđica Jelačić

Teškim i otvorenim pitanjima osvojili smo književnicu Branku Primorac

Književnica Branka Primorac 26. studenoga posjetila je našu školu. Prepuna učionica toga je dana bila premala za sve koji su htjeli upoznati književnicu čija djela čitaju za lektiru. Uz zanimljive i iskrene priče o djetinjstvu, obitelji, stvaranju i brojnim likovima koji su kroz njene romane postali i dio našeg svijeta, sat vremena proletjelo je u trenu. Radosni smo što nam je pristala otkriti još nešto o sebi, ispričati o svojim brojnim interesima, nastanku djela, novim romanima i školskim danima.

Po zanimanju ste novinarka, iako ste većini učenika poznatiji kao književnica i autorica romana koje čitaju za lektiru. Kako biste Vi sebe predstavili?

Da, iako sam, kažete, poznatija po književnom radu nego po novinarskom, ja jako volim svoj novinarski posao. Razlog što me se manje zna kao novinarku je moj dugogodišnji urednički status. Urednik djeluje iz sjene i ne potpisuje se pod tekstove koje je popravljao i davao im konačan oblik. Mene je zabavljao i taj dio posla jer je to sastavni dio novinarstva, ali se najslobodnije osjećam kao pisac, kao novinarka.

Možete li se uopće odlučiti što Vam je draže, novinarstvo ili književnost?

Teško je to pitanje. Dobro je da imam i jedno i drugo pa kad mi dojadi novinarstvo okrećem se više književnosti, a kada preduboko uronim u maštu imam novinarstvo da me vrati u realnost. Svi smo mi mješavina raznih začina. Samo je stvar naše hrabrosti kada će koji, i hoće li uopće, neki od njih jače zamirisati.

Zanima Vas i fotografija. Zaista ste svestrani, novinarka, književnica, fotografkinja. Imate li još koju ljubav kojom ćete nas iznenaditi?

Obožavam orientalne tepihe, stare geografske karte, lijepе vase, ali sam se otrijeznila i presta-la trošiti novac na antikvitete. Sada u njima uživam, ali ih ne kupujem. Bavljenje fotografijom me opušta i veseli kao nešto novo u što sam opasno zagrizala. Cijeli sam život koketirala s fotografijom, ali sam joj se posvetila tek zadnjih godina. Da nisam ne bi bilo razloga za ovo pitanje.

Što je teže, biti dobar novinar ili dobar pisac?

Svaki od poslova ima svoje specifičnosti. Novinarstvo je dokazano jedno od najtežih zanimanja jer ne trpi odgađanje, novinar je svakodnevno pod pritiskom brzog zaključivanja i pisanja. Nekima je taj stil rada nepodnošljiv, a drugima je vrhunska adrenalinska bomba za kojom posežu s veseljem. No, to još uvijek nije dovoljno da bi se bilo dobrim, najboljim. Treba imati ono nešto, često ne-definirano, što nas diže iznad drugih. Uostalom kako to da zadaću na istu temu neki učenici napišu za odličan, a neki se jedva provuku. Isto je i sa književnim djelom. Razlika je u nastanku: u književnosti sami sebi zadajemo rok, temu i sve što ćemo prosuti na papir. U novinarstvu pak nema izmišljanja, činjenice su svetinja.

Jeste li Vi kada intervjuirali nekoga?

Puno puta: u posljednje vrijeme mnogo pisaca.

Što ste kao dijete mislili o novinarstvu? Je li se vaše mišljenje sada puno promijenilo?

Sanjala sam o njemu kao svom pozivu. Nikada nisam požalila što sam novinarka pa ni danas kada se temeljito mijenja. Vjerujem da će se oni koji sada ulaze u novinarstvo ipak i u promijenjenim tehnološkim i društvenim uvjetima držati glavnog njegovog postulata: da služi istini.

Sudionica ste LiDraNa, mentorica za novinarski izraz. Što mislite o današnjim mladim novinarima, početnicima?

Tamo su gdje sam ja bila u svojim prvim snovima o tom zanimanju: sretni, marni, željni istraživanja i susreta s poznatim i zanimljivim osobama. Naravno moraju još puno učiti o životu i o novinarstvu.

Sjećate li se s veseljem svojih školskih dana? Jeste li bili odlična učenica? Je li Vam koji profesor ostao posebno u sjećanju?

Školovanje mi je prošlo brzo i bez teškoća. Nikada nisam zapinjala i bila sam dobra učenica, ne mogu reći da sam baš uvijek bila odlikašica, ali sve sam svoje obveze obavila u roku i na zadovoljstvo moje mame. Pamtim mnoge profesore. Iz osnovne škole sjećam se s velikim simpatijama moje učiteljice koja je u meni prepoznala glumicu i uvijek me slala na razne audicije kada bi netko u školu dolazio tražiti „naturščike“. Bila je nesretna više od mene kada ne bih dobila ni ulogu statiste.

Što Vas je potaknulo da napišete prvu knjigu? Koliko je dugo ona nastajala i tko Vam je bio najveća podrška kada ste počeli pisati?

Misljam da je pravi poticaj bila ljutnja, prkos (dopustite da dublji razlozi ostanu samo moji), pa tek onda povratak moga sina s maturalca i kompjutor koji se u našoj obitelji pojavio kao tehnološka novotarija na kojoj je trebalo naučiti pisati. Najveća podrška bili su mi svi po malo u obitelji dok ne bi zavladala glad ili bih ja pretjerala s pričanjem o knjigama i književnim susretima.

Kako Vam dođu ideje za knjige koje pišete? Pišete li sada knjigu?

Ideje mi dođu na različite načine: u početku je glavni izvor ideja bila moja obitelj, a kasnije razne druge stvari, ali najčešće događaji iz novina, osobito crne kronike. Što se novih romana tiče, završila sam rukopis romana „Prekinuta šutnja“, još ga malo dotjerujem i na proljeće ga treba objaviti izdavačka kuća „Fraktura“.

Jeste li se bojali objaviti neke od svojih knjiga? Imate li možda koju napisanu knjigu koja nije objavljena, ili koju ne želite (još) objaviti?

Strah me uhvatio kad sam u ruku uzela ukoričen moj prvi rukopis. Od velike sreće zaboravila sam da on više nije samo moj, da ga puštam „u promet“ i da sada svatko tko ga uzme čitati ima pravo o njemu govoriti, dobro i loše. Inače, imam u kompjuteru nedovršen rukopis kojem se stalno nešto nađe na putu. Na njemu još treba mnogo raditi, nije završen, a kad bude završen nadam se da će se naći izdavač.

Jeste li neku od svojih knjiga nekome posvetili?

Naravno, svojem suprugu i mojoj djeci.

Koja se Vaša knjiga najviše sviđa Vašoj djeci, jesu li strogi kritičari?

Vole knjigu „Ljubavni slučaj mačka Joje“ jer ih podsjeća na lijepo i vesele dane provedene s našim žutim mačkom, koji je u obitelji Primorac imao dobre vlasnike punih sedamnaest godina.

Koja Vam je najdraža knjiga? Možete li koju uopće izdvjoriti? Tko Vam je uzor, od književnika ili uopće?

Od stotina knjiga koje sam pročitala mnoge su mi se svidjele, ali ja se ipak vraćam mom susretu sa slovima i riječima i knjizi „Pale sam na svijetu“ koja je moja prva samostalno pročitana knjiga. Volim mnoge pisce, a ako nekoga treba izdvajati onda s veseljem spominjem Ivana Kušana i Jožu Horvata i njegov roman „Waitapu“.

Vaša su djela uvrštena na popis lektire u osnovnim školama. Kakav je osjećaj znati da 'obrazujete' generacije?

Dobar, no istodobno zastrašujući. Velika je to odgovornost. Nadam se da u mojim knjigama nema ništa što bi mladog čovjeka poticalo da čini zlo ili da se nedolično ponaša.

Što je za Vas veće priznanje, nagrade koje su doobile Vaše knjige ili oduševljeni mlađi čitatelji lektire?

Jednako su mi važni čitatelji koliko i nagrade: jedno je masovnost i široka recepcija, a drugo priznanje stručnih ljudi.

I za kraj, kako Vam je bilo u Osnovnoj školi Jelkovec?

Meni je uvijek lijepo sa znatiželjnim i zainteresiranim učenicima, a vi ste bili upravo takvi; ne-presušni u pitanjima i pažljivi u slušanju. Veoma sam se dobro osjećala u vašoj školi zahvaljujući i vašem knjižničaru i ravnateljici. Osjetila sam srdačnu, a ne rutinsku dobrodošlicu, uvažavanje koje je danas rijetkost. Poslije takvog druženja ne žalim za neprospavanim noćima i satima provedenim za kompjutorom.

Sara Borzić, 5. razred

OŠ Jelkovec

Voditeljica: Martina Knežević

Leopold Šepak, 2. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

RAZGOVOR S MAŠOM KOLANOVIĆ, ZNANSTVENOM NOVAKINJOM
NA FILOZOFSKOM FAKULTETU U ZAGREBU

Djetinjstvo uz Barbie

Značenje igračke stvara se u samoj igri, ono ne mora biti u zadanim granicama njezina proizvođača - Konzumiranje igrice i svih drugih stvari u razumnoj mjeri ne bi trebalo biti opasno - Mi smo ti koji upravljaju stvarima, a ne upravljaju stvari nama

Popularna barbika nije samo obična lutka. Ona je i u naslovu jedne odlične knjige (Sloboština Barbie) koju je napisala Maša Kolanović, znanstvena novakinja na studiju kroatistike Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Bilo bi lijepo da knjiga uskoro uđe u lektiru, a mi smo, odmah nakon čitanja, požurile razgovarati s autoricom.

SLOBOŠTINA BARBIE. Naslov vaše knjige savršen je za ono čuveno pitanje što je pisac time htio reći. Nova zagrebačka četvrt i najpoznatija lutka na svijetu. Mi mislimo da u vašem slučaju potrošačko društvo uopće nije utjecalo na maštu djevojčica u igri. Je li danas, nakon dvadesetak godina, potrošačko društvo toliko napredovalo da sve manje prostora ostavlja mašti?

U vrijeme kada sam se igrala s barbikama, a to je bilo vrijeme kasnog socijalizma, lutku se nije moglo kupiti u Hrvatskoj (dobivali smo je najčešće iz inozemstva) kao i sve one artefakte koji uz nju idu (od odjeće, cipelica, stvari...) tako da smo uglavnom morali sve sami smisljati i oblikovati. Možda je upravo nedostatak tih potrošačkih dobara utjecao na veću kreativnost i u samoj igri pa je u tom smislu igranje s barbikom poticalo i moju vlastitu kreativnost.

Vi ste odrastali uz Barbie u ratnom periodu. Napisali ste da Barbika nije nikada bila samo ono što bi njen proizvođač Mattel htio da bude. Početkom devedesetih ružičasti se barbie-svijet za mene potpuno promijenio. Koliko vam je Barbie pomogla u odrastanju?

Barbika je za mene bila jako važna igračka, a posebice u ratnom periodu kada je meni i ostaloj djeci s kojom sam se igrala ona bila zapravo nekakav bijeg iz stvarnosti. Ali od stvarnosti se, naravno, nikad ne može potpuno pobjeći. Ja sam u knjizi inzistirala na križanju ta dva svijeta - imaginarnog dječjeg i stvarnosnog obilježenog ratom.

Pad Vukovara, kao ste opisali u knjizi, bio je i kraj vašeg djetinjstva. Kako se osjećate danas na tu obljetnicu?

Svake godine na taj datum uvijek se prisjetim strašnih slika koje smo kao djeca gledali, a koje se svake godine nanovo pred nama prikazuju. U tom smislu sam i u knjizi htjela odati poštovanje prema žrtvama koje su se dogodile u tom gradu. Zagreb nije bio toliko ratom pogoden koliko neki drugi predjeli pa su i nama djeci te vijesti o drugim dijelovima zemlje dolazile preko televizijskih snimaka.

Družite li se još s djevojčicama s kojima ste se igrali?

Kako više ne živim u svom naselju u kojem sam odrastala, dugo nisam bila u kontaktu s prijateljima s kojim sam se igrala. Ali, evo, knjiga je potaknula susrete i s nekim fiktivnim protagonistima knjige, što je probudilo i neke stare uspomene.

Imate li još koju od svojih barbika koje opisujete u knjizi?

Moram se pohvaliti da doista imam sačuvane sve svoje barbikes iz tog perioda i sav onaj neoriginalan namještaj koji sam izrađivala uz pomoć mame i bake. Čuvam ih iz sentimentalnih razloga. Prilikom jednog gostovanja u klubu Kugla u Koprivnici izložila sam te svoje stare igračke. Tada su doista na površinu izašli sav jad i bijeda stvari koje sam imala naspram onih glamuroznih stvari za barbiku koje se danas mogu kupiti u našim trgovinama.

Da ste ponovo djevojčica, biste li se opet igrali s barbikama?

Vjerujem da bih, jer me još uvijek oduševljava njezina ikonografija. Barbie ima sve stvari koje imaju normalni ljudi, samo su smanjene, šašave i u nekakvim veselim bojama ...

Barbie je zaživjela u našoj stvarnosti

Što kažete na mišljenja da su barbice običan kič i da ne šalju dobru poruku budućim mladim ženama (proporcije tijela, odjeća, Barbie nema muža itd.)? A i Ken je neki čudan lik ...

Ja sam uvijek za načelo slobode, za to da se djeci ne bi trebalo ništa zabranjivati. Oni su ti koji stvaraju značenje nekoga predmeta. Nije svo značenje barbice ono koje Mattel plasira u svojim reklamama. Značenje se stvara u samoj igri i ono ne mora biti u zadanim granicama njezina proizvođača. S druge strane, barbika svojim tijelom, izgledom, odašilje vrlo jednoznačnu poruku o izgledu ženskog tijela. To u konačnici nije dobra poruka za djevojčice koje će sebe poistovjećivati s njom. Ali, smatram da su djevojčice isto tako pametne i možda se baš i ne žele u potpunosti poistovjetiti s barbikom.

Je li vam poznato kakve su danas igre s barbikama i imaju li ikakve veze s igrama koje ste vi igrali?

- Nije mi baš u potpunosti poznato današnje igranje s barbikama. Ono što je možda zajedničko i u mojoj igri i u današnjim igrama vjerojatno je beskonačno presvlačenje odjeće i smišljanje nekakvih ljubavnih scenarija između Barbike i Kena. Zapravo sam znatiželjna kakva je danas igra s barbikama. Možda će netko o tome jednog dana napisati tekst.

Tema našeg novog broja je IGRA. Po rezultatima naše ankete, mnogim djevojčicama u prvom razredu igra s barbikama ne spada u najomiljenije. Čini se da je posljednjih godina barbikama mjesto samo u vrtićima. Kako je došlo do takve promjene?

Vjerujem da je više razloga. Internet je kao medij donio revoluciju u dječju igru. Ja imam nečaka koji ima 4 godine i koji suvereno barata osnovnim funkcijama računala i internetskim igricama. Možda tu leži jedan dio smanjenja popularnosti Barbike. Ako je Barbika možda umrla kao najpopularnija igračka, ona je zaživjela u našoj stvarnosti kao stvaran lik upravo preko medijima nametnutih popularnih proporcija ženskog tijela i rituala koji se nameću mladim djevojkama - da trebaju samo trošiti na sebe i brinuti o svom izgledu. Dakle, ako je njezina važnost kao igračke splasnula, njen je moći u oblikovanju stvarnosti itekako velika.

Spomenuli ste da vaš nečak voli računalne igrice. Sviđaju li se one i vama?

Ima u tome svijetu, dakako, svakojakih mogućnosti. Neke od njih su pozitivne. Kroz njih se može dijete educirati o nekim životnim i kulturnim pitanjima, npr. o drevnim mitovima, povijesti itd. Ali, naravno, to treba biti tek početak motivacije kada se prostor igre nadopunjuje sa stjecanjem znanja. Bilo bi dobro kad bi to vrijeme bilo uspješno uključeno u svakodnevnicu djeteta, kad dijete ne bi samo sjedilo pred kompjutorom ili televizorom nego bi uz nekakve druge sadržaje i razgovore sa svojim bližnjima moglo upotpuniti to iskustvo. A to već spada u kreativnost samog odgoja.

Mislite li da nasilje u nekim računalnim igrama zaista može dovesti do povećanja nasilnog ponašanja među djecom i mladima?

Mislim da ne. Ne mora biti da nas sve što čitamo i gledamo potakne na nasilno ponašanje. Još uvijek nekako vjerujem da konzumiranje igrica i svih drugih stvari u razumnoj mjeri ne bi trebala opasnost. Smatram da su ljudi pametniji od onoga što im se tržišno nameće. Ipak smo mi ti koji upravljaju stvarima, a ne upravljaju stvari nama.

Prije nekoliko godina naši su dečki na jednom izletu kupovali plastične puške i pištolje. Treba li zabraniti proizvodnju takvih igračaka?

Meni osobno to nisu najomiljeniji rekviziti, ali možda bi isto tako neki dječak mogao prigovoriti nekoj djevojčici zašto se igra s lutkama jer su one iz njihove perspektive bezvezne. Zabранa ne rješava problem radilo se o plastičnom pištolju ili maloj plavoj lutkici.

- Treba li današnjoj generaciji djece možda neka sasvim drugčija Barbie, koje bi životne vrijednosti trebala poticati?

- Koja bi bila idealna igračka za današnje vrijeme?

Teško pitanje. Vjerujem neka koja bi amortizirala vrijednosti koje se nameću medijima i potrošačkom kulturom. Bile bi to vrijednosti obrazovanja i ulaganja u sebe, a ne NA sebe kao temeljne vrijednosti na kojoj bi ovo društvo trebalo inzistirati, vrijednosti izgrađivanja suosjećanje s drugima koji su različiti i drugačiji, na svim razinama ... posebice s drugom djecom koja nemaju jednake materijalne i obrazovne mogućnosti. Mislim da bi u suvremenom svijetu trebalo inzistirati solidarnosti, posebice s onim slabijima. Možda prevelik zahtjev za jednu igračku, ali ne i za čovjeka.

Iva Horvatić, 7. razred

OŠ Jure Kaštelana

Voditeljica: Maca Tonković

Barbara Jalšenjak, 4. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

RAZGOVOR S VEDRANOM KURJAN MANESTAR, ŠKOLSKOM PEDAGOGINJOM KOJA SE USMJERAVA U PLESNU PEDAGOGIJU

Pitajte sebe

Izraziti emocije bez puno pričanja

Pedagoginju OŠ Medvedgrad Vedranu Kurjan Manestar posjetili smo da saznamo nešto više o terapeutskoj ulozi i mogućnostima plesa kao pomoći u raznim emotivnim problemima. Ona organizira plesne radionice i educirana je za određene terapijske metode. Razgovarali smo u njenoj školi.

Je li Vaše zanimanje plesni pedagog ili plesni terapeut?

Moje je zanimanje pedagog. Nisam ni plesni pedagog, ni plesni terapeut, nego se u tom smjeru tek usmjeravam. Za plesnog terapeuta je edukacija vrlo dugotrajna i to kod nas u Zagrebu tek kreće. Ja sam prošla nekoliko radionica iz tog smjera jer me zanima pa sam valjda nešto i sama proizvela.

Radite li u Centru za terapiju kroz ples i pokret?

Najviše radim privatno s djecom. Radim u S.O.S. selu Lekenik. Tamo su djeca s emotivnim potreškoćama. Pristup njima je vrlo težak na verbalan način, pogotovo djeci do 12 godina. Ne može se puno napraviti samo razgovarajući o emociji ili problemima. Koristim vježbine vezane uz pokret. Tako djeca ipak mogu izraziti emocije, a ne moraju puno pričati. To na njih djeluje terapeutski. Isto primjenjujem i u školi s grupicama djece. Dijete treba ono što je još nerazvijeno iznutra, kroz takvu aktivnost nekako razviti. To dolazi iz samog djeteta instinktivno. Mirno dijete ponekad izabire jaku glazbu i jak pokret, a najnemirnije dijete odabire miran ples.

Što je neverbalna komunikacija?

To je ono što nije riječ, a nekad čak i riječ, onaj ton glasa, način na koji ste nešto istaknuli kroz tu riječ, svaka gesta, pogled, neizrečena riječ, dojam.

TERAPIJA MOŽE BITI SVAKI PLES

Kako ples pomaže u otklanjanju psihičkih problema?

Ples pomaže svima, kako djeci tako i odraslima da dodu u kontakt sa onim što je iznutra, sa samim sobom. Neka djeca nisu u svom tijelu, pogotovo hiperaktivna djeca. Kad bi se suočili s onim što im je iznutra bilo bi im prebolno pa svoju pažnju bacaju izvan sebe. Ples onda pomogne da se suoče s onim što je da to mogu preraditi, integrirat u sebe i dalje živjeti s tim. Živjeti sa svim što jest, bila to bol, sreća, ljutnja. Terapija može biti svaki ples. Tko voli plesati, sigurno mu je terapija svaki ples, ne mora biti usmjeren. No, za djecu uvijek mora biti usmjeren. Ne možemo ih samo pustiti. Mora biti neki balans između puštanja i usmjeravanja pa tako i u plesu.

Što je plesna psihoterapija?

To je jedan od pravaca u art terapiji (uz dramsku, likovnu, glazbenu). Spada u humanistički orijentirane psihoterapije, znači da je središte čovjek. Plesne tehnike i pokret se koriste da bi se došlo do određenih problema koje klijent ima. Pogotovo je pogodna za djecu ili one odrasle koji teško verbaliziraju, imaju puno emocija ili nekih problema, a ne mogu se izraziti.

Da li djeluje na ljude svih životnih doba, za muškarce, žene, djecu?

Da, djeluje za sve. Koristi se u domovima umirovljenika, u medicinskim institucijama za mentalno zdravlje, u centrima za socijalni rad, u školama, za adolescente da nauče da mogu plesati bez alkohola i droga. Tako je u svijetu, kod nas je još u povojima.

Imate li Vi neka posebna iskustva na tom području?

Imam svoja. Plešem oduvijek, od vrtića...no na terapijski način? Počelo je možda s jednim snom kojeg se živo sjećam: sanjala sam kupaonu, sve je bilo prljavo...na jedinoj čistoj bočici je pisalo Počinje Vedrana. To je bio moj susret s time kako želim sebe totalno izraziti. Emocije su se kroz ples probudile i izašle van.

CILJ JE ISKORISTITI GRUPU

Je li bolje poučavati u grupi ili individualno?

Ples je uglavnom društvena disciplina. Od kad je svijeta i vijeka ljudi su našli načina da plešu. Uglavnom su plesali u grupi, no ima iznimaka i situacija kada je potrebno prvo individualno s nekim raditi da bi ga se uključilo u grupu. Netko ima previše problema u kontaktima s drugim ljudima. U principu je cilj iskoristiti grupu, da se može raditi na svojim problemima u odnosu s drugima. Najčešće imamo, osim sa samima sobom, upravo probleme u odnosu s drugima.

PLES U ŠKOLI

Može li ples pomoći u učenju?

Određene tehnike u plesu da. Pravi plesači znaju da su nužne za centar, balans, simetriju. Ako djeca izvježbaju da mogu hodati polako, da mogu nositi neki predmet, zadržavati ravnotežu, kada izbalansiraju sami sebe i nađu svoj centar, onda im to pomaže i u npr. pisanju pa nema disgrafije, disleksije. Elementi plesa mogu pomoći.

Mislite li da bi ples trebao biti obvezni ili izborni predmet u školi?

Svakako mislim da bi trebao dobiti neko veće mjesto nego što sada ima. On je u satnici TZK (u 5. razredu narodni plesovi, u 7. razredu latinoamerički) no to se ne provodi u svim školama. Šteta. U Indiji baš imaju predmet koji se zove plesna svjesnost, ima punu povezanost sa plesom i glazbom i to im je redovni predmet dva puta tjedno.

Je li svaki pokret na neki način ples?

Ples je sredstvo izražavanja tijelom pa bi se moglo tako reći. Ja kažem ples je život, život je ples. Na hodanje možemo gledati kao na čovjekov ples. Ljudi različito hodaju. Kad bi tome dodali neku glazbu, moglo bi se itekako nazvati plesom.

Koji je Vaš omiljeni ples?

Svaki. Možda malo manje narodni, no kolo plesati je gušt. Stvarno volim sve plesove. Jedino ne volim neke suvremene alternativne predstave. Čini se da nemaju nikakve veze ni s plesom ni s pokretom. Umjetnik želi reći neku poruku, zapravo želi šokirati publiku. No OK, ima i tu dobrih predstava.

PLES PET RITMOVA

Što mislite o plesu 5 ritmova?

To mi je jako drag ples. Pročitala sam sve o tome. Ona koja je to osmisnila ne zove ga terapijom, no u principu djeluje terapijski. Od 1999. g. plešem pet ritmova, ne baš svaki dan, no jednom tjedno. Volim to jako.

Koja je najveća snaga pet ritmova?

Bez muke se rekreiram. Budem mokra do kože, a sve napravim bez muke, s lakoćom i ljubavlju. Ne kao u teretani nakon čega sve boli. To je kao trčanje iz gušta, a ne zbog rezultata. Tamo možete pustiti glas. Emocije prođu kroz vas. Događa li vam se u životu nešto loše ili nešto lijepo vi ostajete na svom mjestu, ne sruši vas. Bitno je uzemljenje. U biti u svim psihoterapijama bitno je da ostanete na svojim nogama.

Je li uvijek glazba pratrna plesu?

Ponekad sam imala najljepše radionice totalno bez glazbe. Nekad je to namjerno, a nekad rikne tehnička. Na kraju to ispadne najbolje iskustvo jer se pleše iz onoga iznutra. Ponekad vas glazba povode u drugom smjeru: glazba je jaka, vesela, a vama je emocija sasvim druga. Ako je glazba jača odvede vas u svom smjeru. S druge strane, glazba može biti poticajna ako je prisutna neka inercija. Koji put se teško pokrenuti.

Možemo li si sami pomoći plesom?

Možete plesati svaki dan pola sata prije nego krenete u školu i odmah ste bolje volje.

Što je još važno, a ne znamo pitati?

Pitajte sebe što je vama važno, što želite učiniti za sebe ovoga dana.

Ana Barbara Pohilj, 8. razred

OŠ Lovre pl. Matačića

Voditeljica: Marija Vesel

Tena Blagojević, 2. razred
OŠ Antuna Gustava Matoša

ŠKOLSKI LIST

LiDraNo: Novosti

Školski listovi

učenika osnovnih škola

LAHOR OŠ grofa Janka Draškovića Urednica: Anja Kocman Voditeljica: Sandra Vitković	ODMOR OŠ Ive Andrića Urednica: Iva Begović Voditeljica: Božena Končurat	STARČEK OŠ dr. Ante Starčevića Urednica: Ana Macukić Voditeljica: Dubravka Volenec
MI NAJMLAĐI OŠ Kustosija Urednica: Ivana Martinec Voditeljica: Emilija Centner-Čižmešija	KRGUS OŠ Gustava Krkleca Urednica: Lucija Samac Voditeljica: Marija Čavar-Sopta	JESENSKI LIST OŠ Jelkovec Urednica: Ruža Babić Voditeljica: Irina Vitez
PANTĀČ OŠ Pantovčak Urednica: Lada Ćurković Voditelj: Zvonimir Šepat	JA TO MOGU OŠ Brezovica Urednica: Sanja Krüger Voditeljica: Ana Mrčić	KREK OŠ Luka Urednik: Luka Kelava Voditeljica: Jadranka Jelinić-Blagec
BOŽIĆNA ZVIJEZDA OŠ Miroslava Krleže Urednica: Ema Tiljak Voditeljica: Elvira Bačurin	GUSTAV OŠ Antuna Gustava Matoša Urednica: Ema Kovačić Voditeljica: Marita Batinović	ODRAZI OŠ Rudeš Urednica: Magdalena Pervan Voditeljica: Meri Farac-Jemrić
KRLEŽIĆI OŠ Miroslava Krleže Urednik: Filip Tiljak Voditeljica: Elvira Bačurin	PČELICE I LEPTIRIĆI OŠ Augusta Cesarca Urednici: Vjekoslav Vondra Voditeljica: Snježana Buljeta	DAJ PET OŠ Davorina Trstenjaka Urednica: Jelena Kovačev Voditeljica: Ivona Lesac
SLAP OŠ S. S. Kranjčević Urednik: Hrvoje Korbar Voditeljica: Sandra Bašić-Kantolić	SLAP OŠ Dobriše Cesarića Urednik: Tomislav Habazin Voditeljica: Sanja Fuchs	
ZRIN OŠ Petra Zrinskog Urednica: Lucija Paić Voditeljica: Julija Vejić	ŽUBOR OŠ Vjenceslava Novaka Urednica: Marina Aust Voditeljica: Sanda Domjanić	

NAGRAĐENI

Školski listovi

učenika osnovnih škola

ČAROBNA FRULA

OŠ Jure Kaštelana

Urednik: Lovro Marković

Voditeljica: Maca Tonković

KLIK

OŠ Brestje

Urednica: Iva Ljubičić

Voditeljice: Ankica Blažinović-

Klajo, Andrijana Prlić-Lovrić

BOSILJAK

OŠ Čučerje

Urednica: Ena Matacun

Voditeljica: Aleksandra

Pšeničnik

FENIKS

OŠ Granešina

Urednica: Angelika Spač

Voditeljica: Natalija Krznarić

JARUNSKI LOPOČ

OŠ Bartola Kašića

Urednica: Bruna Bertol

Voditeljica: Štefanija Turković

SELCE VESELCE

OŠ Sesvetska Sela

Urednica: Manuella Jambrečec

Voditeljica: Renata Kovačićek

STEN

OŠ Stenjevec

Urednica: Antoaneta Ban

Voditelj: Zoran Šutić

LOVORKO

OŠ Lovre pl. Matačića

Urednik: Denis Gaščić

Voditeljica: Marija Vesel

SPOMINEK

OŠ Šestine

Urednica: Ana-Marija Genc

Voditeljica: Suzana Ruško

KRESNICE

OŠ Ivana Grandje

Urednica: Antonija Bukovac

Voditeljica: Ljiljana Bukal

PTIĆ

OŠ braće Radić

Urednica: Rhea Lepej-Špoljarić

Voditeljica: Ivana Bilić

GUBEC

OŠ Matije Gupca

Urednica: Monika Knežević

Voditeljica: Irena Šafarić Župić

CVRKUTAN

OŠ dr.Vinka Žganca

Urednica: Kristina Deronja

Voditeljica: Romana Golemac

DIRECTOR

CENE TAKE

Radijske emisije, TV emisije i videofilmsko stvaralaštvo

učenika osnovnih škola

Radijsko stvaralaštvo

RADIJSKE EMISIJE

HaHaO

Lucija Bojanjac, Alen Ćerimović
OŠ braće Radić
Voditeljica: Helena Marić

Vrapci

Patricija Gilja, Antonio Huber
OŠ Trnsko
Voditeljice: Sanja Milovac,
Vesna Dresto

Nije zvijezda sve što sja

Leon Platužić, Iva Bačani
OŠ Rudeš
Voditeljica: Katica Šarić ,
Mirjana Jukić

RADIO IGRA

Vuk nije progutao baku

Marin Begović, Lucija Rešetar,
Dora Suličić, Fran Šipiljar,
Domagoj Plušćec
OŠ Dr. Ivan Merz
Voditeljica: Boženka Dolić

Otac, sin i magarac

Domagoj Domijan, Antonio
Huber
OŠ Trnsko
Voditeljica: Vesna Dresto

Zlatan broš

Ivana Kupski, Fran Tomljenović
OŠ braće Radić
Voditeljica: Gordana Kirn

Dan jabuka

Žaklina Cvitkušić, Mia Juzbašić
OŠ Vukomerc
Voditelj: Dragan Vlajinić

Filmsko i videostvaralaštvo

TELEVIZIJSKE EMISIJE

Protivnik

Margita Šudić, Leonardo
Ozimec, Mirta Belošević Mirt
OŠ Trnsko
Voditeljica: Andrea Bosanac

Ulicama Botinca

Hana Čorhodžić, Sara
Skok, Arian Suša
OŠ braće Radić
Voditeljica: Helena Marić

Call of Duty Sindrom

Fran Sučić, Rafael Leko, Leo
Vitasović, Dominik Leko
OŠ Remete
Voditelj: Zlatko Ivanović

Višebojac u Zagorki

Gabriela Hrvačić, Tara Hulina,
Franka Hunjet
OŠ Marije Jurić Zagorke
Voditeljica: Nataša Jakob

Horvati traže zvjezdice

Veronika Mach, Tvrto Sternak,
Luka Rački
OŠ Horvati
Voditeljica: Linda Šimunović-
Nakić

Pseća škola

Luka Bošković, Goran Kurđija,
Dominik Kvesić
OŠ Rudeš
Voditeljica: Katica Šarić ,
Mirjana Jukić

KRATKA IGRANA FORMA

Ljubav boli
Domagoj Bui, Ivan Goletić,
Bruno Henc
OŠ Stenjevec
Voditelj: Zoran Šutić

Ako želiš pobijediti, ne smiješ izgubiti

Pavel Ljiljak, Kimbrley Matej-
Hrkalović, Vanessa Curman
OŠ Bartola Kašića
Voditeljica: Marina Zlatarić

Lego story

Luka Rački, Lovro Rački
OŠ Horvati
Voditeljica: Linda Šimunović-
Nakić

Tko petarde baca ...

Tomislav Babić, Matej
Vukasović, Petar Fileš
OŠ Rapska
Voditeljica: Diana Dujmović

V.O. Britva II. Wmv

Fran Zanoški
OŠ Marina Držića
Voditeljica Vera Devčić

DOKUMENTARNI FILM

Gunna

Goran Jednačak, Tino Štefanac
OŠ Otok
Voditeljica: Jelena Bunijevac
Matičić

Prvakinja

Ivana Blažević, Ana-Marija
Sočić, Mihaela Zajec
OŠ Marije Jurić Zagorke
Voditeljica: Melita Horvatek-
Forjan

EKSPERIMENTALNI FILM

Jastukovići

Jelena Abramović, Ana
Marija Ereš, Leon Ponoš, Ivan
Glavinović
OŠ Frana Galovića
Voditeljica: Nada Arbutina

Botaničke razglednice

Stjepan Mrganić
OŠ I. Dugave
Voditeljica: Ružica Jureta-
Mrganić

ANIMIRANI FILM

Dobro je činiti dobro

Tin Matija Bertić, Martina
Ivanković, Ivan Ramić
OŠ braće Radić
Voditeljica: Ljiljana Studeni

Urban George

Christopher Bucal, Ivan Grgurić,
Marko Spajić, Marko Alebić
OŠ Vladimira Nazora
Voditelj: Marin Marinović

Kad odemo na tjelesni

Tin Plavec, Jan Kos, Jelena
Ivančić
OŠ Antuna Mihanovića
Voditeljica: Davorina Bakota

NAGRAĐENE

Radijske emisije, TV emisije i videofilmsko stvaralaštvo

učenika osnovnih škola

Nagrađene radijske emisije i radioigre

Cyberbullying, cyberŠTO? - radijska emisija

Valentina Rohrbacher, Bruna Matic

OŠ Mladost

Voditeljica: Maša Rimac

Imaš kaj sitno? - radijska emisija

Antonija Bukvić-Letica, Karla Beljo

OŠ Marije Jurić Zagorke

Voditeljica: Ana Brčić Bauer

Leteći glasovir - radiohra

Vid Bedeković i Lucija Rogina

OŠ dr. Ante Starčevića

Voditeljica: Dubravka Rovičanac

Nagrađeni video filmski radovi i tv emisije

Sjaj rudeške zvijezde - dokumentarni film

Marko Ranogajec, Lana Radusin, Ivan Knežević

OŠ Rudeš

Voditeljica: Mirjana Jukić, Katica Šarić

Antuntun - animirani film

Karlo Pavičić Ravlić

OŠ Petra Zrinskog

Voditeljica: Julija Vejić

POVJERENSTVO ZA PRIPREMU I PROVEDBU SMOTRE UČENIKA OSNOVNIH ŠKOLA LiDraNo 2010.

PREDSJEDNIK POVJERENSTVA

Antonio Jurčev

ravnatelj OŠ Antuna Gustava Matoša

TAJNICA POVJERENSTVA

Blaženka Tomljenović

profesorica, OŠ Antuna Gustava Matoša

ČLANOVI POVJERENSTVA

Slavica Odorčić, učiteljica hrvatskog jezika, OŠ Antuna Gustava Matoša

Marijan Šimeg, glavni urednik Školskih novina

Sanja Pilić, književnica

Ksenija Rožman, dramska pedagoginja Centra mladih "Ribnjak"

Branka Manin, ravnateljica Hrvatskog školskog muzeja

Mirjana Ljubić, ravnateljica Osnovne škole Rudeš

Mirjana Knežević, ravnateljica Osnovne škole Stenjevec

Zdenka Kapović, ravnateljica Osnovne škole Lovre pl. Matačića

Tomislav Filić, ravnatelj Osnovne škole Augusta Harambašića

Nada Šimić, ravnateljica Osnovne škole Trnjanska

Marina Sabolović, ravnateljica Osnovne škole Luka

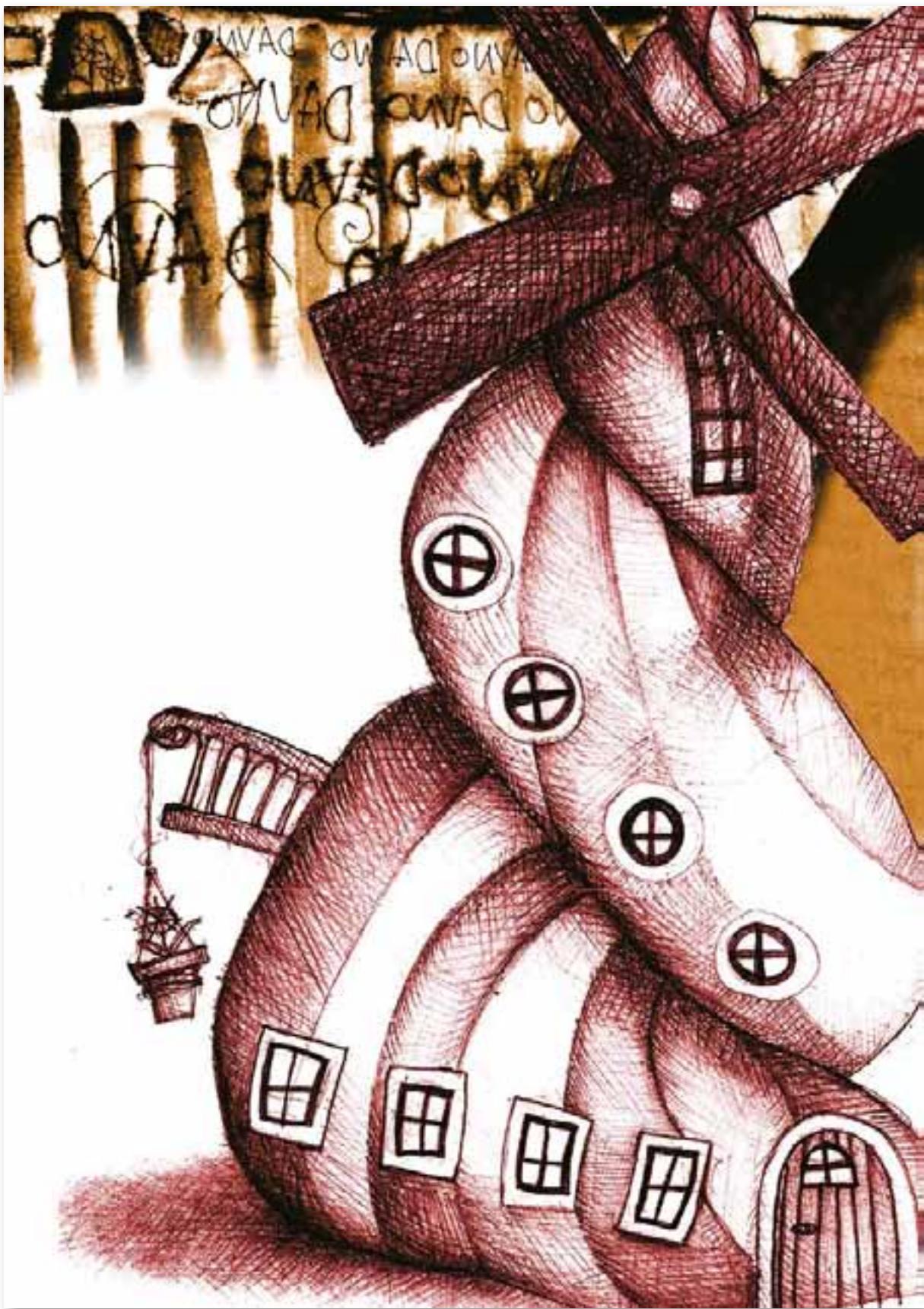
Slavica Ricov Vukčević, ravnateljica Osnovne škole Gustava Krkleca

Višnja Reljić, ravnateljica Osnovne škole Ivana Gundulića

PROSUDBENO ŽUPANIJSKO POVJERENSTVO LiDraNo 2010. ZA UČENIKE OSNOVNIH ŠKOLA

ČLANOVI POVJERENSTVA

Sanja Pilić, književnica
Ana Đokić-Pongrašić, književnica
Silvija Šesto, književnica
Marijan Šimeg, novinar
Mirela Lilek, novinarka
Bosiljko Domazet, novinar
Branko Nađ, novinar
Ksenija Rožman, dramska pedagoginja
Marina Petković, profesorica fonetike i redateljica
Karolina Vrban Zrinski, profesorica fonetike
Grozdana Lajić, dramska pedagoginja
Ines Škufljć-Horvat, dramska pedagoginja
Višnja Biti, novinarka
Sanja Prijatelj, novinarka
Irena Plejić, urednica

Vendi Vernić, mentorica: Vinka Mortigjija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

*Prirodoslovna škola
Vladimira Preloga*

Literarni radovi

učenika srednjih škola

21 gram

Kažu da u trenutku smrti tijelo gubi 21 gram. Da je to težina duše. 21 gram misli, snova, osjećaja. 21 gram, od varirajućih brojki kilograma koje vučemo po ovom svijetu, težina je onoga što nas zapravo čini nepogrešivo jedinstvenima, svakog pojedinog, bez iznimke. 21 gram koji je potpuno različit za svakoga od nas, 21 gram koji nas čini dobrima ili lošima, pametnima ili glupima... Jesmo li onda svi jednakо „teški”?

21 gram je težina onoga što nas čini ljudima. Toliko malo nam je dovoljno uzeti da bi postali bezvrijedna masa stanica bez cilja i smisla. Toliko mnogo nam znači nešto toliko sitno da naša svijest o tome gotovo i ne postoji. Što to onda znači? Je li sve što nas čini živima sadržano u toj mizernoj količini grama ekvivalentnoj težini leptira? No, veći misterij od toga je: kako točno tih 21 gram nestane iz tijela i kamo odlazi? Pesimisti bi rekli da je život ionako uzaludan splet događaja koji nas ne vode nikamo, a da se 21 gram naše duše rasplije u zraku kao maglica fine prašine nestajući u nepovrat, optimisti s druge strane vjeruju da duša odlazi negdje na bolje i ljepše mjesto, dok se realisti tom mišlju ne bi zamarali dulje od toga da im povremeno na um padne vječno pitanje: čemu i kome zapravo služi naš život, a zatim se prihvatali puno prizemnijih razmišljanja o problemima koji ih muče u danom trenutku. No, ostavimo malo realiste, jer pitanje ostaje neodgovoren.

Sva živa bića umiru. Ljudi su živa bića. Ljudi također umiru, iako bi neki željeli biti iznad smrti. Možemo reći, veći od života. Ali ne mogu. Život traje neko određeno vremensko razdoblje, ne dulje, ne kraće. Ima nit s početkom i krajem, a više ili manje logičan slijed događaja bezrezervno vodi od jedne do druge krajnosti. Od rođenja do smrti, uvijek u istom smjeru, bez osjećaja za milost ili poklanjanje vremena.

Budisti su krug zatvorili i kraj niti zavezali za početak, praveći se da je smrt ulaz u novi život, novo rađanje. Kršćani su nit nakon kraja pokušali pretvoriti u nevidljivi konac (na kojem i Petar Pan možda visi s neba kad leti) i sasvim uvjereni tvrde da ta nit samo nastavlja svoj put na višoj razini postojanja u nekim paralelnim svjetovima (Dante ih je lijepo opisao).

No što ako ona jednostavno staje, nestaje, prekida se i ta duljina je sve što imamo, TO vrijeme jedino koje imamo da volimo, budemo voljeni, imamo djecu, prijatelje, posao... Što ako je to svo vrijeme koje dobijemo da bismo promijenili svijet? Što naš život tada znači, kuda nas vodi, zašto ga živimo? Koje su posljedice onoga što činimo? Ima li ih uopće, ili na kraju balade više nikoga nije ni najmanje briga kome smo pomogli, a kome naštetili? Je li moguće da jest upravo tako? Pitanja se nižu u nedogled, a odgovorima namijenjeni prostori ostaju prazni s tek nekoliko uhvatljivih misli, što su nečitkim rukopisom napisane na bijelom papiru. Odgovorima jasno vidimo kraj, jer početka gotovo da i nema. I pitanja i odgovori su apstraktni. Gotovo dovoljno apstraktni da se zauvijek izgubimo u tom bespuću nepreglednih mogućnosti puštajući um da luta od misli do misli... Ljepota neuhvatljive misli o smrti leži u tome da je svakome dozvoljeno zamisliti ju kako želi: lijepu, ružnu, veselu, strahovitu, nebitnu, besmislenu... A potvrdu neće dobiti do samog kraja jer nitko nije preživio da ispriča istinu...

Jesmo li svi dakle jednaki? Bez obzira kako se odmotalo naše klupko života i u kojem smjeru krenuli? Jesmo li na kraju MI samo to: 21 gram duše? Mora postojati neki smisao u životu. Zašto nas uče da budemo dobri? Zašto nam savjest ne dozvoljava san ako učinimo nešto loše? Mora se sve zbrojiti i oduzeti, negdje, nekako... Ako svaki glas ima odjek, svaki događaj posljedicu, a svaka misao refleksiju. Bez iznimke vrijedi pravilo akcije i reakcije. Je li moguće da je smrt borac protiv

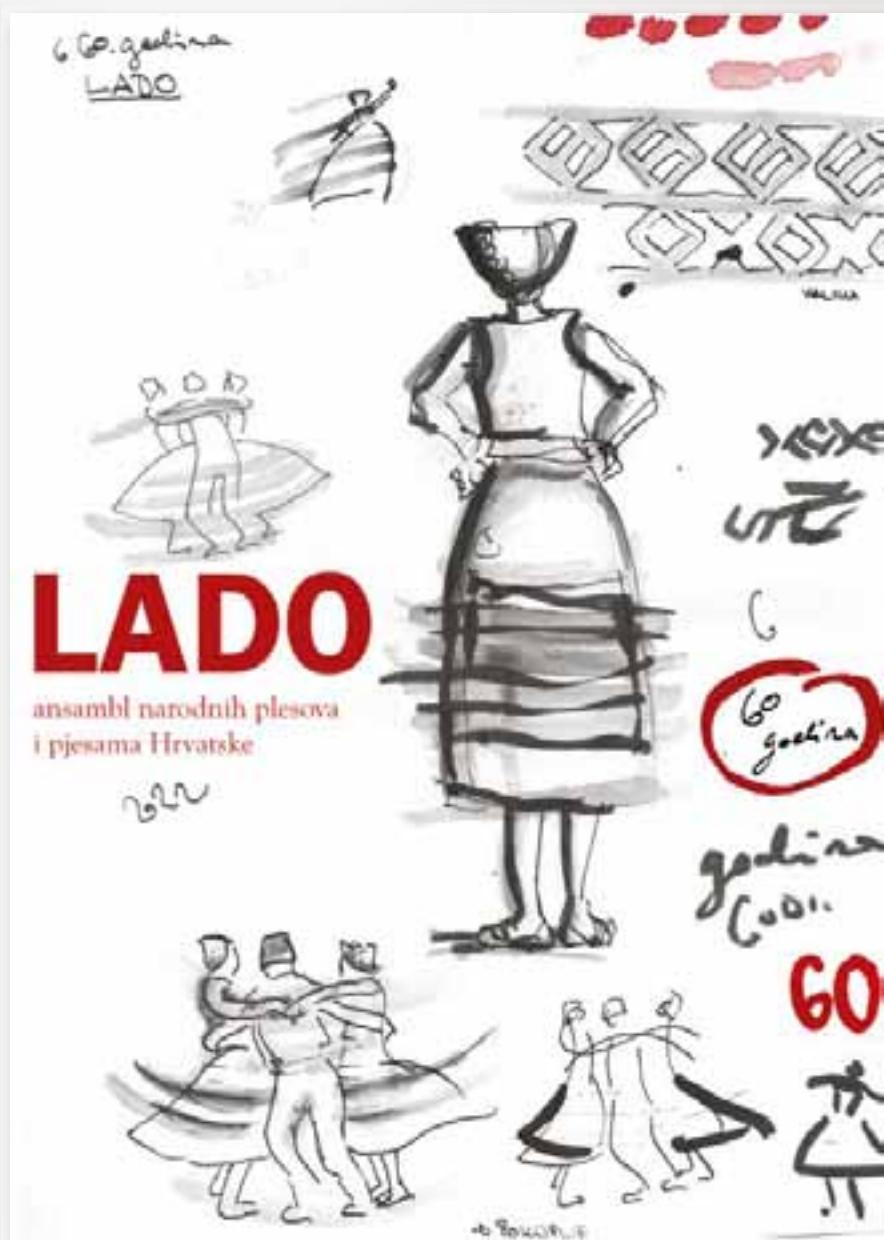
pravila kojima se svako živo biće mora povijati sve dok diše? Je li moguće da život NEMA JEKU? Da akcija nema reakciju? Jedini točan odgovor koji itko može ponuditi je: „Ne znam”.

Kažu da tijelo u trenutku smrti izgubi 21 gram. Da je to težina duše. A ja se pitam: kolika je težina ljubavi?

Tena Kovačević Čižmešija, 3. razred

V. gimnazija

Voditeljica: Smiljana Karlušić-Kožar

Vendi Vernić, mentor: Damir Brčić
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

Tamo gdje je srce htjelo biti

Upoznali smo se u kafiću uređenom po mom ukusu. Bio sam ondje čest gost jer mi se život činio podnošljivijim uz prigušena svjetla, mirisne svijeće i egzotične detalje. Osjećao sam toplinu prostora i uživao u svemu što sam ondje mogao čuti i vidjeti: u škripanju drvenog parketa, u šaputanju zaljubljenih parova, u divnom pogledu na rijeku. Tog dana grad je okupala ljetna kiša pa sam se, kao i ona, sakrio u natkriveni prostor ispred kafića očekujući neko poznato lice. Promatrao sam rijeku koju su probadale kišne kapi, a ona je tekla, ravnodušna i lijepa. Kad sam skrenuo pogled, dočekala me druga ljepota, ljepota pravilnog ženskog lica koje je odavalo sve samo ne ravnodušnost. Osjetio sam neku vrstu zadovoljstva koje se širilo mojim bićem. Je li to nada da preda mnom stoji srodnna duša koju tražim? Još jučer obećao sam sebi da neću tražiti, da se prvo moram „očistiti“ od pretходne ljubavi koja me je uništila. Još jučer pisao sam patetično stihove o razbijenom srcu koje više ne može ni plakati, o besmislenosti vezivanja, o ženskoj nevjeri.

Sjedili smo i pili espresso. Kiša je prestala, a mi smo pričali. Iz nas su tekle riječi kao vode moje rijeke. Gledao sam njene usne i zamišljaо po čemu mirišu. Već sam je tada volio, a samo to nisam shvatio, kao što nisam shvatio ni mnoge druge važne stvari. Emocije su nadvladale moju svijest i dovele me u stanje u kojem ne mislim i ne pamtim. Možda smo popili još neko piće, možda smo se poljubili, nisam siguran. Nisam se mogao nadiviti ljepoti njenog lica kao ni činjenici da sam našao osobu koja mi je tako slična, koja razmišlja kao ja, koja sanja o onome o čemu sanjam i ja. Moje biće je bilo ispunjeno i htjelo je viknuti svijetu da opet voli, da opet vjeruje. Svijet je postao tako divno šaren i veseo. Moja je rijeka svjetlucala, a gradske ulice su živnule. Mislio sam kako je lijepo živjeti i voljeti. Kako sam ikada mogao biti tužan, a kamoli nesretan.

A onda, na kraju jednog od najintenzivnije proživljenih tjedana u mom životnom kalendaru, zapazio sam promjenu na njenom lijepom licu. Ona je plakala u sebi. Ona će kasnije plakati na glas. Sjedili smo i pili espresso. Osjećao sam kišu iako nije padala. Iz njenih usta potekle su riječi kojih sam se bojao. Sa mnom joj je bilo lijepo kao nikad prije, sa mnom se osjećala čistom i slobodnom poput vode, ali... Ona ima svog čovjeka koji joj je toliko dao. On je voli, kao i ona njega, a ovo je bila samo zaluđenost srodnom osobom ili nešto potpuno drugačije od njene veze koja je pomalo postala monotona.

Možda je to bila i prava ljubav, ali ne može povrijediti čovjeka koji je toliko voli. To ne može biti prava ljubav jer ne može se zavoljeti nepoznata čovjeka za samo nekoliko dana. A možda i može. Sigurno može, jer ona me voli, ali... Plakala je i pričala, a ja sam plakao i slušao. Gorak je bio espresso, gorka je bila ova ljubav. U meni su se gomilale misli kao oblaci. Ona je odlučila žrtvovati svoje srce za svog čovjeka. A ja? Više nisam imao konca kojim bih zašio komadiće svoga srca. Morao sam ga ostaviti tamo gdje je htjelo biti. Htjelo je biti gdje mu je mjesto, s njom, ali nije moglo. Zato sam u suzama utopio svoju ljubav, a život svoj darovao sam rijeci, tako lijepoj i ravnodušnoj.

Luka Vlašić, 3. razred
Geodetska tehnička škola
Voditeljica: Ljiljana Varović

Albanija - zemlja orlova

Na pitanje: „Biste li išli u Albaniju?”, većina Hrvata odgovorila bi niječno. Rijetko tko bi povjerovalo da taj prašnjavi dragulj Mediterana, zemlja bunkera i mercedesa svakog gosta prima s poštovanjem. Albaniju sam posjetila radi gostovanja kulturno - umjetničkog društva, čiji sam član, na festivalu folklora. Ovo je avantura koja je započela kad smo prešli granicu Hrvatske i Crne Gore.

Sanjivu i smrznutu, usred svibanjske noći, na granici me probudio urlik policajca: „No enter!“ Poklanjanje malih hrvatskih zastavica i nekoliko Kraševih čokolada smekšalo je policajca te je u mojoj putovnici zasjao pečat s crnim orlom. Prvo mjesto u koje smo dospjeli bio je Skadar. U predgrađu Skadra nalazi se uzak most preko rijeke te smo morali čekati sat vremena posebnu regulaciju prometa da bismo prešli most. Dokopavši se glavne ceste Skadar - Tirana, dospjeli smo na prvo odredište.

TIRANA - grad suprotnosti. Nasuprot hladnoj socijalističkoj arhitekturi nastaloj pod vodstvom mračnog Envera Hoxhe stoje zgrade kričavih boja. Središte Tirane je Skenderbegov trg na kojem dominira spomenik Skenderbegu, slavnom junaku koji je obranio zemlju od Turaka. Na trgu se nalazi i džamijica. Stotinjak metara od trga nalazi se zgrada parlamenta čiji je prilaz zapriječen bodljikavom žicom.

Odradivši sve koncerте, krenuli smo dalje na turneju. Sljedeća postaja bila je Gjirokastra.

GJIROKASTRA - grad smo jedva pronašli. Do Tirane postoji autocesta i prometna signalizacija, ali od Tirane nastaje kaos koji je pratilo bezumno kočenje pred stadima ovaca, koza, makadam, kruženje po cestama... Prvi dojam grada bio mi je užasan: hotelska soba s dvanaest muha, poplavljena kupaonica, prašnjave ceste i gomile smeća. U sedam ujutro čekao me zeleni mercedes star trideset godina, čija je unutrašnjost bila obložena kožom leopardova uzorka, trebao me odvesti na razgovor s gradonačelnikom. Vozač je bio izrazito druželjubiv, nudio me pićem, bombonima, cigareta, pričao mi o svojoj obitelji na talijansko - njemačko - engleskoj konverzaciji. Obavivši razgovor s gradonačelnikom, krenula sam u obilazak grada. Stari dio grada je pod zaštitom UNESCO zbog karakterističnih kućica, prekrivenih kamenim pločama, koje odudaraju od modernih zgrada. Nad gradom ponosno stoji muzej - tvrđava Envera Hoxhe koji čuva preko dvadeset velikih ratnih topova, oružja, slika koje pričaju mračnu prošlost Albanije. Najcjenjeniji je rekvizit srušeni američki izviđački avion iz 1957. godine. No, ono što me najviše potreslo jest činjenica da je ta tvrđava u raspadajućem stanju do prije nekoliko godina bila zloglasna tamnica. Na zidovima su ostale ispisane poruke bivših zatvorenika, od čega te hvata jeza. Čim se spusti noć, Gjirokastra skida tužnu masku i pokazuje novo lice. Na ulice izlazi svijet, svirači sviraju i svi plešu, od najmlađeg do najstarijeg, i na trenutak se zaboravlja surova svakodnevница ispunjena bijedom i siromaštvom.

Sljedeći dan smo išli na izlet u Sarandu. Na putu do Sarande vidjela sam najviše bunkera. Smatra se da na jednog Albanca prosječno idu dva bunkera.

SARANDA - mirno turističko mjesto na obali Jonskog mora omiljeno je okupljalište ruskih mafijaša. Mjesto podosta podsjeća na lošu kopiju Opatije. Duž rive su restorani i kafići u kojima možete pijuckati sok i gledati susjedne obale Krfa i maštati o Grčkoj.

Posjetom Sarandi turneja je završila. Unatoč siromaštvu, smeću i nesređenosti, konačni dojam o Albaniji spasio je odličan burek. Ukoliko ste avanturističkog duha, a recesija se takla i vaših dje-pova, te niste preveliki gurman i ne patite za udobnošću i luksuzom, svakako razmislite o Albaniji. Zavoljet ćete je kao i ja!

Ruža Bjelovučić, 3. razred

II. gimnazija

Voditeljica: Gordana Prodanović

Hudi je poslek denes pesnik biti

Bog mi je dal male dara
Da moja ruka pesme stvara.
I si mi veliju da bum pesnik postala,
A ja si mislim da bum kak i drugi nezapažena ostala.
Pa poglečte male bole,
Nišće nema vole
Da o pesnici zbori,
Same se o političari i mafijaši govori.
Pesnik je same dobra duša
Koja reči srca posluša,
Koja na paper pretače vse misli i želje,
Vse žalosti, ljubavi i vse svoje senje.
Denes pesnik nikomu važen ni,
A to me pune boli.
Mene su vučili da se za svoje zborim
I da delam one koj volim,
Zate sad dižem svoj mali, ali jaki glas:
MI OČEME DA SE ČUJE ZA NAS!
Je, hudi je poslek denes pesnik biti,
Al za one koj očeme trebame se zboriti.

Ana Tuković, 3. razred
III. gimnazija
Voditeljica: Branka Milković

Leona Kadijević, mentorica: Vinka Mortigjija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Duh

Razočarano je gledao udaljeni oblak dok ga nije uzeo iz sažaljenja. Svijet nije zamijetio živu dušu među njima. Prolazio je stoljećima između hitrih misli ljudi koji su bili u žurbi zbog svakidašnjice. Navikao se na ljudsko zanemarivanje. Takav je čovjek, pomislih. Promijeni se samo u najkritičnijem trenutku. Živi u neznanju. Zapravo misli da živi u neznanju, ali komplicira jednostavne stvari. Gleda dalje nego što može vidjeti. Skače dalje nego što može skočiti, a uzima više nego što može nositi. Takav sam i ja bio, pomislih. Bezobziran, povučen, pohlepan, staromodan, ali ljudi se mijenjaju. Ja sam se promijenio tek onog trenutka kada me oblak uzeo k sebi. Prije sam bio duh, a sada sam sjena. Svaki je čovjek imao potencijala pogledati me u oči i povjerovati nečemu što je oduvijek znao da postoji, ali nije vjerovao. Ljudi vjeruju sami sebi kada kažu riječ vjerujem. Razmišljaju, ali ne znaju ništa. Vjeruju, ali ne žele povjerovati. Htio bih da samo okrenu glavu na suprotnu stranu od mene i da povjeruju. Želim da otvore oči. Znam da tražim puno za malo bića s puno grijeha. Znam da tražim nepravednu zamjenu. Ne želim se vratiti natrag tamo, ali želim da oni mogu vidjeti kako im je tamo gdje jesu zapravo najbolje. Ne trebaju tražiti nešto što je udaljeno, već nešto što je blizu. Jako je često da je ono najdalje ono najbliže, a i obrnuto. Razmislio sam i odlučio. Želim da mi omogućiš promjenu. Želim da uvide spoznaju da se moraju mijenjati. Promjene su dobre, a oni što više stare manje se mijenjaju. Trebalо bi biti suprotno. Zašto ne shvate? Ne tražim puno. Barem tako mislim. Znaš što tražim, a da te ne pitam. Znaš što hoću, a da ne želim. Znaš što će biti nakon što se nešto dogodi, ali ja ne znam. Sada znam, ali kada sam bio jedan od njih, nisam znao. Zahvalan sam ti što sam mogao pogledati gore. Spasio me oblak i na tome sam ti doživotno zahvalan, ali sada se brinem za ostale. Prolazim pokraj njih, ali oni ne mogu pogledati gore. Ne mogu uopće pogledati. Ne shvaćaju da je život zapravo jednostavan. Sve je jednostavno, ali oni misle da je komplificirano. Misle da je sve komplificirano. Boje se jednostavnosti. Teže im je shvatiti jednostavno nego komplificirano. Znam zašto si onda govorio prije mnogo godina u pričama. Govorio si im jednostavno, a oni su komplificirano shvatili. Radio si stvari naizgled komplificirane, a njima je to bilo jednostavno. Bilo i je jednostavno neshvatljivo. Stvari se nisu promijenile. Loše staromodne stvari zadržavaju, a dobre odbacuju. Oprosti mi što sam neko vrijeme mislio da su riječi besmislene. Zapravo ih samo one mogu spasiti. Puno riječi, a malo smisla. Ništa drugo nije dovoljno kako ni utjecajno za njih da se promijene. Mogli bi raditi jednostavne stvari na nezamisliv način, kao što si ti, ali oni komplificiraju. Prolaze, dolaze i nikad se ne vraćaju. Misle da su stalno na mjestu, ali nikad nisu u potpunom miru. Ne znaju za potpuni mir. Brzi će shvatiti polako, a spori brzo i opet neće biti kraja. Ne žele shvatiti da je kraj zapravo početak. Boje se kraja kao da je on bol. Jaka, žestoka i nezamisliva bol koju ne bi mogli podnijeti. Zapravo je to sve toliko tužno da je smiješno. Bio sam tamo opet sada. Ovog trenutka. Pogledao sam svakoga u njegovu dušu. Svi su bili isti. Nitko se nije razlikovao ni po čemu. Svi su bili braća i sestre, ali ispred svakog jer bio zid. Jako veliki, neprobojan zid. Prejednostavan je da se sruši. Svatko se boji toga zida. Boji ga se prikazati i sakriti. Neodlučno postupa s njime kao i sa svakom drugom odlukom u životu. Prolazio sam pokraj svakoga. Dotaknuo sam svakoga. Bio je to dug put kojim su svi išli. Nitko me nije opazio. Nitko me nije vidiо. Ja tada nisam bio duh nego svi oni.

Borna Milanović, 1. razred
Srednja škola Sesvete
Voditeljica: Marija Križanac

Fuga

Sjedih tako u kavani nasuprot trgovini cipelama započinjući konverzaciju, za koju smo i ja i moj sugovornik dobro znali da ničemu ne vodi. Pa, ipak, gledao sam ga u oči, strastveno govoreći i naglašavajući riječi kao da su od neporecivog značaja. Toliko sam se bio unio u deklamaciju o političkom programu XY-a, da me moj dragi prijatelj počeo najprije začuđeno, a potom, i sažalijevajuće gledati. Lupao sam šakom po kariranom stolnjaku, nadglasavao muziku, da bi u roku od nekoliko sekundi pao, udario glavom o stol i zaplakao. Moj me drug promatrao sada s još većim žaljenjem, a u kutevima očiju pojavile su mu se suze, ali samo nakratko, pretpostavljajući da će on teško moći išta učiniti po mom pitanju.

Bio sam prešao preko ruba one tanke linije koja nas dijeli od života s one strane, života propalih snova i mrzovolje, gotovo posve drugačijeg od uobičajenih mladenačkih pobuda. Kako sam dospio tamo? Bio sam valjda oduvijek takav, nesiguran i nestalan, premda mi kao darovitom djetetu predviđahu sjajnu budućnost. Sve se međutim izjalovilo na fakultetu kada sam shvatio da me ono što studiram ne zanima, da ni sam ne znam gdje su moji istinski interesi, niti imam snage i volje isto saznati. Moj se krhak, ali, relativno, stabilan svijet počeo tada nezaustavlјivom brzinom rušiti. Nisam poznavao granice među danima, lutah izgubljen gotovo u svemu, sa raspoloženjima koja su rasla od posvemašnjeg očaja do euforičnih izleta u vlastiti ego, gdje gradih stanove, vile i višekatnice sazdane na svojim snovima, čije je jedino „realno“ uporište bila irealna ambicija. I tako u krug, svakog prokletog dana. Jedino što me moglo izvući iz svega bio je rad. Pokušao sam stoga „šljakati“ na nekoj benzinskoj postaji, ali su me otpustili jer sam „previše zabušavao i razmišljao o koječemu“. Tako mi je jedino preostala kavana i tamošnji razgovori rođeni u dimu i alkoholnim parama. To je bio moj „smisao u besmislu“, moja fuga koja je, kao takva, neizbjježno vodila u propast. Jedne večeri sam, pričajući ponovno s onim istim drugom, koji me viđao sada u sve gorem i gorem stanju, iznenada ugledao ženski lik, pjevačicu koja je izašla u dugoj crvenoj haljini i zapjevala, sublimirajući čuvstva u neobično lijep i školovan glas. „Noćas mi srce pati...“ pjevala je, a ja sam osjećao svaki drhtaj njenih usana, svaki udisaj i svaku njenu kretnju. Nisam doduše patio od ljubavnih problema (sve to ostalo je izgubljeno u slučajnosti i mom egocentrizmu). Emocija je bila ta koja je nadvladala granice vlastite svrhe i prešla na mene kao razoran i nepokolebljiv, gotovo, univerzalan osjećaj. Bio sam jedno s tom pjevačicom dok se čitavim svojim bićem dizala iz nižih u više registre. Razbuktala se tada vatrica, o da, vatrica! Gorjelo je, crveni plamenovi su nas najprije okružili, a potom, sve brže napredujući, i progutali u svom frenetičnom pohodu...

.....

Z.K. je nađen mrtav u svom stanu za koji tri mjeseca nije platilo režije. Interijer je izgorio do temelja, a sudskim je vještačenjem utvrđeno da je „zapaljenju nekretnine prethodila konzumacija ekstenzivnih količina alkohola i lijekova od strane Z.K-a“. Nađeni su i ostaci nekih ploča od kojih je dotični jednu, u trenutku smrti, držao u ruci.

Josip Razum, 4. razred

II. gimnazija

Voditeljica: Nada Baronica

Kako je Vera tražila istinu

Zašto jednostavno ne kaže što osjeća. Ako išta i osjeća, razmišljala je Vera šutajući nogom lišće. Znam, puno dramatiziram za petnaestogodišnjakinju, ali...

Osjećala se kao na filmu. Kamera iza nje, u pozadini ljubavna pjesma, a gledatelji grizu nokte zbog nes(p)retne junakinje. Dečko neodoljivo plavih očiju ju je mučio. Onaj koji se posljednja dva mjeseca ponaša kao da je ludo zaljubljen u nju. Kad bi mi barem rekao što zaista misli! Bilo bi lakše kad bi svi bili iskreni.

Nije ti nešto ta majica - čula je sutradan na hodniku. - Izgledaš kao Ruskinja - nastavio je glas dobivši i stas. Marija, priateljica iz razreda.

Vera se zbumila. Ona se kroz odjeću predstavljava. Šarenilo je govorilo koliko je optimistična, pomno izabrane naušnice koliko je pažljiva, torba sa srcima koliko je romantična, a crtani likovi na majicama koliko je djetinjasta. Nitko dosad nije pokudio njezin modni odabir!

I profesorica iz likovnog, uvijek puna pohvala za njezine analize, kritizirala je.

To nije atmosferska perspektiva, koloristička je! Zaboga, Vera! Mislila sam da ti bolje znaš, ali izgleda da sam se prevarila...

Kakva koloristička perspektiva? Vera je jedva zadržavala suze u očima.

Ah, tu si! - sustigne ju On na ulazu.

Molim?

Htio sam te pitati bi li išla kavu sa mnom. Ivan mi je govorio da ti nisi cura za mene, ali razmišljaš sam...

Stanite! On ju je pozvao van? Ivan, njezin najbolji prijatelj još od vrtića, je rekao da nije za Njega? Što je ovo?

Aha. Bok! - Vera je produžila prema stanici. Kava joj se i nije pila.

Sjedila je na klupi u parku i gledala grane bez lišća. Sigurno je grozno biti tako gol, a svi te vide. Zašto priroda dopušta tu sramotu? I ona se osjećala ogoljeno, osramoćeno. Više nitko nije bio uz nju.

Spazi nešto dolje među lišćem. Rukama ga razgrne i ugleda tanku knjigu. Kako je Potjeh tražio istinu.

Istina! Što ako su svi bili negativni jer su govorili istinu? Zna se da istina boli. Zažalila je jer se očito njezina jučerašnja želja nekako ostvarila. Istina je precijenjena, laž spašava!

Vera promisli i poželi: Kada bi mi barem ljudi opet lagali.

Lucija Šutić, 1. razred

I. gimnazija

Voditeljica: Antonia Sikavica

Žovem se Crvena

Misao padne na pamet u trenu devastirajuće neodlučnosti tijekom koje jedinka zastane. Sanjarski pogled koji nastaje gotovo je sigurno krinka otupjele zbumjenosti i nevinog neznanja. Nepobitna je činjenica da glavnu ulogu odigrava odlučnost koja, tužno ali realno, nije sastavni dio reakcije većine populacije na prvi podražaj.

Stajao je usred ničega. Da elaboriram, to se „ništa”, točnije, sastojalo od jednog pustinjskog kraja, neba, i dragoga Boga koji je još jedini svjedok bijedne egzistencije te zabitici. Zapravo uopće nije bilo siguran razloga, svrhe, i vrlo mogućih posljedica ove situacije, nije mu preostalo ništa drugo doli besmislenog i pomalo napetog zurenja u periferiju. Iz razloga bespotrebne karakterizacije većine dijelova osobnosti našeg lika, nadjenut ču mu ime nadahnuto prošlom rečenicom: Periferni.

Sunce je, što navodim pod normalno u ovakvim predjelima, pržilo, ali je, za nadoknadu, razigrano (a zli jezici bi rekli „sarkastično”) puhaoo vjetar, mrsio mu kosu, prelazio preko ramena, vrata i većine ostatka trupa. Zbog šuma u ušima koji ga je činio tjeskobnim, okrenuo se četvrt kružno i uudio drugu stranu očajne bespući: kamenje, pijesak i ostalo.

Nezainteresirano je vegetirao sve dok ne uoči neku nepravilnost u daljinu. Neko vrijeme se nije ni usudio procijeniti identitet pojave, no što se razdaljina među njima smanjivala, to je bio sigurniji da je video - čovjeka.

Duljina je bila pitanje metara, a Periferni se, kao i svi zapadnjački civilizirani ljudi, počeo osjećati nelagodno, da bi na kraju pribjegao prekopavanju džepova i sličnim „važnim“ poslovima. Čovjek mu je prišao.

Bio je to crnac, viši, odjeven u široke, platnene, prugaste (zeleno-smeđe) hlače, bijelu, reklamnu, prljavu majicu, a preko svega jaknu koja je nalikovala prsluku za spašavanje.

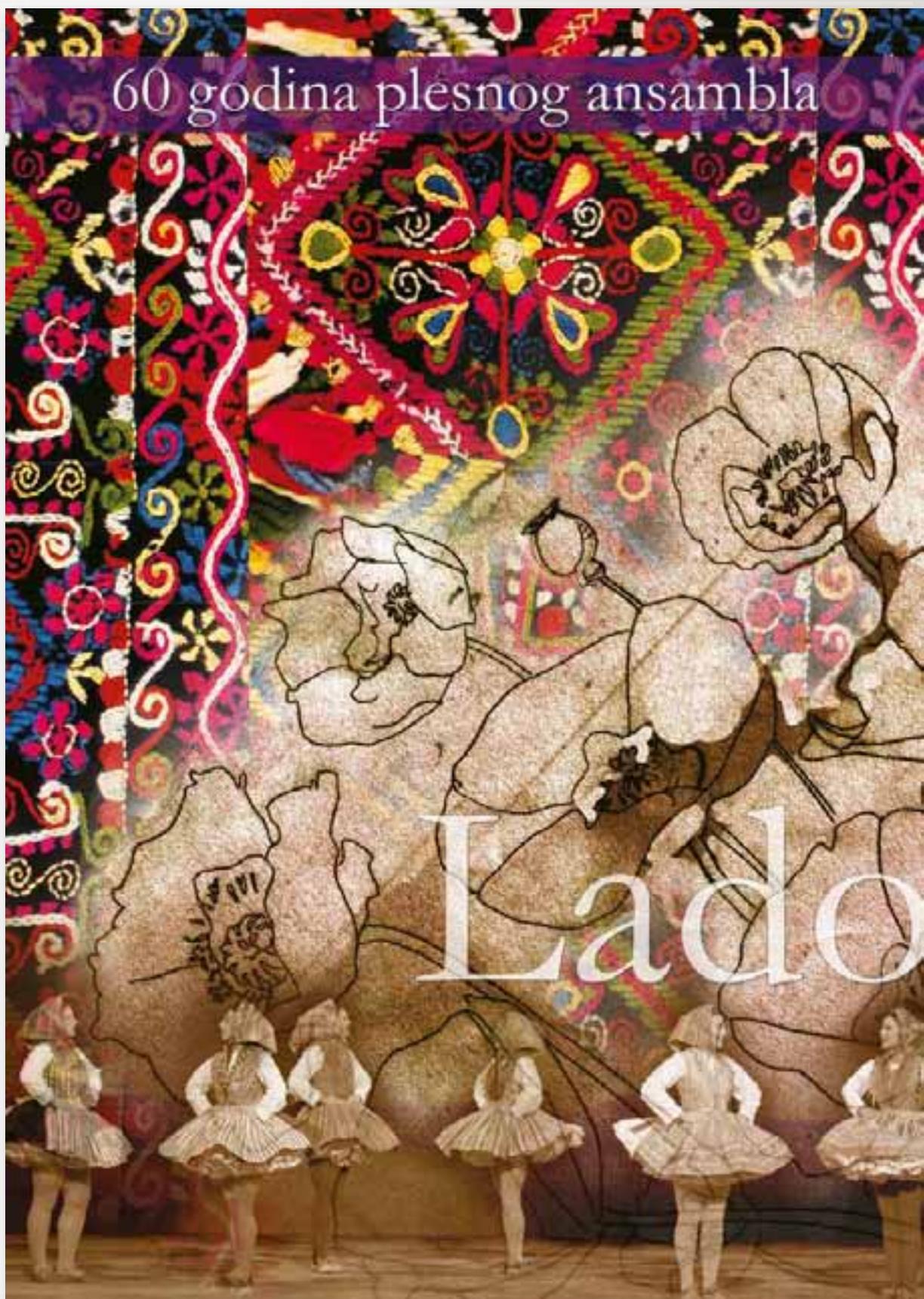
Nasmijao se, razvlačeći usne, u širok, iskren osmijeh, pri čemu je stereotipno filmski, ponosno iskesio svoje bijele pravilne zube.

Periferni nije imao ama baš nikakvu predodžbu kako da uspostavi i započne komunikaciju, ili možda odgovori na ovu, s očitom namjerom i dobrohotnošću, učinjenu gestu.

Stranac je prozborio na, uglađenom europskom uhu, nerazumljivom afričkom jeziku. Nije ga ništa razumio. Samo se tupo smješkao i gledao u stranu. Crnac je shvatio bijelčeve nerazumijevanje i ponovio rečenicu, no bez učinka. Opet se glupo zasmijuljio i s neiskreno-demokratskim izrazom na licu gledao u daljinu.

Ništa nije razumio.

Filip Maloča, 4. razred
II. gimnazija
Voditeljica: Gordana Prodanović

Dorotea Gašpar, mentorica: Vinka Mortigija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Druga strana svijeta

Koraci...

Danas su tako teški, tako umorni.

Misli...

Danas su tako spokojne, tako mirne.

Pokreti...

Danas su tako lagani, tako nježni.

Osmjesi...

Danas su tako česti, tako vidljivi.

Prijatelji...

Danas su tako blizu, a njihovo prisustvo tako umiruje.

Dodiri...

Danas su tako postojani, tako odvažni.

Na ovom mjestu, danas, dok promatram ptice u letu i travke na vjetru, u daljini stoje Oni s bočama u rukama i cigaretama u ustima. Podsjećaju me na mnoštvo malih krijesnica koje za sobom ostavljaju dimni trag.

Danas Oni stoje ponosno i misli im krase pozitivne riječi.

Danas, dok govore o ljubavi, prelazim k njima
na drugu stranu svijeta.

Maria Posarić, 4. razred

Hotelijersko-turistička škola

Voditeljica: Dragica Nemeć

Ivana Rod, mentorica: Vinka Mortigija Anušić
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

Ja živim u kruzima koji se šire (Rilke)

Složila bih se s gospodinom Rilkeom i sa zadovoljstvom ponovila njegovu izjavu. Otkad sam o toj činjenici počela razmišljati, nisam nijednom promijenila stav i zaista se mogu poistovjetiti.

Prvo sam pokušala dokučiti što bi to bili krugovi i prva asocijacija bila mi je vezana uz doseg, tj. shvatila sam krugove kao područja primjene ili djelovanja, a taj je koncept teško zamisliv, upravo zato što ne poznajemo granice. Oni zapravo mogu biti bilo što, krsi ih apstraktnost. Zatim sam se zapitala zašto je Rilke spomenuo krugove. Kad promatramo kružnicu kao geometrijski lik, vrlo je važna karakteristika, koju odmah opazimo, njezina simetričnost, a simetrija nas podsjeća na savršenstvo, na nešto čemu treba težiti. Ako još malo razmišljamo, možemo zaključiti kako je krug zapravo „prirodni“ element koji „prožima“ složenije oblike. Priroda zaista obiluje svakojakim pojavama i oblicima. Tako sam se sjetila jedne slike koja je povezana s ovim dvjema komponentama. Kad padne kapljica vode na mirnu površinu vode, njezina se površina zatalasa i kružni se valovi počinju širiti. To pokazuje kako je potreban vrlo malen poticaj, sitnica koja će nam proširiti spoznaje. Valovi se pak šire u koncentričnim kružnicama, a ta nam činjenica opet donosi uvid u simetriju, a i beskonačnost. Samo promatrajući svijet vizualno, u malom isječku vremena možemo otkriti puno novih činjenica. Potrebna je malo bolja koncentracija da uz njezinu pomoć pokušamo prodrijeti i u samu bit, da nešto shvatimo na svoj način, ali i to je spoznaja, makar subjektivna. Gledamo li čovjeka u oči, može nam se dogoditi da uvidimo tu bit, bit toga pojedinca i njegovo značenje. Pogledamo li, primjerice, kroz prozor, možemo uočiti i najsitnije detalje te njihove promjene. Kruzi se mogu i dalje širiti. Bježimo u prostranstva mašte i tu stvaramo nove koncepcije i slike, koje zasigurno nikad dosada nisu bile mišljene, a time i izrečene. Kruzi se šire u beskonačnost. Radiusi se šire preko cjelokupnog znanja, mora, oceana, predmeta, svega zamislivoga i, kao i svemir, kružnice rastu i rastu, ne nazire im se ni početka ni kraja. Krugovi se mogu širiti i potaknuti analitičkim utjecajima. Nikad zapravo ne čujemo isti zvuk, vibracije su različite, kao i način slušanja. Dokazano je da djeca do desete godine života čuju više zvukova nego u kasnijoj dobi. Unatoč tome, kruzi se opet šire, samo vjerojatno ne istim tempom. Na sličan način djeluju i olfaktivni, taktilni i gustativni čimbenici. Čak i sad, dok pišem ovaj esej, moji kruzi se šire, moje misli putuju u najzačuđujuće predjele i misleći mi dolaze nove slike. Ne vjeruju svi u smisao ove tvrdnje danas, kao što i neki ljudi u prošlosti nisu. Poznati su mi filozofi u Grčkoj koji su bili pristaše skepticizma. Koncizno rečeno, oni su vjerovali da mi ne bismo smjeli spoznavati, jer zapravo ništa ne znamo (poznata je misao Znam da ništa ne znam). Moje mišljenje jest da se mi ne možemo okrenuti protiv spoznaje, jer ako malo bolje promislimo, uviđamo da nam ona dolazi nenadano, bez upozorenja. Čak i ako se pokušamo uvući u „beživotnost“, stanje mirovanja i mentalne relaksacije, naša percepcija radi. Njihova zamisao mogla bi se protumačiti i kao tvrdnja da znanje (sveukupna spoznaja) ne postoji, ali ja vjerujem da nije tako. Iako mi neke stvari nagađamo i imamo svoje načine iskazivanja (npr. matematika), ipak bih ustvrdila kako smijemo spoznavati, tj. širiti svoje krugove, upravo zato što sam za sebe uvjerena da živim u kruzima koji se šire, a ako to vrijedi za mene, trebalo bi vrijediti i za ostale pojedince.

Zato vas pozivam na širenje krugova.

Mirna Mustapić, 3. razred

V. gimnazija

Voditeljica: Vesna Muhoberac

Moje vjetrenjače

Vežem u pletenicu svoje crne, bijele i ružičaste misli. Nadam se da će nestati, ne želim da postoje. A on tako zgodan i nestvaran poput nekog nametnika kojeg niti jedno sredstvo ne može uništiti, kopa po mom mozgu i ulazi sve dublje i dublje i pretvara moju krv u vrelu lavu koja otapa okove mogu srca. Ne mogu ga istjerati. Svaki moj otpor je uzaludan, uvukao se u svaku poru moje kože, u svaku vlas moje kose i sada se tamo bezbrižno vrpolji i smješka. Moja se podsvijest prodala za jedan osmijeh, jedan pogled tih toplih očiju.

Strah me. Strah me da me ne zaboli, bojam se otvoriti svoju dušu, a danas kiša neumorno pada i hladno je. Nemam snage jurišati na vjetrenjače koje su se raskrilile ispred mene. Meni trebaju njegove tople ruke i oči koje me gledaju sa smiješkom iz svakog kuta mog uma. Ima li smisla boriti se protiv sebe, slušati razum, okovati srce? Sve se vrti u krug u kojem nema kraja i ponovo sve ispočetka iz dana u dan, iz trenutka u trenutak. Nešto je užasno ljepljivo u zraku, kao da me napala neka romantika. Lovim samu sebe kako brišem suzu zbog sladunjave ljubavne pjesme na radiju. Ja i romantika!? Zar je to moguće? Strašno! Širom otvorenih očiju zurim u mrak dok mi se kroz sliku njegovog lica u mojoj glavi provlače Cesarićevi stihovi: „ Još bi nam mogla desiti se ljubav. Desiti velim, ali ja ne znam da li da je želim ili ne želim.“

Bojam se koraka učinjenih zbog ljubavi, bojam se poraza i razočaranja, bojam se tuge i praznine, ali nema tu razuma, nema anđela, nema vragova. Nema nikoga da mi pomogne. Samo tišina koja vrišti kroz bubnjanje jednog imena u mojoj glavi. Osjećam se izgubljeno, ali opet nisam uplašena. Iz nekog razloga ta toplina što se širi mojim žilama, stvara mi neki čudan uzbudljiv osjećaj. „ Sve prve ljubavi su slatke, bilo da su sretne ili nesretne, traju li dugo ili prođu za tren, one se vječito pamte“, čujem nekog iz daljine koji kao da zna o čemu razmišljam.

Zatvaram oči, prekrivam glavu jastukom, kao da će to pomoći da ušutkam njegov glas koji zvoni u mojim ušima, da izbrišem njegovo lice dok me sa smiješkom promatra u mojim mislima. Želim zaspati, želim nestati, želim sanjati nešto lijepo, a sutra, sutra je novi dan i sutra ču ga opet vidjeti...

Julijana Lana Prah, 2. razred
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Sanja Vlahović-Trninić

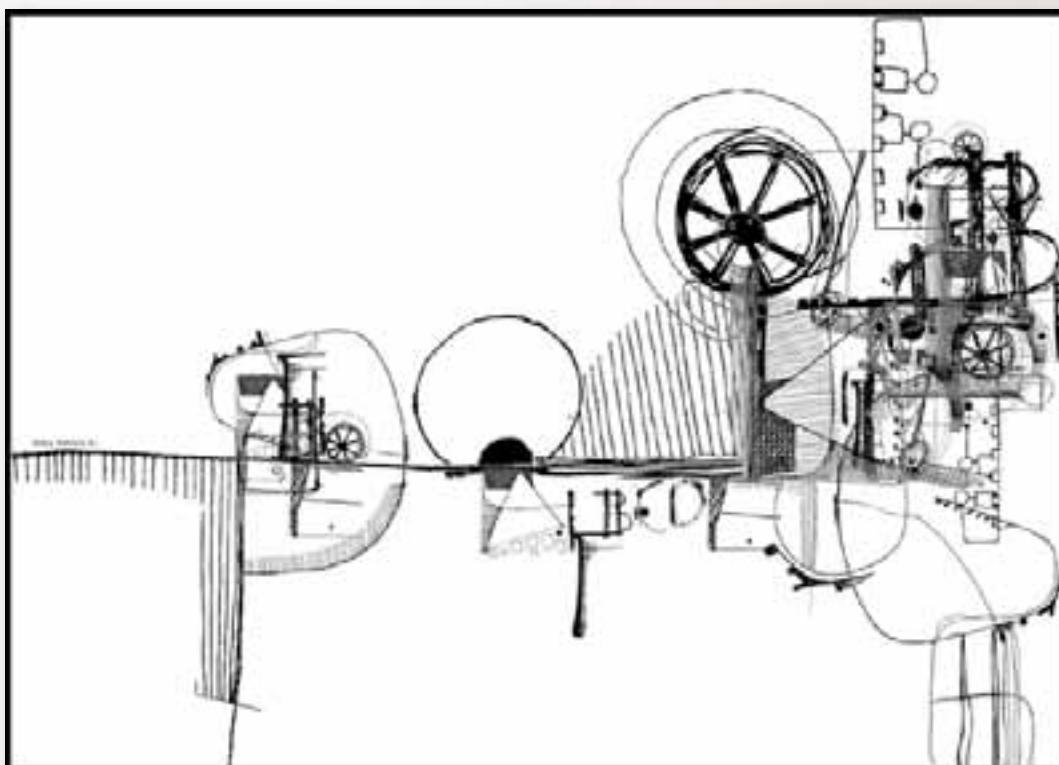
Nada u tami

Kad nestane sunce i odvuče od zlata istkan rep,
 tad čudan neki nemir provlači se kroz stabla,
 i šapće iz lišća poput daha umirućeg diva:
 „Ja sam tu.”
 Ali ne dršćem dok čini mi se,
 da tisuće crnih srca krošnje grade.

Neobičan taj je osjećaj da ko' pero sam lak
 a ipak stojim tako čvrsto na zemlji,
 i čutim da je počelo.
 Misli strašne i silovite što umom struje olujne.

Sjajna svjetlost zvijezda je daleka i hladna,
 a sva zemlja u tami iščekuje vrloga junaka
 koji strahotan prizor velebnii odagnat će,
 na krilima od zlata uz oko od mjedi.

Luka Bogdan, 3. razred
Željeznička tehnička škola
Voditeljica: Ingrid Boban

Ružica Dobranić, mentorica: Vinka Mortigija Anušić
 Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Oda piškoti

Oj piškoto, ti što kraj me stojiš!
Gledaš mejadna!
Sva ispijena brojš
Kad ču ja postati gladna.

Majka te tvoja piškota imala
Teškim mukama ovdje si došla
Život svoj ljudima dala
Da bi sama, jadna kroz jednjak moj prošla.

Velebna je tvoja slava
I tvoje tijelo poput tornja stoji.
Uspravna si, diča, slastica prava,
Ali tvoje dane netko drugi broji.

U povojima si celofana bila
I snivala prostranstva mnoga
Preko njiva te provela kamiona sila
Da bi u trgovini vidjela roda svoga.

Sreća je tvoja rastopila šećerni pokrov tvog baršunastog tijela
I ti si splasla u šalici mljeka bijela.

Ali ne tuguj, piškoto moja!
Ispunila si svoju svrhu
U piškotama tolikog broja
Ti si, jedina na vrhu!

Lucija Bakšić, 1. razred
I. gimnazija
Voditeljica: Antonia Sikavica

Putniku

Putniče, dobrodošao!
Ti, što otvaraš vrata moga carstva uvelog...
Prodi kroz vrata okovana zlatom,
Postani i ti dio doma mog.

Sve svoje brige ostavi iza sebe,
Na ovom mjestu trebati ti neće,
Ovdje sve dijelim s tobom,
Osjećaje straha, tuge, bijesa i sreće.

Ovdje, gdje vrijeme je stalo,
Moje misli i uspomene dostupne su tvojoj,
Pjesama žednoj duši.

Na izlasku iz palače s temeljima od stihova,
Neka blaženstvom ispunjen budeš.
Nosi Me u sebi, kada zaborav počne da je ruši.

Tena Jurišić, 3. razred
XVI. gimnazija
Voditeljica: Jasna Košćak

Želim biti Don Quijote

Želim biti Don Quijote i boriti se za nemoguće.

Želim dizati mač za čast, hrabrost i slavu.

Jesam li otpisana čim posegnem za donkihotizmom? Trči li već netko da bude moj Sancho Panza, moj oslonac i zrnce razuma? Preuzima li netko na sebe teret župnika i studenta, teret samilosti? Miješa li se netko s licemjernom masom?

Odmahujem rukom!

Ta zar ne vidite da letim?! Pustite mi vjetrenjače i ovce na mom putu od ljestvica! Dajte mi slobodu u kojoj ću sezati za idealima. Niste li naučili da će se moje rane vidati osmijesima, i snovima? Podarite mi povjerenje u moju hrabrost. I svakodnevnu ustrajnost. Boreći se za sebe, borim se za vas.

U tvoje ime uzet ću stijenu mjesto jastuka, no, dopusti mi to! Ruka na ramenu nije ono što mi treba. Vrli vitez skitnica u meni ne odolijeva. I kada se budi, zahtjeva kićene riječi, i dvorce od krčmi, i čarobnjake od svećenika! Pa bilo mu na volju! Jer - on živil! Njegova djela pričaju priču. Ne proglašavaj ih lažnima, a kamoli budalastim! Štetiš samo sebi. Otvori um, i vidi kako svako svjetli.

Radije - no, dođi! - primi moju ruku i koračaj mi uz bok. Zajedno ćemo rušiti stare i stvarati nove svjetove. Proglasit ćemo sreću zakonom, a ljubav staviti u statute. Bježat ćemo pred realnošću. Jer tek tako - istinski ćemo živjeti.

Ana Kozina, 3. razred

VII. gimnazija

Voditeljica: Sanja Zolić-Neralić

Dorotea Gašpar, mentor: Jure Kokeza
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Život je crtež bez gumice za brisanje

- Epistula non erubescit.
(Papir podnosi sve.) **Ciceron**

Slikari smo koji rukama držimo paletu s bojom i kist. Crtamo svoje uspone i padove. Gripešimo i učimo na greškama. Na mome se crtežu nalazi puno uspona i padova. Iako mi je ponekad jako teško i rado bih vratila vrijeme, znam da je to nemoguće. Jedina osoba koju sam doista, onako istinski voljela je umrla. Jednostavno je otišao i ostavio me samu.

Kada bi barem postojala neka naprava ili neki vremenski stroj koji bi nas vraćao u prošlost da ispravimo stvari za bolju budućnost. No, to ne postoji. Voljela bih svome ocu reći koliko sam ga voljela, koliko ga i sada volim. Njegovom smrću je otišao i jedan dio mene, dio kojega nitko nikada neće moći ispuniti i zauzeti. Osjećam se kao promatrač koji promatra slikarev crtež. Kistovi lebde u zraku crtajući moj sljedeći potez, ostavljajući za sobom trag prepun raznih boja i uspomene koje ne blijede. Pomalo shvaćam da se život sastoji od tih uspona i padova, lijepih i loših trenutaka. Svi ljudi koji prolaze kroz moj život, koji su prošli kroz njega i koji će proći ostavljaju za sobom neki trag. Oznaku da su oni bili tu i pomogli mi kada mi je trebalo. Što bi moj život značio bez ljudi koji mi pomažu? Ne znam. Ali barem znam da bih se osjećala usamljeno.

Ima trenutaka kada emocije izađu na površinu i kada se više ne mogu suzdržati. Izađu na površinu, eruptiraju poput vulkana, izbace sve poput neke podivljale bujice i nose sve sa sobom. Shvatiti da je ljudsko biće, u ovom slučaju i ja sama, nešto posebno, jedinstveno i univerzalno, shvaćam da je i crtež takav. Ne postoji nešto isto, potpuno isto na svijetu. Svi smo mi načinjeni na sliku i priliku Božju. Ispunjavamo svoju zadaću i vjerno radimo ono što smo naučeni, sljedeći svoju sudbinu do onoga trenutka kada je vrijeme za odlazak. Tada prepuštamo svoje mjesto nekom drugom, ostavljamo svoj životni rad svome nasljedniku nadajući se kako će završiti ono što smo radili. Ne postoji gumica za brisanje niti korektor koji će maknuti pogreške. Postoji samo druga prilika koju možemo iskoristiti i ispraviti ono što je krivo učinjeno. Tu priliku možemo pružiti nekom drugom kojeg volim i u kojeg vjerujemo. Svatko zaslužuje drugu priliku bez obzira na to koliko je, ponekad, teško priznati. Pa čak i život zaslužuje drugu priliku i sada to znam. Dok sam imala trinaest godina, mislila sam da je život nešto što se sastoji od problema kod kuće, problema i maltretiranja u školi i ignoriranja osobe koju volim. Da, to se sve meni događalo i još uvijek se događa, događa se sve osim maltretiranja jer sam napokon pronašla svoj mir. Tada sam pokušala počiniti samoubojstvo jer sam se osjećala izdano, prevareno i jadno. Osjećala sam mržnju, ljutnju, bijes, ali i ljubav, sreću i dobrotu. Sve se to miješalo u meni. Jednoga dana ta mješavina osjećaja je izašla na površinu, eruptirala je poput vulkana i odlučila sam se na najgori mogući način rješavanja svojih problema. Odlučila sam se na samoubojstvo. Ali zašto? To se pitam i danas. Pitam se kako bi svijet izgledao bez mene. Normalno, samo sam duša koja slobodno lebdi. No, zapravo, pravo pitanje je kako bi MOJ svijet izgledao bez mene? Sigurno grozno, moji roditelji i prijatelji, ma svi znanci i prijatelji bi se osjećali grozno bez mene. Da sam se toga dana ubila, svijet bi se nastavio okretati, ali nikad ne bih dobila priliku za bolji život. Na pokopu svoga tate sam vidjela silne ljudе, masu ljudi koji su ga došli posljednji put pozdraviti. Shvatila sam kako je moj otac bio veliki čovjek i za mene je još uvijek veliki čovjek sa velikim srcem. Tada sam shvatila da životu vrijedi pružiti drugu priliku i preći preko svih loših dana koji su me zahvatili. Jer smrt nije jedini izlaz iz problema kao što sam mislila. Tu su moji prijatelji, rodbina, mama i brat koji su uz mene kada mi god zatreba i rado će mi pomoći. I to je upravo ono što ljudi traže i trebaju. Trebaju osjetiti ljubav i toplinu, trebaju se osjećati voljeno. Zato život nije crtež sa guminicom za brisanje, jer guma nam ne bi dala priliku da osjetimo sve te emocije, sve to što nas čini ljudskim bićem. Ušavši u novo razdoblje života, koje je nažalost počelo

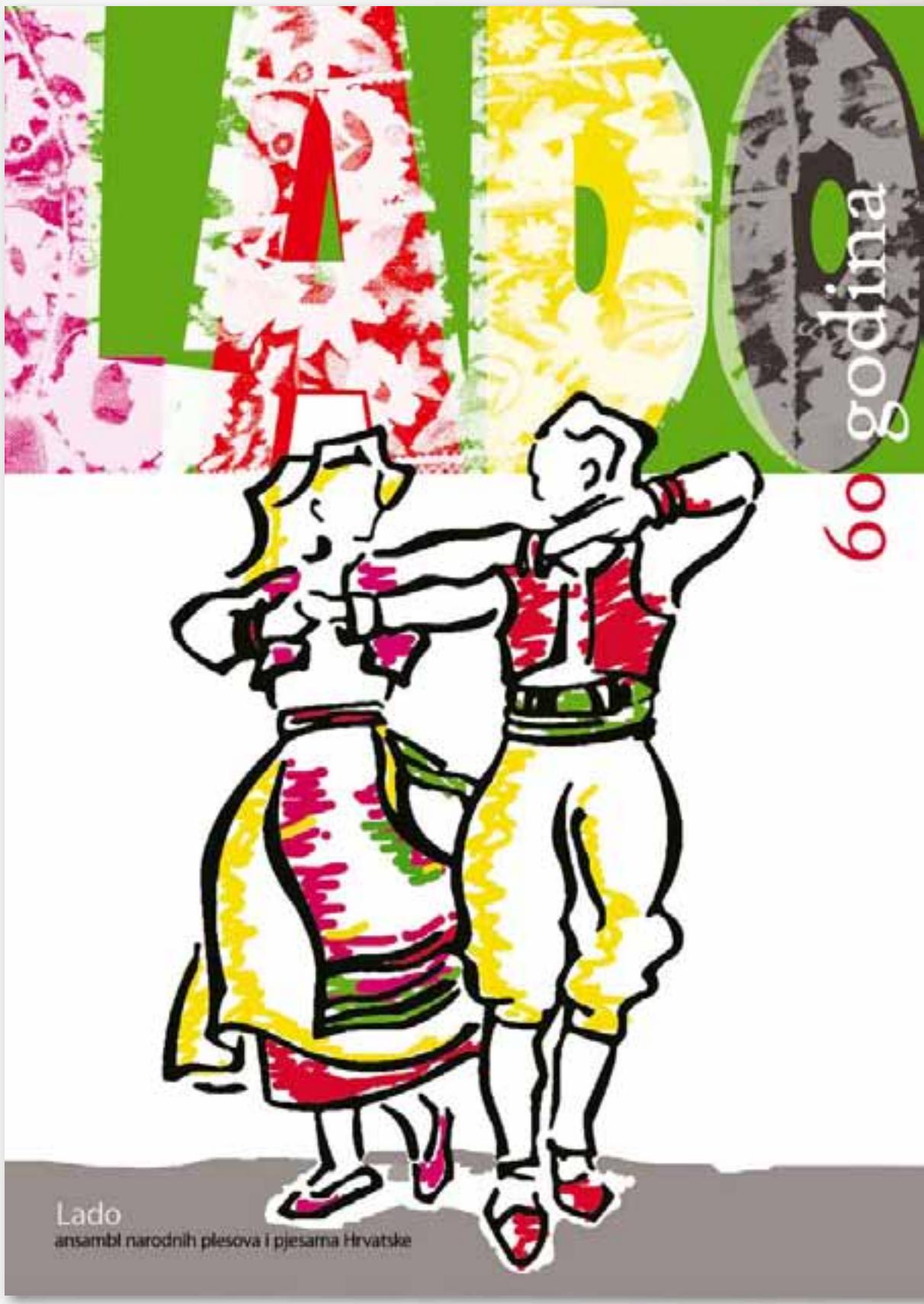
smrću moga oca, naučila sam cijeniti ljude, tu priliku za životom i biti sretna sa onime što imam. Iako ću tek sada napuniti šesnaest godina znam neke stvari i vjerujem u sebe i u svoje znanje. Jednako tako vjerujem u ljude koji me okružuju i njihovu dobrotu. Iako imam nepunih šesnaest godina, osjećam se odrasлом. Osjećam da dolazi moje vrijeme, vrijeme koje ću iskoristiti najbolje što mogu i ispuniti svoje snove. Mislim da svojim djelovanjem mogu promijeniti svijet, mogu sve što poželim jer je moja volja, najjača volja koja postoji kod svih teenagera. Ima nešto u meni, nešto neobjašnjivo što me vuče naprijed, što me tjera ispunjenju snova. Koliko god to bilo teško, koliko god bilo prepreka, koliko god taj put bio težak ja ću ga proći jer vjerujem u sebe, a to je ono najvažnije. Imati vjere. Život je crtež bez gumice za brisanje i trebamo ga prihvatiti onakvog kakav je, bez obzira na posljedice. Sve što mi se loše dogodilo uspjela sam prebroditi, svaku grešku koju sam učinila sam ispravila. Svaki potez, svaki najmanji detalj koji ću činiti i koji činim, činit ću s vjerom da je to pravi razlog, da je to moja sudska. Život je sam po sebi jedinstven, umjetničko djelo koje oblikujemo svaki dan, svake sekunde, svake minute, iznova i iznova. Nikada neće biti savršeno umjetničko djelo jer da je savršeno ljudi ne bi mogli osjetiti prekrasne stvari koje ih upotpunjaju i ispunjavaju. Često nam se u našem oblikovanju pridruži i druga osoba. Osoba koja s nama provede dobar dio života, a ponekad i cijeli. S tom osobom, sa našom pravom dušom (da, možda je to smiješno ili se barem tako vama čini, ali ja vjerujem da svaka osoba ima svoj par, svoju srodnu dušu i ne smije se bojati potražiti je i tražiti je dok je ne nađe) naučimo ljubiti i cijeniti ono što nam život pruža. Možda jesam premlada za pravu ljubav, ali svakako cijenim sve ono što imam i sve ono što mi se pruža, kad-tad će moja prava ljubav doći. Mislim da je ljubav sastavni dio našega života, jedna je od stvari koja nas motivira, koja nam pomaže i tjera nas da svoj crtež nacrtamo što bolje možemo. Da nema onih nedostataka, mana, vrlina, moj život bi bio već dobro oblikovan, umjetan, bila bih kao lutka u kazalištu, kao glumac koje svoje pravo lice skriva maskom i ne pokazuje ono što doista jest. Svaki taj dio me čini točno onakvom kakvom već jesam (ne samo ja, već i drugi) i to ne bih mijenjala ni za što. Ne samo da bih izgubila svoj identitet, nego bih izgubila ono što jesam, ljudsko biće. Svaki taj djelić mene, poput čarolije, poput lagano povjetara me ispunjuje. Spoznajem koliko sam sretna što imam priliku živjeti i što je moj crtež sam po sebi točno onakav kakav treba biti. Toliko ga volim bez obzira na sve što će mi ikada predstavljati problem i prepreku.

Moja volja za životom, za življenjem, je toliko jaka da doseže i posljednju zvjezdnicu, najudaljeniju galaksiju u svemiru.

Amalija Jurak, 2. razred

Škola za cestovni promet

Voditeljica: Daliborka Kokić

Snježana Horvat i Tea Ceranić Faust, mentor: Damir Brčić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

NAGRAĐENI

*Literarni
radovi*

učenika srednjih škola

Fotografija

Dva široka osmijeha
Zatvorena u granicama
Okvira slike
Nepomično podsjećaju
Na sunčano jutro
Bezimenog dana
Neke tude prošlosti.

Živi trenutak
Zamrznut na papiru
Vječne postojanosti
(i ljepote?)
Ukazuje na tako
Opsežan trenutak
Koji ne bi stao u
Džepove.

Pa opet,
Toliko skučen
U 10x15
Komadu plastike,
Namještenom trenutku
Koji boli
svaki pogledom
na neko vedro jučer.

Ista dva osmijeha
Sada su napuštena
Na nabranim licima
Opterećenih sumornim danas.

Negdašnja egzistencija drugoga
Koji čini vedru polovicu
Idilične fotografije
Zaboravljena je demencijom
I više nema mesta
Za dvoje u jednom biću.

Sada jedino
Kao takvi
Postoje na policama
Zaboravljenih trenutak
Izlizanih i prašnjavih
Ograničeni i neslobodni;
Ali nasmiješeni i sretni
U albumima.

Ana Perić, 3. razred
XVIII. gimnazija
Voditelj: Zoran Ferić

Biseri patnje

Danas pišem o svom životu... Dakle, ja sam Maja M., petnaestogodišnje dijete uskoro rastavljenih roditelja. Mlada sam, znam, ali začudili biste se koliko toga imam reći... Posljednjih mjesec dana provela sam na odjelu neuropsihijatrije u zagrebačkoj bolnici Rebro. Pokušat ću vam na najbolji i najrealniji način opisati svoj život. Želim da osjećate ono što ja osjećam. Barem na trenutak. Sretan je onaj kojega tuđa nesreća osvijesti.

Tko navečer doživi nesreću, ujutro se više i ne nada sreći

Jeste li ikada samo šetali cestom i promatrali svijet oko sebe? Jeste li imali vremena? Ah, začudili biste se koliko vam samoča nudi vremena... Jeste li ikada zastali u parku uživajući u sreći i osmjesima djece? Njihovih obitelji? Jeste li ikad osjetili kako vas nešto trga iznutra dok ste promatrali one manje sretne? Da, i oni postoje... Sve njih drži neka nada... Ali jeste li upoznali nekoga tko se više i ne nada sreći? Onoga tko nema ni obitelj, ni prijatelje, ni zdravlje... Onoga tko od silne tuge i gorčine više ne može ni plakati? Svi se slažu da su suze olakšanje. Tjeraju loše osjećaje, ispiru tugu...

O, kako bih ja voljela plakati..

Gorke su suze koje teku, ali još gorče one koje ne teku

Miris kiše. Već ga osjećam, a nisam ni izašla van... Stojim ispred ulaza u zgradu, zatvorenih očiju, uživajući... Pružam ruku. Osjećam kako mi kaplje udaraju o kožu. Otvaram oči i izlazim. Hodam praznom ulicom. Sve je oko mene tako tiho da čujem svoje otkucaje srca... Dišem duboko. Stopala mi udaraju o lokve. Lice mi je mokro. O, Bože, kako bih sada voljela plakati... Nitko ne bi ni primijetio gorke suze kako mi se slijevaju blijem obrazima... Ali ne mogu. Jednostavno ne mogu.

Ovdje se, na kiši, osjećam nemoćno i nevažno. Jako.

Ja sam dio manje sretnih trenutaka. Toliko sam toga prošla... Iskustvo je okrutan učitelj.

Ništa ne боли više od razorene obitelji. Nedostatak toplog doma. Skrovište od okrutnog vanjskog svijeta.

Čujem glasove. Mama plače. Tata psuje. Vrijeda. Prijeti. Drhtim. Bojam se... Sestra sjedi pored mene. Osjećam njenu pristunost i njen plitki dah. Njene suze. Njenu bol. Potrebu da me zaštiti. Sada me grli. Prekriva mi uši toplim rukama. Topi mi odjeću suzama... I ona drhti. Osjećam se bespomoćno... O, Bože, kako bih sada voljela plakati!

Blago onome tko ima prijatelje, jao onome tko ih treba

Sigurno imate nekoga kome se možete povjeriti i izjadati kada vam je teško... Taj netko tko je uvijek uz vas pravi je prijatelj. Možete li bez njega zamisliti život? Uz prijatelje je sve lakše podnijeti. Samoča je gorka... Ali do pravog prijatelja težak je put. Izdaja najviše boli. Razočaranja je teško podnijeti... Sve čemo izdržati u nadi, ali što ako nade više nema?

Subota navečer. Svi se druže, izlaze zajedno van. Ja sjedim u sobi, na podu. U krilu mi leži pas. Izgleda da je pas ipak jedini čovjekov pravi prijatelj. Kada mi se zagleda u oči, kao da me vidi iznutra. Pravu mene. Kao da me jedino on razumije.

Zdravlje

Ah, o tome vam toliko toga mogu reći! Nažalost... Većina mojih bolesti uzrokovana je stresom, barem tako kažu liječnici. Kao što sam već spomenula, posljednjih mjesec dana provela sam na odjelu neuropsihijatrije na Rebru. Nisam mogla micati lijevom stranom tijela, teško sam govorila, hodala i vidjela. Gubila sam pamćenje... Pravi uzrok mojih dugotrajnih glavobolja i napadaja još nije

utvrđen. Dijagnoze nema. Još uvijek teško mičem lijevom stranom tijela, još uvijek teško hodam i govorim. Ali, nisam se predala. Unatoč svemu, nikad se nisam predala. Nikad. Dok sam bila u bolnici, bojala sam se da će biti zaboravljena, ali zapravo nitko me ni nije imao zaboraviti. O, kako bih voljela plakati...

Nekoga sreća otme od nesreće, a nekoga nesreća od sreće

Koliko god toga imali u životu, nikad vam nije dosta, istina? Zapravo, za sreću je potrebno tako malo. Evo dokaza. Pripremajući se za najecanje iz biologije upoznala sam Juricu. Svoj anđela bistrih plavih očiju i svijetloplave kose.

Sjedimo u parku. Osjećam miris svježe pokošene trave, toplinu zraka u sumraku. Mjesto koje je preko dana tako veselo i glasno, sada je smireno i tiho...

„I, Maja, kako si?” pita me.

„Ma dobro...”, odgovaram.

„Reći istinu,” kaže duboko me gledajući u tamne oči.

Kakva je bol, zna se po očima... Plačem. Napokon. Napokon slobodno. Nesputano. Grli me. Smiješi se gladeći mi mokre obraze i govorиш: „Suze su biseri patnje...”.

Danas sam ogolila dušu. Danas mogu plakati. I ... sretna sam.

Maja Matković, 1. razred

Prirodoslovna škola Vladimira Preloga

Voditeljica: Goranka Lazić

Eduard Beg, mentor: Damir Brčić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Sjaj i bijeda velegrada

Stojim u vlaku. Stojim, zato jer nije bilo mjesta za sjesti, kao što to ponедelјkom obično i biva, a onda se nastavlja preko utorka, srijede i četvrtka, sve do petka kada vlakovi znaju biti poluprazni iako je radni dan. Valjda se ljudima ne da petkom na posao, previše stresa i mobinga kroz radni tje- dan moraju istrpjeti do petka. Zato valjda redovito zovu petkom izjutra, kao boli ih glava, sin im ima temperaturu, tetka im je umrla već drugi put ove godine i slično. Ne krivim ih, ne. Ja stvarno nemam pravo na to. Shvaćam ih. U vlaku se svi tiskamo nabijeni jedni na druge i stvarno molim Boga da me netko ne uguši, onako slučajno.

To traje približno pola sata, onda se vrata otvaraju i izlazim na Glavni. Opet probijanje kroz rulju mrtvih očiju (oči su prozori u dušu..) koja djeluje kao da su na nekom hodošašcu, izgledaju kao uzdrmana želatina. Sve se to događa jako brzo jer ipak je radni dan, osam ujutro - juri se na posao. Kupujem nešto na kiosku i izlazim iz kompleksa Glavnog kolodvora na „popljuvane gradske ulice“. Gledam sve te lampice uokolo... posvuda su! Na drveću, na zidovima i pročeljima zgrada, na prozorima, na jelkama koje se vide kroz te prozore... I sve kao: „Božić je, tu su zbog ugođaja, da ljudi budu ispunjeniji božićnim duhom, da budu sretniji.“ Onda pogledam malo ljudi koji šeću uokolo. Neki tip od svojih 25-30 godina u finom odijelu, advokatskog držanja, drži torbu u jednoj, a mobitel u drugoj ruci i urla na ovaj potonji. Čovjek bi pomislio da ga je žena prevarila s tom malom tehnološkom napravicom ili nešto slično. Promatram ga još koji trenutak, a onda nastavim hodati dalje niz ulicu do škole. Ne da mi se na tramvaj, nije neophodan, znači samo daljnje gužvanje.

Nakon nastave odlučim otići u Profil po neku knjigu (vjerojatno nešto od Bukowskog, dobar je) što znači da će morati kroz Gajevu. Tamo su sad postavili neke štandove, zauzeli su pola „pješačkog“ prostora. Prodaju se slike, hot-dogovi, vina, lančići, narukvice, Djedovi Božićnjaci i slično. „Tii-ih-a noooć, sveeeta noooć...“- dopire iz jednog kuta. Pjeva tamo neki drugi lik, ali sve nešto ubrzano, valjda mu je hladno (oblačno je i blizu nula Celzijevih stupnjeva, stvarno koma) ili mu se jednostavno danas ne pjeva, tko bi ga znao. Mislim si, sigurno je i on ovdje da podijeli taj neki ugodaj, da uljepša život prolaznicima tih nekoliko trenutaka koliko će ga slušati dok prolaze, dok idu za svojom brigom. Opet stanem, pogledam uokolo: od nekih dvadesetak ljudi u mojem vidnom polju njih barem četvrtina priča na mobitele, svi nekako potonuli u bezličnost. Bezvoljni i nikakvi, iako okruženi velikim zgradama, modernim dućanima, uličnim sviračima, niskopodnim tramvajima - okruženi betonom. Pravom betonskom džunglom, asfalta koliko ti drago! I sve je moderno i urbano, mobiteli, mp3 i iPhoni na sve strane, a oni i dalje nesretni. Ušli smo u tu globalizaciju kroz ona mala vrata za pse, sretni jer ćemo se napokon i mi modernizirati, ukulturiti, spustiti europski veo na sebe-a ljudi tu svi nikakvi, kako ih samo nije sram?

Kupujem Bukowskog („Faktotum“), izlazim iz Profila i krećem prema Glavnom. Iz mp3-a dopire Štulićev glas, s jednog od njegovih tzv. loših albuma, i pjeva (nešto što bi se sigurno svidjelo svim tim ljudima): „Nakon rada, svakog dana, ja se pomolim da ne potone moja nada, kao lađa bez dna...“

Kristijan Komorčec, 3. razred

Druga opća privatna gimnazija

Voditeljica: Ivana Bašić

Dosadno je na svijetu živjeti, gospodo moja (Gogolj)

Krvava zora izranja nakon burne, crne noći, obavijene teškim sivim oblacima. Sparina kopna mrcvari kapetana po tko zna koji put ovoga ljeta. Neprospavana noć zbog umora koji ne da zaspasti, kada se po zidu motaju tamnoplave sjenke, kao odraz najgorih slutnji. Noć koja iscrpljuje više od dana i ta nepodnošljiva sparina, kao da na leđima stoje sve vode ovoga svijeta i lome kosti i mišiće.

Na brodu miriše kava, topla i pretopla, ali putnici su spremni prihvatići javu, pa makar i tako. Na tom malenome brodu nema mnogo posade, a neki bi rekli i da je ne treba. Lica prividno nasmiješena, ali duše nedovoljno sretne da bi se osjetilo zračenje Mediterana, ona toplina koju svi koji jednom dođu na Jug uporno traže, poput Byrona. Na zapadu je ljubičasto-modro nebo sa sjevernom zvjezdrom, tinjajućom svjetiljkom. Brod stalno ide prema tami, ali neuhvatljivo jer istočno je svjetlo na korak do lađe. Od kopna su udaljeni već dovoljno da se izgube svi mirisi kopna, kopneni je vjetar zamro, a osjeća se još samo blagi vjetar pun morske soli i svježine dok lađa klizi po površini, pučini boje vina. Nitko, ali baš nitko od njih nije svjestan ičega oko sebe. Ljudi su uhvaćeni u mrežu sna, u magličastu iluziju svijeta, nasred kanala. Kapetan je progovorio dva puta s posadom tijekom putovanja. Nemaju potrebe za više riječi jer sve već znaju. Rade desetljećima na istom brodu te su razvili tehnikе, nevjerojatne i posebne, komunikacije. Govor bez riječi ili znakova, gotovo telepatski. Neki osjećaju da su riječi suvišne, narušile bi idilu buđenja ljetnoga dana, a neki su jedni drugima jednostavno dosadili. Putnici su za njih samo promjenjive konstante, stalno su tu, ali im ne čine život zanimljivijim i ljepšim. Ta ih morska dužnost čini nesretnima i apatičnima. Čekaju sunce i kopno.

Kapetan drži kormilo, ali ne upravlja, on se naslanja na njega, na svoj jedini čvrsti oslonac. Zar kormilo? Zašto baš kormilo, koje nikako nije statično i čvrsto, nego kružno i pokretljivo? Kapetan je dugo na moru, ta mu golema tvar nije nepoznata. Nije mu čak ni neprijatelj. Ona mu je dom. Ne drugi dom, nego jedini i pravi, kako je taj pomorac razmišljaо. On na kopnu više nije osjećao mirnoću, na kopnu nije mogao naći spokoj, zajednički jezik s ljudima koji su mu bili dosadni. Na kopnu se osjećao izgubljenim i izdanim od svih. Na kopnu sve mu je bilo prljavo, grješno i nakazno, a more, more je tako savršeno, njegov dom i prijatelj, brat, žena i dijete. Ali tako je samo on razmišljaо. Iskreno je volio more.

Užarena kugla, žuta, izgledala je poput prezrelog limuna, zagrijala je hladni metalni kostur broda. Brod je pobijelio i punio se energijom. I stranci, putnici probudili su se. Puni želje da dožive svoj fantastični, topli Mediteran, pohitali su na palubu s fotoaparatima. Kao da trenutak možeš zaustaviti i spremiti u sliku. Mirise, osjete, zvukove, toplinu. Njihova je želja bila osjetiti savršeni trenutak, dok je kapetan živio taj trenutak cijeli život. Stisnutih je očiju promatrao blistav trag po moru i nije razmišljaо, misao je bila tu. Savršenstvo u svom najizvornijem i najprirodnijem obliku. Nije se veselio kopnu.

Razmišljaо je kapetan, samo ponekad, za olujnih noći, je li on taj koji ide protiv struje. Na vidiču je imao kopno, a kuhar uzvikne ime otoka. Divlja horda putnika, stranaca, izletjela je na otok s neizmjernom količinom radosti. Sunce je već bilo visoko i sjene su postale mirne i kratke. Kapetan nije volio te sjene, on je volio valove. Miran je dočekao ponovno isplovljavanje u svoju absolutnu sigurnost.

Zrinka Uršić, 3. razred

V. gimnazija

Voditeljica: Vesna Muhoberac

Mladi vitez iz Beznoći

I.

Bio jednom jedan mladi vitez u kraljevstvu gdje nije bilo noći. Tamo je bio cijenjen i hvaljen. Jednom se vitez zapitao što je tamo daleko gdje mu pogled ne seže. Mučila ga njegova radoznalost. Najedanput uze svog konja Sifka, nešto hrane, čuturicu vode i mač. Uputio se u svijet. Svi u kraljevstvu čekali su njegov povratak. Bili su jako tužni; mladi im je vitez bio više no Kruna Božja, a on je otpustovao. Iscrpivši zalihe jela i pića, bivao je sve gladniji i žedniji. Nije se zaustavljao da ulovi neku zvijer i njome se okrijepi ili pak da stane kod potoka i utaži žđ. Njegova ga gladna znatiželja vodila i hranila novim i nepoznatim. Nažlost, Sifko, dovoljno brz da pobegne mraku, naglo je stao, izvalio se na tlo i nije se više dizao na noge.

II.

Kad je došla tama, kad se po prvi put spustio mrak na mladoga viteza, umalo da mu srce nije stalo. U dubokoj šumi dolazilo je svjetlo iz dva smjera; jedno je bilo crveno i krvarilo je u očima viteza, drugo je bilo zlatno i prostor se pretvarao u Zlatni grad u njegovim očima. Iako su oba svjetla bila privlačna kao Raj ili sam Pakao, mladi je vitez u svome kraljevstvu već upoznao svjetlo i znatiželja ga odvede duboko u mrak. Okrenuo se ne bi li video još malo svjetlosti, ali tamo je više nije bilo. Vitez je postao uklet tamom. Vrijeme je stalo.

III.

Sjene, crnje od noći, počele su opsjetati viteza.

„Što te dovodi ovamo, svjetli viteže?”, upita Prva.

„Sam si došao, a?”, reče Druga.

„Pridruži nam se, hoćeš li?”, Treća će.

Mladi vitez, izgubljen u mislima, odgovori: „Sam sam odlučio doći. Krenuo sam na konju kojeg je smrt spriječila putem. Ja nisam dio svijeta u kojem sam se našao; znatiželja me dovela k vama.” Sjene, zadovoljne novim poznanikom, slušahu mladog viteza. „Mogao sam birati dan ili noć, boljele me oči od Sunca i eto me ovdje... Ovdje sam gdje jesam i ne brinem, baš mi je dobro... U Zlatni bih se grad trebao vratiti, ali mi srce ne gine za povratkom. Ovdje sad imam vas...”

I zabavljuju se mladi vitez, Prva, Druga i Treća sjena, sve tri crnje od crne noći u tom bezvremenском prostoru. Ali osjeti vitez da nešto nije u redu...

„U ovom bezvremenu neću odmoriti oči, morao bih izići iz tame, zaklopiti oči i samo pričekati... Možda se trebam sa sobom pomiriti, a ne sa prostorom oko sebe... A crne sjene, što je s njima?”

I vitez upita Prvu: „Što te dovodi ovamo? Sjaj u očima, nije li?”

„Tako je”, prizna ona.

Vitez upita Drugu: „Jesi li osamljena? Izgledaš kao da ne pripadaš nikome i ničemu!”

„Pripadam sebi”, odgovori ona.

Upita vitez i Treću: „Što se ne vratiš u Zlatni grad gdje bi zlatom sjala?”

„Uzalud mi je i dugim bojama sjati ako će me smrt izbrisati tamo”, požali se ona.

A vitez će na to: „Ti, Prva moja sjeno, izadi iz bezvremena, odmori oči i potraži Dan. Druga moja sjeno, pripadaš sebi-kroči, kreni svojim svijetom. Treća moja plaha sjenko, idi gdje si potrebna; ne plaši se smrti, obasaj je.”

IV.

Mladi je vitez u osvit dana stao pred vrata svoga dvorca u kraljevstvu Beznoći. Blage sjenke na njegovom licu činile su ga zrelijim, a cijelo kraljevstvo slavilo je njegov povratak.

Branimir Škreblin, 3. razred

XIII. gimnazija

Voditeljica: Mirjana Šimić

Sven Kovačević, mentorica: Vinka Mortigija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

O vještici, Ivici i meni

Bilo mi je šest i pol godina i tek sam krenula u prvi razred osnovne. Škola mi se nije ni malo sviđala: bila je velika, djelovala hladno i bilo je tamo previše ljudi, ali što se mora, mora se. Naša se učionica nalazila u prizemlju. Na prvi kat nikada nisam zalazila jer se tamo održavala nastava za više razrede čijih sam se učenika iskreno bojala jer su svi bili veliki, glasni, gurali su nas klince, pravili se važni i odrasli.

U mom se prvom ce nalazila jedna djevojčica koja često nije marila za svoje školske obvezе. Nazovimo ju Tanja. Zaboravljava, neuredna i nemarna. Imala je problema s kosim crtama, vijugama, brojevima, njezina su slova uvijek bila „pijana” i prelazila sve crte u pisankama. Kad god bi ju učiteljica nešto pitala, uvijek je šutjela. Čak i onda kad je znala odgovor. Unatoč svim poteškoćama bila je umiljata curica dobra srca.

Tog je dana učiteljica bila posebno neraspoložena. Ušla je u učionicu, pozdravila, došla do svog stola i vrissnula : „Otvorite prozore!!!!” To je naređivala svaki put kada nas je pokušavala razбудити svježim zrakom. Krenula je provjera čitanja i to svih onih sedamnaest slova koje smo da tada naučili. Tanja naravno nije imala pojma. Nabudala je slova bez ikakvog reda i pravila. Učiteljica je, blago rečeno, dobila slom živaca. Prozvala je moje ime i naredila mi da smjesta dovedem pedagoginju jer na Tanjinu licu suza suzu stiže, a mala ni da pisne.

Jadna ja...što će sad? Po pegicu, nema mi druge... Hrabro sam se penjala onim ružnim stepenicama. Nisam imala pojma gdje ona ureduje. S upisa se kao kroz maglu sjećam da je na kraju hodnika. Ali kojeg? Na vrhu se granaju četiri smjera. Što mi preostaje nego: eci, peci, pec, ti si mali zec... Ovaj! Najduži i najmračniji. Životno načelo šestogodišnjeg djeteta: brojalice nikad ne griješe.

Tap, tap, tap, tap... čulo se tapkanje mojih crvenih papučica. Došla sam do kraja tunela i stajala pred starim bijelim vratima.

„Kuc-kuc!” pristojno sam pokucala i čekala odgovor.

Odgovora nije bilo.

Svojom sam malenom slabašnom ručicom hrabro stisnula kvaku, otvorila vrata i... počela vrištati koliko god sam mogla. Stajala sam ukopana još uvijek s kvakom u ruci. Gledala sam pravog pravcatog kostura. Zapravo: gledala sam u one dvije rupe gdje inače budu oči. On se nije micao. Ni sam ni ja. Onda sam primijetila kretnje na kraju prostorije. Meni okrenuta leđima sjedila je za svojim stolom starija gospođa. Moje ju vrištanje nije previše uzbudilo, ali ga je ipak doživjela i okrenula se.

„Uđi i zatvori vrata!” rekla je hladno.

Trebam li uopće reći da sam u tom trenutku bila sasvim sigurna da nisam u uredu pedagoginje i da se moj san o moćnim brojalicama-vodilicama raspršio u trenu. Ušla sam i bez pogovora zatvorila vrata. Stajala sam mirno poput vojnika leđima naslonjena na njih. Primjetila sam da je kostur na kotačićima i odmah je djelovao simpatičnije. U susret mi je dolazila debela, niska ženturača, raščupana poput vještice. Pomaknula je jadnog kostura u stranu, a ruka mu se počela mlitavo klatili lijevo-desno, lijevo-desno. Nikada me nije bilo ovako strah. Debela je pokraj mene stavila stolicu i ponudila mi da sjednem, što sam ja odmah učinila jer sam osjetila kako mi koljena drhte i ne bih još dugo izdržala na nogama.

Sad sam polako shvaćala gdje sam. Bila sam mala, ali mi je bilo savršeno jasno da sam u vješticinoj kući i da mi nema spasa. Ne vjerujete? E, pa samo da znate: bila je to ona ista vještica koja je pokušala pojesti Ivicu dok je Marica prala pod i ribala wc. Tada mi je kroz glavu proletjelo nešto od čega su me prošli trnci. Očima punih suza pogledala sam kostura i tiho, najtiše što sam mogla pitala ga:

„Ivice, jesи ли то ти?” Није одговорио. Наставила сам се даље свим силама надати да то није он. Али што ако је? Тко ће једном доћи по мene на bijelom konju, odvestи me daleko i s kime ћу живjeti sretно do kraja života? Recite mi, molim vas, s kime, ako ne s мојим lvcicom...???

Vratimo se onoj groznoj prostoriji. Zidove su okruživale police na kojima se nalazila babina zimnica. Bile су то већe i manje staklenke napunjeme nekom žutom tekućinom. U svakoj od njih nalazila se друга животinja. Jeste li ikada vidjeli prozirnu kokoš? Ja jesam. Vidjela sam i one kamenčice koje ima u trbuhi. Bljak! A jeste li ikada vidjeli mrtvu zmiju koja pluta u tekućini? Ili žabetinu koja se ukočila na komadu drveta? Daždevnjaka u staklenci? Ribu prikovanu за plastiku? Gumenog čovjeka kojem možete vaditi organe, a da jadnik ne ispusti ni glas? Budite sretni što niste.

Још сам неколико trenutaka promatrala sobu. Vještica mi je opet okrenula leđa. Vratila se mučkanju svog novog napitka. Čarobnog ili otrovnog, to na sreću никад нећu saznati. Nisam uspjela prebrojati sve tikvice i epruvete koje su bile povezane hrpom cjevčica jer je 27 bio najveći broj koji sam znala, a tamo ih je bilo puno, puno više. Iz one najveće dimilo se kao iz školskog dimnjaka, a i grozno je smrdilo.

Bolje da ne znate kakve sam još gadosti vidjela.

Ponovo se okrenula prema meni i pogled mi se susreo s njezinim ledenim.

„Sad te lijepo molim da izadeš. Ništa i nikoga nisi vidjela,” rekla je vještica.

„D-d-d-d-da,” jedva sam promucala.

Okrenula sam se, izašla i zatvorila vrata. Kao u transu uputila sam se prema raskrižju na stepenicama. Још сам se jednom osvrnula iza sebe. Vrata više nije bilo. Možda sam luda od šoka ili samo ne vidim dobro. To mi tada nije bilo ni malo važno. Krenula sam opet prema svom razredu. Nisam htjela iskušavati sreću i kucati na neka druga na kraju hodnika. Došla sam pred vrata svoje učionice i prije nego što sam ušla tri sam puta razmisnila stojim li pred pravima. Hvala Bogu, unutra su bili moji cekači. Učiteljici sam rekla da pedagoginje nema. U međuvremenu se Tanja smirila, pa joj moj odgovor nije bio ni malo sumnjiv i ništa nije ispitivala. Tanja je sjedila nasmijana iako su joj oči bile pomalo suzne.

Sedam godina kasnije. Drugi dan sedmog razreda. Prvi put u životu imala sam sat kemije. Nikada ga neću zaboraviti. Nestrpljivo smo čekali svoju novu profesoricu. Malo je kasnila, a naše je nestrpljenje svakom sekundom sve više i više raslo. Konačno je došla. Nisam mogla vjerovati. Bila je to ona. Ista ona debela žena od prije sedam godina. Malo je ostarjela, ali to bih lice uvijek prepoznala. Djelovala je sasvim ljubazno i toplo. Nimalo nalik onoj hladnoj osobi koju sam davno srela.

S vremenom sam se navikla da tu ženu oslovljavam s „profesorice“ te da ne osjećam nikakav strah u njezinoj blizini.

Danas mi je 18 godina i u svezi ovog slučaja muči me još samo jedno pitanje. Hoće li moj Ivica doći po mene ili je on svoju princezu našao i sad beživotno mlatara na onom stalku dok ga baba na kotačima vozika kamo stigne...?

Tea Vincetić, 4. razred

Gimnazija Lucijana Vranjanina

Voditeljica: Diana Herak-Jović

Plavo-sive oči

Stojim uz zid jednog od onih klubova, glazba pokušava nadglasati misli ljudi u prostoriji, no onda opet... nema baš mnogo misli za nadglasati. Ovdje je sve rutina, kaos mi se čini tako monotonim. Luks me zove da se popnem na pet centimetara povišeno područje koje nazivaju pozornicom, treba im netko otpjevati zadnju stvar, Karlo se opet utopio u alkoholu i sad se utapa u nekom javnom wc-u.

Pokušavam srediti misli na nekoliko sekundi, nisam ni ja u mnogo boljem stanju od Karla, ali penjem se na pozornicu. Počinjem pjevati neku svima poznatu pjesmu, jedino se ja gubim u riječima ali zar je važno? Publika je u potpunom deliriju još od ponoći, nagutali su se svakakvih pića i tabletica. Ta publika se uvijek čini jedno te istom: udovi lete po prostoriji, nekolicina parova se životinjski nabija na zid, a neki klinac si je opet popušio previše pa ga zabrinuta cura vodi van prije nego ih izbace. Za nekoliko minuta panična cura pozvat će Hitnu jer je dečko popio pola boce jeftine žestice, dok je ona mokrila iza hrasta, iznad prokletih kopriva. Na zvuk sirena silazim s pozornice i uletavam Klari da me poveze doma, ne voze mi busovi. Klima glavom i pokaže mi rukom na svoju frendicu, na drugoj strani dvorane. „Odvedi ju doma sa sobom noćas, samo to tražim“, dere mi se na uho. Cura stoji naslonjena na zid, između dva para koja se, unatoč sirenji, ne miču s mjesta. Izgleda kao da ju je potrošio život, a jedva je punoljetna, zuri u mene svojim plavo-sivim očima. „Nema kamo ići noćas, a i da ima ne bi znala doći do tamo“, Klara mi pokušava ispričati njezinu životnu priču, što ja na vrijeme prekidam, prilazim toj curi i povlačim je za ruku. Nikada nisam znao biti dobar kad bih trebao, no mislim da će mi oprostiti, previše je popila da bi se mogla ljutiti. Pri dolasku u moj stan, uvlači mi se u krevet, nespretno pokušavajući obgrlići moje umorno tijelo.

Ujutro, kad sam se probudio, nije bila tu. Otišla je, i to u mojoj košulji, s mojih 50 kuna u džepu, a sve čega se sjećam jest da, i kroz san sam video, je sjedila na rubu improviziranog madraca i promatrala sobu tim svojim plavo-sivim očima. Mislim da ju zovu Lana, ali bio sam izgubljen već kod: „kako se zoveš?“. Ona je tražila samo krov nad glavom, ni ljudi, koje naziva prijateljima, joj više ne daju da prespava. Mlada kleptomanka, sama na ovom svijetu, prodaje dušu i tijelo za nekoliko butelja vina i krevet.

Nakon nekoliko dana ista priča, u istom klubu, Klara opet pokušava naći sklonište mladoj alkoholičarki, meni je pokušava uvaliti. Pretpostavljam da bih joj mogao pomoći, no imam pametnijeg posla danas. Plavo-sive oči ne odustaju, samo u mene gledaju. Odvlači me na sredinu dvorane, ruke su joj položene na otečene bokove i moli me da ju odvedem doma, samo još ovu noć. Povlači me sebi i šapće: „Nisam lijepa, ali zar nije šteta što ne želiš poljubiti ove pokvarene usne?“. Siguran sam da je sama na svijetu, ali danas joj neću praviti društvo. Priča kako bi htjela biti pjevačica u bendu, pozvao bih je na pozornicu sa mnom, ali svako malo se ruši. Zovu me da pjevam, uvijek ista priča: „Ajde Sven, samo ovu zadnju pjesmu“. Klub je pun, na trenutke osjećaš kombinaciju mirisa cigareta i znoja, ali uglavnom ne osjećaš ništa, niti se trudiš. Publika je u deliriju, oduševljeni su sami sobom, jedino mene muči ta egom nabijena atmosfera. Vjerujem da sam bio potpuno oduzet kad sam izlazio iz kluba, ali čuo sam, čuo sam ju kako viče: „Ma samo me odvedi doma!“. Okrenuo sam se i nasmiješio, za kraj, dok je ona mirno stajala promatrajući me tim „prokletim“ plavo-sivim očima.

Marta Šarčanin, 3. razred

II. gimnazija

Voditeljica: Gordana Prodanović

Pastoralna slika

Idila. Prva slika koja mi se stvori u glavi je maleni otok usred Tihog oceana. Azurno-plavo more, bijeli meki pijesak, visoke grube palme i šareni suncobran. Otisci stopala, školjke i pužići, a nebo bez ijednog oblaka.

To je savršena slika iz mašte, koja će zauvijek ostati samo iluzija. Ali, stvarnu pastoralnu sliku gledam svako jutro dok idem u školu, i uživam. Kroz Borongaj prolazi jedna stara pruga, kojom vlak putuje dva ili tri puta dnevno. Tračnice su izlizane i crveno-smeđe od hrđe, a daske koje ih spajaju trule i polomljene. Ta pruga je sve, samo ne lijepa. Odraz je zapuštenosti i djeluje zaboravljeno. Preko nje svakodnevno prolazi na stotine ljudi, nitko ne obraća pažnju na stare daske koje škripe i pucaju pod nogama. Nitko čak i ne gleda prolazi li vlak, nego samo prijeđu prugu u dugim, užurbanim koracima.

Oko pruge raste visoka žuta trava. Običan korov, zbog kojeg pruga izgleda jošjadnije i starije. U kasno proljeće, pred kraj škole, u žutoj visokoj travi pojave se makovi. Desetci makova, žarko crvenih, s dugim vratovima i nježnim svilenkastim laticama. Savršen kontrast staroj pruzi i suhoj travi.

Među makove često slete vrane. Njihovo crno perje sjaji se na ranojutarnjem suncu, dok ponosno šeću prugom i traže hranu. Čak i ti glasnici smrti i nesreće, djeluju tako jednostavno i bezopasno dok stoje u travi i bistrim crnim očima proučavaju visoke makove.

I tako svako jutro prelazim preko stare zahrđale pruge uz koju raste visoka žuta trava iz koje izviruju crvene glavice makova i skaču vrane sjajnog perja. Cijela ta slika prelivena je blagim sjajem sunca koje se budi. A kad pokoji put prugom prođe stari smeđi vagon, lagani povjetarac koji ostavi za sobom, nježno zanjiše makove i svine travu, a vrane odlepršaju u nebo. I vlak odnese taj trenutak sa sobom u daljinu.

Ima nešto posebno nostalgično u vlakovima. U jednom trenutku osjećam savršen spokoj i sreću, a toplina mi struji tijelom dok gledam svoju stvarnu pastoralnu sliku. A kad prođe vlak, kao da uzme dio te sreće sa sobom, odnese je u daljinu i nikada ne vrati. Spusti me na zemlju i osvijesti: to je samo stara pruga. Moram krenuti dalje. Ipak, takvi sitni trenutci sreće u životu mnogo znače. Ne moramo ići miljama daleko da bismo vidjeli idilu. Imat će svugdje oko nas, u običnim stvarima. Samo se trebamo okrenuti oko sebe i potražiti je.

Paula Dragičević, 2. razred

II. gimnazija

Voditeljica: Nada Cesarik-Zupanc

Pakaotet

Surfajući internetom, naletjela sam na pismo jedne ogorčene srednjoškolke. Nemojte misliti da će potrošiti na svaku prištau tinejdžericu koja je u fazi života "mene nitko ne razumije" ili "mrzim cijeli svijet" sve papirnate maramice.

Naime, da se razumijemo, ja uistinu suošjećam sa svima vama koji ste u tim najtežim fazama života, jednom riječju u pubertetu. Da se mene pita, ja bih istog trena pohrlila prema Institutu za jezik, potražila filologe te ih zamolila za jezikoslovnu promjenu riječi PUBERTET u PAKAOTET.

Pakaotet - sasvim prikladna riječ za najšugaviju fazu života u kojoj caruju oni s nezrelim i nesigurnim ponašanjem i shvaćanjem. Sjećam se kada je započeo moj pakaotet! Tog petka trinaestog padala je kiša. Naravno, kako bi započeo pakaotet, a da nije dostojan najbrutalnijeg hororca. Petak trinaesti. Pada kiša. Sama sam doma. Vani mrkli mrak. Još samo nedostaje neki bezglavi deda praćen zvukovima klavira Maksima Mrvice koji harači sjekicom po Maksimiru, željan moje glave koju bi odvojio od vrata, preparirao i stavio na zid svoga dvorca među ostale djevojčice šestih razreda. No to bi bio horor, a ne pakaotet. Prednost kod horora je da umrete, a u pakaotetu umirete svaki dan, samo nikada do kraja. Pakaotet je, jezikom kompjuterskih igrica, razina iznad. New level. Samo bez ikakvih povlastica. Nema super bodova, super oružja, mačeva i ostalih dodataka koji ti olakšavaju preživljavanje. U ovoj "igrici" sve postaje super teže! Super teški život.

No, kao što rekoh, bio je petak i padala je kiša. S kokicama u krilu pustila sam komediju koju mi je posudila Sanja iz C razreda. Billy Elliot. Film o dječaku koji je htio biti baletan, ali njegov tata, boksač, imao je drukčije snove i planove. Osim što sam prestala družiti se sa Sanjom („Mislim da te mama trebala roditi na Antarktiku sa srčanim ozeblinama i dijagnozom emocionalnog invalida kad takav film prozoveš KOMEDIJOM!“) i što sam dušu isplakala jer mali Billy nije smio plesati po kući u taicama, došla sam do zaključka i poruke filma. Roditelji su stvoreni da nas unište. Rode nas, prvo nas maze, a onda nas gaze. Oni su spoj vještice iz Ivice i Marice. Kada smo mali, nude nam svijet na dlanu. Dobro ugojeni služimo im kao „slastica“ prije spavanja. Viču, sve nam brane i onda nas slome do kraja! Billiju tata nije dao da pleše. E, nije samo Bilijev tata nešto zabranjivao, znate što je meni moj tata zabranio?! Da isprobam kako je to gurnuti grašak u nos. Zanimalo me kako bi se gospodin graškić spustio do trbuha. Dobila sam po guzici za svoju brillantnu ideju jer sam se, navodno, mogla ugušiti. U prvom osnovne me strahovito zanimalo odakle i kamo teče voda iz WC školjke. Moje guranje glave u toalet završilo je masakrom. Nema jutarnjih crtića, sladoleda s Ivom i Tanjom. Za Božić sam dobila jedan „poklon“ zapakiran u rečenicu: „Kada postaneš dobra, možda i dobiješ nešto!“ (Da zaboravim na tugu, sa svojom sam sestrom blizankom glumila indijsko vjenčanje. Pentrale smo se po balkonu, pri čemu je sestra slomila obje ruke.)

E, pa dajte, molim vas, ograničite onda djecu ili im odrežite svaki osjet namijenjen razvoju maste!

Kad malo odrastemo roditelji nas pošalju u srednju i ostave u rukama profača s jasnim stavom o važnosti obrazovanja i svakodnevno nas „šopaju“ novim informacijama. Kakve face, zar ne?! Bjež'mo od tamo.

Ja sam bježala u svijet knjiga (definitivno ne školskih). A svi negdje bježe. Andrea je pobegla u svijet alkohola i cigarete. Rekla je da se s cigaretom u zubima osjeća kao neki pobunjenik. Baš sam si superiška. Jako se promijenila. Počela je govoriti čudno: "Kužiš spiku, ono ne, stara si je nekaj zabrijala i sve je tako ono bzvz! Ono, kužiš, mislim je l' kužiš. Je l' kužiš??? Ono, ne?!" Svoju prekrasnú riđu kovrčavu kosu je speglala i pofarbala u platinastu bijelu boju. Rekla je da je ona hrvatska Lepa Brena. Čudno je plesala i izlazila na neka zavijačka mjesta. Mislim da su njeni i naglo osiromašili jer si sirotica nije mogla kupiti odjeću s nešto više materijala. Prestale smo se družiti jer ju stvarno nisam kužila! Sanja je upisala MIOC. Škola za genijalce. Bravo, Sanjice! Tamo baš treba jed-

na kompjutorizirana djevojka koja s prijezirom gleda na sve one koji nisu pripadnici elitnog MIOCA! Ivona se upisala na folklor. I izjasnila se na forumu (tada nije bilo facebooka) da odbija kontakte sa svima onima koji sebe ne vide u umjetnosti, u goblenima, hekleraju i orlanju u trenutcima cupkanja u narodnim nošnjama. Mirta me najviše pogodila. Imala je neko super arijevsko društvo i svaki put kad bismo bile zajedno, iritirao me njen lift pogled ispunjen dozom gađenja. Nije više bilo plesanja twista u mojoj sobi, klizanja po maksimirskom blatu i ljetnih spavanja na tavanu njezine kuće!

- Je l' ti se sviđa moja torba Diane von Fustenberg? Kupila sam je u Miljanu!

- Da, prelijepa je. A je l' se tebi sviđa moja torba Dijana von Super Konzum?! Kupila sam je u Dubravi.

Nakon te izjave s Mirtom se nisam čula već četiri pune godine. Možda je umrla. Nadam se da je bar nadgrobni spomenik bio orošen Swarovski perlicama.

Teško je to razdoblje! Nema šta!

U jednom trenu biste najradije hodali kao Muslimani zamotani u burke i jute, a u drugom biste svoju cijelu školu pretvorili u petrijevu zdijelicu koju punite bakterijama zbog vaših vječno razapljenih usta koja se iščuđavaju svakom onom tko nije on - sam! Da, da! PUBERTET - PAKAOTET!

Jelena Branimir, 3. razred

Škola za medicinske sestre Mlinarska

Voditeljica: Marija Gazzari

Marin Regović, Vinka Mortigjija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Snuff film

U zamračenoj sobi oronule zgradi s kraja ulice, tri su djevojke čekale da kazaljke na zidnome satu otkucaju ponoć. Da bi sakrile svoja ispijena lica i otjerale nesigurnost kojom odišu njihove prazne oči, nanose šminku. Make up na leš. Ocrtavajući svoje grešne usne posljednjim slojem ruža, pale cigarete i drhtavim rukama otvaraju vrata. Svaka je krenula prema svome mračnome odredištu, prema putu za pakao. Izgubile su se u noći.

Prijateljica noći, oskudno odjevena, u visokim potpeticama užurbano stiže prema uglu jedne od zloglasnih ulica velikoga grada. Ulična lampa osvjetljava njen umorno lice, dok praznoga pogleda čeka prvu mušteriju. Iznenada, jedan automobil zastaje i otvaraju se suvozačeva vrata. Prijateljica noći ulazi, prezrvivih očiju promatra starijeg pročelavog i pretilog muškarca u zaprljanoj majici. Malo kasnije isti se automobil zaustavlja na prakiralištu nekog propalog supermarketa. Debeli gnusni gad naglim potezima trga odjeću s nje i okrutnog osmijeha promatra njen krhko, golo tijelo. Zatim otkopčava svoje traperice i grubo joj ljubi usne, vrat i grudi. On gromoglasnim povicima veliča svoju pojavu, ona beživotno leži na zadnjem sjedištu prokletnikovog automobila, tupo zureći u neonsku lampu i razmišljajući o svojoj želji da postane filmskom zvijezdom koja korača crvenim tepisima, dobiva Oscara i glumi u najboljim filmovima. Prekriven kapljicama znoja, nasmiješen i pogledom punim satisfakcije, gad silazi s nje i grubo je izvlači iz automoila. Baca joj novčanicu od 100 kuna pred noge i odlazi bez pozdrava. Ona ostaje skvrčeno ležati na mračnome parkiralištu razmazane šminke na licu. Suznih očiju pali zadnju cigaretu i kaže: „Nikad više.“

Narkomanka u crnoj i nepoderanoj odjeći trči stepenicama. Njena nepočešljana duga, crvena kosa izgleda kao zahvaćena plamenom vatre. Dok se pokušava progurati kroz gomilu nepoznatih lica, uopće ne zamjećuje kako ju određene „moralne duše“ osuđuju svojim pogledima. Ne obazire se, trči dalje. Samo je heroin važan. Kad krajčicom oka uoči „spasitelja“, svoje istrošeno tijelo baca prema njemu. Razmjenjuju značajan pogled i drogu za novac. Drhtavih ruku i euforičnog pogleda spremi paketić i nesigurnim hodom odlazi na obližnje dječje igralište. Spušta se na blatno tlo prepuno uvelog lišća i priprema svoju „kartu za raj“. Pruža izbodenu ruku i pažljivo traži venu. Ubada iglu, daje si šut i spokojno zatvara oči, a tijelom joj prolaze trnci blaženstva. Tada započinje predstava. Zjenice joj plešu izgubljene u transu, luta livadama svijesti. U glavi je košmar i njene riječi stvaraju neku svoju priču. U bunilu zamišlja da je postala filmska zvijezda. Dive joj se, obožavaju ju je, svi želete izgledati i razmišljati poput nje, želete biti ona! No, slijedi povratak u realnost. Otvarajući oči, počinje se histerično smijati i plakati istovremeno: „Nitko ne želi biti kao ja! Nitko ne želi biti narkoman!“ U mrtvoj tišini pali cigaretu da osvijetli svoje mlado, ispijeno lice i šapće: „Nikad više...“

Izgubljena djevojčica poderane odjeće i kose prepletene uvelim lišćem leži na vlažnome tlu, osuđena od svijeta, odbijena od mase, izigrana, prevarena. Katatoničnim očima promatra kako svijet prolazi kraj nje i šuti, a unutar nje sve nezaustavljivo vrišti. Osjeća da se utapa u moru patorenih ljudskih osmijeha, u gomili okrutnih prisopodoba koje se nazivaju ljudima. U bunilu pretražuje napušteno igralište ne bi li pronašla ono nešto neobjašnjivo. Toga trena shvati da je nebitno gdje se nalazi i u kom vremenu živi jer je svijet postao veliko filmsko platno na kojem svatko igra svoju već predobro uvježbanu ulogu. Sve je postalo prokletno isto, monotono, rutinsko igranje uloga u filmu laži. Došavši do tih dubokoumnih zaključaka, izgubljena djevojčica odlučuje postati glavnom glumicom toga filma. I dok noć poprima boju straha, ona se u potpunosti otrgnuta od zbilje, ubrzanim koracima vraća prema oronuloj zgradi s kraja ulice, svome domu. Obuzeta euforijom, pali zadnju cigaretu, izvikujući: „Nikad više, nikad više...“

Grad okupan prvim zrakama jutarnjeg sunca poziva svoje stanovnike da izadu na ulice, tri mlađe djevojke hvataju bravu svoje sobe sa željom da se utiša sva ona kakofonija zvukova i slike noći. Samoća ipak uvjek izaziva drugačiji prizivuk stvarnosti. Ulazeći u sobu, odlažu stvari, skidaju po-

deranu odjeću, uklanjaju ostatke razmazane šminke. Tako su gole, prirodne i stvarne. Postavljajući kameru na jednu od malobrojnih polica sobe, pritišću gumb za početak snimanja i predstava počinje. Sklopljenih očiju stanu ispred velikog zrcala. Grešnih misli u strahu otvore oči. U odrazu zrcala, stajala je ona. Samo jedna djevojka, mlada, puna životnog iskustva strečenog u noćnim zagrljajima starijih muškaraca ne bi li zaradila pokoju prebijenu paru za heroin. S gađenjem promatra svoj odraz, uviđajući greške napravljene u proteklih par godina. Čeznutljivo se prisjeća kako je željela biti filmska zvijezda. Samo se prisjeća. Tiho izgovara riječi: „Nikad više...“ Uzima pištolj i upire ga u sljepoočnicu. Osvrćući se posljednji put prema kameri koja snima i stavljajući prst na okidač, sa iskrivljenim osmijehom izgovara: „Postat ću filmska zvijezda. Neću se vratiti ovakvome životu“. Pritišće okidač i nestaje igrajući svoju prvu i posljednju ulogu u životu.

Jelena Orak, 3. razred

Škola za medicinske sestre Mlinarska

Voditeljica: Marija Gazzari

Mea Vučković, mentor: Mario Jurjević
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Hrvoje Stipanović, mentor: Mario Jurjević
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Taj dobro poznati udarac

„Djeco, zašto ste svi tako tromi? Zar ne vidite kako je svijet lijep?”

Ne, nije! Svijet nije lijep u ponedjeljak ujutro, nikako nije lijep, osobito kada to jutro provodite u školi s osobito veselom profesoricom iz matematike. Kako može biti tako... živahna? Ahh... proći će i to! Sati, gledani iz klupe, izgledaju tako dugački. I baš kada se pomiriš s tim da ćeš istrunuti na tom mjestu, zazvoni zvono, zadnje zvono.

Izlazim van, na sunce i u meni se probudi nada da bi svijet ipak mogao ličiti na nešto, da nije tako tmuran. Nakon deset minuta hoda ugledam poznatu bijelu fasadu i prilazim vratima. Vadim ključ iz džepa i sekundu prije nego što ću ga staviti u ključanicu, začujem udarac. Taj dobro poznati udarac, udarac muške ruke o ženski obraz. I čujem ga opet i opet. Znam da će prestati kada uđem unutra i osjetim nalet grižnje savjesti jer sam se okrenuo i otrčao.

Trebale su mi tri minute bezglavog jurcanja da bih došao do svoga omiljenoga panja u šumi. Panj je isti, još otkako me tata prvi put doveo ovamo, prije sedam godina. Da, taj isti tata sada udara moju dragu mamu. Zamišljam te udarce i u glavi ih pokušavam ispraviti u nježne dodire. Ali znam da to ne ide tako. To je još jedan od razloga zbog kojih mrzim čuti one glupe stereotipne rečenice „o prekrasnom svijetu i darovanom životu“. Ja, po ne znam koji put, sjedim na svom mokrom panju i znam da me, ako se vratim kući, čeka otac s namještenim smiješkom i majka s modricama prekrivenima puderom i očima natečenim od suza. Donio sam odluku da neću više razmišljati o tome i počeo misliti o nevažnim stvarima, o nekoj kompjuterskoj igrići i zadnjem nivou koji nikako ne uspijevam prijeći. Nakon dvije minute „zujanja“ po šumi, shvatio sam da su mi misli dolebdjele natrag u stvarnost. Tada sam se sjetio uvijek živahne profesorice iz matematike. Možda se baš tako treba odnositi prema životu, optimistično, i govoriti da je svijet lijep.

Korak po korak približavam se namještenim osmjesima što me čekaju iza ključanice. I dok guram ključ, čujem udarac, taj dobro poznati udarac mojih misli koje šapću u pozadini: „Ima li ovaj naš svijet i život smisla?“

P.S. Svi likovi i događaji su izmišljeni i nemaju veze sa stvarnošću.

Antonio Filipović, 1. razred

Prirodoslovna škola Vladimira Preloga

Voditeljica: Sanja Vlahović-Trninić

Televizijski obrazac

Čovjek se svako jutro, kao i ovoga jutra, budi rano ujutro.

Ovoga jutra, kao i svakog prije, ustaje iz kreveta lijevom nogom s lijeve strane istoga kreveta te obuva papuče koje su postavljene korak od ruba kreveta. Nasuprot kreveta nalaze se vrata kroz koja Čovjek korača u kupaonicu gdje svakoga jutra umiva lice te ga briše ručnikom kojeg potom vraća na zlatnu ručku koja se nalazi desno od umivaonika. Ovog jutra on uz to čupa ponarasle dlake iz nosa. Završivši to, odlazi do bidea sa zlatnom pipom u kojem pere noge jednu po jednu. Obriše noge i prilazi zahodskoj školjci te urinira savijenim donjim dijelom leđa i rukama prekriženim iza glave. Potom se oblači i kreće na posao.

Čovjek radi na blagajni u lokalnoj trgovini K.

Promatra red ispred blagajne. Na početku reda je starija žena koja već stavlja kupljenu robu u vrećicu te izlazi iz trgovine.

Starija žena - baka A. na putu prema svom stanu zastane, otrgne komad kruha i gledajući ptice jede ga. Spušta pogleda na suprotnu stranu ulice i primjeti susjeda kako je pao. Pri tom mu je sve ispalo iz vrećice. Nasmije se i nastavlja svoj put.

Susjed se spotaknuo o kamen na pločniku. Još bi se i zadržao na nogama, ali je u vrećici mlijeko procurilo te se poskliznuo. Primjetio je da su mu obrazi poprimili crvenu boju te je odlučio otići u drugu trgovinu, iako mu je ovaj bliže. U žurbi primjeti djevojku na klupi do zgrade koja se komeša i suzdržava od smijeha. Obrazi mu poprimiše još crveniju boju.

Djevojka M. u kratkoj suknji i pomalo naglašene šminke sjedi u nepravilnom položaju na klupi. Svako malo mijenja svoj osmijeh iz zavodljivog u sladak ili tajnovit. Zatim glumi iznenađenost, ali brzo odustane od toga. Nakon nekog vremena se trgne pa popravi frizuru ili povuče majicu nadolje pa se digne i stavi ruku na kuk. Opet brzo sjedne pogledavajući oko sebe. Nailazi dečko.

M. se zaledi.

Dečko ju pozdravi u hodu na što ona ne stigne odgovoriti i nestane u unutrašnjosti zgrade.

M. se odledi.

Baka dođe do svoga stana i sekundu nakon zatvaranja vrata pali Televizor:

„O.- ova skupina lavova vreba krdo bizona. Kada im se dovoljno približe napadaju jednoga i odvlače ga odozada kako bi izbjegli rogove. Ostatak krda se razbježi i promatra izdaleka. Napadnuti bizon vrišti od muke - svi lavovi ga povlače natrag kandžama. Bizon pada. Lav ga grabi za grkljan i guši. Prestaje se koprcati. O.-ovo krdo se hrani njegovim mesom.

Suživot u divljini je svakodnevna borba.“

M. se obeshrabreno nasmiješi. Sjedi na klupi dok ne osjeti hladnoću na vrhu nosa te primjeti da je pao mrak. Kreće se polako ulicom i gestikulira rukama što je sve mogla reći ili učiniti. Iznenada osjeti blagi vjetar i tupi udarac te gubi svijest.

Čovjeku završava radno vrijeme.

Izlazi iz trgovine, hoda ravno i stane na semaforu. Uzima maramicu i pritišće dugme za zeleno svjetlo te baca maramicu. Prelazi pješački prijelaz, skreće desno i nastavlja ravno prema svojem stanu. Blizu zgrade u kojoj stanuje prolazi pokraj oskudno odjevene djevojke koja izgleda pričito.

Zastane i udari je odozada šakom po glavi te ona pada. Ovlači je pokraj zgrade do kontejnera, lupi kamenom s pločnika o njenu glavu još deset puta. Izvlači crnu vreću punu smeća iz desnoga kontejnera te prosipa smeće pokraj kontejnera i njeno tijelo savije pa ga stavlja u vreću. Čvrsto za-veže i baca tijelo u kontejner, a smeće pokraj kontejnera na njega.

Ulazi u stan i zatvara ulazna vrata koja se nalaze desno od vrata kupaonice. Svlači odjeću i li-ježe u krevet.

Čovjek se kao i svakog jutra budi rano ujutro.

Ustaje iz kreveta lijevom nogom sa lijeve strane istoga kreveta te obuva papuče koje su postavljene korak od ruba kreveta. Otvara vrata nasuprot kreveta kroz koja Čovjek korača u kupaonicu gdje svakoga jutra umiva lice te ga briše ručnikom kojeg potom vraća na zlatnu ručku koja se nalaže desno od umivaonika. Pomislivši što će raditi danas prilazi zahodskoj školjci te urinira savijenim donjim dijelom leđa i rukama prekriženim iza glave.

Andrea Tomurad, 3. razred

Srednja Škola Sesvete

Voditeljica: Draženka Čutura

folklorni
ansambl **Lado** 60 godina

Vendi Vernić, mentor: Damir Brčić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Zagrljaj

„Stajali smo tako i deset minuta, dva čovjeka oslonjena na četiri noge. Da si nas razdvojio ne bi ostao nijedan.“

Miljenko Jergović: „Sarajevski Marlboro“

Stajala je pred mnom stisnutih ramena i prkosnih, ledenih očiju. Ponosna i prestravljeni promatrala je, osluškivala, ispitivala zrak - tražeći slabosti koliko i osiguravajući vlastitu sigurnost. Kao da ovo nismo prošle već tisuću puta. Kao da se ne pozajemo dovoljno.

Nju se može opisati kao omanji incident u tuđim životima. Njeno začeće bilo je incident. Njeno rođenje bilo je incident. Njeno odrastanje, njeno djetinjstvo - incidenti, jedan za drugim. Funkcionirala je kroz brzopotezna, neracionalna, impulzivna i - u većini slučajeva - glupa iskustva. U TV verziji. Jedna od svoje generacije koja promatra samu sebe. Ratna generacija, indigo dijete, umjetnica, apstrakcija.

Većina loših stvari u životu izazvana je nekontroliranom impulzivnošću i mi smo obje to predobro znale. Znale smo da situacija o kojoj vodimo raspravu na prvi pogled izgleda kao još jedna pogreška učinjena iz ljudske potrebe da se popuni veliko crno ništavilo locirano negdje između ključne kosti i donje lijeve strane prsnog koša.

Moralo se uzeti u obzir da je u pitanju bila i potreba za dokazivanjem. Sebi, meni, cijelom svijetu; nije zapravo ni bitno kome. Dokazivanje samo po sebi bilo je bitno kao lijek za tu pretešku i svakim danom rastuću količinu dobro skrivenih kompleksa koje je nosila sa sobom.

No koliko god nevoljko, kao i bezbroj puta prije ovog, sjela je pred mene i počela objašnjavati.

Ona je znala da se on boji. To je bilo očito makar on sam nije u potpunosti bio svjestan ni svoga straha, niti svoje nemogućnosti prikrivanja dotičnog.

Bojao se nje. Bojao se sebe. Plašilo ga je što nije mogao razumjeti ni sebe, a kamoli nju. Nije razumio ono što je osjećao pa to nije mogao ni prihvati ni kontrolirati. Bilo ga je strah toga što nije mogao kontrolirati ni sebe ni nju. U osnovi je bio ranjiv i to ga je užasavalo.

Bila je sposobna razumjeti način na koji je njegova podsvijest funkcionirala: bio je uplašen, a konstantan strah u prevelikim se količinama pretvara u bijes. Bijes veoma lako prerasta u mržnju, ali to je ono što ju je spašavalo u cijeloj stvari - mržnja je potpuno predvidljiva uzročno-posljedična emocija.

Podijelio je s njom svoju mržnju. Sada kad to sagledavamo, obje shvaćamo da je to zapravo bio prvi korak prema zadobivanju njegovog povjerenja.

Mržnja kao takva oduvijek je postojala - u svakom čovjeku, u svakom društvu. No to nije bilo ono što je taj pojam predstavljao za njega. Njemu je mržnja davala osjećaj života. Mržnja je za njega bila vrela, nasilna, intenzivna, ljuta, crvena energija. Bila je posebna. Bila je bitna. Bila je jedini konstantan osjećaj. Bila je jedino što je želio. Bila je jedino što je mogao imati.

Količina te mržnje za nju je bila nepojmljiva i, iako ju je mogla razumjeti, nije znala kako se nositi s njom. Željela mu je pomoći. Željela je da joj dopusti pokušati zamijeniti tu mržnju nečime. Jedino nije bila sigurna kako bi to učinila bez da dopusti toj mržnji da ju izjede u procesu.

Bespomoćna u jednom od trenutaka kad je ta mržnja prijetila da će ih oboje uništiti, potrčala je prema njemu, zagrlila ga i privila se uz njega što je čvrše mogla, oduzimajući mu na taj način mogućnost da ju odgurne od sebe. Računala je na faktor iznenađenja koji bi ga zaustavio u njegovoj pomahnitalosti i na taj mu način dao nekoliko sekundi da promisli o onome što radi. Ono što se dogodilo bilo je posve neočekivano - on je doista stao. Pokleknuo je kao da će se srušiti, no ona ga je uhvatila. Zagrljio ju je toliko čvrsto da je zaboljelo. Nesigurna u ono što bi trebala dalje učiniti, ignorirala je bolno savijanje u rebrima i nastavila ga držati. Osjećala se pomalo usamljeno, jako ne-

funkcionalno i ponosno. U tom je trenutku zagrljaj dobio novo značenje: postao je utočište. Postao je mjesto kamo su oboje bježali od svijeta. Postao je najmekši i najtoplji sedativ.

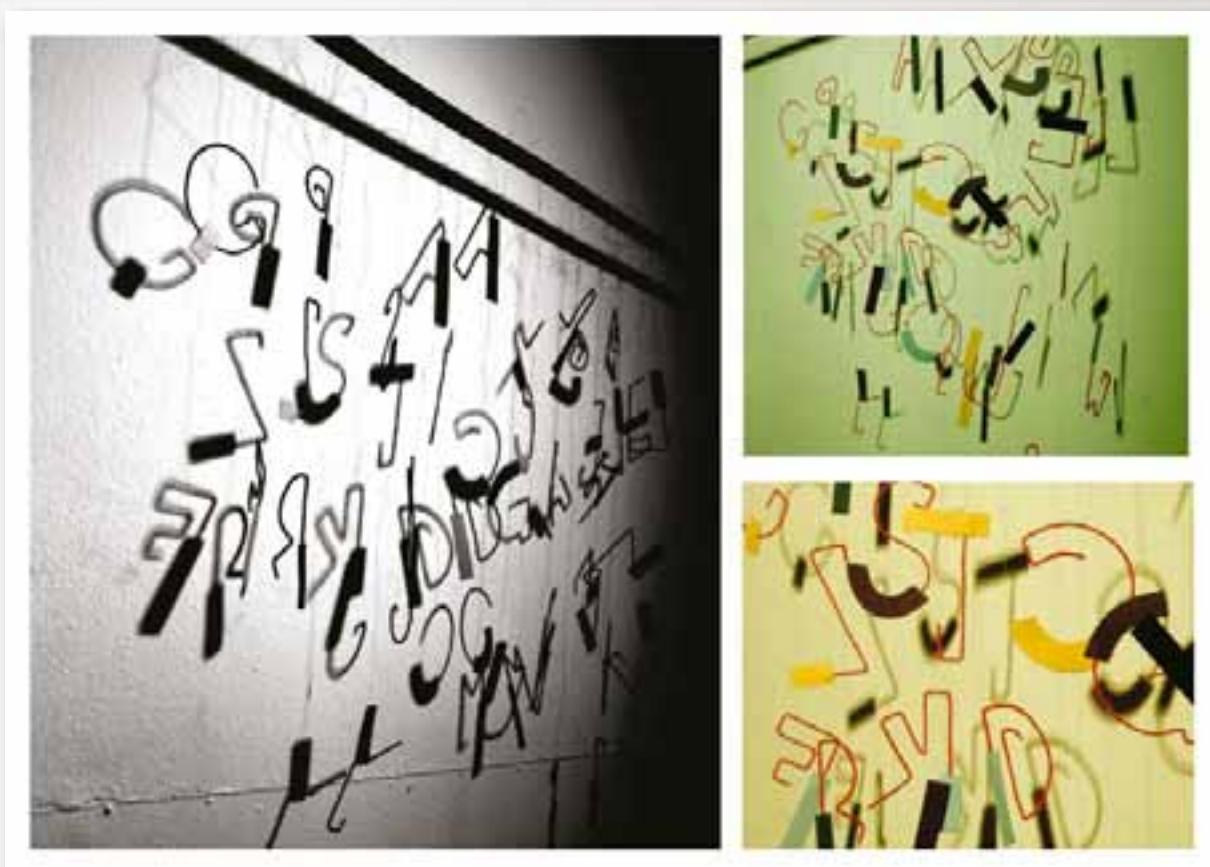
Razlozi njenog truda u tom trenutku ni njoj samoj nisu bili još posve jasni. No shvatila ih je kasnije, jedne večeri kad mu je pri izlasku iz auta ponovo došapnula: "Znaš, volim te", a on se okrenuo prema njoj s najmekšim izrazom i najblažim osmjehom. „Kad sam te upoznao, bio sam uvjeren da to ne postoji, a da ukoliko i postoji, ja to ne želim... Sad se bojim toga da nisam sposoban izdržati ni dan bez tebe.“ Zagrio ju je.

Prestala je pričati.

Kimnula sam glavom. Bila sam zadovoljna našim napretkom. Obje smo željele očuvati taj odnos s njim. Nasmiješila sam joj se i krenula prema vratima. Trenutak prije no što sam trebala iskoračiti iz sobe, osvrnula sam se prema ogledalu iza sebe. Ona je još uvijek bila тамо. Promatrala me s više kritike nego itko na svijetu.

Maja Fernežir, 4. razred

Škola primjenjene umjetnosti i dizajna
Voditeljica:Irena Labaš-Veverec

Katarina Ratkaj, Vinka Mortigija Anušić
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

Nulta točka

Nekad su dijelili sve, čak i čokoladne bombone koje je, zamotane u svjetlucavi papir, za Božić dobila iz daleke Francuske. Sjedili su na svijetlom parketu njene sobe i jeli čokoladu. Razgovarali su o svakodnevnim sitnicama. Gledali ljubičasto nebo u sutor kroz krovni prozor i smijali se ljestvici odrastanja.

A podijelili su sve prvo.

Kad je prvi put sama išla kući iz škole, išao je s njom.

Kad se prvi put zaljubila, bio je to on.

Kad je prvi put izgubila ravnotežu u tramvaju, uhvatio ju je za ruku da ne padne.

On se nije događao. On je postojao. Bio je dio svake njene životne priče.

Njih su dvoje iz dana u dan dokazivali da među njima zakoni fizike gube smisao. Često joj se činilo da su kao dva magneta koji oko sebe drže čitave svemire na okupu. Davali su jedan drugome i snage i naponu, širili polje u kojem je vladalo dobro raspoloženje, često držeći i svemir onoga drugoga da se ne raspadne, čak i onda kad su bili daleko, čak i onda kad su se njihovi različiti naboji odbijali.

Zajedno su krenuli od nulte točke - njih dvoje, dva potpuno različita individualca koji su se protiv svijeta koji im se nije sviđao borili svatko svojim oružjem, ali na kraju najviše iskrenošću i uvažavanjem, ljubavlju i razumijevanjem. Znala je da se nadopunjaju po načelu ključa i brave, da ne može bez njega, ali da ni on ne može bez nje.

Prošlo je nekoliko godina od tada, a ona je shvatila da ga gubi. Da više ne dolazi k njoj čak ni na čokoladne bombone. Da se više ne smiju odrastanju. Da je ne gleda u oči bez skretanja pogleda. Da odlazi kući odmah nakon škole.

Nije video sobu koju je nacrtala, više nije znao kad je zaljubljena, više je nije tješio za glupo dobitvenu jedinicu, predugo ga nije čula kako kaže „Sve će biti u redu”.

Kod njega nije bila godinama, zadnje su se put u njegovoj savršeno bijeloj sobi smijali dok su još bili djeca, zadnji su put podijelili pizzu tako davno da joj se više nije sjećala okusa.

Shvatila je da ne zna kad su zadnji put jeli čokoladne bombone, da ne zna kad ga je zadnji put uopće vidjela da jede čokoladu.

Shvatila je da ne zna kad ga je zadnji put zagrlila. Izbjegavali su razgovarati o osjetljivim temama, a nekad nije bilo toga o čemu nisu raspravljali.

Činilo joj se da ga gubi kao što sitne čestice pijeska propadnu kroz malo razmaknute prste, kao što voda iscuri kad pomakneš spojene dlanove.

Pitala se je li to ono što im se događa - je li im sudsudina pružila ono najvažnije, najvrjednije - dala im prijateljstvo na trenutak, a sada im ga oduzima?

Odjednom joj je jako nedostajalo ono što su nekad imali. Često ga je gledala i pitala se gdje se sakrio njen prijatelj s kojim je, ležeći na svijetlom parketu malene potkrovne sobice obasjane tek posljednjim zrakama poslijepodnevnog sunca, jela čokoladne bombone.

I upravo je tada spoznala.

Izgubila je jednog njega, ali je dobila drugog. Shvatila je da ne bježi od nje, da bježi od svijeta koji mu se ne sviđa, da traži svoj put. Shvatila je i to da je put njegov i da joj se njime već vratio.

Jer išli su kroz život zajedno. Bili su jedno drugome tu negdje, uvijek, i kad je trebalo i kad nije. Ljudi su ih voljeli, oboje, svakoga na svoj način.

Ne sjeća se točno kad je shvatila da su odrasli.

Znala je da pripadaju jedno drugome, da u svakom trenutku imaju jedno drugo, čak i onda kad se drugima možda činilo da se ne poznaju. U njihovim je razgovorima svaki okolni svemir i dalje bio suvišan i to je bilo ono što ju je uvjerilo da ga nije izgubila, i da odlazak nije bio bio zauvijek.

I nije je bilo briga što drugi misle jer on je i dalje svaki njen dan obasjavao dugim bojama.
 Jer, voljela je način na koji s se uvijek brinuo za nju kao za sestru koju nikad nije imao.
 Jer, činilo joj se da se samo ona uvijek iznova iznenadi njegovoj ljudskosti.
 Jer, znala je, on pazi na nju, čak i onda kad ne pazi sama na sebe.

Odjednom je znala.
 Morala ga je pustiti da ode.
 Morala je čekati da se vrati.
 I vratio se.
 Ne na isto mjesto na kojem je bio nekad, ali točno na mjesto na kojem treba biti sad.
 Jer on ne može kroz ovaj svijet sam.
 Kao ni ona.

Mirta Stantić, 3. razred

XV. gimnazija

Voditeljica: Mirela Piskač

Anamarija Kandrač, mentorica: Vinka Mortigjija Anušić
 Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

The background features a red curtain on the right side and a yellow sponge at the bottom right corner.

Samostalni scenski nastupi

učenika srednjih škola

Vlatka Penezić, II. gimnazija
M. Držić: Dundo Maroje
Voditeljica: Gordana Prodanović

Ivana Ćurić, III. gimnazija
T. Štivičić: Odbrojavanje
Voditeljica: Maja Ilić

Christian Jean-Michel Jalžečić, III. gimnazija
V. Čudina: Labirinti laži
Voditeljica: Maja Ilić

Vedran Vulić, Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
A. S. Prahasto: Reklamni slom
Voditeljica: Goranka Lazić

Ivan Kovačev, V. gimnazija
T. Ujević: Ganutljive opaske
Voditeljica: Smiljana Karlušić Kožar

Katarina Strahinić, XVI. gimnazija
F. Schiller: Maria Stuart
Voditeljica: Jadranka Tukša

Barbara Dorotić, Gimnazija Lucijana Vranjanina
Mark Crick: Kafkina Juha
Voditeljica: Dragica Dujmović Marcusi

Dubravka Lelas, Klasična gimnazija
Euripid: Trojanke
Voditelj: Dario Budimir

Ivan Dadić, Škola za medicinske sestre Vinogradrska
A. B. Šimić: Zima
Voditeljica: Claudia Matković Kukulj

Bruno Čakarun, Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
M. Dizdar: Gorčin
Voditeljica: Svjetlana Jeleč

Tihomir Godek, Graditeljska tehnička škola
B. Vian: Mravci
Voditelj: Ante Kekez

Nikica Marović, Graditeljska tehnička škola
M. Krleža: Gospoda Glembajevi
Voditelj: Ante Kekez

Iris Mačukat, Graditeljska tehnička škola
E. A. Poe: Gavran
Voditelj: Ante Kekez

Miro Čabraja, Graditeljska tehnička škola
J. W. Goethe: Patnje mladog Werthera
Voditelj: Ante Kekez

Matko Kosovec, SŠ Centar Vinko Bek
J. Šotola: Van
Voditeljica: Anita Matković

Tin Kojundžić, Srednja škola Sesvete
D. Tadijanović: Dugo u noć, u zimsku bijelu noć
Voditeljica: Ružica Sever

NAGRAĐENI

Samostalni scenski nastupi

učenika srednjih škola

Dunja Glavaš, V. gimnazija

J. D. Salinger: Franny i Zooey
Voditeljica: Smiljana Karlušić Kožar

Ines Matić, IX. gimnazija

A. P. Čehov: Galeb
Voditelj: Zlatko Dobrotić

Nikola Baće, X. gimnazija "Ivan Supek"

M. Držić: Dundo Maroje
Voditeljica: Andrea Kosović

Zrinka Majstorović, XII. gimnazija

S. Kolar: Breza
Voditeljica: Marijana Šarac

Filip Vidović, Privatna klasična gimnazija

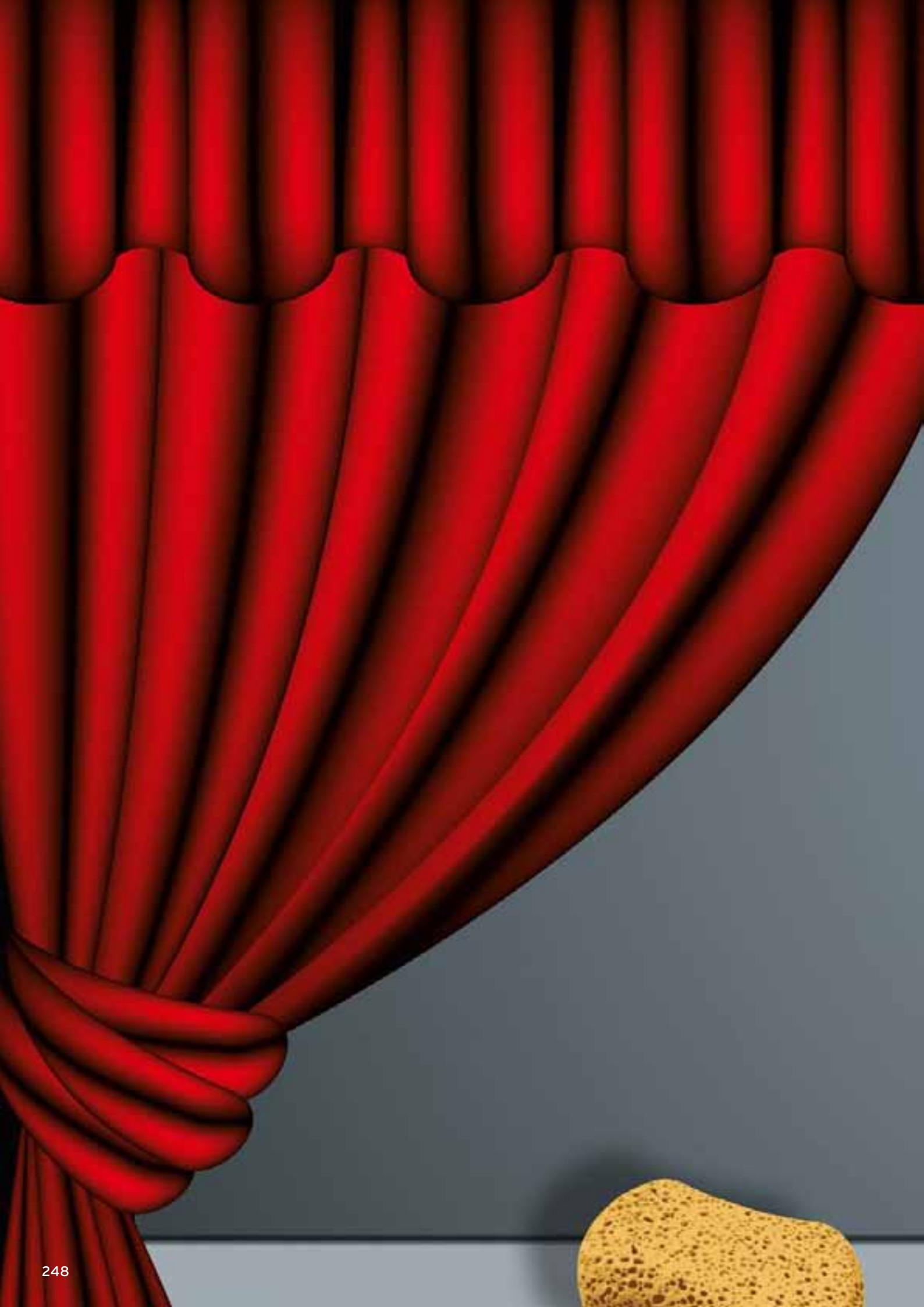
E. Rostand: Cyrano de Bergerac
Voditeljica: Gordana Bolf

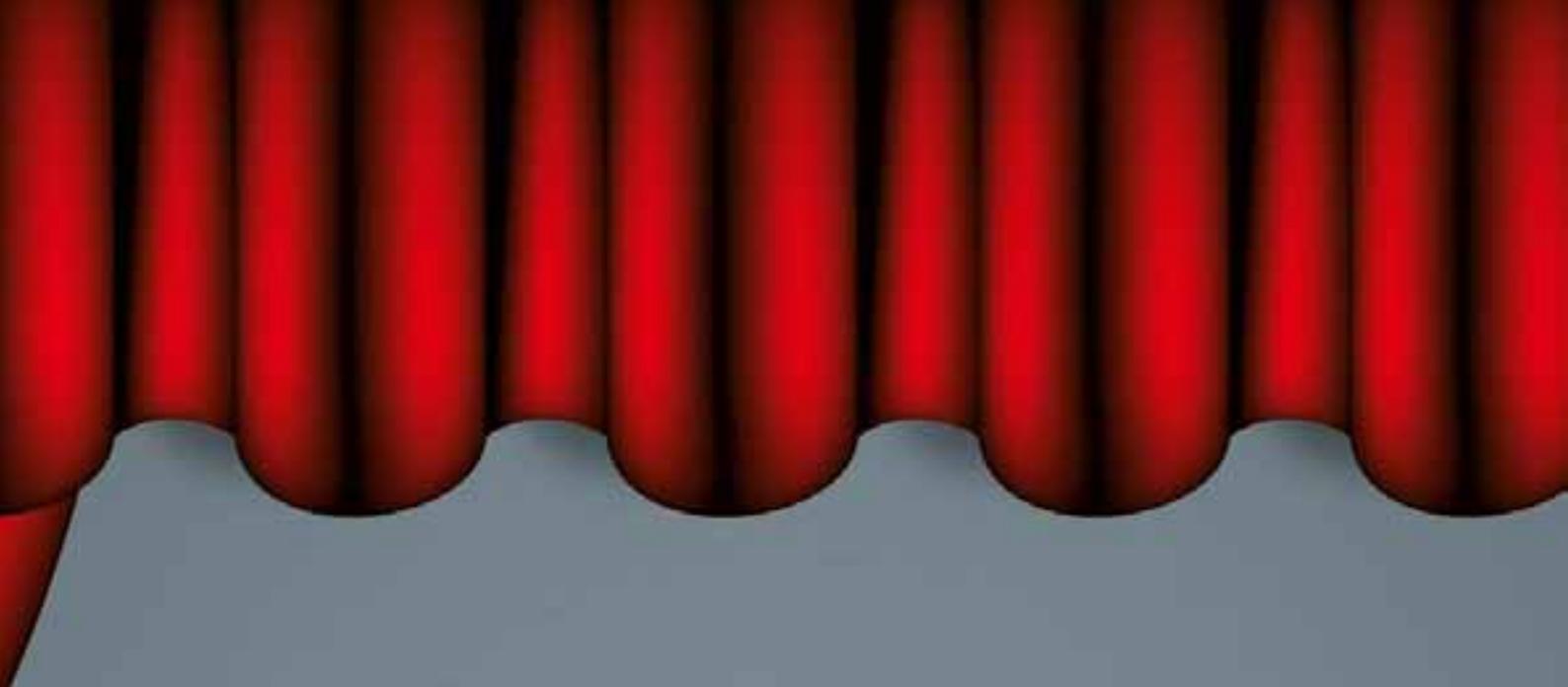
Filip Budić, Klasična gimnazija

T. Ujević: Obred utapljanja biserja
Voditelj: Dario Budimir

Marija Kotarski, Centar za odgoj i obrazovanje Dubrava

M. Krleža: Ni med cvetjem ni pravice
Voditeljica: Naša Šmalcelj

Skupni dramsko- scenski nastupi

učenika srednjih škola

Dramska skupina XV. gimnazije
A. P. Čehov: Švedska šibica
Voditeljica: Divna Tus

Dramska skupina Zagrebačke umjetničke gimnazije s pravom javnosti
Nepoznati autor: Ljubav u tri prizora
Voditeljica: Branka Krstičević

Dramska skupina Prirodoslovne škole Vladimira Preloga
Učenički rad: Cijeli svijet je jedna varka
Voditeljica: Sanja Vlahović-Trninić

Dramska skupina XVIII. gimnazije
Učenički rad: Zatvorska pričica
Voditeljica: Zoran Ferić

Dramska skupina III. gimnazije
M. Gavran: O ženama o muškarcima
Voditeljica: Maja Ilić

Dramska skupina Srednje škole Sesvete
M. Radić: Zagrebački valcer
Voditeljica: Leda Franić

Dramska skupina Tehničke škole Ruđera Boškovića
Ž. Gerovac: Kvartovski igrači
Voditeljica: Žaneta Gerovac

Dramska skupina Ženske opće gimnazije
Družbe sestara milosrdnica s pravom javnosti
Učenički rad: Imati srca
Voditeljica: Helena Marić

Dramska skupina Linigre
E. Ionesco: Instrukcija
Voditelj: Denis Patafta

Dramska skupina Gimnazije Lucijana Vranjanina
Učenički rad: Tri majstora
Voditeljica: Dragica Dujmović-Markusi

Dramska skupina I. gimnazije
R. Ivšić: Kralj Gordogan
Voditelj: Ivan Janjić

Dramska skupina II. gimnazije
N. Škrabe : Za kunu nade
Voditeljica: Zrinka Vancaš

NAGRAĐENI

Skupni dramsko-scenski nastupi

učenika srednjih škola

Dramska skupina XV. gimnazije

Učenički rad: Forum kazalište

Voditeljica: Mirela Piskač

Dramska skupina X. gimnazije „Ivan Supek“

L. Pirandello: Šest osoba traži autora

Voditeljica: Andrea Kosović

Dramska skupina Gimnazije Tituša Brezovačkog

Učenički rad: Sva lica Božića

Voditeljica: Ana Đordić

LiDraNo 2010.

srednja škola

Novinarski radovi

učenika srednjih škola

Šest stupnjeva unutarnje turbulencije

Turbulencija ima korijen u latinskom jeziku, a označava nemir, potresenost. O kakvoj je turbulenciji riječ? Zapitajte se koliko puta na dan povisite glas na nekoga. Razmislite koliko puta na dan vas nešto iznervira? Postoje brojne stvari koje mogu izazvati uznemirenost i potresenost kod ljudi svakodnevno, a kategoriziraju ih po stupnjevima, jer svaki sljedeći stupanj stvara veću količinu nemira duha i tijela. Odabrali sam ih šest.

1) Svako jutro morate ustati iz kreveta. U tome vam pomaže vaša omiljena budilica sa svojim iritirajućim zvukom. Natjerani ste ustati iz toplog kreveta, dotaknuti hladan pod i još između sna i jave odlučiti što ćete obući, istuširati se, doručkovati, uzeti aktovku/torbu i izaći iz stana prema vašem odredištu. Cjelokupni dojam najviše upotpunjuje hladno zimsko vrijeme, kad je temperatura ispod ništice. Nemojmo zaboraviti tramvaje i autobuse koje uspješno u 7.00 sati ujutro pune ljudi u najboljim godinama, a štakе i hodalice naglo postaju prošlost kad ugledaju slobodno mjesto. Nakon tog prizora „Jutro“ Vladimira Vidrića postaje samo lijepa maštarija. Konačno smo došli do mjesta gdje ćemo provesti više od pola dana.

2) Sve je identično. Svaki dan počinje isto, traje isto i završava isto. Navečer, kad pogledate unatrag, shvatite da nije nimalo različitiji od prošlog ili onog prije pet godina. Takva prikrivena šabloniziranost postaje svima očita, stoga pokušavamo unijeti golemu količinu promjene u naš dan. Mijenjamo teme razgovora, pričamo s različitim ljudima, kupujemo drugačiji sok, čitamo knjige novih autora i gledamo filmove koje smo propustili... Tim finesama unosimo dinamiku i sitnu raznovrsnost. Proustu je čaj i kolačić bio dovoljan da se prisjeti cjelokupnog djetinjstva. Hoće li to biti dosta i nama?

3) Zanimljiva su politička zbivanja za koja vjerujemo da će donijeti promjenu. Svako malo organiziraju se novi izbori. Redovito promatramo retuširane likove na reklamnim pločama te čitamo njihove parole. Skupovi i koncerti koji se organiziraju izazivaju veliku medijsku pozornost. Milijune kuna troše na reklame i oglase samo kako bi ugrabili: „još onaj jedan potrebeni glas!“ Svi nekim čudom postaju veličanstveni dobrotvori i sofisti u izbornu vrijeme. Vlast i moć zanimaju svakoga, i svi će učiniti apsolutno sve kako bi okusili onu Weberovu riječ: „MOĆ“. Sustav koji su već svi prozreli glasi: obećaju nam Kanaan, mi slijedimo, a kad tamo dođemo: „Nema nafte Mojsije!!!“

4) Učenici i studenti uče, čitaju, dobivaju ocjene, prolaze ispite i godine. Odrasli odlaze na posao, rade s kolegama, pišu, obogaćuju druge znanjem, grade, voze i nadaju se da će im plaća stići prije 15. u mjesecu. Žele da njihova djeca žive bolje od njih. Vjeruju da će doći dan kada se poslovni neće dobivati nepotizmom. Mislim da taj dan polagano dolazi i da se neću pretvoriti u Kafkinog kukca.

5) Turbulentnost nije samo negativna osobina ljudskog duha i svijesti. Ljubav se smatra jednim od najturbulentnijih osjećaja koji postoji. Kada ste istinski zaljubljeni, toliko ste potreseni emocijama da ne znate kud i kako sa sobom. Želite tu osobu 24 sata na dan. Svaka pomisao na nju ili njega vama pruža nezamislivu ekstazu, a zagrljaj i poljubac let u beskonačnost. Neki tvrde da su čuli kako srce Francesca Petrarce lupa kad god bi ugledao Lauru.

Dakako, ljubav može zadati bol veću od bilo kojeg oružja. Kada izgubite nekoga koga volite ili ste ostavljeni, količina potresenosti nadilazi granice normale. Neuzvraćena ili sakrivena ljubav izaziva turbulentne reakcije u blizini te osobe. Tako savršen osjećaj može prouzročiti tako neizmjernu bol. Razumijete li sada izreku: „Svaka ruža ima trn.“

6) Čega se najviše na svijetu bojimo? Što u nama izaziva najveću količinu straha i odbojnosti? Smrt. Neki će se slediti na samu riječ, neki se neće usudititi o tome niti razmišljati. Zašto se toliko trudimo dotaknuti vječnost? Zašto bismo željeli besmrtnost? Nietzsche je jednom rekao kako je

Ijudsko biće jedinstveno i da nikada neće po drugi put nastati tako nešto savršeno kao što jest. Vječnost se dostiže radom i ostavštinom. Trudimo se ostvariti naše snove sad, prenijeti nekome sve što znamo i naučiti ga kako živjeti. Dokle god smo nekome u mislima besmrtni smo. Moramo se dokazati sad i ovdje. Dokažimo se prvo sebi, a onda drugima! Idemo uloviti tu prokletu Hemingwayjevu ribu, pa neka je onda i pojedu morski psi! Kad počnemo tako razmišljati onda će smrt postati samo zafrkancija u stilu Monty Pythona.

Pjevušeći pjesmu iz filma „Brianov život“ sutra ću započeti još jedan dan. Hoćete li pjevušiti sa mnom?

Matej Trkanjec, 4. razred

XVI. gimnazija

Voditelj: Marijo Kosović

Josip Dolovčak, mentor: Mario Jurjević
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

LiDraNo 2010.

srednja škola

NAGRAĐENI

*Novinarski
radovi*

učenika srednjih škola

SLUČAJ UDŽBENICI OBILJEŽIO POČETAK OVE ŠKOLSKE GODINE

Kad ih izvadiš iz smeća, cijena im je veća

Vukovarski gradonačelnik ogorčen zbog udžbenika. Unosan posao u Šibeniku: Majke dvostruko više platile knjige. Nakladnici mogu prepoloviti cijene udžbenika i još uvijek dobro zaraditi. Ovo su samo od nekih naslova koji su popunjavali stranice interneta ili novina željnih skandala i publiciteata. Sve je to donijelo prilično veliku pomutnju među nama učenicima i prilično opasnu pomutnju u novčanicima naših roditelja. Ako mislite da je profesorima situacija bila jasnija, varate se. Tek su se oni našli u pravoj zbrici izazvanoj raznoraznim informacijama koje su svakodnevno stizale na školske adrese.

Dakle, proteklih nekoliko godina dobivali smo besplatne udžbenike. Prvog dana škole razredniči bi nam podijelili nove novcate udžbenike s radnim bilježnicama i svakojakim priručnicima, onima potrebnima, ali i onima manje potrebnima, da ne kažem bespotrebnima. Iako nam baš ne trebaju, neka nam budu pri ruci, kad ih već ne plaćamo. Gdje bi svi ti silni udžbenici i priručnici završili u šestom mjesecu, nitko ne bi pitao niti bi ikoga zanimalo. I tako iz godine u godinu. A onda šok! Vlada ukinula besplatne udžbenike. I što sad? Ups... moramo se na brzinu prisjetiti kamo smo s knjigama posljednjeg dana nastave. To je bilo onoga dana kad smo se kupali u Jarunu, ludovali i cirkusirali. I došli su praznici. Tko bi još pametan razmišljao o knjigama? Ali, stiže rujan i počinje prekopavanje ladicica, ormarića i podruma. Oooo, kako je vrijednost naših udžbenika porasla u samo nekoliko mjeseci. Odjednom su dobra i stara izdanja i nije bitna ni izdavačka kuća. Bitno je samo da se knjiga kupi po pristupačnoj cijeni. Pristupačna cijena definitivno ne znači antikvarijat niti k-plus narudžbu knjiga po super cijeni. To znači samo jedno: Učenici, udružite svoje snage i spašavajte novčanike svojih roditelja, odnosno svoje, ionako siromašne, džeparce. Danas je to barem jednostavno. Tako su početkom školske godine statusi na facebooku izgledali otprilike ovako: Mirko Borić prodaje udžbenik iz povijesti u zamjenu za jedan kebab s ljutim umakom i puno luka, Lucija Ivić zna da Marini treba Orbis Romanus, a Marina zna da njoj treba ona njena crvena haljina, Ivana Šarić će izaći s Crnim ak joj nabavi knjigu iz filozofije... Za one koji nisu tako spretni s faceom, mjesta je bilo na tramvajskim postajama gdje su se tek tako dilale knjige. Mijenjali su se udžbenici prvog za udžbenike četvrtog, udžbenici šestog za udžbenike osmog i tako unedogled.

Ono što je besplatno, nerijetko postaje i bezvrijedno

Podjelom besplatnih knjiga svima, bez ikakva kriterija, nećemo postati zemljom znanja, a još manje zemljom blagostanja. Jer u Japanu, zemljopisno i kulturno dalekoj nam zemlji, djecu uče da su siromašni, da svojim trudom i zalaganjem trebaju steći i zaslužiti sve u životu pa tako i knjigu.

Besplatni udžbenici? Da, ali ne za svakoga. Je li besplatnim udžbenicima mjesto na policama urbanih vila na Pantovčaku ili Ksaveru? Ne. Da nismo svih ovih godina bili tako bahati i besplatnim udžbenicima prikupljali glasove biračkog tijela, danas bi bilo realno očekivati da socijalno najugroženiji u ovoj zemlji od države dobiju udžbenike. Ah, ta politika... Varate se, državni moćnici, ako mislite da mi učenici nismo razotkrilivaše političke smicalice zaodjenute u celofan ideje kako svi imaju jednak prava. Besplatno školovanje. Nama to ne treba. Naučite nas suošjećanju prema ljudima kojima je pomoći potrebna. Naučite nas da ne gazimo skupim cipelama po blatu predgrađa. Na svu sreću, ima nas dovoljno kojima roditelji mogu kupiti sav školski pribor, pa i udžbenike.

Ta vladina odluka nije bila baš tako socijalno osviještena, još manje ekonomski promišljena. Dati svima jednak prava, svima besplatne udžbenike? Rezultat - inflacija knjiga i veliki minus u

državnom proračunu. Ne smijemo nikako zanemariti i čisto ljudski faktor. Ono što je besplatno, ne rijetko postaje i bezvrijedno.

Ostaje još samo jedno pitanje, još samo jedna teško rješiva zagonetka. Je li besplatan udžbenik uopće točan i precizan termin? Tko je zapravo platio sve te raskošne, luksuzne udžbenike često opremljene CD-om? Ipak naši roditelji.

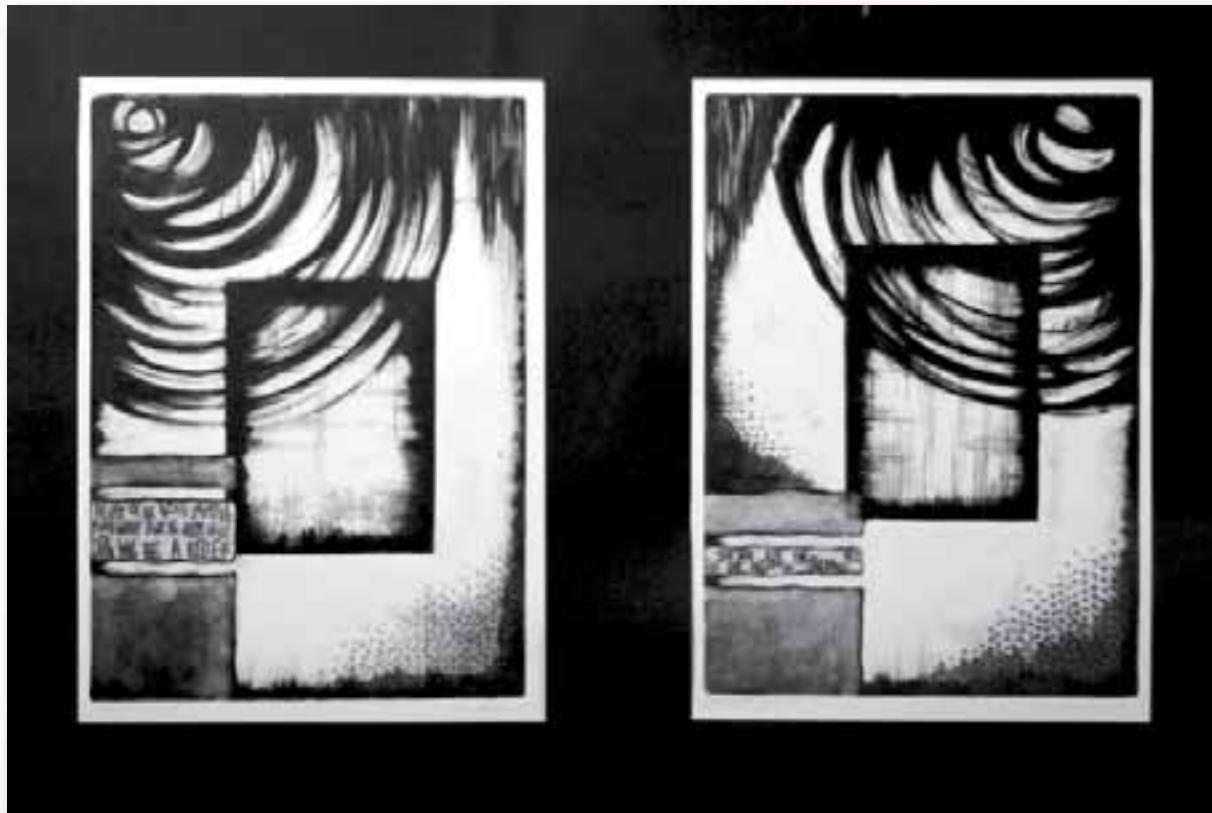
Zna se. Idemo dalje. Stižu recesija, harač, otkazi i druge nuspojave ovogodišnje krize. Kažu da je znanje ono što nam nitko ne može oduzeti, a ono se čuva u knjigama ili udžbenicima.

Čuvajmo ih i cijenimo jer ono što nije zapisano, ne postoji.

Mea Marija Glasnović, 4. razred

Prirodoslovna škola Vladimira Preloga

Voditeljica: Goranka Lazić

Željka Glagolć, Jure Kokeza
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Mea Vučković, mentorica: Vinka Mortigija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Guza bi vidjela puta, a love niotkuda

Nakon ljetnih praznika i maturalnog putovanja, anketirala sam učenike svog razreda o poslovima kojima su se bavili tijekom ljeta. Polovica je razreda radila preko ljeta, otprilike njih petnaest. Naš je razred poznat po izletima, nijedan ne prođe bez većine bekača. Često profesori skeptično propitkuju kako nam roditelji mogu financirati tolike izlete. Vlada bojazan da vršimo pritisak na dio razreda bez love. Kako bismo opravdali tolike troškove, odlučili smo i sami zaraditi.

Poslovi su bili najrazličitiji. Najteže je bilo onima koji su na 35°C morali raditi na vrhu desete-rokatnice. Neki su posebno voljeli turiste iz Češke, ponajprije zbog njihovih navika. Oni, naime, odbijaju kupiti bilo što, ako prodavač s njima ne proba robu. U nekima je posao izazvao ne baš malu dozu mizantropizma. A nekima je bilo zanimljivo gledati mlađahne zubare iz ureda u kojem su radili (čitaj: pili kavu).

Anketiranim učenicima postavljali smo pitanja: gdje i što ste radili, kada i koliko vremena, je li vam to prvi posao, koliko ste zaradili, kako ste se osjećali, što ste naučili, na što ste potrošili novce. Izdvajamo priče nekih anketiranih učenika.

Žena-oaza usred pustinje

Tomislav:

„Neću ti reći kak’ sam našao posao. Radio sam s bratom i kumovim sinom u kumovojoj firmi. Dobro, evo, sad znaš kako sam našao posao. Imam kuma. Mislim da ovako negdje ne bih mogao naći posao i da mi ne bi točno i na vrijeme isplatili. Radio sam tri tjedna u lipnju i zaradio 4 000 kuna. Većina je love otišla na maturalac, a dio sam i preko ljeta potrošio. Nije bilo lako. Kad sunce zapeče, a ti na vrhu zgrade, dođe ti da skočiš. Sad shvaćam bauštelce kad zvižducima pozdravljaju ženski spol koji tu i tamo prođe. Kad skapavaš na 35°C , vidjeti ženu usred ništavila u kojem radiš, dođe ti kao oaza usred pustinje. Ali bilo je poučno. Radio sam kao pomoćnik radnicima i oni su mi većinom govorili što trebam raditi. Nisu ti građevinci tako loši kao što svi govore. Nemaju puno obrazovanja, ali imaju puno iskustva, a to se cijeni. Naučio sam više cijeniti novac, puno je bolje zaraditi ga nego stalno dobivati.“

Zgodni zubar

Valentina:

„Radila sam u maminom uredu u knjigovodstvenom servisu. To je u mom kvartu, Kustošiji, i uopće mi nije bio problem raditi. Brže su mi prolazili dani, a u stomatološkoj ordinaciji pored nas radio je zgodan mladi zubar, tako da mi na poslu nije bilo dosadno. Većinom sam slagala i raznosila papire kad je trebalo: u Finu, na mirovinsko, zdravstveno, faksirala sam, ukucavala račune, kuhala kavu. Radila sam i prošle godine. Ove sam godine zaradila 2 800 kuna. Dio sam potrošila na maturalcu, dio na gluposti, a dio na izlaske. Pouka koju sam izvukla iz svega je: „Novci su tu da se troše, a ne da se gledaju.“

„Pizza-maherica“

Ana:

„Radila sam nekoliko poslova. Prvo sam 10 dana radila u Zagrebu u New Yorkeru. Naradila sam se ko konj. Shvatila sam da su ljudi životinje. Pogotovo žene. Ti ne možeš posložiti koliko one mogu razbacati. Ni smeće ne znaju bacati. Hodam ja dućanom i vidim ženu kako masni papir od sendviča zamata u hlače na polici. Stanem i zinem. Protrljjam oči, odmotam hlače, a kad ono stvarno papir i masne fleke po hlačama. Nakon toga otišla sam na more i radila u pizza cutu tri tjedna. Sestra mi tamo radi već nekoliko ljeta i nije toliki problem kad malo pohvataš konce. Pred kraj ljeta radila sam i u Gfk-agenciji za istraživanje tržišta, ali samo četiri dana. Zanimljivo je bilo slušati ljudi iz različitih krajeva Hrvatske. Neki bi mi samo poklopili, a neki bi se raspričali i o drugim stvarima, ne

samo o postavljenim pitanjima. Ukupno sam zaradila 5 400 kuna, dio je potrošen u šopingu, dio na maturalcu, a dio je ostao na računu za izlet u Sarajevo."

Vina daj na stol

Filip:

„Frendov stari mi je našao posao. Bolji posao nisam mogao ni poželjeti. Radio sam u dućanu s vinima i rakijama na Krku. Prodavao sam, degustirao, po potrebi mijenjao prijatelja za šankom u kafiću pored, te rješavao papirologiju o primitku robe. U mjesec dana zaradio sam 3 500 kuna. Od tih novaca platio sam zadnju ratu maturalca, a dio ostavio za džeparac. Tamo mi je bio plaćen i smještaj i hrana - dva obroka dnevno. To je puno bolje od mog prošlog posla na benzinskoj. Postao sam stručnjak za bijela vina i rakije. Najviše sam volio češke turiste koji neće ništa kupiti ako s njima ne probaš ili vino ili rakiju. Znalo ih je biti i po desetak na dan. I sa svakim probaj vino, rakiju i nije ti baš svejedno kad ti dođe čangrizava šefica, a ti zaudaraš po alkoholu. Sva sreća da ju nisam viđao prečesto.“

Sto ljudi, sto čudi

Valentina:

„Ovo mi je bilo treće radno ljeto. Radila sam u Kiki kod mame na odjelu. U uredu mi nije bilo teško voditi evidencije i telefonski razgovarati s kupcima. Ali kad sam morala biti na odjelu, nije bilo baš najlakše. Sto ljudi, sto čudi. I svatko je sebi najvažniji. Ljudi su svinje. Mislim, tko je video vršit’ nuždu u dućanu s namještajem. Ne mogu vjerovati. Gori su od životinja. Radila sam deset dana i zaradila 2 000 kuna. Još uvijek nisam potrošila tu lovnu, čuvam ju za neki izlet. Sad imam još više motivacije završiti faks i ne raditi na takvom mjestu.“

Našim je učenicima najlakše bilo pronaći posao preko kuma, mame, sestre, rodbine... Najčešće su radili u uredima ili dućanim. Prosječna im je plaća bila 2 000 kuna za deset dana, a to su potrošili na maturalac te džeparac i izlaskе.

Ako smo vas ovime pridobili da se i vi uhvatite posla i pobijedite ljetnu fjaku koja vas uhvati krajem školske godine, sve što trebate učiniti jest otići u najbliži učenički servis i zatražiti iskaznicu koja vam otvara vrata u radnički svijet. Onda valja nazvati nekoliko desetaka brojeva i raspitati koje tvrtke primaju srednjoškolce za rad preko ljeta. Uz malo sreće, do sredine srpnja već ćete biti zaposleni. Ako nađete posao preko poznanika, ni na plaću nećete čekati više od mjesec dana. Sve u svemu, steći ćete vrijedna iskustva, a i neprestana kukanja i izazivanje samilosti u obitelji i prijatelja, bit će opravdani. A možda baka ili tetka, koji put, onako za nagradu što ste im tako vrijedni, daju i više od pedesetice.

Monika Tunjić, 4. razred
Gimnazija Lucijana Vranjanina
Voditeljica: Diana Herak-Jović

LADO

60 GODINA

ANSAMBL NARODNIH PLESOVA I PJEZAMA HRVATSKE

Snježana Horvat, mentor: Damir Brčić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

FILIP U „NAJBOLJIM GODINAMA”, KRUZ U „LUDOJ KUĆI”, FILIP U FILMU „PRIČAJ MI O LJUBAVI”, ORIN MANNON U PREDSTAVI „ELEKTRI PRISTAJE CRNINA” SAMO SU NEKE OD ULOGA MLADOG GLUMCA STJEPANA PERIĆA

Hrabrost se isplati

„Htio bih se okušati i u režiji. Tražim jednu lijepu kratku priču o ljubavi. Htio bih napraviti nešto stvarno toplo nakon čega bi se ljudi malo zamislili.”

Stjepana Perića sigurno ste zapazili u popularnim televizijskim serijama, a ako ste češći posjetitelji kazališta ili kina, možda vam nisu promakle ni neke njegove kazališne i filmske uloge. Međutim, pretpostavljam da malo vas zna kako je ovaj mladi i uspješni glumac bio učenik upravo naše škole i, ne tako davno, proživljavao vrlo slične probleme, odgovarao pred istim profesorima, sjedio možda baš u vašoj klupi.

U kakvom Vam je sjećanju ostala Treća gimnazija?

Ostala mi je u jako dobrom sjećanju. U Trećoj sam upoznao neke ljudе koji su i danas uz mene, najprije mislim na svoje prijatelje. Tamo sam imao prve ljubavi, a i naučio sam neke stvari. Bilo mi je lijepo, ali sad mi je još ljepše. Protivnik sam svih onih silnih zaplašivanja da će na faksu biti grozno. Ustvari, tada ćete svi biti pametniji, ljepši i radit ćete ono što stvarno volite, moći ćete puno slobodnije raspolagati slobodnim vremenom. Svaka čast srednjoj, ali faks je zakon!

Nakon Treće upisali ste Pravni fakultet, no ubrzo ste odustali i upisali Akademiju dramskih umjetnosti. Kako je došlo do takvog preokreta, kako su reagirali vaši roditelji?

Na Pravo sam krenuo s mišlju da s tim poslom mogu dobro zaraditi, ali to nije bilo nešto što volim, zato sam krenuo za onim što volim - glumom. Mama me odmah u potpunosti podržala, a tata je na početku bio malo skeptičan, jer su i on i moј djed pravnici i to je zanimanje bilo kao neka tradicija u obitelji, no ubrzo je shvatio da mi ovo jako dobro ide i pružio mi maksimalnu podršku.

I u Trećoj ste išli na dramsku, jeste li tada otkrili ljubav prema glumi ili je postojala još ranije?

Interes postoji odmalena, točnije od sedme godine kad sam dobio kameru. Fascinirao me film pa su me tako počeli zanimati gluma i režija, a na dramskoj sam definitivno video da u tome ima nešto što me jako privlači. Ne mogu reći da se to tamo probudilo, ali sam tada ljubav prema glumi potvrdio.

Glumili ste i u kazalištu i u televizijskim serijama. Što Vam je draže?

Ni jedno ni drugo. Film mi je najdraži jer ima puno veću moć nego kazalište. Na filmu možeš više toga pokazati, iako mislim da je teže glumiti u kazalištu što sam iskusio i na vlastitoj koži. U jednoj predstavi sam bio dva i pol sata, od početka do kraja, na sceni. Tamo se ne smije dogoditi pogreška jer nema „O.K., idemo još jednom“ što je normalno na filmu.

Rekli ste da je u kazalištu puno teže raditi jer se ne smije dogoditi pogreška. Smeta li vama glumcima ako, na primjer, netko u publici komentira nešto, priča, uglavnom kad nije tišina?

Ako si ti potpuno uživljen u neku ulogu, ništa te ne može omesti. Osim toga, neke su stvari, poput kašljanja, smijeha ili međusobnih komentara, nešto sasvim norm alno. Nemojte ovo sad krivo shvatiti, ovo nije otvoreni poziv da komentirate tijekom predstave. Naravno da je tišina poželjna. Ali, ima tu još jedna stvar, kada je nešto napeto, iskreno i puno emocija, onda je takva tišina da ne čuješ ništa i nikome u publici ni ne pada na pamet slušati osobu do sebe koja želi nešto komentirati. Upravo su ti trenuci u kazalištu izrazito magični.

U Hrvatskom narodnom kazalištu glumili ste Werthera. Kako je uopće došlo do te suradnje?

Za ulogu Werthera bio sam pozvan na audiciju, no to nije bila prva uloga u HNK-u. Prvu ulogu u HNK-u sam dobio još prije. Bilo je to na četvrtoj godini Akademije. Svaki dan smo imali scenski

govor u pola tri. Ja sam, ne znam zašto, taj dan došao u pola dva. I tako sam sam sjedio tamo, mislim si gdje su svi i onda je došao jedan kolega. Počeli smo nešto pričati i on mi kaže da se vraća s audicije iz HNK-a. I tako ja, nakon kratkog razmišljanja odem u HNK, na prvi kat gdje se održavala audicija. Tamo mi je otvorila neka ženu, koja mi je izgledala kao neka gospođa iz ureda, i ja nju pitam: „Oprostite, gdje je audicija?“ na što mi je ona odgovorila: „Pa ja sam audicija!“. To je bila Matija Pleja. Audicija je trajala pet dana i svaki dan je otpadalo još i još glumaca. Na kraju smo ostali samo jedan glumac i ja. Posljednji dan došao sam spreman i rekao da ja to mogu, hoću i znam i da mi izvoli dati tu ulogu. Nakon toga ona mi je pružila ruku i na tečnom hrvatskom (inače je Slovenka) rekla: „Može, družel!“ Eto, to je priča kako sam ja dobio prvu ulogu u HNK-u.

Postoji li neka uloga koja Vam je posebno draga?

Svaka mi je uloga na neki način draga, neki trenutak ili neki dio te uloge. Draga mi je uloga u filmu „The Show Must Go On“ jer ima jedan kadar od tri minute u kojem me kao prati kamera. To je snimano u dijelovima tako je dio sniman kao u nekoj Big Brother kući, zatim sam na Visu u tunelu i onda na gradilištu u Zagrebu. Na kraju će se montažom to sve staviti u jedan kadar. Mislim da će to biti za hrvatski film jako iznenađujuće.

A jeste li ikada razmišljali o režiji?

Jesam, i definitivno ču se u budućnosti više time baviti jer mislim da je redatelj veći autor nego glumac.

A što biste režirali? Film po nekoj poznatoj priči ili nešto potpuno novo?

Svejedno mi je jer tražim jednu lijepu kratku priču o ljubavi. Htio bih napraviti nešto stvarno toplo nakon čega bi se ljudi malo zamislili. Volio bih da im film pošalje neku jako lijepu poruku i da im bar na trenutak ona bude u glavi.

Koji Vam je najdraži filmski žanr, ustvari u kojem najradije glumite?

S obzirom na to da glumim u Hrvatskoj gdje nas je prilično malo, radim sve. Možda mi je lakše glumiti u komediji, ali više volim glumiti u drami.

Kako uopće izgleda jedan dan u životu glumca?

Pa, svaki dan je drukčiji. Naš posao je jako živ. Nekad cijeli tjedan ne moraš ništa raditi, a onda ti se opet zaredaju dvanaestosatni radni dani. Zatim imaš jedan dan kad ideš samo po uredima sređivati ugovore, uloge i tome slično. To se meni inicijalno svidjelo. Još sam u Kušlanovoj, dok sam sjedio u klupama, razmišljao kako bih mogao biti glumac, nemaš fiksno radno vrijeme, zarađuješ onoliko koliko si dobar, a dobro mi ide i lagano je. Ipak, u jednom sam se zeznuo, nije baš lagano.

Kako onda uspijete uskladiti sve obvezne kad nemate fiksno radno vrijeme?

Ko prvi, njegova cura. Točno tako. Kad dobijem datum predstave, ja si to lijepo zapisem, a idući koji nazove, ako kaže taj datum, ja mu lijepo objasnim da ne mogu tada i dogovorimo se za neki drugi dan i tako se to sve posloži. To često zna biti jako čudan raspored, ali funkcioniра.

Umjetnici su pod stalnim okom kritičara i publike. Kako doživljavate kritike?

Uvažavate li više mišljenje nekog kritičara ili publike?

Reakcija publike najtočniji je pokazatelj je li predstava dobra ili loša. A što tiče kritičara... U principu kritike ne doživljavam osobno. To ne bi smjelo utjecati na moj rad jer onoga trenutka kada podlegnem pod utjecaj kritičara, izgubit ću svoj smjer. Jednom prije dobio sam jednu negativnu kritiku što me jako pogodilo, a onda sam nakon dvije godine glumio u istoj predstavi i od istog sam kritičara dobio najpozitivniju kritiku. Dakle, i reakcija kritičara je samo relativna.

Kakvi su planovi za budućnost, u kojim filmovima i serijama ćemo Vas moći uskoro gledati?

Radim jednu predstavu koja je „working progress“, znači ne radi se po tekstu, i ona će izaći krajem godine. Osim toga, snimam jedan film sa Sarom Hribar u kojem imam glavnu ulogu. Zasada je radni naslov „Jenny te voli“, što je naslov pjesme Gabi Novak. Nadalje, možda se početkom godine vratim u „Najbolje godine“ i onda ću raditi jednu seriju na ljeto.

Mladi ste, uspješni i radite posao koji volite. Djeluje idealno. A smatrate li Vi sebe sretnom osobom?

Pa smatram se sretnom osobom. Baš sam nedavno o tome razmišljao. Na primjer, idući tjedan snimam jednu scenu u kojoj moj lik pjeva na karaokama i producent mi je dopustio da si sam izabерem pjesmu koju će pjevati. Tako sam ja proveo tri sata tražeći po Youtubeu ljubavnu pjesmu koja bi odgovarala mome liku. I baš sam razmišljao: evo, ja sam tu već tri sata, slušam ljubavne pjesme i to je dio mog posla. Ništa mi ne fali i baš mi je lijepo.

I, za kraj ovog ugodnog razgovora, što biste poručili sadašnjim kušlanovcima?

Savjetovao bih im da budu hrabri. Na primjer, ako im se sviđa netko u školi, neka poduzmu nešto vezano za to jer se hrabrost uvijek isplati. Također, rekao bih im da uče jer će kasnije sve što nisu naučili morati nadoknaditi. I, naravno, neka uživaju u ovom razdoblju svoga života.

Marina Kopić, IV. razred

III. gimnazija

Voditeljica: Maja Ilić

Sara Divjak, mentor: Mario Jurjević
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

SPREMA LI NAM SE ZAISTA ONO ŠTO PREDVIĐA KALENDAR STARIH MAYA?

Kip planeta Zemlje pred kraj godine 2012.

Četiri jahača Apokalipse mogu i dalje mirno kartati belu jer čovjek će sam sebe uništiti

Svakih nekoliko godina - ista priča. Svima su već dosadile teorije o smaku svijeta i posljednjim trenucima čovječanstva po kojima je ljudima trebao kucnuti čas već barem deset puta. Najnovija teorija i najnoviji datum, koji će naivci dočekati s kacigama na glavi čekajući da im neki od Četiri jahača Apokalipse pretrči preko glave, a skeptici vjerojatno uz šalicu čaja o njemu neće ni razmišljati, jest 21. prosinca 2012.

Još jedna podvala ili...?

Prisjetimo se 1999. godine kada je cijeli svijet bio euforičan i uzbudjen zbog „novog milenija“, Nove godine 2000. Nije dugo trebalo da se netko dosjeti kako bi baš na taj simboličan datum bilo zgodno kada bi svijetu došao kraj. Krist je najavio svoj povratak prije dva tisućljeća pa se netko, na svoju ruku, domislio kako bi bilo napokon vrijeme da izvrši obećanje. Nemojte misliti da je bio jedini koji u to vjeruje, mase ljudi se brzo povlače za novim, neobjasnivim i značajnim događajima koji bi se eventualno jednom i mogli dogoditi.

Ali, ljudi nisu nestali, Krist nije došao i teorija je propala. Samo godinu dana kasnije netko drugi je mudro skopčao kako, ako precizno računamo, svijet ulazi u drugi milenij tek Nove godine 2001., jer se vrijeme računa od prve, a ne nulte godine. Grickanje noktiju ponovno počinje, no jahači apokalipse su i ovaj put izostali s proslave, ovaj put pravog, novog milenija. Nove sumnje i strepnje za budućnost probudio je 6. lipnja 2006. jer se sastoji od tri šestice kojima su ljudi oduvijek pridavali mračno i demonsko značenje, ali opet ništa.

A sada se, ubrzo nakon što je posljednja teorija propala, pojavila nova po kojoj smak svijeta treba nastupiti 2012. godine na dan 21. prosinca. Simbolika i povezanost brojeva u datumu u teorija kraja svijeta neizbjegni su. No, najnovija teorija čini se i kao najvjerojatnija i, unatoč onome što nam govori zdrav razum, u ovu se teoriju može povjerovati. Dokazi su bezbrojni i većinu podupiru i znanstvena istraživanja.

Predviđanja

Jedan od najvjerojatnijih dokaza kalendar je davno izumrlog naroda Maya.

Kalendar, koji je precizniji i od našeg suvremenog, zapisan na okrugloj kamenoj ploči i pomno smišljan nekoliko stotina godina, može predvidjeti točne datume pomrčina Sunca i Mjeseca stotinama, čak i tisućama godina u budućnost. Maye su bili vrlo pažljivi s vremenom i ono je bilo važan dio njihove religije i kulture pa ne čudi da su s tolikom preciznošću i toliko dugo radili na ovom kalendaru. A isti taj kalendar, predviđa 21.12. 2012. kraj svijeta ili, u najblažem slučaju, veliku promjenu na Zemlji, pogubnu za velik dio ljudske populacije. No, majanski kalendar nije jedini dokaz. Kineska knjiga „I ching“ koja sadrži 64 proročanstva koja se od davnina koriste za predviđanje osobne budućnosti Kineza još je jedan znak.

Terence McKenna je sva 64 proročanstva predočio linearnim grafom i usporedio ga s povijesti ljudske rase. Otkriće koje je nastalo zapanjilo ga je jer graf točno prikazuje napredak ljudskog društva i označava važne događaje, poput pada Rimskog Carstva i oba svjetska rata.

Graf pada do potpune nule upravo na dan 21.12. 2012.

Antička proročica Sibila, koja je predviđela pad Rimskog Carstva i slavu cara Konstantina, i prorok Merlin, koji na točan datum smješta otkriće Amerike i rat za američku neovisnost stotinama godina prije rođenja samog Kolumba, vide kraj svijeta također u 2012. godini. Indijanci iz plemena Hopi, engleska proročica poznata pod imenom Majka Shipton pa čak i cijenjena proročanstva pro-roka Nostradamusa predviđaju svršetak čovječanstva iste te godine.

Stvarnost

No, možda najčvršći dokaz, koji je već povukao za sobom i neke posljedice i promjene u ponašanju čovjeka, jesu predviđanja samih znanstvenika koja svi jako dobro znamo. Potrošnja fosilnih goriva i rudnih bogatstava 2012. više neće biti moguća jer će tada svi prirodni resursi biti iscrpljeni. Globalno zatopljenje već je počelo otapati ledene pokrivače Sjevernog i Južnog pola i razina mora već se diže. Onečišćenje, ratovi, bolesti uzrokovane ljudskim nemarom, netolerancija i mržnja brzo se akumuliraju i sve više pomažu svim ovim proročanstvima da budu vjerodostojnija i stvarnija. Ljudska ruka sama je sebi najveći neprijatelj jer uništavanjem prirodnih bogatstava planeta Zemlje uništava samu sebe.

Znanstvenici upozoravaju, no ljudi ne slušaju dok ne bude prekasno. Posebnim programom, koji automatski čita cijeli internet od kraja devedesetih godina prošlog stoljeća, znanstvenici i inženjeri otkrili su kako je učestalost zla, mržnje, pohlepe, ratova, ubojstava, gladi i novih otpornijih bolesti sve veća i rast će do vrhunca koji je matematički izračunat ponovno na 2012. godinu. Zlo u svijetu će do tada toliko porasti da više nikada neće moći biti iskorijenjeno.

Nije li sve to razlog za brigu? Ne bi li ljudi trebali početi mijenjati svoje stavove i ponašanje? Svi će reći da to nije njihova briga, pa što oni mogu učiniti kad velike kompanije i veliki ljudi rade toliko na uništenju planeta. No, odgovor je da mogu, i to iznenadujuće mnogo. Pa svijet i jest izgrađen od običnih ljudi koji jednostavno trebaju početi, a najbolje je početi od sebe. Kada bi svatko počeo od sebe, počeli bismo svi zajedno. Recikliranje i sortiranje otpada, razumna potrošnja čiste vode, energije i fosilnih goriva nisu gluposti. To su stvari koje ovaj svijet mogu spasiti. Dobre se stvari događaju dobrim ljudima, a najbolja stvar u ovom trenutku bila bi zadržavanje jedinog doma koji čovječanstvo ima, a to je planet Zemlja.

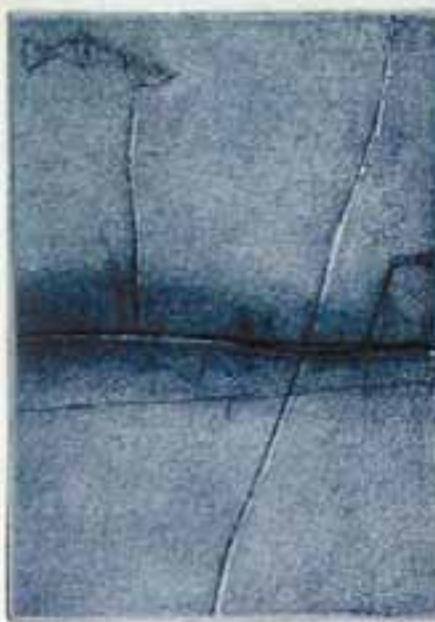
Demon ljudskog lica

Upravo zato 2012. nije više samo teorija, nije samo puko nagadanje i izmišljanje iz dosade, nego je prosta stvarnost. Nema smisla bojati se meteora koji će se iznenada obrušiti na zemlju u skorijoj budućnosti ili izvanzemaljaca koji će nas istrijebiti ne bi li sebi na Zemlji izgradili dom. Ne moramo se s kacigama na glavi skrivati pod stolovima ili u podrumima naših domova tog kognog 21.12.2012. Neće nastati velika pukotina posred američkog kontinenta iz koje će poiskakati demoni i nezamislive zvijeri i početi proždirati čovjeka po čovjeka. Smak svijeta uzrokovat će ljudi, a bilo bi strašno kad bi se prava svijest o tome proširila prekasno. Pa i Četiri jahača Apokalipse sigurno će radije ostati doma i kartati belu nego da 21.12.2012. krenu u posljednji pohod kako bi istrijebili čovječanstvo kad će ljudi i tako sami sebe na posljeku uništiti i tako nestati s lica Zemlje.

Matko Buntić, IV. razred

III. gimnazija

Voditeljica: Maja Ilić

Marija Kokeza, mentor: Jure Kokeza
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Krajolik Slapnice

Mogu li i naši krajolici zainteresirati čitatelje, stati uz bok atraktivnim svjetskim prirodnim znamenitostima? Teško, možda poneki, i to tek onda kad o njima izađe članak u nekom velikom svjetskom časopisu. No svojih čari ima, sada tako mislim, i pejsaž iz mog zavičajnog krajolika - kanjon Žumberačke rječice Slapnice.

„Ma daj, stara, ne gnjavi! Pusti me da se naspavam barem subotom, Kakav Žumberak, kakav kanjon Slapnice!...“

Nije se dala smesti. Uporno kao rijetko kada inzistirala je na tome da bi za moje školom napete živce najbolje bilo opuštanje u „oazama mira i tišine“ spomenute rječice.

Za nešto više od pola sata lagane vožnje našim starim accentom iz malog sela Svetе Jane stigle smo, uz moje zajedljive primjedbe, do skretanja s putokazom za Slapnicu.

„Na lijepo si me mjesto dovela!“ zarežala sam ironično i slavodobitno jer smo se našle usred kamenoloma koji je svojim piramidama šljunka različite debljine, svojim, na svu sreću, uspavanim strojevima i kamionima vidljivo oneraspoložio moju roditeljicu, a meni dao priliku da još jednom požalim za subotnjim izležavanjem.

Ali čim smo za sobom ostavile tu ljudsku rugobu, kraj znaka „Brdska cesta: vozite na vlastitu odgovornost“, proletjela je malo iznad nas neka povelika ptičurina, jastreb valjda. Kao da nam je priroda zaželjela dobrodošlicu u svom carstvu; mojoj majci, zaljubljeniku u njene čari, ali i meni koja baš ne marim za „te gluposti“.

Vozimo se uskom šumskom makadamskom cestom u relativno dobrom stanju, s obje strane šumsko zelenilo, a rječica Slapnica (nazivaju je i potokom) šumi desno od nas. Kao da smo zatvorene u srcu tišine ili izgubljene u tom uskom prolazu, među žumberačkim brdima,

Nakon otprilike 1 km vožnje i nekoliko polusakrivenih vikendica, dolazimo do lijepo uređene livate s kamenjarima koja je iznenadila i moju staru. Zatim mi je važno pokazala drveno-zidanu katnicu zvanu Ribički dom, navodno omiljeno izletište vikendom za klince i njihove starce.

„Ništa posebno“, više sam za sebe progundala...

Oko 1 km vožnje trebalo nam je do putokaza za Vranjak (stara me, istina, nagovarala da pješačimo, ali još i to, ne bih ni u ludilu!). Ja nisam pravo ni opazila drveni dugoljasti komad koji je tužno ležao odbačen kraj puta, a stara je već postavljala oznaku na vidno mjesto, mrmljajući nešto nerazumljivo na račun neodgovorne „mlađarije“...

Skrenuvši desno od glavnog puta, pješice smo pratili korito potoka Vranjka, prilično slikovitog vodotoka. Glavna mu je odlika slap do kojeg se dolazi nakon petnaestak minuta hoda. Verući se za majkom, čula bih tu-i-tamo kako mi ona nešto govori o lijepim primjercima guba, gljiva koje rastu na kori debla, o odlomljenoj sedrenoj stijeni neobična oblika koja, vjerojatno zbog svoje vapnenačke građe i blizine vode polako gradi ukrase poznate pod imenom stalagmiti i stalaktiti. Bio je tu i neki zaista čudan okrugao kamen promjera otprilike pola metra, omotan debelim užetom poput mreže - zašto, nije znala ni moja „majčica“. Šum potoka je slabio i kao da se miješao sa šumom slapa kojem smo se približili, nazirući ga tek kroz gustu koprenu stabala.

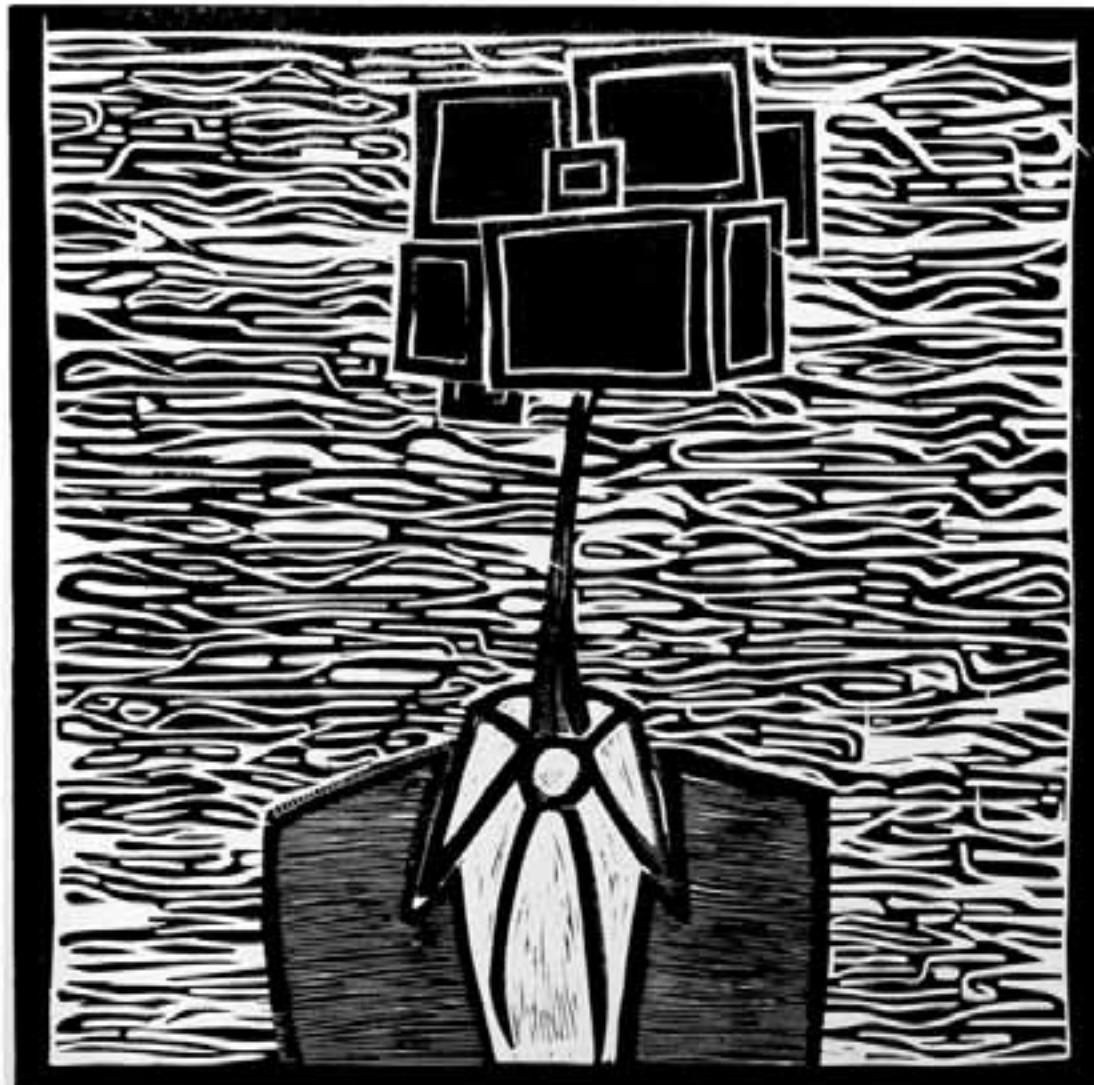
Videći moju razočaranost slapom koji se po svojoj količini vode može jedva kititi tim imenom, moja me roditeljica pokušala utješiti: „Ja sam ga doživjela kad je bio puno bogatiji vodom, jer, priznat ćeš, ima lijepu visinu, oko 15 m.“

„Da, dobar je, za blago tuširanje ljeti - ako onda ima i tih nekoliko kapi”, uzvratila sam podrugljivo.

Stigavši na vrh litice, približili smo se samom rubu okomite stijene, što je bilo prilično opasno, ali i uzbudljivo. I dok se potočić Vranjak obrušavao u ponor čineći tako Vranjački slap, moj je vodič stao recitirati: „Teče i teče, teče jedan slap...“. Na kraju sam joj i ja pomogla izdeklamirati: „Pomaže ga tkati“. Moram priznati, dobro raspoloženje mi se počelo vraćati. Da nas je netko u tim trenučima video, svašta bi si mogao pomisliti, naročito kad je moj razneženi vodič uzeo štap i počeo čistiti potočić kako bi se lakše slijevao niz liticu.

„Pomozimo potoku da slobodno teče, oslobođimo njegovu zapretenu snagu! Koliko će sada mojih kaplja tkati Vranjački slap!?” vikala je ironično-euforično.

Bojeći se valjda da mi se ne pokvari sad već dobro raspoloženje, stara nije inzistirala da se spustimo do špilje koja nas je mamila tajnovitom crninom. No, pokazala mi je proplanak i tragove

Viktorija Jurina, mentorica: Vinka Mortigjija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

za koje je tvrdila da su dokaz kako ovdje obitavaju divlje svinje. Nisam skrivala ironiju uzvrativši joj pitanjem: "A gdje su nam puške?"

Vraćajući se prema autu, stara mi je bojažljivo predložila da nastavimo još malo dalje do Brisala, drugog „bisera“ ovog krajolika. Nije me trebala dugo nagovarati. Osjetila sam zbog toga kod majke skriveni izraz zadovoljstva što joj kćerka počinje pokazivati interes za nešto što ona toliko voli...

Nakon 1 do 2 km, prešli smo Slapnicu mostićem uz koji je stajao putokaz za Brisalo.

Korito potoka Brisala je još slikovitije, ima više vode koja se mjestimice zadržava stvarajući dražesna jezerca. Tu su i sedrene gromade mjestimično pokrivene mahovinom i srušena debla. Za 15 min stigle smo do visoke sedrene stijene niz koju se slijevao vodopad, čineći u podnožju simpatično plitko jezerce.

„A, ovo je već malo bolje“, raspoloženo sam komentirala.

„Visinom su Vranjački slap i Brisalo dosta slični (15-ak m), ali je pristup Brisalu u samo podnožje znatno lakši, a zbog jezerca cijeli je prizor privlačniji“, majka je „stručno“ komentirala.

„A i vodopad je ipak nešto bogatiji vodom“, uzvratila sam tonom sličnim majčinom.

Slikali smo se pod slapom, dok nas je prskala blaga Brisalova kiša, držeći se za korijen koji je bio poput prave lijane. Skoro da sam počela oponašati Tarzana, ali ipak sam se svladala.

Vratile smo se do auta već prilično umorne. Odlučile smo ipak da ne idemo kući dok ne obiđemo Draganov mlin, jedini stalno naseljeni objekt u desetak km dugoj dolini Slapnice. Majka više nije skrivala zadovoljstvo zbog moje probuđene znatiželje. Kratka vožnja našim starim i neuništivim accentom, bila je dovoljna da se nađemo pred mlinom. Tu su nas lavežom dočekali Žuć i Švrćo, lovački psi, ne baš previše druželjubivi. Domaćin, čovjek od nekih 60 g., ispričao nam je otkuda potječe ime Draganov mlin.

„A niste Vi taj Dragan?“ upitala je moja znatiželjna roditeljica.

„Ma ne, ne! To je bio ženin pradjet koji je došao iz Slovenije, desetak km odavde. On je sagradio mlin koji je bio nekad vrlo korišten.“

Njihovo je prezime Mezir, a i danas im je gospodarstvo poprilično: brojno blago (krave i ovce), njive, veliki voćnjak sa starim sortama jabuka, a i mlin radi, ali samo za njihove potrebe. Bilo je zanimljivo slušati razgovorljivog domaćina i baciti, na odlasku, još poneki pogled s gornje strane na mlinsko kolo koje se lagano okretalo...

Na povratku u civilizaciju, uljuljkana pravilnim ritmom našeg accenta, predavala sam se snatrenju na različite pojavnosti netom obiđenih predjela: kakav će biti u jesenskoj raskoši boja, a kakav u blještavilu snijega i leda? S radosnom strepnjom zamišljala sam naš drugi i teći, i tko-zna-koji susret sa zavičajnim krajolikom kanjona Slapnice.

Mihaela Zaher, 2. razred
Geodetska tehnička škola
Voditelj: Nikola Butorac

Prikaz knjige pjesama

Predmeti Marka Pogačara

Algoritam 2009.

Poezija Marka Pogačara sasvim je slučajno završila tiskana kada je prošavši kroz mnoge ruke njegovih prijatelja zastala u rukama Krune Lokotara koji uređuje rubriku Na vrhu jezika u Vijencu, te je poslana na natječaj i тамо pobijedila. Jedna od njegovih zbirk je Predmeti u kojoj zahvaća, rekla bih, sažetke prostora kojima, danas, ljudi tako malo pridodaju pozornosti, a još manje zahvale.

Zbog navedenih manjkavosti čovječanstva prema, naizgled nebitnim stvarima, Pogačar se uzima za subjekte koje svijet neće primijetiti i odaje im počast, stapa se s njima, zamjenjuje mjesta i prinosi sebe kao žrtvu opterećujući riječi.

predmeti, predmeti, strašni predmeti,
želio bih da vas mogu zaželjeti.
želio bih da vaša želja bude i moja,
da vas sjene i dalje dokazuju

Pogačar si daje ulogu arheologa tražeći u predmetima smisao postojanja (i on sam je drugi oblik predmeta) i pronalazi te čestice smisla u svjetlu. Kada Sunce prizna predmet kao stalan daruje mu sjenu na način da mu daje intimnost time što ne ulazi u njega cijelog kao takvog već se povlači koristeći ga (kao da bi on bio planinska koliba, a one planinar u bijegu pred gromom, kada bi bile bijeg sam) a da se u njemu ne nastanjuju (e), kako bi se odbilo od njega samog i dokazalo postojanje.

razvrstati se mogu raznoliko. one koje se s večeri
rastvaraju da u sebe prime bezimene i ledene zvijezde,
one koje kiše zelene, pretvarajući ih u lebdeću livadu,
one koje su krošnje s kojih je nečija ruka pobrala jabuke,
zatim ljuštture, padobrani, pokrov za kakve stišane kosti.

Među redcima neprestano pokušava definirati predmete, usvojiti ih, kako bi čitatelju skrenuo pozornost na ono što oni, nebitni subjekti, uistinu jesu u srži, što predstavljaju i prazninu koju bi neopazice ostavili da ih nema. U pokušaju da pridobije zahvalnost, ukazuje na brojne udarce koje predmeti primaju bez imalo osjećaja osvete ili nelagode, nepotrebe za uzvraćanjem, već pritsika koji se vrši na njih razvrstavajući ih na subjekte koji se rastvaraju. Upijajući nepoznate (bezimene) i nemarne (hladne) mnogobrojne tako da mijenjaju subjektovu bit bez potrebe za obrazloženjem: zašto bi ili zašto ne bi postojalo. Jedina im je zadaća biti prisutan, cjelovit i sav bez obzira da li je potreban u čuvanju naših prljavih maski koje bi u protivnom izašle na vidjelo, u postajanje. Ovako se samo slute. Za razliku od navedenih, subjekti koji korodiraju i poprimaju oblik svakidašnjice služe kao sredstvo prijenosa vremenskih procesa, jednostavnije: U neki novi predmet uvršten je stari i obrnuto, a niti jedan ne gubi svoje svojstvo.

kišni štropot ih čini šumnim.
..., i rasprostire poznatim
prostorom kao korijenje mutnim
podzemljem, onim što se
ne nadzire.

Zvukovi predmeta dok ga kiša golica dokazuju, poput kakve matematičke formule, da je stvaran proizvodeći glas (krik predmeta dok i sam shvaća što je) u doticaju s vodom koja poprima oblik njega.

Na samom početku kronologije (redosljeda postajanja) bile su ptice, potpuno slobodne, razotkrivene, ranjive, ali svoje i samim time nedostizne. Ptica simbolizira unutarnju besprostornu energiju koje se čovjek neprestano (i kroz povijest) pokušavao dotaći kao težnju za ujedinjenjem i dodirom nedodirljivog. Prije predmeta postojala je neprestana obnova i vrtloženje bez prepreka. Zanemarivale su se sitnice i prostor se nije pokušavao ograničiti predmetima. Ptice nemaju predmete, rekli bismo pragove i vrata kojima bi zaokružile, naprsto spojile zidove i svele nedostizno na pogled s prozora. Ptice posjednuvši svoju slobodu na grane zarobljuju let i time postaju predmetom sa svim karakteristikama subjekta zarobljenog u prostoru, u vlastitoj slobodi. Pogačar očekuje da će svakog od nas zateći tamo, u vremenu prije predmeta.

iz sjene u sjenu i preko
sjene u neko očito ništa, smjelo
mjerilo ničije stvarnosti. u ptici,
(predmetu prije predmeta, ustima prepunim perja)

Pogačar cijeli izum (misao) Svemira stavlja u isti koš. Svi smo mi predmeti koje je sjedinio, skupa sa životinjom, biljkom, kamenom, planetom ili zvijezdom. U jednoj od svojih pjesama spominje risa. Prvo ga razvrstava i poistovjećuje sa životinjom, a potom mu dodaje svojstvo višestrukog predmeta koji bi se zbog riječi višestruk (koja naglašava njegovu veličinu nad predmetom kojeg vreba) trebao pokajati što se podkrada predmetu brzinom, kretanjem i stapanjem u prostoru. Putem kakve ruke na vlasti koja stvara dvolične granice oduzimajući predmetu pravo da stvari vlastite, ris kao simbol čuvara skrivenog daje mu prednost u mjenjanju situacija u vlastitu korist bez da itko iskaže svoje stavove. Tu se ističe Pogačareva neistomišljenost sa sustavom koji ima moć mijenjanja u tajnosti jer mi, koji se izdvajamo (školarci, studenti, nastavnici,...) postajemo javni, razotkriveni i dostupni svima koji vrebaju. Jedino što znamo o sustavnim risovima jest da postoje kao riječ i priča iz koje izlaze.

Ris je životinja. neobičan, višestruk predmet,
čisto kajanje.
zakon brzine i mimikrije, sposobnost da s drugim
predmetima izmjenjuje mjesta...

Predmetima koji ga okružuju, Pogačar se unosi u lice uzimajući komadiće od svakog u potrazi za ispunjenjem. Klijanjem.

sjemenke u nama nađite svoju zemlju

Od subjekta zahtjeva da nikne u čovjeku kao plodnom i pronicljivom predmetu. U svojoj biti subjekt je ništa, sjemenka koja nije položena u zemlju, sve dok ne nikne u čovjeku kao inspiracija sa svrhom. Šalica čaja dok se prinosi ustima i ispija dobiva svoju svrhu, svoje plodno tlo u potpunosti.

Pogačar navodi na dvoličnost ljudskog roda Ona mi daje željeni oblik, toliko očekivanu provjerljivost, ona nas potpuno izdvaja. Čovjek iskorištava šalicu, njen oblik i sadržaj, ali dok ona mirno leži u ormaru (predmetu) i sama postaje predmetom, gubi se čovjekova zainteresiranost i šalica više ne postoji. To bi bilo nešto u smislu: Dok te trebam - dobro je, kad te više neću trebat - snađi se.

Pogačar doživljava svoje biće poput jezera koje čuva u svojim dubinama tamu kojoj bi jutro u protivnom nagrizlo svu dragocjenost svakom svojom pojavom. Zahvaljujući tami, jezero noću uspjeva apsorbirati i odbiti zrake noćnog neba i time stvoriti efekt zrcaljenja tako da i samo jezero noći postaje zvjezdano nebo, posjedujući sve karakteristike - tamu (koju danju čuva na dnu), zvijezde koje upija, oblake i mjesec koje odbija. Jezero se u tome trenutku stapa s nebom postajući ono samo. U prvoj pjesmi Jezera, Pogačar zahvaća situaciju običnog čovjeka svjesnog svojih dužnosti kao živog bića, ali nemoćnog da djeluje jer je zameten u gomili. Njegovi su koraci neprimjetni i on, kao takav nije u mogućnosti ostaviti dio sebe za njegove buduće kopije. Pjesnik se obraća nekom subjektu moleći ga za spas, jer Pogačar sa karakteristikama jezera, teoretski gledano, ne može nikuda. Zarobljen je vlastitim oblikom u nekom neodređenom polju koje ga sputava da napravi i jedan mogući korak. On ne raste, on se ne kreće. On naprotiv, samo stoji i trune u vlastitom mjestu.

Njegovi dani svode se na isto, biti nebo. Cijelim svojim bićem okrenuto je prema gore i oni se zaljubljuju. Preko dana, jezero čuva zvijezde neba kako bi ih u noći moglo predati nebesima.

Odvedi me. ja sam jedino sigurno ovdje.
posrednik između dva sretna svijeta,
mirna dok se ne dotiču. toliko želim da me odvedeš
da sam izmislio ime i dušu; više
imena, jer ne znam kako mi govoriš: nemoguće je
izračunati površinu duše. a ja sam svo šuplje
rebro, čista pomrčina, i to me muči.

Pogačar u svojim pjesmama uzvišeno barata riječima. Svakoj daje eleganciju, mirise te me potiče da na nekima zastanem. Sve što mogu u toj prilici napraviti jest sažaliti se. Nekako, kao da želi istaknuti nemoć i čežnju za nečim uzvišenim pa se bori u sebi jer ne želi napustiti ovo stanje (koje mu na neki način paše) koje ga u isti čas ubija i hrani. Volio bi dotaknuti granice novoga zadržavajući granice staroga, a to jednostavno nije moguće.

Saša Birošević, 4. razred
Poštanska i telekomunikacijska škola
Voditelj: Miroslav Kirin

JESU LI HRVATSKE ULICE ZAISTA OPASNE?

I ja sam Luka Ritz!

Statistike pokazuju da hrvatska mladež manje remeti javni red i mir (rjeđe se bude susjedi iznenadnim tulumima), a povećava broj tučnjava. Znači li to da se mladež se sve manje voli i druži, a sve više tuče i međusobno maltretira?

Luka Marinac, Josip Klasnić, Marko Jurić, Frano Despić, Nika Deković, Luka Ritz...

Ovi mladi ljudi, naših godina, od kojih većina nije do svoje smrti završila srednju školu, u posljedne dvije godine preminuli su na hrvatskim ulicama. Nisu bili zaštićeni od svojih napadača, ali tko bi ih i štitio? Pa zar itko od nas razmišlja da bi nakon nekog subotnjeg izlaska, nakon dobrog koncerta ili druženja s prijateljima mogao biti u smrtnoj opasnosti?

Šestero ljudi ipak su bili. Jesmo li svi?

Lukina priča

Svi znamo priču o Luki: miran dečko iz Dugava, zaljubljen u rock, tih i nemetljiv, istinski dobroćudan, u vrijeme smrti bio je maturant Grafičke škole u Zagrebu. Onog kobnog dana, 1. lipnja 2008., vraćao se s prijateljem kući s koncerta. Njegov prijatelj, čije se ime ne spominje u medijima pa ćemo ga zvati Pavao, rekao nam je: „Ne sjećam se svega tako dobro.“ Koliko god sam puta iznova sve proživiljavao u sebi, većina stvari od toga dana ostala mi je u magli.“ Nije im bilo ni na kraj pameti da se nešto može dogoditi kad: „Dolaze dva dečka, naših godina, možda mlađi, i traže cigaretu i par kuna. Mi, kao i uvijek na putu kući, nismo imali ništa, a dečki su čudno reagirali. Agresivno... nasilno. Od same tučnjave ne sjećam se ničega jer sam od udarca šakom jednog od napadača pao na pod i onesvijestio se. Kad sam ponovo otvorio oči, preda mnom su bila kola hitne pomoći i bolničari. Vidio sam da Luke nema, rekli su mi da su ga već prevezli na hitnu.“ Pavao Luku više nije vido, nikad više nije s njim razgovarao, njihovo prijateljstvo zauvijek je prekinuto.

„Ovak' mali, a udara!“

Svima nam je jasno, barem onima koji su se u životu našli u sličnim situacijama, ali su, na sreću, izbjegli moguće kobne posljedice, da Luka nije ubijen zbog cigarete i nešto sitnog novca. Iako nekim ljudima još uvijek zvuči nevjerojatno da ima agresivnih mlađih ljudi koji će s guštom nekoga prebiti bez ikakva razloga, oni postoje. Naslušao sam se svakavkih priča: dečkima je dosadno u parku pa odluče nekoga izmlatiti na ulici, cura ga je prevarila pa razbiju njenog novog dečka, krivo ga je pogledao, nije ga pogledao, ružan je, lijep je, sam je, u društvu cura je, glumi frajera... Povod im je na kraju jedino dosada i vlastita nemoć da nađu normalniju zanimaciju. Neki dan mi je dobar prijatelj iz osnovne škole ispričao „ironičnu“ priču kako su na hodočašću u Mariju Bistrigu on i desetorica prijatelja izmlatili nekog dečka jer je šetao ulicom s dvije prijateljice. Prvi ga je udario njegov rođak. „A ovak' je mali“, rekao mi je dok je rukom mahao u visini svog trbuha.

Ostao sam bez riječi.

Tko je zakazao?

Lukini ubojice nisu zatvoreni. Pavao nam je ispričao svoju priču s prepoznavanja počinitelja na kojima je bio svakih nekoliko dana u tih pet mjeseci traganja za Lukinim ubojicama. Nagledao se svakavkih likova kroz staklenu pregradu, a svaki od njih u svom dosjeu imao je već zabilježena slična nedjela. Nije mogao vjerovati koliko ih je. Prepoznao je ubojice koji su bili stari od 15 do 19 godina. Ne moram vam ni govoriti da je sudski proces i pokušaj kažnjavanja ovako mlađih ljudi

nemoguć posao. Maloljetnici do 16 godina uopće ne odgovaraju za zločine jer, tobože, nisu sposobni razmišljati o posljedicama svojih djela te su za to odgovorni roditelji. „Mladi nasiljem polažu račune za nebrigu u društvu staru dvadeset godina”, „Mladići očito nisu pomislili da rade nešto opasno”, „Roditelje nije briga”, „Mladi ljudi bez problema kupuju alkohol i opojna sredstva koja potiču agresivnost”, „Televizija je prepuna nasilja koje potiče mlade”, „Djeca igraju nasilne video igrice”, „Antijunaci u našem društvu postaju junaci”, „Ratni zločinci, ustašto, fašizam, sve se to u Hrvatskoj slavi i djeca su na to naučena”, „Djeca su prepuštena sama sebi i upadaju u loše društvo”, „Agresivnost je normalan aspekt puberteta”... Optica krivnje prebacuje se s čovjeka na čovjeka i krivca se ne može zaustaviti ni pronaći. Čak i kad se počinitelje pronađe, teško ih je osuditi i adekvatno kazniti. U Hrvatskoj se maloljetnicima kao najteža kazna, za nanošenje teških fizičkih ozljeda sa smrtnim posljedicama, izriče maloljetnički zatvor, popularni popravni dom. A tamo će se naći u društvu sličnih, pa i gorih, s kojima će teško naučiti kako popraviti svoje ponašanje. Zato ne vjerujem da u popravnim domovima svi shvate štetu svog nedjela. Za maloljetnike ispod 16 godina rezervirane su odgojne i sigurnosne mjere. Vjerujte mi, ništa posebno.

Loš kazneni sustav

Jedan od napadača na Luku Ritzu proveo je tri mjeseca u pritvoru, a pušten je jer nije bilo zakonske osnove za njegovo zadržavanje, a to znači da je prestala opasnost od ponavljanja zlodjela. Što mislite, je li mladić zbilja popravio svoje ponašanje i nikog više nije nikada napao? U veljači je istukao mladića u blizini Zoološkog vrta i lakše ga ozlijedio, a nekoliko mjeseci kasnije pretukao je petnaestogodišnjaka. Nakon svega toga dobio je kaznu pritvora od 48 sati.

Luka Ritz postao je simbol hrvatske borbe protiv nasilja i netolerancije. Nema osobe koja ne zna tko je on. Na njegovoj sahrani okupilo se nekoliko stotina članova rodbine, prijatelja i poznanika, a posmrtno je odlikovan nagradom Ponos Hrvatske. Od 2009. svake će se godine odavati priznanje „Luka Ritz” učenicima koji promiču toleranciju i nenasilje te će nagrađeni učenici dobivati godišnju stipendiju od 1000 kuna mjesечно. Luka Ritz tako je svojom prernom smrću podigao glas hrvatske javnosti, posebice mladeži, protiv uličnog nasilja i sličnih zločina. Nije li se, ipak, hrvatska javnost mogla probuditi prije ovih ubojstava i tragičnih sudbina?

Statistike kažu: nasilje u porastu

Statistički podaci 2008. godine u odnosu na 2007. nisu sjajni. Tako je zabilježeno 468 kaznenih djela nanošenja tjelesnih ozljeda što je povećanje od 24,14% u odnosu na 2007., 113 kaznenih djela nanošenja teških tjelesnih ozljeda što je povećanje od 6,6% u odnosu na 2007., 114 kaznenih djela nasilničkog ponašanja što je povećanje od 46,15% u odnosu na 2007. Tijekom 2008. maloljetnici su počinili 469 prekršajnih djela počinjenih „naročito drskim ponašanjem” što je smanjenje od 6,2% u odnosu na 2007., 1 299 prekršajnih djela „narušavanja javnog reda i mira tučom, svađom i vikom” što je smanjenje od 12,47% u odnosu na 2007. Dakle, jedno je jasno: hrvatska mladež počela je smanjivati remećenje javnog reda i mira, što se u velikoj mjeri odnosi na najčešće bezazleno cuganje na ulici u gluho doba noći ili buđenje susjeda iznenadnim tulumima, a povećavati količinu tučnjava, nanošenja teških tjelesnih ozljeda i nasilničkog ponašanja. Ovo je evidentni dokaz da se mladež sve manje voli i druži, a sve više tuče i međusobno maltretira.

Spavači, probudite se!

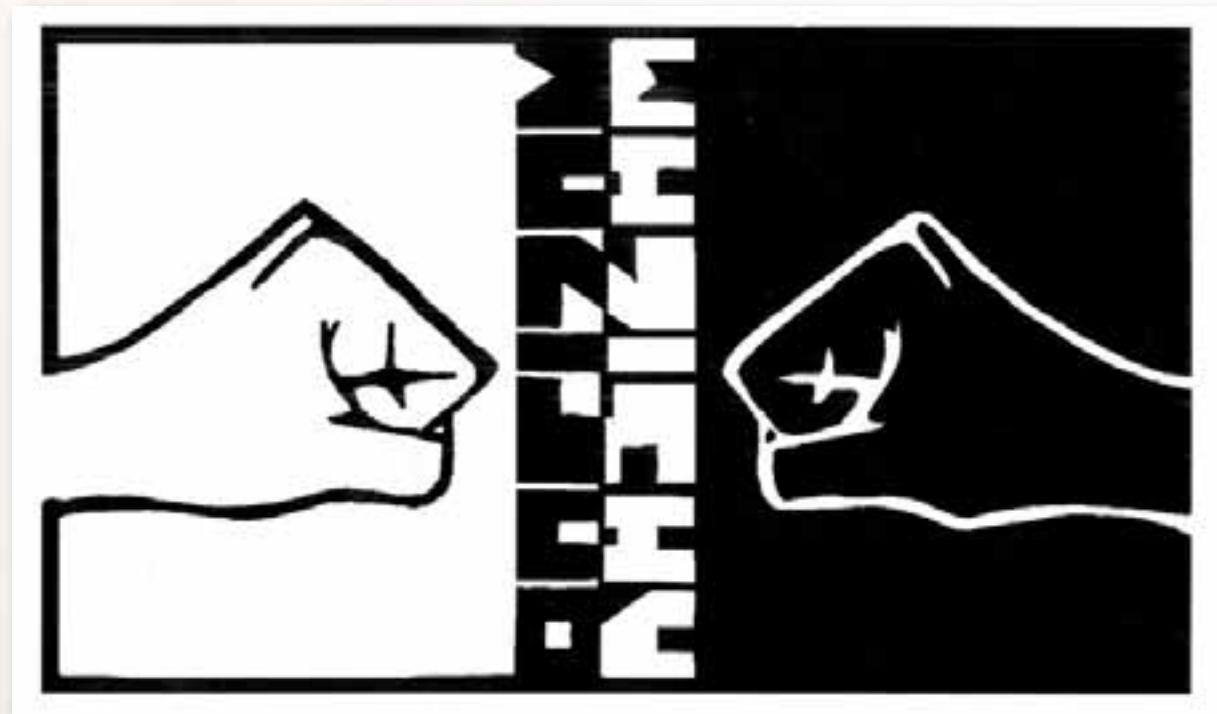
Dio hrvatske javnosti probudio se, počeli su dizati svoje glasove i ustajati protiv nasilja na ulicama. Neki su još zbumjeni i spavaju, a neki, na žalost, na nasilje i dalje odgovaraju nasiljem. Zagrebačke ulice ni nakon svih ovih poziva na buđenje nisu posve sigurno mjesto za noćnu šetnju. Na meti nasilnika može se naći bilo tko i u bilo kojem trenutku. A što čine vladajući? Kao i u većini spornih pitanja koja se tiču običnog građanina Republike Hrvatske, ne čine ništa. Zakoni ostaju isti

iako stanje u društvu zahtjeva strože mjere. Imena počinitelja nikad se ne saznaju i njihovi identiteti skrivaju se pod kapuljačama kad ih dečki u plavom vode za ruke po sudovima i policijskim postajama. Ali, zašto? Tko kaže da zasluzu te kapuljače na glavama i zaštitu identiteta odavanjem samo inicijala? Tko im pruža ruku pomoći i milost kad oni isto to nisu učinili ni za koga? K. M., R. L., J. J., S. Š. i D. K. počinitelji su ubojstva koje je potreslo hrvatsku javnost i na tih nekoliko velikih slova i točkica završio se ovaj slučaj. Huligane treba kazniti i pružiti im prigodu ne da se sakriju već da se posrame, omogućiti im bar taj jedan zdravi ljudski osjećaj, normalan u svakom pogledu - sram za počinjeno nedjelo. Ritzovi se prijatelji neće osvećivati, nitko normalan nakon tolike proživljene patnje ne bi mogao pružiti nekom drugom tugu i bol kakvu je sam proživio. Možda bi nakon otkrivanja njihovih identiteta barem jedan potencijalni nasilnik u presudnom trenutku u svom životu postupio drugačije.

Matko Buntić, 4. razred

III. gimnazija

Voditeljica: Maja Ilić

Patricia Antunović, mentor: Damir Brčić
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

Imaš pravo biti
zaštićen od
nanošenja
bolji i lošeg
postupanja

STOP

NASILJU

Svjetski dan prevencije zlostavljanja djece - 19. studeni

Divlji zapad

Svako vrijeme ima drukčija društva koja razvijaju svoje kulture. Jedna se često zna izdići iznad ostalih i preuzeti ulogu dominantne i sveprisutne. Takvu ulogu nekada davno imala je antička kultura dok je u našemu vremenu tu ulogu preuzeila kultura Zapada, napose američka. I dok antička kultura zbog nerazvijene tehnologije nije mogla utjecati, na primjer, na kulturu Dalekoga Istoka, u našem je vremenu to itekako moguće. Svijet je uslijed globalizacije uzrokovane razvojem tehnologije i medija postao veliko selo. To je selo čije prosječne dnevne novine kroz tjedan sadrže više informacija nego što je prosječan čovjek 18. st. mogao skupiti kroz čitav život. Kako god se danas gledalo na to i što god mi o tome mislili, gotovo da se podrazumijeva da zemlja koja je najveća vojna i ekonomski sila preuzme ulogu mjesto rođenja dominantne kulture.

Kako sve to utječe na nas? Često nam serviraju zapadne zemlje i njihove standarde i zakone pa bismo mi njima, valjda, trebali težiti. Ne, zaista nije loše težiti nečemu boljem po uzoru na druge, ali trebali bismo primiti jednu injekciju originalnosti. Guranje u Europu ili na Zapad ne samo da ne bi trebao biti prioritet, nego ne bi trebalo ni postojati ako je samo sebi svrha. Ovdje nije riječ o politici, nego o našem cjelokupnom načinu življenja.

Facebook je jedan od zornih prikaza utjecaja američke kulture i u zadnje vrijeme je osobito popularan. Nemoguće ga je izbjegći u komunikaciji, bez obzira na to imate li na njemu profil ili ne. Riječ je društvenoj mreži čija je ideja bila dobra, ali nekako je ostala neshvaćena. Nastao je 2004. na američkom sveučilištu Harvardu. Služio je kao sredstvo komunikacije i razmjene podataka za njihove studente. Razvoj se dogodio strahovito brzo i sada je to najpopularnije (internetsko) okupljalište mlađe populacije. I o samoj originalnosti facebooka dalo bi se raspravljati, a upravo to čini ga još većim fenomenom s obzirom na nebrojene web servise sličnog tipa koji postoje. Na faceu se pojavljuje i pojam prijateljstva koji samim konceptom oskrvnjuju tu riječ. Naime, prijateljstva su tu mjerljiva isključivo kvantitativno, a njihov broj postao je natjecanje u popularnosti. Impozantan broj članova ove mreže zaista je čudan, a većina ljudi koji imaju profil, imaju ga zato što ga „svi“ drugi imaju. Ljudi često vole oponašati tuđe želje i kretati se u smjeru svih ostalih. U virtualnom svijetu naše su želje iznimno nevažne, ali ono što je važno jest da ih imamo i već smo u stanju osnovati grupu. Nemoguće je osnovati grupu toliko apsurdnu da joj se nitko ne pridruži. Sada je facebook postao sredstvo za izražavanje svoje isforsirane osobnosti jer ljudi vole licemjerje i vole biti ono što nisu, a na ovaj način sve je lakše ostvariti. Konačno, tu je i prilika da svima kažemo koja nam se knjiga ili film sviđa i da se prikažemo onako kako smo uvjek htjeli da drugi na nas gledaju. Naši facebook „prijatelji“ smatraju nas osobom koju vide na slikama, a znamo da je izuzetno teško doći do tuđih slika u digitalnom obliku. Naravno, većina će se ipak ponijeti pristojno i napisati svoje prave podatke dostupne milijunima članova, a u isto se vrijeme zgražati ako im netko dohvati mobitel i pročita poruke. Facebook je poligon za sociološki eksperiment, ali i najveći plakat za marketing u povijesti čovječanstva. Istraživanja su pokazala da se radi o daleko najdjelotvornijem marketinškom sredstvu ispred radija, televizije ili ostatka interneta. A nakon takvog razvoja, što očekivati u budućnosti? Čeka li nas život u kojem upravljamo svojim avatarom koji konačno izgleda onako kako smo mi oduvijek htjeli i koji ćemo moći prikazati u idealnom svjetlu kako su nas oduvijek trebali doživljavati? I hoćemo li u toj točki biti u mogućnosti izaći van? Takva pitanja i razmišljanja ostavljamo samoj budućnosti.

Engleski jezik još je popularniji element utjecaja američke kulture. Kontinuirano se širi putem interneta, filmova i glazbe te je postao gotovo jezikom našeg planeta. Utjecao je i na nas najviše svojim angлизamima koji zvuče jako pametno i tako plijene jezike visokoobrazovanih građana, ali i onih koji to, na ovaj ili onaj način, žele biti. U isto vrijeme, gubimo svijest o tome da hrvatsko-engleskim fraza-ma svakodnevno pridonosimo smrti svog jezika. A ono što djeluje otprilike kao bojni otrovi razni su LOL, BTW, OMG i kojekakvi drugi čudni oblici koje tako često možemo pročitati u nekoj hibridnoj vari-

janti purgersko- hrvatskog i internetsko-engleskog. Na žalost, u posljednje se vrijeme ti izrazi mogu i čuti. Hoćemo li jednom reći LOL umjesto da se nasmijemo? Možda je za to potrebna lobotomija, ali sve više vjerujemo da smo već sada u stanju prijeći na taj nivo. Danas, kada mnogi ljudi ne samo da nisu u stanju upotrijebiti povratno-posvojnu zamjenicu svoj, nego putuju s autobusom te ne mogu postaviti pitanje a da ne posude (ovoga puta istočnu) konstrukciju da li, trebamo izbjegavati taj pogubni utjecaj engleskoga jezika.

Specifičan je i snažan utjecaj i stranih televizija. Možemo opravdati prikazivanje kvalitetnih stranih filmova i serija, ali velik broj licenciranih emisija zasigurno ne. Zar je tako teško osmisiliti vlastiti kviz ili glazbenu emisiju? Vjerujem da nije, ali to radimo vjerojatno iz istog razloga iz kojeg uvozimo plastične cijevi, hranu i čačkalice. Pljesak, nekada izraz divljenja i poštovanja, u televizijskom svijetu osvrnut je do te mjere da plješćemo i reklamama koje zahtijevaju posebnu najavu. Sve to gledamo u nekim tamo zapadnim, razvijenijim zemaljama pa prepostavljamo da je valjda dobro.

Ne razmišljajući prihvaćamo strane utjecaje i novotarije, a teško se rješavamo rudimenata nekih prošlih vremena. U našem je društvu patrijarhalni ustroj još uvijek izuzetno jak. Teško je pobjeći od te igre uloga za koje nas spremaju od naših najranijih dana. Nekih društvenih predrasuda teško ćemo se osloboditi jer ih već smatramo prirodnima i normalnima. I sam pojam normalnosti smatramo normalnim čak i kada nije riječ o dijagnozi, nego o čistoj društvenoj diskriminaciji.

U načelu, treba biti oprezan s utjecajima drugih kultura, jezika i civilizacijskih tijekova. Trebamo najprije dobro razmisli i kritički se postaviti prema svom načinu življenja, ponašanja i odgoja, odbaciti sve što ne odgovara i što nije u skladu s modernim, suvremenim zakonima življenja, a istovremeno prihvati dobre, kvalitetne utjecaje nekih drugih kultura. To prihvatanje treba biti dobro promišljeno i s mjerom da nam se ne bi dogodilo najveće zlo suvremene civilizacije - gubitak nacionalnog identiteta. Mi smo stoljećima dio Europe i nema potrebe za paničnim bijegom s Balkana. I on je uvijek bio i bit će dijelom Europe. Treba pokušati napraviti odmak od balkanizma u alegorijskom smislu te riječi jer geografski i kulturno zasigurno ne možemo.

Mihael Cvetnić, 3. razred
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Goranka Lazić

INTERVJU S IVOM LJEVAKOVIĆ, UČENICOM 1.C RAZREDA
KOJA BORAVI U UČENIČKOM DOMU MAKSIMIR

Nije teško biti sretan

Teško je imati dom daleko od doma. No, imamo čast poznavati one koje uspijevaju. A što se krije ispod površine? Nešto puno bolje od skupih LCD monitora koji osvajaju priznanja. Veliki ljudi, oni koji to jesu i koji će to tek postati. Saznat ćemo još...možda ćemo saznati.

Je li te plašio odlazak u dom i kako sada na to gledaš?

Promjena nije bila previše strašna, no pomisao na to da ćeš iz malog gradića od 4000 ljudi doći u glavni grad nije baš ugodna. Sad na to gledam kao određeni period vremena koji je, hvala Bogu, iza mene.

Kako si se snašla u Zagrebu?

Pa, mogu priznati, dosta dobro. Imala sam dosta problema s tramvajima i gubljenjem po Zagrebu, tako da se vrlo često događalo da, umjesto na Kvatriću, završim na Gajnicama!

Koliko ti je trebalo vremena da se navikneš na život u domu i što ti je najteže palo?

Mislim da nam svima najteže pada gubitak jedne određene doze privatnosti. Jednostavno se pomiriš s time da ćeš većinu svojih stvari morati naučiti dijeliti. Meni nije puno trebalo da se uhodam u taj sistem. Mogu reći da sam na tome najviše zahvalna svojem mlađem bratu.

Što ti najviše nedostaje?

Moj mlađi brat, pogled na Lipik, zelenilo, čisti zrak, mir na ulicama. Uglavnom sitnice.

Jesu li se održala prijateljstva koja si za sobom ostavila? Kakvo mišljenje si imala o njima prije odlaska, a kakvo sada?

S najboljim prijateljima sam još uvijek u kontaktu. Još uvijek ta prijateljstva traju, bez obzira na to što se ne čujemo i ne vidimo tako često. Mišljenja su uglavnom ostala ista, ipak su to ljudi koje poznajem više od deset godina.

Kakvi su uvjeti u drugim domovima u odnosu na tvoj?

Mislim da je moj dom u zlatnoj sredini što se tiče pravila. U uvjetima definitivno prednjačimo, što dokazuje titula najboljeg doma u Hrvatskoj!

Imaš li jednaku slobodu kao tvoji vršnjaci ili misliš da si zakinuta u nekom pogledu?

Mislim da smo u početku u očima odgajatelja svi jednaki. A kasnije, s vremenom, može se dogoditi da neke osobe naprave nešto što u odgajateljevim očima nije u redu i tu nastaje to degradiranje. Tako da se definitivno trudimo ublažiti bilo kakvu potencijalnu glupost.

Utječe li prosjek ocjena na tvoj boravak u domu i obrnuto?

Da. Po pravilu, učenici koji padnu razred gube pravo na dom, ali to se pravilo zanemaruje već godinama, tako da postoje učenici koji su već pet godina u domu. Isto tako, ako izgubim pravo na dom, ne mogu nastaviti školovanje, jer nemam prijavljeno mjesto boravka.

Što je najgore što si vidjela u domu?

Jedno od gorih iskustava definitivno je bilo gledanje kako udaraju jednu od mojih najboljih prijateljica.

Bojiš li se ikad?

Bojam se budućnosti, onoga što ona nosi i toga da me moja lijenost ne pokopa. Osobe kao mi najčešće nemaju garanciju za „sutra“ i to je ono što me najviše plaši.

Kakva je hrana, posuđe, namještaj, oprema...?

Hrana je ista svaki tjedan već otprilike 7 godina, što ponekad zna biti užasno frustrirajuće. Mi se tješimo time što neka djeca nemaju hrane, to zna biti vrlo dobar psihološki trik kod nekih. Posuđe često zna biti prljavo, nije isključeno da nađete klupko dlaka u salati... Al' ne žalim se.

19. STUDENOGA

**svjetski dan prevencije
zlostavljanja djece**

**imaš pravo na pomoć
ako si bio ozlijeđen,
zanemaren ili je netko
loše postupao s tobom**

Postoji li kakva kazna ukoliko se ne pridržavaš tih termina? Ili općenito neka vrsta kazne?

Postoji takozvana Crvena knjiga u koju možeš biti upisan ako uzastopno kasniš u dom ili kršiš pravila. Tri zapisivanja završavaju pozivom roditelja.

Odobrava li dom markiranje i, ako da, na koji način?

Ne, nikako. No moguće je da, ako ti je frka u školi, zamoliš odgajatelja da ti jednom u godini da ispričnicu za jedan dan. No to je danas vrlo rijetko i teško dobiti, sve ovisi o odgajatelju.

Smeta li te ikad cimerica? Kad bi se s njom, recimo, posvađala, gdje bi tražila utočište, zatišje? Postoji li takvo mjesto u domu?

Definitivno, pogotovo zato što ih je tri... Često se zna dogoditi da je jedna od nas imala stersan dan, pa se bezveze istresemo jedna na drugu. U takvim je situacijama najbolje maknuti se iz doma u neki obližnji parkić.

Jesu li cimeri "dodijeljeni" ili imaš pravo birati?

Ako si prva godina, cimeri su ti dodijeljeni, tek kasnije imaš pravo biranja. Meni je ovo druga soba ove godine jer se s prijašnjim cimericama nikako nisam slagala.

Imaš li koncentraciju za učenje ili razmišljanje uopće?

Koncentracija se stekne s vremenom, bitna je volja. Ako imaš volju i želju, možeš sve.

Misliš li da je život u domu sam po sebi težak?

Ovisi kako gledaš na to. Iz moje perspektive je sasvim solidno. U nekim situacijama definitivno jest jer si zakinut za mnogo toga. Ali opet, većinom to sami biramo.

Čini li te boravak u domu drugačijom?

Da, u velikoj mjeri. Naučiš gledati stvari iz viših perspektiva, iz lošijeg izvući dobro, ispraksiraš snalažljivost, naučiš dijeliti; mnogo je toga.

Može li iz ovakvog doma, grada, zemlje, proizići heroj? Kako bi ti to učinila?

Definitivno... Uzet ću za primjer dečka koji je tu bio prije godinu dana... Bio je kod cure u stanu nakon što je njezin susjed poludio nakon svađe s njezinima zbog zemlje. Uzeo je pušku i napravio cijeli pokolj u Križevcima. Danas je taj dečko mrtav jer je stao u obranu njezine mlađe sestre...

Što je najbolje što si doživjela otkad si ovdje? Jesi li (brzo) stekla nova prijateljstva?

Pronašla sam osobu koju iskreno volim i stekla prijatelje za koje sam sigurna da će biti uz mene još dugo, dugo vremena.

Što te najviše veseli kad se vraćaš iz škole?

Pomisao da ću vidjeti ljudе koje volim najviše na svijetu, i to da ću konačno leći u krevet i da je piletina za ručak!

Misliš li da su dobra iskustva dovoljna da se zanemare ona loša?

Naravno! Tome nas život i uči, zar ne?

Koliko često ideš svojoj kući? Kakvi su ti odlasci doma i natrag?

Kući idem otprilike svaka dva tjedna. Veselim se pomisli da ću vidjeti brata, no sama činjenica da mi treba 6 i pol' sati tamo i natrag natjera me na to da radije ostanem ovdje.

Jesi li počela ovaj dom smatrati svojim domom? Misliš li da je to dobro ili loše?

Jesam... Vrlo brzo sam se naviknula na to i sada znam da bez toga ne bih mogla. Ne vidim ništa loše u tome.

Vjeruješ li u bolje sutra? Ili je to već danas?

Zavisi... U nekim trenutcima vjerujem u to da zaista živim svoj život u najboljem mogućem smislu i onda se dogode neke stvari na koje sam zaboravila i čvrsto me spuste na tlo. No, znam da će se i to jednog dana riješiti. Tako da je ‚bolje sutra‘ neizbjegno u svakom slučaju.

Što je tvoj izvor snage?

Vjera, nada u bolje sutra, ljudi koje volim...

Što je zasad za tebe sreća?

Pomisao da netko jedva čeka da me vidi kad ustanem, riječi ‚volim te‘ od ljudi do kojih mi je stalo, činjenica da nekome uljepšam dan time što postojim, mogućnost da pomognem nekome kad je to potrebno... Puno toga...

Jesi li sretna?

Definitivno! Ako želiš biti sretan, budi... Ništa samo po sebi nije loše ili dobro, sve zavisi o twojoj perspektivi.

Sonja Agata Bišćan, 2. razred

XVI. gimnazija

Voditeljica: Anamarija Kardum-Zenebe

Valentina Banović, mentorica: Vinka Mortigija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

INTERVJU S BORISOM VELIČANOM, MLADIM HRVATSKIM PUTOPISCEM
RAZGOVARALA: SILVIJA LELAS, 4.C

Doma je lijepo, ali svugdje je najljepše

Boris Veličan je moderni hrvatski pustolov koji je pješice prešao udaljenost od Petrograda do Pariza. Asistent je na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu i jedan je od najmlađih i najboljih hrvatskih putopisaca. Do sada je objavio dva putopisa: Odavde do Tralala. Putovanje svilenom cestom i Meni je svaki dan nedjelja. Putovanje pješice od Petrograda do Pariza.

Što Vas motivira da putujete? Znači li odlazak u nepoznate zemlje ići u sebe nepoznatog i, budući da je doma sve poznato, moći se ponovo zadiviti nečim novim?

Putovanje u bilo koju kulturu koja se razlikuje od naše, koja ima druge društveno uvjetovane norme, prije svega, širi vidike. Ne slažem se s mnogima koji odu u Indiju, pa indijsko poimanje vremena i sjedenje pod drvetom pokušavaju prenijeti kod nas: sjede na trgu i razmišljaju da su i dalje u Indiji. Ali ono što sam naučio u Indiji je strpljenje da mogu satima čekati bilo što, bilo gdje. Puno ljudi grijšeš kad odlazi na Istok, misleći da ga tako spoznaju u filozofskom smislu. Jedan guru kojeg sam sreo u Pakistanu rekao mi je da je najbolja stvar da nirvanu koju tražiš na Istru nađeš unutar svog društva.

Na vašoj web-stranici piše: „Moj život je nečiji san. Nečiji život je moj san.“ Što to znači?

Puno je ljudi koji vole putovati, a ne stignu jer ih je život odnio u nekom drugom smjeru, sanjaju o tome kako bi bilo lijepo putovati kao što ja putujem. A ja, pak, sanjam o tome da kao Michael Palin na primjer, putujem cijeli život i od toga živim, što ja još uvijek ne mogu. Pa sam rekao: Nije moj život idealan, ali ja težim tome da jednog dana od svojih putovanja mogu živjeti pristojno.

Koja je prva zemlja koju ste posjetili?

Izvan Europe, koju sam cijelu proputovao, prvo sam putovao u Južnu Ameriku, u Peru i Boliviju. To mi je bio prvi dodir s južnoameričkom kulturom. U Peruu sam zapamtio jedan grad koji se zove Rakipa. Toliko sam se zaljubio u taj grad da sam u njemu htio i ostati.

Smatrate li se piscem ili Vam je pisanje nešto sporedno?

Ne, pisanje je moja ljubav. Imao sam sreću da su dvije moje knjige izdane, a bit će izdana i treća. Ali pisao bih i da ih nitko ne objavi. To mi je potreba. Film je moja struka i stvarajući film osjećam se kao pizza-majstor koji može zarađivati od tih pizza. Jesam li pisac? Moj urednik Kruno Lokotar tvrdi da jesam, a meni je pojam pisca Jergović, Dostojevski, a ja pišem jednostavno, plitko štivo, pa se nekako ne osjećam baš piscem.

Pišući knjige, često se koristite vulgarizmima. Izražavate li njima svoj bunt i protiv čega je on usmjeren?

Dok se anarchist buni protiv svega, a ja se od svega odmaknem i više sam hedonist: promatram druge ljude i ono što se događa. A...psovka? Odrastao sam u Sesvetama, na ulici gdje se često psovalo. Kad sam izdavao drugu knjigu, nazvao sam mamu: „Evo, mama, izbacio sam 232 psovke. Ostalo ih je još samo 130!“ „Joj, sine...“ Ja ne znam napisati knjigu na drugi način.

Vaše su knjige pune mudrih izreka. Koji je Vaš životni moto?

Doma je lijepo, ali svugdje je najljepše - to je moj životni moto. Neki crv u meni tjeru me da idem dalje i mislim da će nastaviti putovati. Ali ako nastaviš putovati kad imaš obitelj, zbog toga trpi ili obitelj ili tvoj životni san. Moraš biti dovoljno egoističan da bi nastavio svojim putem. Ali ipak je bolje da za 40 godina tebe okriviljuju, nego da ti druge okriviljuješ zato što nisi putovao.

Proputovali ste 70 zemalja. Što Vam je zanimljivije - ljudi ili znamenitosti?

Putnike dijelim na tri vrste: jedni putuju svijetom radi prirodnih ljepota, drugi putuju radi povjesnih znamenitosti, a treći radi ljudi. Ja pripadam posljednjoj skupini. Mene zanima kako danas živi moj Babak u Espahanu, iranskom gradu iz 1001 noći, a ne kako su njegovi preci živjeli dok su vojevali s Grcima. Mene više zanimaju ljudi danas, jer istine koje su društveno uvjetovane u tvojoj životnoj sredini nisu istine koje vrijede za cijeli svijet.

U kojoj zemlji Vam se čini da su ljudi najsretniji, a u kojoj su najtužniji?

Mislim da su najsretniji ljudi u Južnoj Americi: nemaju novaca, ali se vesele! Njima je Sunce vrhovni bog, sviraju, piju pivo i sretni su. Najtužniji su ljudi u nekim dijelovima Rusije i Ukrajine. Nakon pada „željezne zavjese“ svi su se nadali da će im biti bolje, a njima je gore. Naime, nekad u Rusiji nije bilo McDonald'sa i Levi'sica, ali nitko nije bio gladan. Ono što sam kao mali učio u školi o velikoj i gladnoj Rusiji - to je laž. Imali su što za jesti, mogli su putovati s jednog kraja Rusije na drugi, ali nisu mogli kupiti ove zapadnjačke stvari. A danas kad mogu kupiti jela iz McDonald'sa i Levi'sica, nemaju za to dovoljno novaca.

Ali meni su ipak najtužniji ljudi Europljani koji nemaju vremena ni za što, svi žure i svi žive za sutra: odjednom imaju 65 godina, dva infarkta, sutra više nije tu, a onoga što je bilo jučer, ne sjećaš se. Ti bi ljudi malo više trebali živjeti danas. A to je jako teško jer je društveni kotač napravljen da te melje koliko god može.

Jesu li Vaša putovanja pustolovna i smatraste li sebe modernim pustolovom?

Moderni pustolov? Mislim da sam više veliko znatiželjno dijete koje u toj znatiželji ponekad napravi sulude stvari koje izgledaju kao ogromna pustolovina. Međutim, ja toliko volim putovanja i upoznavati ljudе da ne razmišljam o potencijalnim opasnostima. Toliko sam „zaljubljen“ u to da viđim Marzieh u Teheranu da ne razmišljam o opasnostima. Nisam adrenalin-junkie koji će otici u ratna područja samo da bih rekao da sam tamo bio i da bih postao važan u svojoj sredini. Mudar čovjek zna da je 80% ljudskog djelovanja ostavljanje dojma, a ostalih 20% je taština.

Rekli ste da ne postoji mistika putovanja. Što uopće znači putovati živjeti punim plućima - kako Vi kažete?

Od svih Hrvata koji putuju svijetom jedino je Stipe Božić „faca“ i pustolov u punom smislu, on je osjetio sve opasnosti putovanja. Mistika putovanja je u tome da možeš ostaviti sve brige i ući u prostor u kojem se događaju samo lijepe stvari. Mislim da se ljudi više „furaju“ da su mistični pustolovi, nego što u srcu to stvarno jesu.

Možete li nam ispričati neke od svojih dogodovština?

Uspjeli smo ono što nije uspio Michael Palin, prijeći granicu Pakistana s Kinom tako što smo osnovali fiktivnu tvrtku. Jednom su na granici s Afganistanom snimatelja i mene izbacili iz auta prijeteći nam kalašnjikovom, ali taj smo problem diplomatski riješili pozivom na čaj. Zaglavio sam i u Južnoj Americi u mjestu Naska. U jednom od polja punih bunara ostao sam zarobljen u kanalu s vodom koji je povezivao ta polja. Činilo mi se da mi nema spasa. Zaronio sam i nakon 2-3 metra ugledao svjetlo na kraju tunela.

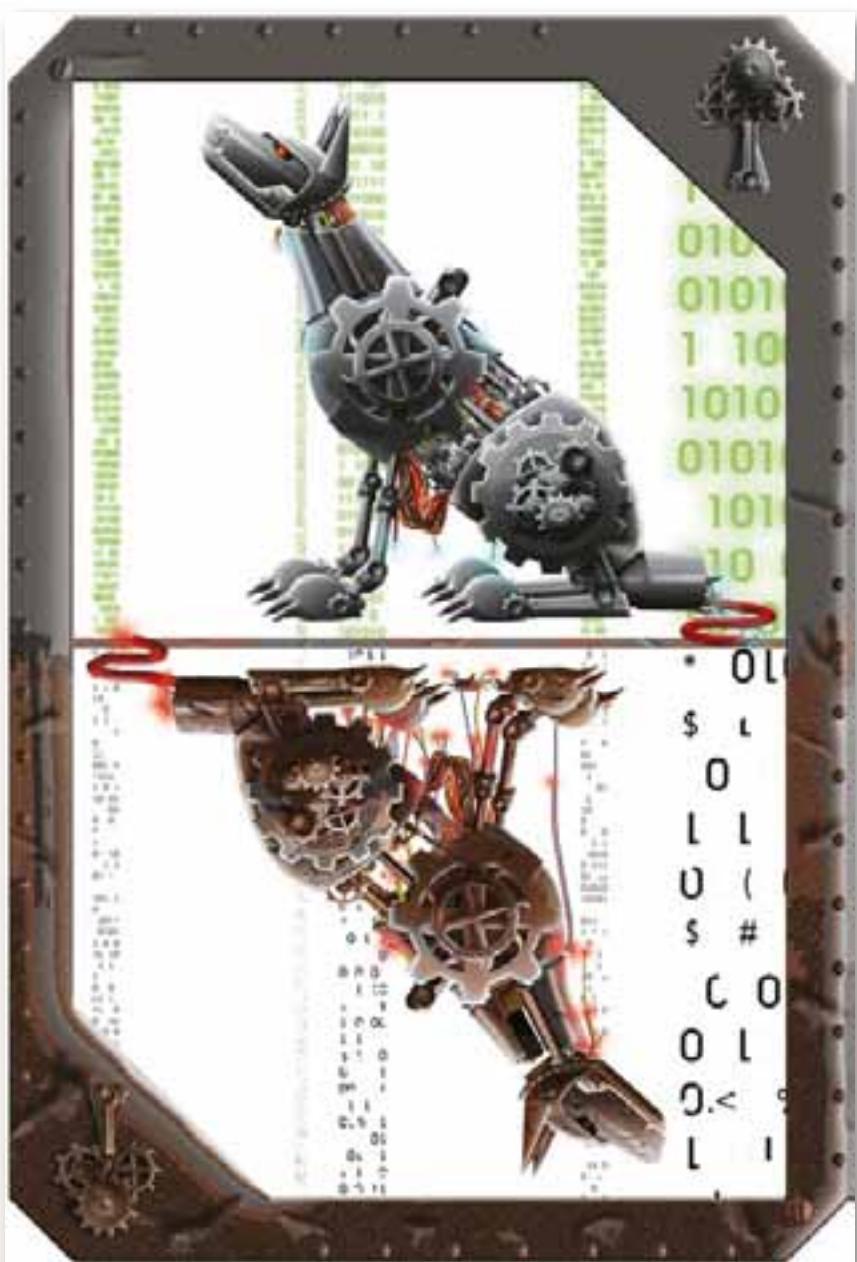
Prestat ćete putovati?!

Ne, ne mislim prestati putovati, prestat ću kad izdahnem. U početku sam putovao iz krivih razloga, tj. putovao sam da ostavim dojam. Nakon 3-4 godine promijenio sam odnos prema putovanju. Putovanjima se šire vidici i što više različitih kultura upoznate i jezika naučite, lakše ćete razumjeti svijet u kojem živite.

Silvija Lelas, 4. razred

Škola za medicinske sestre Vinogradska

Mentorica: Mila Mikecin

Karlo Mladinov, mentor: Mario Jurjević
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

ODGAJANJE U 21. STOLJEĆU METODAMA PALEOLITIKA

Maljem po glavi

Prijetnje i norme. Kazne i nagrade. I u odgoju i u obrazovanju uglavnom se sve svodi na to. Pitam se diše li na ovome svijetu još koja osoba koja uči radi znanja, postoje li roditelji koji odgajaju djecu za svijet kakav bi trebao biti (a ne za svijet kakav jest).

Prijetnja kao iskušana metoda

I u školi i u kući sve se svodi na poštivanje nekih ustaljenih pravila. Ne poštuješ li ih, bivaš kažnjen, slijepim pak poštivanjem upadaš u kalup ne razmišljajući o smislu tih normi. A najčešća je odgojna metoda prijetnja. Sigurna sam kako svatko od nas sluša, ili je slušao, vrlo slične rečenice: „Ne napraviš li to, nema izlaska mjesec dana! Ne naučiš li to, dobit ćeš jedinicu!“ Toliko smo navikli na te rečenice da ih više ni ne primjećujemo. Pitam se kako bi ovaj današnji svijet izgledao da čovjek, još negdje tamo u doba neandertalaca, nije primijetio kako će ga drugi slušati zaprijeti li im da će ih drvenim maljem „maznuti“ po glavi. Danas imamo malo sofisticirane tehnike, no sve se to na kraju svodi na isto. Tolike su godine prošle, toliko se ljudski mozak razvio, a još smo na metodama paleolitika! Svaki put kada mi netko zaprijeti, vidim taj primitivni malj koji mi maše pred nosom, već napola truo od svih prošlih godina.

I tako ti u školi prijete zbog onoga što još nisi ni skrivio, a doma pak zbog onoga što je već svršeno i ne da se popraviti. No, koliko istinski te prijetnje koriste? Sve ono postignuto pomoću njih samo je mutno staklo. Privid. Iskrivljena slika. Već sada u potpunosti vidim sliku budućnosti tako odgojenih ljudi u kojoj se oni vraćaju mami, kao već odrasli i samostalni, po dozu novih prijetnji jer ne znaju funkcionirati bez njih, dezorientirani su i izgubljeni.

Iskrivljena slika

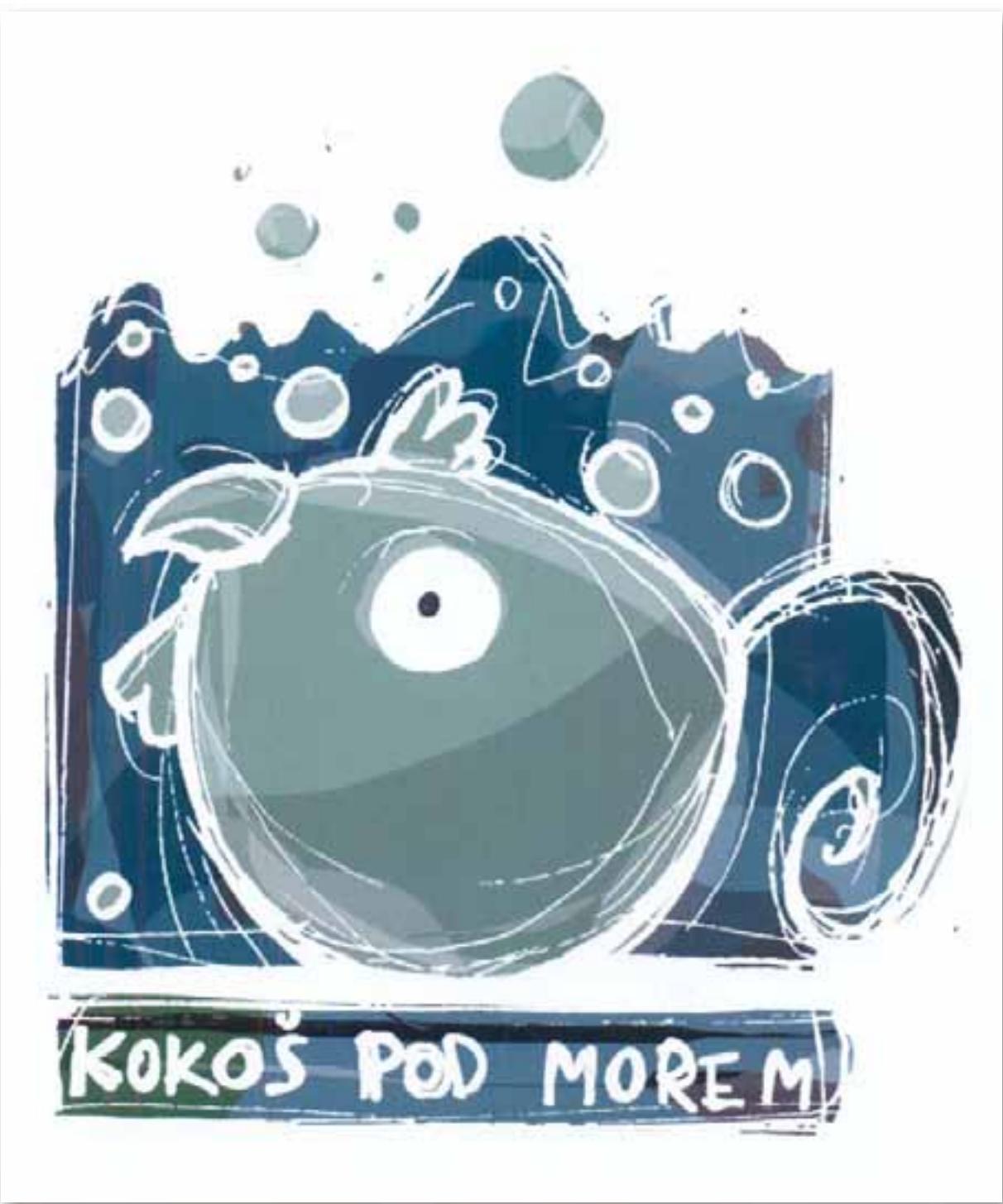
No, nisu samo roditelji i škola odgovorni za promašeni odgoj. Ni mediji ne poboljšavaju situaciju. Ustvari, upravo zbog njih već je štošta postalo potpuno normalno. A nije! I ne bi trebalo biti. Petnaestogodišnje su trudnice, praktično, već u modi. Uskoro će se za te očajne, maloljetne majke početi proizvoditi i nova linija odjeće kojoj će površina trbuha biti veća od one cjelokupnog tijela. Za takve pojave krivim sve serije, bigbradere, reklame i svakakve neprimjerene preparate što se nude na tržištu. Svako pivo stoji u ruci ženskice s dekolteom do pupka. Po svakom novom modelu automobila valja se sve anoreksičnija i razgoličenija djevojka. Čak 80% reklama aludira na seks. I zar je onda čudno što su moji vršnjaci zbunjeni zombiji? Očajno ispruženih ruku ispred sebe zbunjeno koračaju nesvesno tragajući za spasom. Sumnjam da ih postoji mnogo koji shvaćaju kakve sve posljedice mogu trpjeti samo zbog nečega što im se čini tako normalnim.

Postoji li rješenje? Naravno da postoji i vrlo je jednostavno: puno vremena, strpljenja i stvarne komunikacije. Malj bi trebao potpuno nestati.

Nera Gržin, 2. razred

III. gimnazija

Voditeljica: Maja Ilić

Ivana Pipal, Damir Brčić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

7. I 8. STUDENOG 2009. UČENICI TREĆIH I ČETVRTIH RAZREDA POSJETILI SU SARAJEVO

Sarajevo, ljubavi moja

Krenuvši u subotnjim prohladnim jutarnjim satima nismo znali što bismo zapravo trebali očekivati. Sarajevo, najzapadnija islamska metropola na svijetu, srce Bosne, absolutno je neusporediva s velikim europskim metropolama poput Beča, Budimpešte ili Praga. Znali smo samo da idemo u grad sevdalinki i čevapa, grad koji je po Lonely Planet magazinu jedna od najpoželjnijih turističkih destinacija u svijetu za 2010. godinu, ali i glavni grad države osakaćene ratom i razdijeljene između triju naroda, koji htjeli - ne htjeli, moraju koegzistirati.

Bilo gdje da krenem o tebi sanjam, putevi me svi tebi vode ...

Put do Slavonskog Broda nije bio ni po čemu upečatljiv, naš je autobus pohlepljeno proždirao kilometre autoceste. U Slavonskom Brodu, mostom preko Save, prešli smo granicu. Od Bosanskog Broda krenuli smo na jug prema Sarajevu. Ipak, trebalo je proći još dvjestotinjak kilometara, a prva usputna postaja na našem putu bila je Derventa. Odmah po ulasku u Derventu primijetili smo da su sve ploče s nazivima mjesta napisane na dvama pismima: cirilici i latinici, što nas je odmah podsjetilo na podijeljenost države. Također, iako je rat završio prije skoro 15 godina, i dalje je krajolik poprilično depresivan s razrušenim kućama kao jedinom konstantom. Idući grad koji smo pozdravili u prolazu bila je Zenica, mjesto u kojem je atmosfera već bila lagano usijana zbog skorašnjeg gostovanja portugalskih nogometnika na Bilinom polju gdje su je čekali izabranici slavnoga Miroslava Ćire Blaževića. Ipak, lajtmotiv prolaska kroz Zenicu nisu bili ni šalovi, ni dresovi u plavo-žutim bojama na kojima piše Džeko, Misimović ili slično, već nabujala, blatna, smeđa rijeka Bosna prepuna smeća, a posebice plastičnih boca. Uz njih se veže jedna zanimljiva anegdota o suradnji dviju država. Naime, plastične boce u Bosni su obično smeće. Budući da se na tim istim bocama u Hrvatskoj da zaraditi nešto novaca, Hrvati dolaze na ušće Bosne u Savu i doslovno pecaju boce.

Centar svijeta

Napokon, oko podneva stigli smo u Sarajevo, grad na Miljacki. Grad je smješten na prostoru Sarajevskog polja, koje je okruženo planinama: Bjelašnicom i Igmanom na jugozapadu, Trebevićem na jugoistoku, te srednjim planinama i međudolinskim rtovima na sjeveru i sjeverozapadu, bivajući time savršena meta za srpsku artiljeriju u nedavnom ratu. Sarajevo je u tom ratu pretrpjelo najdulju opsadu u povijesti modernog ratovanja: pune tri godine. Nakon mukotrpnog probijanja kroz sarajevske ulice u kojima znakovi prednosti ne znače mnogo, a vozači voze s izraženim samoubilačkim sklonostima, došli smo do gradske Vijećnice, izgrađene u neomaurskom stilu na samom ulazu u Baščaršiju. Zdanje se sada restaurira zbog velikih šteta koje su posljedica granatiranja Sarajeva, a otvoreno je daleke 1895. godine. Dolaskom na Baščaršiju, doživjeli smo pravi osjetilni šok. Prvo, već pri izlasku iz autobusa osjetili smo miris dima, vatre i čevapa, a drugo: naša vodička, prelijepa Azra, imala je ljubičaste oči. Ljudi često znaju pogrešno misliti da je Baščaršija samo obična kopija bliskoistočnog bazaara oplemenjena mirisom čevapa i orientalnih ljepotica. Međutim, Baščaršija je puno više od toga. Baščaršija je predivna multietničnost, bakrene džezve za kuhanje kave, zadnji besplatni javni WC u nekoj europskoj metropoli (s neizostavnim čučavcima), poziv na molitvu s Gazi Husrev-begove džamije, zvonjava zvona s katedrale Srca Isusova, miris duhana s jabukom koji puše muškarci sjedeći na klupicama uz dućane, dijeleći nargilu. Baščaršija je cvrkut ptica, klečanje muslimana pred džamijom, prodavači koji vuku za rukav nudeći parfeme, žamor ljudi koji sjede na terasama čevabdžinica i buregdžinica iz kojih sramežljivo izviru zvuci sevdaha. Baščaršija su mladi momci i djevojke koji pokušavaju odbaciti prošlost i krenuti zajedno u novu bu-

dućnost, našminkane djevojke s feredžama i Sebilj koji noću izgleda kao magični čup iz Ali Babine pećine iz kojeg teku rijeke zlata. Baščaršija nije ekskluzivna, ona je i za bogataše i siromahe, i za Muslimane, Srbe, Hrvate i Rome.

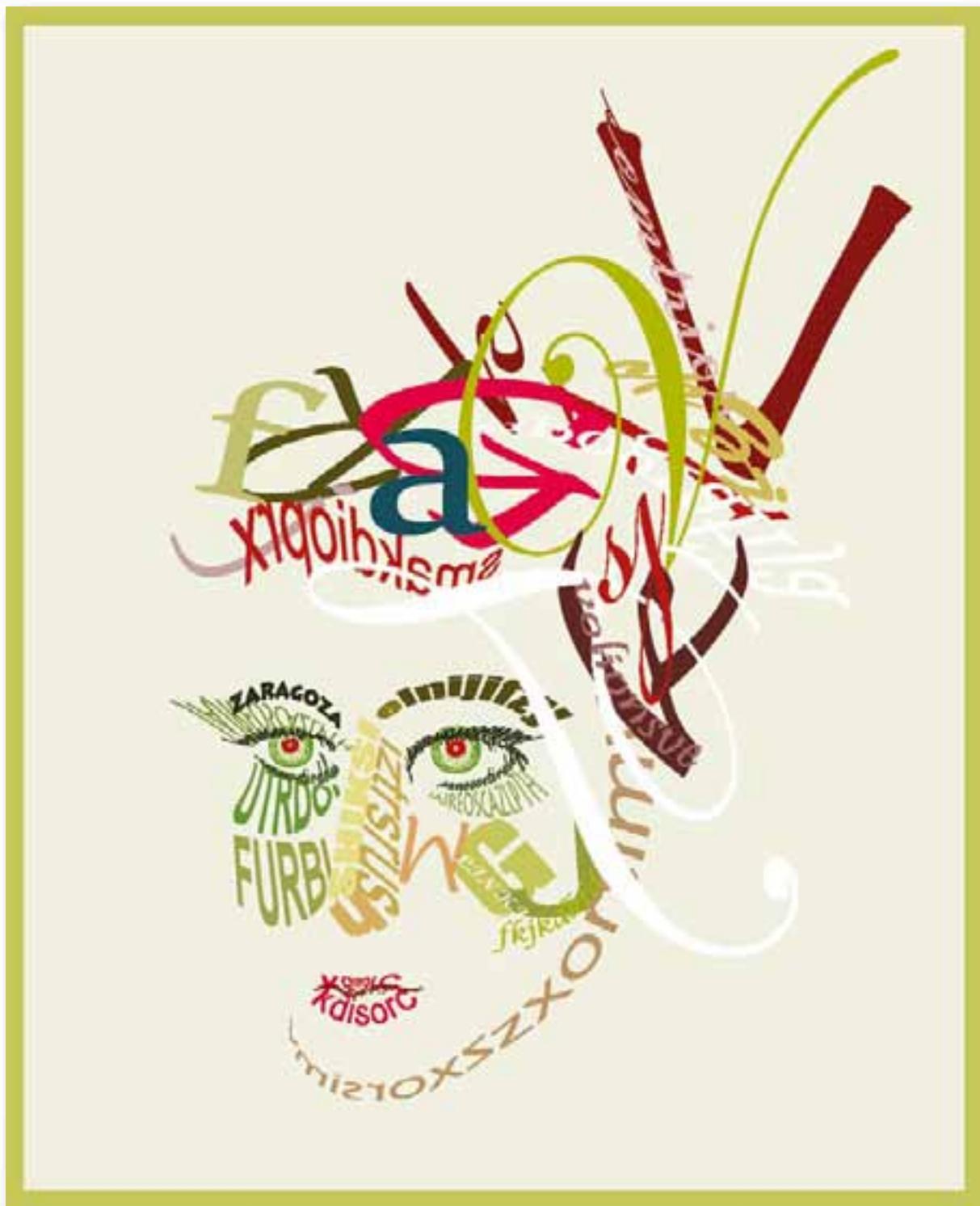
Različito i zajedničko

Bosna ima dugu povijest tolerancije i multietničnosti. Opće je poznato da je muslimanski svijet bio puno napredniji i liberalniji od zapadnjačkog svijeta u srednjem vijeku. U njemu su utočište mogli naći svi oni koji su bili proganjeni u svijetu strogoga katoličkog režima te su tako u Bosni svoje utočište našli bogumili i sefardski Židovi koji su bili protjerani s Pirenejskog poluotoka nakon reconquiste. O međusobnoj religijskoj snošljivosti govori broj sakralnih objekata na vrlo maloj udaljenosti; u samom centru grada nalazi se Gazi Husrev-begova džamija, katolička katedrala Presvetog Srca Isusova, pravoslavna crkva Presvete Bogorodice te židovski Askenaški hram. Najstarija i najcjenjenija građevina među navedenima sigurno je Gazi Husrev-begova džamija, najvažniji muslimanski objekt, ne samo u Sarajevu već i u cijeloj Bosni i Hercegovini. Sagrađena je 1531. godine po nacrtima u to vrijeme glavnog arhitekta Osmanskog Carstva Adžima Esira Alije s prekrasnim arabeskama koje su bile uništene u pohodu Eugena Savojskog, te zatim nekoliko puta restaurirane. Oko džamije nalazi se cijeli kompleks s knjižnicom, haremom i minaretom visokim 45 m koji dominira čitavom Baščaršijom. Za pet minuta hoda od džamije stiže se do središta Vrhbosanske nadbiskupije: ponosno se osovila katedrala Presvetog Srca Isusova, koja imponira svojom veličinom i ljepotom te kombinacijom neogotike i neoromantizma. Uz lijevu obalu Miljacke svoje mjesto pod sarajevskim suncem našao je Askenaški hram sagrađen 1902. godine u pseudomaurskom stilu. Na žalost, kao i većina građevina u Sarajevu, hram je bio teško uništen u bombardiranju grada.

Do viđenja ...

Nakon Baščaršije krenuli smo u razgled mostova na Miljacki, rijeci koja uistinu ne dijeli grad na dva dijela, već ga spaja, posebice zahvaljujući izvanrednoj infrastrukturi mostova koji datiraju iz osmanskog doba. I doista, dok sam stajao na mostu na kojem je Gavrilo Princip upucao Franju Ferdinanda 28.6.1914., imao sam osjećaj da Miljacka ne teče kroz svijet već da svijet teče kroz Miljacku. Idući smo dan, nakon spavanja u hotelu na Ilidži, okruženi neugodnim mirisom ljevitih voda punih sumpora, otišli na Vrelo Bosne, u prekrasni park prirode. Tu je naša srca osvojio dlakavi vodič, čistokrvni mješanac svih poznatih pasmina koji nam je uporno pokušavao uloviti labuda ili barem patku za suvenir, međutim, bezuspješno. U povratku smo uspjeli nagovoriti profesore na još jedno zaustavljanje na Baščaršiji pa je većina djevojaka otišla kupovati u Bezistan, prekrasni podzemni kompleks koji je nekoć služio kao spremište hrane. Danas se u Bezistanu uglavnom prodaje odjeća i koža s Istoka, primjerice: kašmirske pašmine... Za to vrijeme, muški dio izletnika provjeravao je čiji su čevapi bolji: „Hodžićevi“ ili „Željini“. Naravno, do jednoglasne odluke nije se moglo doći, pa smo inteligentno zaključili da se isplatilo jesti u obje slavne čevabdžinice. Napokon smo, u nedjeljnim popodnevnim satima, siti, umorni i zadovoljni krenuli u Zagreb bogatiji za jedno prekrasno iskustvo.

Filip Pavelić, 4. razred
Gimnazija Lucijana Vranjanina
Voditeljica: Diana Herak-Jović

Sara Gaćeša, mentorica: Vinka Mortigjija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

srednja škola

Školske novosti

LiDraNo ide dalje

LiDraNo

Školski listovi

učenika srednjih škola

KENNY

Učenički dom Maksimir

Urednica: Kristina Kovač

Voditelj: Goran Knežević

ŠARAFKO

Strojarska tehnička škola Frana Bošnjakovića

Urednik: Antonio Badurina

Voditeljica: Zdenka Ivanković

ŠEGRT

Elektrostrojarska obrtnička škola

Urednik: Zvonimir Azinović

Voditeljica: Dominka Papić Kukuć

NAGRAĐENI

Školski listovi učenika srednjih škola

INFUZIJA

Škola za medicinske sestre

Vinogradska

Urednica: Silvija Lelas

Voditeljica: Sanja Tomljenović

MI MLADI

III. gimnazija

Urednica: Petra Đukić

Voditeljica: Maja Ilić

OSTVARENJA

Nadbiskupska klasična gimnazija

Urednica: Antonela Čorak

Voditeljica: Andja Jakovljević

DOPING

II. gimnazija

Urednik: Alan Budisavljević

Voditelji: Ana Vuglač, Mia Vrbanac

μ

Klasična gimnazija

Urednica: Mateja Fabečić

Voditeljica: Anđela Vukasović

Korunda

RUĐER info

Tehnička škola Ruđera Boškovića

Urednik: Valentino Mihoković

Voditeljica: Ivana Gračanin Gabrić

VRANEC

Gimnazija Lucijana Vranjanina

Urednice: Marija Jelčić, Andrea

Radnič

Voditeljica: Helena Strugar

VJESNIK MLINARSKE

Škola za medicinske sestre

Mlinarska

Urednik: Jasmin Konjić

Voditeljica: Marija Gazzari

PPG TIMES

Prva privatna gimnazija s pravom javnosti

Urednica: Astrid Čada

Voditeljica: Renata Kostanjevec

SVITANJA

Ženska opća gimnazija Družbe sestara milosrdnica s pravom javnosti

Urednica: Matea Pajtlar

Voditeljica: Veselka Stanić

Π NEWS

XV. gimnazija

Urednik: Neven Golenić

Voditeljica: Božica Jelaković

DIRECTOR

CLAP
TAKE

Radijske emisije, TV emisije i videofilmsko stvaralaštvo

učenika srednjih škola

Radijske emisije

Radio Đita

Mihovil Plečko, Valentino Bubalo
Gimnazija Lucijana Vranjanina
Voditeljica: Slavica Antolić

Videofilmsko stvaralaštvo

Krvava zadaća

Ivan Fedor, Tomislav Češljaš, Krešimir Kottek
Gimnazija Lucijana Vranjanina
Voditeljica: Vesna Vučić

Crvi

Mario Merdžan
III. gimnazija
Voditeljica: Valerija Bilić

NAGRAĐENI

Radijske emisije, TV emisije i videofilmsko stvaralaštvo

učenika srednjih škola

Radijske emisije

Ženska opća - tko ne kopča?

Magdalena Linde, Mihaela Hrvačić

Ženska opća gimnazija Družbe sestara milosrdnica s
pravom javnosti

Voditeljica: Helena Marić

Videofilmsko stvaralaštvo

Samoborske zmajeve linije

David Vitko, Mihovil Plečko, Matko Pintar

Gimnazija Lucijana Vranjanina

Voditeljica: Slavica Antolić

POVJERENSTVO ZA PRIPREMU I PROVEDBU SMOTRE UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA LiDraNo 2010.

PREDSJEDNIK POVJERENSTVA

Zlatko Stić

ravnatelj Prirodoslovne škole Vladimira Preloga

TAJNICA POVJERENSTVA

Goranka Lazić

profesorica, Prirodoslovna škola Vladimira Preloga

ČLANOVI POVJERENSTVA

Višnja Beus

Vesna Šercar

Josip Zenko

Janez Grubar

Kristian Plazibat

Vedrana Vukmir

Martina Jeričević

Danko Antunović

Mirko Hećimović

Svetlana Jeleč

Milkica Urska

Violeta Jazbec

Jasminka Glavina

Siniša Živković

PROSUDBENO ŽUPANIJSKO POVJERENSTVO LiDraNo 2010. ZA UČENIKE SREDNJIH ŠKOLA

ČLANOVI POVJERENSTVA

Ivica Prtenjača, književnik

Sanja Pilić, književnica

Katarina Čičmak, profesorica

Melita Rundek, književnica

Marijan Šimeg, novinar

Damir Brčić, profesor

Maja Matković, novinarka

Mirela Lilek, novinarka

Maja Prištof, novinarka

Sanja Prijatelj, novinarka

Aleksandar Črček, snimatelj

Duško Radić, novinar

Kostadinka Velkovska, glumica

Jadranka Korda-Krušlin, dramska pedagoginja

Mario Kovač, redatelj

Jadranka Tukša, profesorica

Ana Maras, glumica

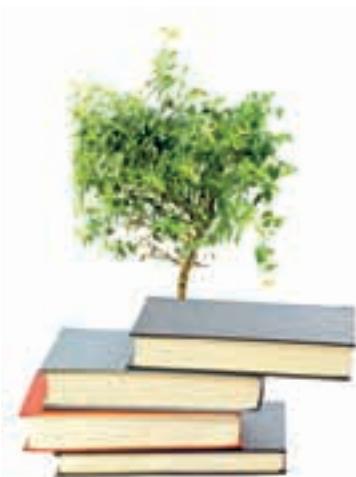
Antun Tudić, glumac

Edo Vujić, glumac

Marta Lukic-Prebeg, profesorica

19. STUDENI
SVJETSKI DAN
PREVENCIJE
ZLOSTAVLJANJA
DJECE

Zagreb, svibanj 2010.

